

Programmabegroting 2018

14-09-2017

Inhoudsopgave

Leeswijzer.....	5
Inleiding.....	7
Aanbiedingsbrief.....	7
Waar staan we op financieel gebied.....	11
Baten en lasten per programma.....	17
Structureel evenwicht.....	19
Programma's.....	21
Programma Bestuur en dienstverlening.....	23
Programma Veiligheid en openbare orde.....	31
Programma Bereikbaarheid en mobiliteit.....	37
Programma Onderwijs en kinderopvang.....	43
Programma Sociaal domein.....	47
Programma Welzijn, sport en cultuur.....	59
Programma Inkomen en armoedebeleid.....	65
Programma Leefomgeving en milieu.....	71
Programma Ruimtelijke ontwikkeling.....	79
Algemene dekkingsmiddelen.....	87
Paragrafen.....	93
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	95
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.....	111
Paragraaf Financiering.....	121
Paragraaf Bedrijfsvoering.....	127
Paragraaf Verbonden partijen.....	135
Paragraaf Grondbeleid.....	145
Paragraaf Lokale heffingen.....	147
Paragraaf Grootchalige projecten.....	159
Financiële begroting.....	163
Programmabegroting.....	165
Meerjarenoverzicht per programma.....	165
Toelichting op de programmabegroting.....	167
Programma Bestuur en dienstverlening.....	168
Programma Veiligheid en openbare orde.....	169
Programma Bereikbaarheid en mobiliteit.....	170
Programma Onderwijs en kinderopvang.....	171
Programma Sociaal domein.....	172
Programma Welzijn, sport en cultuur.....	173
Programma Inkomen en armoedebeleid.....	174
Programma Leefomgeving en milieu.....	175
Programma Ruimtelijke ontwikkeling.....	176
Algemene dekkingsmiddelen.....	177
Overige financiële tabellen.....	179
Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves.....	180
Stelposten.....	181

Overzicht nieuw beleid.....	182
Incidentele baten en lasten	183
Reserves en voorzieningen.....	185
Meerjareninvesteringsplan.....	186
Balans.....	190
EMU-saldo.....	192
Baten per taakveld.....	194
Lasten per taakveld.....	195
Bijlage kerngegevens.....	197
Bijlage structuur.....	198
Bijlage subsidies.....	199
Raadsbesluit	201
.....	202
Moties en amendementen.....	203
.....	204

Leeswijzer

Ten opzichte van 2017 is er aan de lay-out van de begroting 2018 weinig veranderd. Zoals gewend begint de begroting met de aanbiedingsbrief, gevolgd door de programma's en paragrafen. De paragraaf Verbonden Partijen is aangepast. In overleg met de drie andere Duo+ gemeenten is eenzelfde lay out opgesteld. Dit komt neer op een meer tabelachtige wijze van presenteren. De informatieverstrekking blijft hetzelfde als voorgaande jaren.

Na de paragrafen volgt de financiële begroting met daarbij per programma een analyse van de verschillen tussen de begroting 2017 en 2018.

Vervolgens vindt u de financiële tabellen met onder andere de staat van reserves en voorzieningen en het meerjaren investeringsprogramma.

Tot slot volgen enkele bijlage met de kerngegevens en de subsidiestaat.

Algemeen

Alle bedragen in de financiële tabellen zijn afgerond op hele getallen en zijn "x € 1.000".

Hierdoor kunnen zich afrondingsverschillen in de tellingen voordoen. Alle bedragen bij de indicatoren en in de financiële toelichtingen zijn exacte bedragen.

Inleiding

Aanbiedingsbrief

“Ontmoeten en verbinden is de kracht van Diemen en die stellen we centraal.” Zo luidde de centrale opdracht die het college voor de periode 2014-2018 aanvaardde. Sinds dat akkoord is er veel gebeurd in en om Diemen. Er wordt volop gebouwd. Zorg en ondersteuning zijn steeds meer op maat. De buitenruimte wordt steeds mooier. En in Diemen kun je je prima vermaken.

Gerealiseerde ambities

De gedecentraliseerde taken rond jeugd, verzorging en participatie hebben we op heel plezierige wijze vertaald naar een unieke, Diemense aanpak. De Brede HOED is uitgegroeid tot een kern van een sterk en gewaardeerd netwerk, dat zorg en ondersteuning biedt aan onze inwoners. In Diemen Noord hebben we brede school Noorderbreedte opgeleverd. Met een 'workfirst'-aanpak zetten we ons ervoor in om, in een periode van krimpende budgetten, de ondersteuning van mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt, zoveel mogelijk op niveau te houden. We geven een impuls aan de veiligheid, acceptatie en zichtbaarheid van LHBT+'s in Diemen. We doen onderzoek naar het mogelijk maken van een middelbare school in Diemen.

In Plantage de Sniep zijn nieuwe buurten opgeleverd, voorzien van een hoogwaardige buitenruimte. Ook in de oudere wijken namen we tal van reconstructies ter hand. Winkelcentrum Diemerplein en de omliggende openbare ruimte is uitgegroeid tot het herkenbare centrum van Diemen. De voorbereidingen zijn vergevorderd om de Oost-West as hét visitekaartje van Diemen te laten vormen. Afspraken zijn gemaakt over de aanleg van een langgekoesterde spooronderdoorgang bij station Diemen.

Het Diemberbos biedt nu jaarlijks plaats aan enkele grootschalige evenementen, om zo voor een nog breder publiek als recreatieplek te fungeren, en om extra inkomsten te genereren voor het beheer van het bos. Onder de vlag 'Daarom Diemen' voert een brede groep aan partners, waaronder de gemeente, een divers programma uit, om daarmee het imago van Diemen positief te veranderen. Met Koers op Initiatief is de organisatie een nieuwe beweging in gegaan, na de succesvol afgeronde Koers op Kwaliteit.

Extra maatregelen zijn genomen om Diemen veilig te houden en het prettige leefklimaat nog verder te verbeteren. De samenwerking tussen gemeente, politie, inwoners, ondernemers en instellingen is versterkt en de aanpak van ondermijnende criminaliteit is een belangrijk speerpunt geworden.

Duo+ is tot stand gebracht om ook op de middellange termijn gewaarborgd te zijn van een kwalitatief hoogwaardige en betaalbare bedrijfsvoering. De Stadsregio is omgevormd tot een vervoerregio en de Metropoolregio is uitgebreid. In Amsterdam-Amstelland werken we intensief samen op het gebied van veiligheid. Een visie voor sturing op bestaande en nieuwe samenwerkingsverbanden is vastgelegd.

En ondanks al deze gerealiseerde ambities, kon de jaarrekening steeds met een positief saldo worden afgesloten. Ook wisten we in deze periode de lokale lastendruk te beperken door afschaffing van de reclame- en hondenbelasting en verlaging van het tarief afvalstoffenheffing.

Ontmoeten en verbinden

Maar deze periode deden we meer, niet voor niets stond 'ontmoeten en verbinden' centraal. Met grote betrokkenheid van tal van inwoners, ondernemers en instellingen wisten we belangrijke zaken voor elkaar te krijgen.

Samen wisten we mooie resultaten neer te zetten op het gebied van duurzame energie. Dit krijgt sinds kort een vervolg in de nieuwe initiatiefgroep Samen Sneller Duurzaam Diemen. Bewoners ontstonden hun tuinen in het kader van 'Steenbreek'. Of hebben het beheer op zich genomen van geveltuintjes of buurtmoestuinen. We pasten succesvol allerlei informele vormen van inspraak toe bij projecten in de buitenruimte.

Diemenaren weten elkaar via Diemenvoorelkaar te vinden voor vrijwillige hulp. De nieuwe jeugdnota is ontwikkeld in een interactief proces met professionals, vrijwilligers, ouders, kinderen en jongeren. In de flat Beukenhorst is - na een bijzonder vervelende aanleiding (gasexplosie) - een actieve bewonerscommissie ontstaan die zich inzet voor sociale cohesie en nieuwe (speel)voorzieningen. Aan de Rode Kruislaan is (ook) een actief netwerk van bewoners ontstaan, in het kader van 'community building'. We beschikken over een actieve kinder- en een jongerenraad. En we werken op een zeer prettige manier samen met de wmo-raad, de cliëntenraad Participatiewet, de sportraad en andere adviesraden.

We zien dat we met 'ontmoeten en verbinden' ingespeeld hebben op een bredere beweging. Een beweging waarin inwoners steeds meer zelf oppakken en werken aan wat zij belangrijk vinden voor de straat, de buurt en het dorp. Waarin ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties de handen ineenslaan om samen iets moois neer te zetten. Waarbij vaak de gemeente betrokken is, maar steeds vaker ook niet. En waarin we veelal nog (mede) initiërend zijn, maar steeds vaker ook niet. Anders gezegd: er is zo langzamerhand een nieuw samenspel ontstaan, tussen gemeente en gemeenschap. Daarom hebben we eind 2017 een visie neergelegd rond participatie, communicatie en initiatief.

Groei

Het thema 'groei' is gedurende deze coalitieperiode prominent in beeld gekomen. Als geen ander blijken we op dit moment in staat om invulling te geven aan de (forse) woningbouwopgave in grootstedelijk Amsterdam. Veel mensen willen in of nabij Amsterdam wonen. Diemen is dan een aantrekkelijk alternatief: dichtbij Amsterdam, goed bereikbaar en met een prettige mix van groot- en kleinschalige voorzieningen.

Belangrijke maatregelen zijn door ons genomen om dit mogelijk te maken. Onder andere is dit gedaan met een strategisch masterplan voor Bergwijckpark, dat een zieltoegend bestaan leidde. En door de gronduitgifte op Plantage de Sniep -tijdelijk- in een lagere versnelling draaiend te houden. Daarnaast hebben we tal van kleinschaliger locaties in ontwikkeling genomen.

De groei stelt ons voor belangrijke vragen ten aanzien van ons voorzieningenniveau. Daarvoor zijn deze coalitieperiode de eerste inspanningen gepleegd. Er is met notities gekeken naar de accommodaties voor binnen- en buitensport. Met initiatiefnemers wordt gesproken over een mogelijke hockeyvereniging in Diemen. Met een strategische onderwijsvisie is bepaald waar een (nieuwe) basisschool nodig is. Er is een ambitie rondom sociale woningbouw geformuleerd. En ook de bereikbaarheid verdient aandacht, bijvoorbeeld de verkeersdoorstroming door Diemen-Zuid.

In deze periode is een stevige basis gelegd voor ons groeiperspectief. Dit krijgt ongetwijfeld in de volgende coalitieperiode zijn vervolg.

Vooruitblik

In maart 2018 gaan de inwoners van Diemen naar de stembus. Daaruit volgen nieuwe verhoudingen in de gemeenteraad en op basis daarvan wordt een nieuwe coalitie gevormd. Die coalitie zal zijn ambities en accenten neerleggen in een nieuw akkoord.

Uw college heeft gemeend er verstandig aan te doen om aan uw gemeenteraad een stevige programmabegroting neer te leggen. Dit heeft met name te maken met het veeleisende groeiperspectief waarvoor we gesteld staan. De programmabegroting volgt in zeer grote lijnen het perspectief dat in voorjaar 2017 in de Kadernota 2018 is neergelegd. Onder 'waar staan we op financieel gebied' leest u dat dit een verantwoorde keuze is.

Afsluitend

Waar kun je terugkijken op zo'n divers palet aan gerealiseerde ambities? Waar staat zo nadrukkelijk 'ontmoeten en verbinden' centraal? En waar ligt er zo'n lonkend groeiperspectief? Daarom Diemen!

Burgemeester en wethouders van Diemen

Waar staan we op financieel gebied

De groei van Diemen en de aantrekkende economie in Nederland hebben positieve effecten op de financiële positie van Diemen. Het meerjarenperspectief verbetert en de reservepositie blijft solide. Toch is een waarschuwing op zijn plaats!

Er zijn namelijk drie grote ontwikkelingen die de financiële positie in de nabije toekomst behoorlijk kunnen gaan beïnvloeden.

- *Groei van Diemen*

De groei van Diemen brengt de vraag naar de uitbreiding van voorzieningen met zich mee. De financiële vertaling van de realisatie van deze voorzieningen vindt veelal buiten de scope van deze begroting plaats (na 2021). Bij de raadsvoordracht is indicatief een bijlage toegevoegd met het perspectief tot en met 2025. Conclusie is dat, op basis van de huidige gegevens, niet alle voorzieningen in volle omvang gerealiseerd kunnen worden. Hierin moeten te zijner tijd beleidskeuzes gemaakt worden.

Op de uitbreiding van woningbouw in Diemen sturen we via (meerjarige) grondexploitaties. De wensen op het gebied van woningbouw zijn de laatste jaren sterk aan verandering onderhevig. Deze veranderingen hebben effect op de verwachte financiële resultaten van de grondexploitaties. Uiteindelijk verrekenen we de resultaten van de grondexploitaties met de reservepositie.

- *Gemeenteraadsverkiezingen 2018*

Ten tweede zijn er de gemeenteraadsverkiezingen in 2018. Dit zal leiden tot een nieuw college- / raadsprogramma met daarin nieuwe beleidswensen en -accenten. De financiële gevolgen hiervan zijn niet verwerkt in deze begroting.

- *Inkomsten vanuit het Rijk*

Een derde ontwikkeling valt buiten onze beïnvloedingssfeer, namelijk de inkomsten vanuit het Rijk. We ontvangen middelen vanuit het Gemeentefonds, de zogenoemde algemene uitkering. Tevens ontvangen we specifieke doeluitkeringen, bijvoorbeeld voor het sociaal domein en de bijstand. De verdeling van deze Rijksmiddelen vindt plaats op basis van maatstaven. De herziening van de verdeelmaatstaven en de effecten daarvan gebeuren op macro-economisch (landelijk) niveau. Het verleden heeft uitgewezen dat de effecten per individuele gemeenten sterk kunnen verschillen. De komende jaren staat de aanpassing van de verdeelmaatstaven voor het sociale domein op de agenda.

Financieel vertrekpunt

Zoals gewoonlijk is de kadernota de basis voor het opstellen van de begroting. Alle autonome en nieuwe beleidsontwikkelingen uit de Kadernota 2018 zijn verwerkt in deze Programmabegroting 2018. Tevens zijn de financiële gevolgen, zoals opgenomen in de nota 'Groei van Diemen', verwerkt in het meerjarenperspectief.

Zoals hiervoor aangegeven vormen de financiële middelen vanuit het Rijk een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente, de Meicirculaire 2017 is de basis van de ramingen in de Programmabegroting 2018. Over de effecten van de Meicirculaire is de raad in een aparte memo geïnformeerd. De gevolgen van de Septembercirculaire worden ook via een aparte memo, voor behandeling van de Programmabegroting 2018 in de raad, kenbaar gemaakt.

Uiteindelijk leidt de verwerking van hiervoor genoemde documenten tot volgend meerjarenperspectief.

Begroting 2018	2018	2019	2020	2021
Structureel	210	315	1.065	1.060
Incidenteel	-190	-260	-90	-90
Saldo meerjarenraming	20	55	975	970

Bovenstaand meerjarenperspectief is structureel in evenwicht. Ook het saldo van de structurele en incidentele baten en lasten laat in alle jaren begrotingsoverschotten zien. Bestaand beleid is dat we jaarlijks € 325.000 van de algemene middelen inzetten voor de uitvoering van het product omgevingsvergunningen. Omdat in 2018 de verwachte legesopbrengsten voor incidentele bouwaanvragen dermate hoog zijn is het in 2018 niet nodig om algemene middelen in te zetten voor de uitvoering van dit product. Deze maatregel is in de begroting verwerkt. Verwachting is dat de legesopbrengsten vanaf 2019 dalen.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De risico's en de berekening van het weerstandsvermogen zijn geactualiseerd. Structureel zijn de risico's van de 'open-einde' regelingen binnen het sociaal domein en de bijstand het grootst. 'Open-einde' geeft aan dat we niet zelf kunnen bepalen om te stoppen met de uitgaven. Nieuwe aanvragen, voor bijvoorbeeld een Wmo-voorziening of bijstandsuitkering moeten afgehandeld worden.

Zolang Duo+ zich nog in een opbouwende fase begeeft blijft de risicokans hoger. De grondexploitaties blijven door de snelle ontwikkelingen en de grote geldstromen die hiermee gepaard gaan ook een risico vormen. De laatste twee risico's zijn als incidenteel gekenmerkt.

Zowel het structurele weerstandsvermogen (waaronder het structurele begrotingsaldo) als het incidentele weerstandsvermogen (zie onderstaand de stand van de reserves) zijn toereikend. Wat opvalt is de afname van de 'Algemene reserve'. Oorzaak is de incidentele inhuur voor projecten. Waarschijnlijk zullen de geraamde onttrekkingen niet geheel ten laste van de reserve komen omdat de kosten alsnog toegerekend kunnen worden naar een nog te openen grondexploitatie of vast te stellen investeringsbudget. Besluitvorming daarover vindt pas plaats als de voorbereidende kosten al gemaakt zijn. Vooralsnog zijn deze kosten ten laste van de algemene reserve begroot.

Begroting 2018 (stan per 1 januari)	2018	2019	2020	2021
Algemene reserve	10.100	8.905	8.285	8.010
Risicoreserve	5.000	5.000	5.000	5.000
Saldo meerjarenraming	15.100	13.905	13.285	13.010

Ter beperking van het voordoen van de risico's blijft het college consequent inzetten op preventieve beheersmaatregelen.

Lokale lastendruk

De sturing op de lokale lastendruk vindt plaats bij de vaststelling van de begroting. De uitwerking van de financiële begrotingskaders verwerken we in de belastingverordeningen. De belastingverordeningen 2018 worden in de gemeenteraadsvergadering van december 2017 vastgesteld.

Conform de kadernota is de totale opbrengst van de onroerend zaakbelasting met 1% verhoogd. De tarieven rioolbelasting zijn als gevolg van de hoge stand 'Egalisatievoorziening riolen', gelijk gebleven. In 2018 volgt een geactualiseerd 'Verbreed gemeentelijk rioleringsplan (VGRP)' waarbij indicatief de tarieven rioolbelasting voor de komende jaren inzichtelijk wordt gemaakt.

Voor de afvalstoffenheffing is vorig jaar besloten een tariefsverlaging toe te passen. Deze verlaging dekken we onder andere door een jaarlijkse onttrekking van € 75.000 uit de egalisatievoorziening afval. Deze onttrekking is in 2018 doorgezet. Daarnaast is het verschil in tarief tussen éénpersoons- en meerpersoonshuishoudens vergroot tot € 75 (was € 51).

In 2018 ontstaat door de groei van Diemen een schaalvoordeel bij het product afval. De meeropbrengsten als gevolg van de groei stijgen harder dan de kosten voor het ophalen en verwerken van het afval. Daarom stelt het college voor de afvaltarieven 2018 voor éénpersoons- als meerpersoonshuishoudens met € 10,00 te verlagen.

Een nieuwe berekening van de lokale lastendruk is opgenomen in de paragraaf Lokale heffingen.

Nieuw beleid

Alle autonome en nieuwe beleidsontwikkelingen uit de Kadernota 2018 zijn verwerkt in de Programmabegroting 2018. Onderstaand een opsomming van de nieuwe beleidsontwikkelingen uit de kadernota. Een nadere toelichting vindt u terug op de desbetreffende programmabladen.

Omschrijving structureel	2018	2019	2020	2021
Bestuur en dienstverlening				
Overheidsparticipatie	-50	-50	-	-
Totaal Bestuur en dienstverlening	-50	-50	-	-
Veiligheid en openbare orde				
Veiligheidsmaatregelen	-30	-30	-30	-30
Totaal Veiligheid en openbare orde	-30	-30	-30	-30
Onderwijs en kinderopvang				
Natuur en milieueducatie	-10	-10	-10	-10
Totaal Onderwijs en kinderopvang	-10	-10	-10	-10
Inkomen en armoedebeleid				
Extra budget bijzondere bijstand	-20	-20	-20	-20
Pilot Jeugdsport- en cultuurfonds	-10	-10	-10	-10
Diemense Dierenhulp aan Minima	-10	-10	-10	-10
Vroeg erop af	-30	-30	-30	-30
Totaal Inkomen en armoedebeleid	-70	-70	-70	-70
Bedrijfsvoering				
Schoonmaakwerkzaamheden	-30	-30	-30	-30
Totaal Bedrijfsvoering	-30	-30	-30	-30
Prognose Kadernota 2018 nieuw beleid Structureel	-190	-190	-140	-140

Naast bovenstaand nieuw beleid zijn in de Programmabegroting 2018 ook de stelposten opgenomen uit de 'Nota integrale visie op de groei van Diemen 2017-2025'. Deze stelposten zijn in het begrotingsjaar 2018 verdeeld naar de verschillende programma's. In de jaren 2018 tot en met 2020 is het restant van de nog niet ingezette middelen wederom als stelpost opgenomen.

Nota 'Groei van Diemen'	2018	2019	2020	2021
Uitbreiding personeel	-	20	220	520
Bedrijfsvoering	-	50	100	200
Bijdrage verbonden partijen	-	75	225	450
Toename subsidiebudget	30	75	105	140
Toename onderhoudsbudgetten	60	85	100	110
Nota 'Groei van Diemen'	90	305	750	1.420

De inzet van de stelpost 'Uitbreiding personeel' en 'Bedrijfsvoering' is terug te vinden in de paragraaf 'Bedrijfsvoering'.

Tenslotte is het ook volledig om te vermelden dat er geen taakstellende stelposten in de begroting zijn opgenomen.

Verloop saldo Kadernota 2018 - Begroting 2018

Het meerjarenperspectief zoals gepresenteerd in de Kadernota 2018 is gewijzigd. Via een informatieve memo zijn de gevolgen van de Meicirculaire 2017 inzichtelijk gemaakt en is het meerjarenperspectief bijgesteld.

Van Kadernota 2018 naar Begroting 2018	2018	2019	2020	2021
Saldo Kadernota 2018 inclusief verwerking meicirculaire	-270	-240	635	700
Saldo Begroting 2018	20	55	975	970
Verschil Kadernota 2018 en Begroting 2018	290	295	340	270

Bovenstaande tabel geeft inzicht in de verschillen in de jaren 2018 tot en met 2021. Het verschil per jaar is geanalyseerd en onderverdeeld in categorieën.

Analyse verschillen	2018	2019	2020	2021
Salarissen	-195	-210	-210	-210
Accountant	-25	-25	-25	-25
Realitisch begroten sociaal domein	-10	-85	40	120
Kapitaallasten	-85	305	285	210
Rente	-30	75	75	145
Omgevingsvergunningen	325	-	-	-
Grondexploitaties (rente en uren)	135	170	185	90
Bijstellen budget formatie-uitbreidingen	200	-	-	-
Overig	-25	65	-10	-60
Totaal	290	295	340	270

Toelichting per categorie:

Salarissen

Na vaststelling van de kadernota is de collectieve arbeidsovereenkomst (CAO) voor gemeenteamttenaren vastgesteld. De loonafspraken wijken af van de aannames uit de kadernota. De definitieve afspraken zijn alsnog verwerkt in de begroting 2018.

Accountant

De aanbesteding van de accountant is zo goed als afgerond. In september wordt de raad voorgesteld de opdracht te gunnen. Duidelijk is dat de kosten voor de controle stijgen. Het budget voor de accountantscontrole is hierop aangepast in de begroting 2018.

Realistisch begroten sociaal domein

Binnen het sociaal domein zijn we in de begroting 2018 afgestapt van het principe inkomsten is uitgaven. Zoals aangekondigd zijn in de begroting 2018 de budgetten van het sociaal domein aangepast op basis van de werkelijke uitgaven van de afgelopen twee jaar. Daarbij is ook rekening gehouden met de kosten voor transitie die nog niet volledig zijn geïmplementeerd. In de kadernota was de aanname dat een deel van de voorgestelde formatie-uitbreidingen volledig ten laste van het 'verwachte' voordeel zou kunnen worden gebracht. Dit bleek te positief ingeschat.

Waar voorheen het budget van het voorafgaande jaar werd overgenomen en geïndexeerd is in deze begroting ook de techniek van 'realistisch begroten' op de andere programma's toegepast.

Per saldo leidde deze wijze van begroten tot een voordelig saldo op de werkbudgetten van de andere programma's.

Realistisch begroten sociaal domein				
Sociaal domein				
- Wmo	185	145	170	155
- Jeugd	-80	-130	-40	-10
- Participatie	-100	-100	-105	-75
- Formatie	-60	-60	-60	-60
Overige werkbudgetten	45	60	75	110
Totaal realistisch begroten sociaal domein	-10	-85	40	120

Kapitaallasten (rente en afschrijving)

Op basis van de Jaarrekening 2016 en het aangepaste investeringsplan uit de kadernota zijn de kapitaallasten van alle investeringen herberekend.

In 2018 ontstaat een negatief verschil door de splitsing van enkele investeringsbudgetten. Zo stond bijvoorbeeld de afschrijvingstermijn van installaties met elektronische onderdelen op een termijn van 40 jaar. Het deel wat betrekking heeft op het elektronische deel van de investering is afgezonderd en daarvoor is een meer realistische afschrijvingstermijn van 20 jaar aan gekoppeld. Dit leidt tot hogere kapitaallasten.

Daarnaast zijn in 2017 kredieten aangevraagd die niet in het investeringsplan stonden, bijvoorbeeld het krediet voor de onderheide wegen in Centrum West. De extra afschrijvingslasten van dit krediet zijn nu verwerkt in de Programmabegroting 2018.

De jaren 2019 tot en met 2020 laten juist een positief verschil zien. Begrotingstechnisch houden wij er rekening mee dat de afschrijving start het jaar na aanvraag van de investering. Zeker bij grotere investeringen is dit niet altijd het geval. Zo is het investeringsbudget van de ondertunneling van het spoor al vanaf 2017 beschikbaar. Het zal nog enige jaren duren voordat dit project klaar is. De kapitaallasten (€ 125.000) in 2019 en 2020 zijn afgeraamd. Daarnaast is er de vrijval van kapitaallasten. Niet in alle gevallen worden investeringen direct vervangen omdat ze technisch nog wel langer meekunnen. Ieder jaar vallen de afschrijvingslasten van dergelijke investeringen vrij. Bij het opstellen van de begroting worden deze vrijvallende kapitaallasten opnieuw berekend.

Rente

Om alle kosten binnen de gemeente te kunnen betalen trekken we leningen aan. De rente voor langlopende leningen is op dit moment laag. Door de inkomsten binnen de grondexploitatie hoeven we vrijvallende leningen niet volledig te herfinancieren. De combinatie van de lage rente en het niet volledig herfinancieren leidt vanaf 2019 tot rentevoordelen.

Daarentegen is er ook een rentenadeel, voor het geld dat we zelf als gemeente op de bank hebben staan ontvangen we minder rente. In 2018 levert dat een negatief effect op, in de jaren daarna wordt dit goedgemaakt door de lagere rente voor langlopende leningen.

Omgevingsvergunningen

Ook in 2018 is het de verwachting dat de legesinkomsten voor incidentele bouwaanvragen fors is (begroot € 1,7 miljoen). Beleidslijn is dat er jaarlijks € 325.000 vanuit de algemene middelen wordt toegevoegd voor de uitvoering van deze taak. Gezien de incidentele hogere opbrengsten vindt deze toevoeging van algemene middelen in 2018 niet plaats. Vanaf 2019 lopen naar verwachting de opbrengsten uit incidentele bouwaanvragen weer terug.

Grondexploitaties (rente en uren)

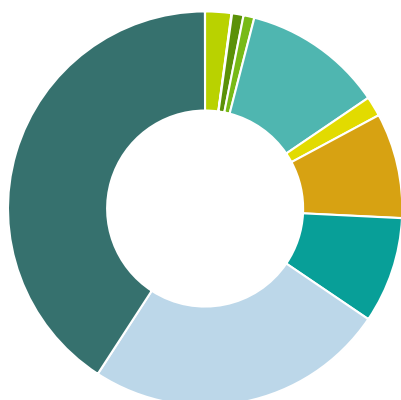
De boekwaarde van de grondexploitatie Plantage De Sniep is in het in juni vastgestelde Meerjarenperspectief Grondzaken hoger dan voorheen begroot. De rente over de boekwaarde rekenen we toe naar de exploitatie. De hogere boekwaarde leidt met name in de eerste jaren tot een voordeel. Daarnaast vragen de grondexploitaties de komende jaren meer ambtelijke capaciteit. Voor 2018 zijn er meer uren van de afdelingen Ruimtelijk Beheer en Ruimtelijke Ordening aan de grondexploitatie besteed. Inclusief de toegerekende overhead levert dat een voordeel van € 70.000 op. Dit is voordelig voor de exploitatie.

Bijstellen budget formatie-uitbreidingen

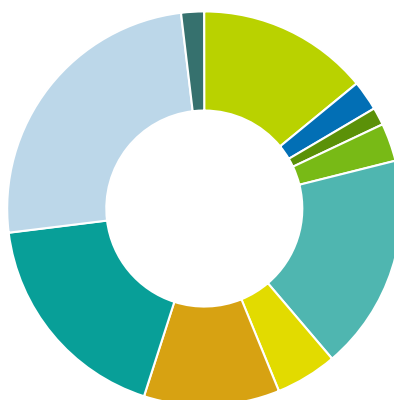
Om de huidige kwaliteit van dienstverlening te kunnen voortzetten en om te kunnen anticiperen op de groei en nieuwe ontwikkelingen bevatte de Kadernota 2018 voorstellen voor formatie-uitbreidingen. Totaal voor een budget van € 805.000. Het is niet de verwachting dat alle voorgestelde formatie-uitbreidingen per 1 januari 2018 ingevuld zijn. Ervan uitgaande dat de vacatures gemiddeld vanaf het tweede kwartaal ingevuld gaan worden is in de Programmabegroting 2018 het budget met € 200.000 verlaagd waarmee in 2018 geen extra claim gelegd wordt op de algemene middelen.

Baten en lasten per programma

Baten en lasten 2018	Baten	Lasten
Bestuur en dienstverlening	1.886	-12.398
Veiligheid en openbare orde	52	-2.169
Bereikbaarheid en mobiliteit	824	-1.278
Onderwijs en kinderopvang	779	-2.747
Sociaal domein	10.141	-15.590
Sport, welzijn en cultuur	1.440	-4.453
Inkomen en armoedebeleid	7.600	-9.805
Leefomgeving en milieu	7.686	-15.944
Ruimtelijke ontwikkelingen	21.754	-22.096
Algemene dekkingsmiddelen	36.000	-1.662
Totaal	88.162	-88.142
Saldo van baten en lasten		20

Baten per programma

Lasten per programma

- Bestuur en dienstverlening
- Veiligheid en openbare orde
- Bereikbaarheid en mobiliteit
- Onderwijs en kinderopvang
- Sociaal domein
- Sport, welzijn en cultuur
- Inkomen en armoedebeleid
- Leefomgeving en milieu
- Ruimtelijke ontwikkelingen
- Algemene dekkingsmiddelen

Structureel evenwicht

Het toezicht van de provincie richt zich op het meerjarige structurele evenwicht van de begroting. Uit onderstaand overzicht blijkt dat we de komende jaren structureel in evenwicht zijn.

Totaal Programma's	2018	2019	2020	2021
Structureel				
- lasten	-84.398	-71.854	-73.615	-71.206
- baten	84.837	71.840	74.704	72.138
- toevoegingen aan reserves	-239	-286	-502	-488
- onttrekkingen aan reserves	10	615	478	616
Saldo structureel	210	315	1.065	1.060
Incidenteel				
- lasten	-3.415	-1.775	-1.360	-785
- baten	2.020	695	790	695
- toevoegingen aan reserves	-90	-	-95	-
- onttrekkingen aan reserves	1.295	820	575	-
Saldo incidenteel	-190	-260	-90	-90
Saldo van baten en lasten	20	55	975	970

Incidentele lasten

Incidentele lasten	2018
Uitkeringen aan voormalig personeel (inclusief bestuurders)	-245
Impuls overheidsparticipatie	-50
Citymarketing	-100
Incidentele bijdrage Duo+ (zie ook onttrekking algemene reserve)	-170
Parkeren (tweejaarlijkse cyclus) + verrekening met reserve	-90
Uitvoeringskosten WWB	-15
Bouwleges	-1.930
Investering Bergwijkpark	-105
Inhuur personeel voor incidentele projecten (ten laste van reserve)	-1.125
Totaal incidentele lasten	-3.740

Incidentele baten

Incidentele baten	2018
Inkomsten bouwleges	1.930
Totaal incidentele baten	1.930

Incidentele mutaties reserves

Incidentele mutaties reserves	2018
Onttrekking Algemene Reserve, ter dekking van incidentele bijdrage Duo+	170
Onttrekking incidentele meeropbrengsten uit Egalisatiereserve Parkeren	-90
Onttrekking Algemene Reserve ter dekking van inhuur personeel voor incidentele projecten	1.125
Totaal incidentele mutaties reserves	1.205

De toelichting van de incidentele baten en lasten zijn ook terug te vinden op de programmabladen en onder de overige financiële tabellen in de bijlage 'Incidentele baten en lasten'.

Programma's

Programma Bestuur en dienstverlening

Portefeuillehouder: E. Boog (Juridische zaken; Personeel en organisatie; Dienstverlening en ICT; Communicatie; Regionale zaken; Coördinatie Wijkgericht werken) en J. Klaasse (Citymarketing; Evenementen)

Afdelingsmanager: A. Oonk

Afdeling: Publiekszaken

Visie / strategisch doel

De kracht van Diemen is dat het een samenleving is met een schaal waarop mensen dichtbij elkaar zijn en nauw bij elkaar betrokken zijn. De gemeente wil daarin op een geloofwaardige manier ondersteunen en versterken en open en communicatief optreden. Ook wil de gemeente ontmoeting stimuleren.

Daarom kiezen wij ervoor om burgers actiever te betrekken bij beleids- en besluitvorming, de eigen initiatieven van burgers te stimuleren en te faciliteren en wijkgericht te werken. In de doorontwikkeling naar een gemeente die meer overlaat aan de kracht van de gemeenschap, heeft Diemen een stevige opgave te realiseren. Niet voor niets heeft de coalitie gekozen voor 'Ontmoeten & verbinden' als titel van haar akkoord. Aan dat motto geeft het college op velerlei terreinen invulling. Inwoners en ondernemers van Diemen plukken hier al de vruchten van. De ambities op dat gebied worden stevig verankerd in een nieuw beleidsplan ten aanzien van participatie, initiatief en communicatie.

We willen inwoners en ambtenaren stimuleren en motiveren om samen tot oplossingen te komen voor (dreigende) conflicten. De informele aanpak is één van de middelen hiertoe.

Ook wil de gemeente de kwaliteit van dienstverlening daar waar mogelijk afstemmen op de wens van de burger. Bij het beheer van de openbare ruimte vragen we bestaande netwerken zich in te zetten voor meer verbinding binnen de samenleving en willen we gebruik maken van hun kennis.

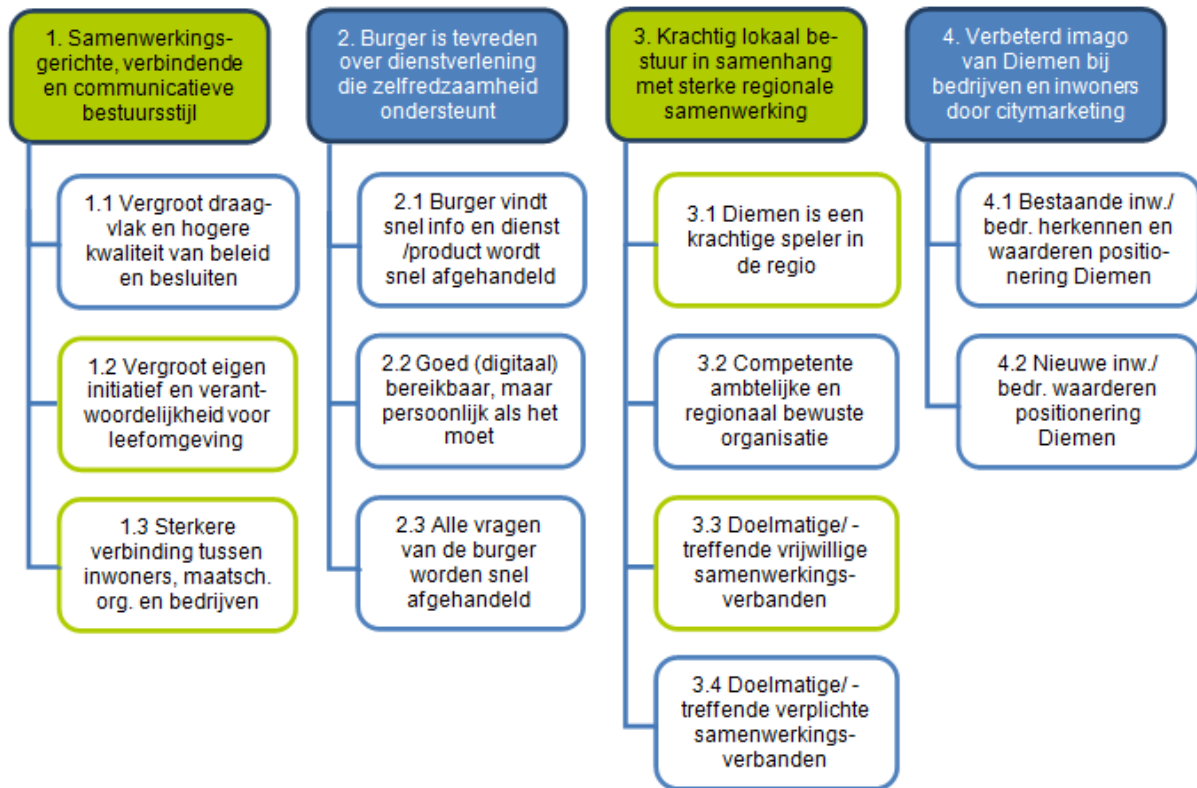
De gemeente kan deze visie niet alleen realiseren en doet dat in samenwerking met maatschappelijke partners en met gemeenten in de regio, waarbij de Duo+-gemeenten de voorkeurspartner zijn. Doel van versterking van samenwerking binnen de regio en van een krachtige rol van gemeente Diemen hierin is een krachtig en toekomstbestendig lokaal bestuur.

De kracht van Diemen willen we ook uitdragen, binnen de eigen gemeente en daarbuiten. Daarom kiezen we voor citymarketing. Citymarketing is de wijze waarop Diemen zich als geheel presenteert op verschillende markten en aan verschillende doelgroepen. Onder de vlag 'Daarom Diemen' voert een brede groep aan partners, waaronder de gemeente, een divers programma uit, om daarmee het imago van Diemen positief te veranderen. Dit programma kent vier pijlers: strategieontwikkeling (wat is de boodschap en aan wie vertellen we die?), netwerkontwikkeling (intern en extern draagvlak), communicatiecampagne en versterking evenementenaanbod.

Wijkgericht werken maakt onderdeel uit van meerdere programma's. Dit programma zoomt in op de wijkgerichte aanpak en de aanpak om bestuurlijk en ambtelijk dichtbij de burgers te opereren door verbinding te zoeken tussen de fysieke en sociale domeinen. Dat gebeurt door de inzet van wijkcoördinatoren en wijkwethouders of portefeuillehouders. Zij zijn het aanspreekpunt voor de bewoners van de wijk over zaken die boven het persoonlijk belang uitstijgen. Door wijkgericht te werken wil de gemeente de leefbaarheid in de wijken verder

verbeteren, de sociale samenhang in een wijk versterken, bestuur en bewoners dichter bij elkaar brengen, en bewoners ondersteunen bij het realiseren van ideeën of initiatieven in hun wijk.

Doelstellingen in één oogopslag

Kaderstellende beleidsnota's

- Beleidsnota Burgerparticipatie in Diemen; beleidsnota over het betrekken van burgers bij beleids- en besluitvorming, april 2013;
- Coalitieakkoord 2014-2018;
- Klachtenregeling 2010;
- Raamnotitie personeelbeleid en daaraan voorafgaande en afgeleide beleidsnotities en personeelinstrumenten, samengevat in de DVA TPO 2011;
- Strategisch Communicatieplan 2009;
- Gelaagd regionaal samenwerken: onze basis voor regionale samenwerking 2015;
- Dienstverleningsvisie 2020.

Nieuwe ontwikkelingen

Impuls overheidsparticipatie

De afgelopen jaren heeft de gemeente Diemen een sterke doorontwikkeling doorgemaakt op het gebied van participatie. Op allerlei vlak is en wordt geëxperimenteerd met nieuwe vormen van (burger)participatie. Dit gebeurt zowel binnen het sociale domein, als ook binnen het ruimtelijk-fysieke en het veiligheidsdomein. Want we zien dat de samenleving enorm in beweging is. Bewoners pakken steeds meer zelf op en werken aan wat zij belangrijk vinden voor de straat, de buurt en het dorp. Ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties slaan de handen ineen om samen iets moois neer te zetten. Vaak is de gemeente hierbij betrokken, maar steeds vaker ook niet. Vaak is de gemeente hierin (mede) initiërend, steeds vaker ook niet. Hoe we hierop als gemeente willen inspelen, is eind 2017 integraal in een visie beschreven. Deze visie biedt richtingen om vanaf 2018 verder aan de slag te gaan met overheidsparticipatie, als ook met onze fysieke dienstverlening en onze manier van communiceren. Bij deze doorontwikkeling past ook een vernieuwing van onze wijkgerichte aanpak (wijkcoördinatoren), die reeds stamt uit 2007. Om een impuls op al deze terreinen mogelijk te maken, houden we twee jaar rekening met een extra budget van € 50.000.

Citymarketing

De beleving van de openbare ruimte (o.a. groen- en speelvoorzieningen) in Diemen wordt versterkt door aan te haken bij de positionering van Diemen. Daarnaast wordt gewerkt aan het versterken en uitbreiden van het evenementenaanbod en deze nog meer te verbinden aan Daarom Diemen. Verder wordt in 2018 gekeken welke kansen voor de positionering van Diemen voortvloeien uit de cultuurnota en met welke partners binnen het Daarom Diemen-netwerk dit verder opgepakt kan worden. Belangrijke uitdaging blijft om met het partnernetwerk zowel bestaande bewoners als de nieuwe bewoners (met name in Plantage De Sniep en Holland Park) aan te haken bij de Diemense gemeenschap door gebruik te maken van verschillende instrumenten en kanalen (welkomstpakket, merchandise, tijdschrift, website, social media, buitenreclame, fysieke aanwezigheid op evenementen, etc.). Ook wordt de samenwerking met Economische Zaken (EZ) nadrukkelijk gezocht als het gaat om de positionering van Diemen als vestigingslocatie voor bedrijven.

Duo+

Diemen heeft per 1 januari 2016 haar bedrijfsvoeringstaken ondergebracht bij Duo+. Over de ontwikkelingen binnen/rondom Duo+ wordt gerapporteerd in de paragraaf Bedrijfsvoering. Daarbij worden zaken mede vanuit het Duo+ perspectief voor de deelnemende gemeenten over het voetlicht gebracht. De financiële effecten zijn in dit programma ondergebracht.

Verkiezingen

Op 21 maart 2018 vinden gemeenteraadsverkiezingen plaats. Ook voor deze verkiezingen neemt - zoals bij iedere verkiezing - de gemeente de voorbereidingen ter hand. Daarnaast zullen overdrachtdossiers en inwerkprogramma's ontwikkeld worden, zodat college en raad een vliegende start kunnen maken. Verder wordt in 2018 de opbouw en inhoud van de programmabegroting tegen het licht gehouden, naar aanleiding van de politiek-bestuurlijke ambities voor de periode 2018-2022. Deze kunnen naar verwachting verwerkt worden in de Begroting 2019.

Wat willen we bereiken?

1. Samenwerkingsgerichte, verbindende en communicatieve bestuursstijl				
Subdoelen				
1.1 - Verhoogde kwaliteit van beleid en besluiten				
1.2 - Vergroot draagvlak voor beleid en besluiten				
1.3 - Vergroot eigen initiatief en verantwoordelijkheid voor de leefomgeving door (groepen van) bewoners				
1.4 - Sterkere verbinding tussen bewoners en maatschappelijke organisaties en bedrijven				

2. Burger is tevreden over dienstverlening die zelfredzaamheid ondersteunt				
Subdoelen				
2.1 - De burger wordt snel geholpen met zijn vraag ongeacht welk communicatie kanaal hij gebruikt				
2.2 - De gemeente is via diverse kanalen makkelijk bereikbaar met de nadruk op het digitale kanaal				
2.3 - Alle vragen van de burger worden snel afgehandeld				
Indicator maatschappelijk effect	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
2.1 - Tevredenheid burger over de dienstverlening binnen de gemeente	6,9	Niet gemeten in 2016	7,5	geen meting in 2018
2.2 - Aantal klachten over gemeentelijke dienstverlening	66	59	47	50

3. Krachtig lokaal bestuur in samenhang met sterke regionale samenwerking				
Subdoelen				
3.1 - Diemen is een krachtige speler in de regio				
3.2 - Competente ambtelijke en regionaal bewuste organisatie				
3.3 - Doelmatige en doeltreffende vrijwillige samenwerkingsverbanden				
3.4 - Doelmatige en doeltreffende verplichte samenwerkingsverbanden				
Indicator maatschappelijk effect	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
3.0 - Oordeel burgers over goed gemeentebestuur	39%	Niet gemeten in 2016	40%	geen meting

4. Verbeterd imago van Diemen bij bedrijven en inwoners door citymarketing				
Subdoelen				
4.1 - Bestaande bedrijven en inwoners herkennen en waarderen de positionering van Diemen				
4.2 - Nieuwe bedrijven en inwoners waarderen de positionering van Diemen				

Wat gaan we ervoor doen?

1. Samenwerkingsgerichte, verbindende en communicatieve bestuursstijl

Activiteiten				
Subdoel 1.1 - Verhoogde kwaliteit van beleid en besluiten				
1.1.1 - Bij projecten en nieuw beleid in het startdocument expliciet benoemen van participatie en de participatietrede aangeven				
Subdoel 1.2 - Vergroot draagvlak voor beleid en besluiten				
1.2.1 - Zorgen dat burgers tijdig en helder worden geïnformeerd over besluiten die hen raken				
Subdoel 1.3 - Vergroot eigen initiatief en verantwoordelijkheid voor de leefomgeving door (groepen van) bewoners				
1.3.1 - Proactief communiceren over bewonersinitiatieven				
1.3.2 - Wijkcoördinatoren ondersteunen en faciliteren bewonersinitiatieven				
1.3.3 - Samenwerking met SWD versterken door ze te betrekken bij bewonersinitiatieven				
1.3.4 - Ruimer aanbieden van laagdrempelige digitale communicatiemiddelen (social media of specifieke project sites)				
Subdoel 1.4 - Sterkere verbinding tussen bewoners en maatschappelijke organisaties en bedrijven				
1.4.1 - Overzicht geven van bewonersinitiatieven, welke daarvan in samenwerking met SWD tot stand komen en bijbehorende bewonersgroepen				
1.4.2 - Ondersteunen van wijkcoördinatoren en faciliteren van bewonersinitiatieven				

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
1.1.1 - % gegrond verklaarde bezwaarschriften nav formele behandeling	26%	16%	15%	15%
1.1.2 - % ingetrokken bezwaarschriften nav informele behandeling/mediation	92%	89%	90%	90%
1.1.3 - % herziene primaire besluiten nav informele behandeling/mediation ¹	23%	33%	30%	zie voetnoot
1.1.4 - % informele aanpak/mediation van binnengekomen bezwaarschriften	10%	27%	50%	zie voetnoot
1.1.5 - Verschil in doorlooptijd tussen formeel/informeel/mediation	50%	50%	50%	zie voetnoot
1.3.1 - % vertrouwen in de manier waarop gemeente wordt bestuurd (verplicht)	nvt	NB	80%	zie voetnoot

2. Burger is tevreden over moderne dienstverlening die de zelfredzaamheid van de burger ondersteunt

Activiteiten
Subdoel 2.1 - De burger vindt snel de informatie die hij zoekt en zijn product of dienst wordt snel afgehandeld
2.1.1 - Samen met gebruikers de gebruikersvriendelijkheid van de e-diensten verbeteren
2.1.3 - Servicenormen over afhandeltijden vaststellen en hierop sturen met behulp van de nieuwe monitoringsystemen en actief communiceren
Subdoel 2.2 - De gemeente wil burgers meer gebruik laten maken van het digitale kanaal (op maat afgestemd op de situatie van de inwoners, digitaal als het kan en persoonlijk als het moet)
2.2.1 - de mogelijkheden om een product digitaal aan te vragen nog eenvoudiger maken door nieuwe mogelijkheden

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroot 2016	Begroot 2018
2.1.1 - % binnenkomende gesprekken KCC binnen 30 seconden beantwoord	71,1%	70%	70%	70%
2.2.1 - E-mail binnen 5 werkdagen afgehandeld(via info@diemen.nl)	NB	Metten niet mogelijk	nvt	70%

3. Krachtig lokaal bestuur in samenhang met sterke regionale samenwerking

Activiteiten
Subdoel 3.1 - Diemen is een krachtige speler in de regio
3.1.1 - Vertegenwoordiging in regionale besturen
Subdoel 3.2 - Competente ambtelijke en regionaal bewuste organisatie
3.2.1 - Uitvoeren van (strategisch) HRM-beleid met focus op competenties
Subdoel 3.3 - Doelmatige en doeltreffende vrijwillige samenwerkingsverbanden
3.3.1 - Onderzoeken welke taken we beter in samenwerking kunnen uitvoeren (onder andere in Duo+ en AM-verband)
3.3.2 - Controleren of we de doelen die we met de deelname nastreven, ook realiseren
Subdoel 3.4 - Doelmatige en doeltreffende verplichte samenwerkingsverbanden
3.4.1 - Onderzoeken welke taken we beter in samenwerking kunnen uitvoeren
3.4.2 - Controleren of we de doelen die we met de deelname nastreven, ook realiseren

¹ In de jaarrekening hebben we uitgelegd dat de indicatoren 1.1.3 t/m 6 onbeïnvloedbaar zijn. Daarom stellen wij voor deze te verwijderen.

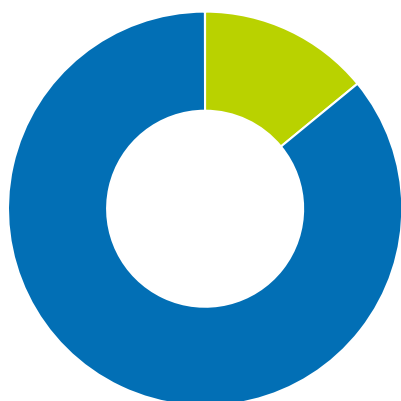
4. Verbeterd imago van Diemen bij bedrijven en inwoners door citymarketing

Activiteiten
Subdoel 4.1 - Bestaande bedrijven en bewoners herkennen en waarderen de positionering van Diemen
4.1.1 - Doorontwikkeling citymarketingnetwerk binnen Diemen
4.1.2 - Stimuleren van het organiseren van bij de positionering passende evenementen
4.1.3 - Doorontwikkelen instrumentarium ter ondersteuning van de gekozen positionering
4.1.4 - Opstarten van overleg met evenementenorganisatoren en horeca-ondernemers
Subdoel 4.2 - Nieuwe bedrijven en nieuwe bewoners waarderen de positionering van Diemen
4.2.1 - Aandacht voor werving nieuwe bedrijven en bewoners
4.2.2 - Doorontwikkelen instrumentarium ter ondersteuning van de gekozen positionering

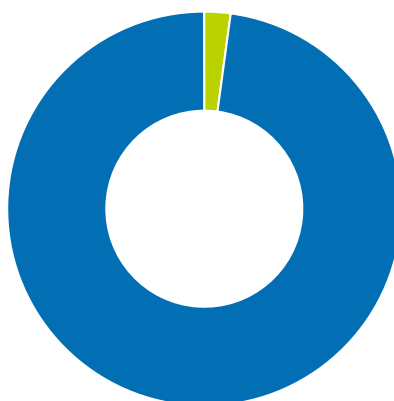
Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
Algemeen - Waardering inwoners algemene gemeentelijke dienstverlening (verplicht)	nvt	nvt	NB	7
Algemeen - Waardering ondernemers algehele gemeentelijke dienstverlening (verplicht) ²	nvt	nvt	NB	6,5
Algemeen - Apparaatskosten per inwoner (verplicht)	nvt	nvt	NB	NB
Algemeen - Kosten externe inhuur per inwoner (verplicht)	nvt	nvt	NB	NB
Algemeen - % overhead	nvt	nvt	NB	NB

Wat mag het kosten?

Programma Bestuur en dienstverlening	2018	2019	2020	2021
- lasten	-11.743	-12.018	-12.417	-13.073
- baten	1.716	1.716	1.716	1.716
- toevoegingen aan reserves	-90	-90	-90	-90
- onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo structureel	-10.117	-10.392	-10.791	-11.447
- lasten	-565	-255	-90	-90
- baten				
- toevoegingen aan reserves				
- onttrekkingen aan reserves	170	-	-	-
Saldo incidenteel	-395	-255	-90	-90
Saldo van baten en lasten	-10.512	-10.647	-10.881	-11.537

Lasten

Baten

Bestuur en dienstverlening
Overig

² landelijke gemiddelde is 6,9

Toelichting wat mag het kosten

Impuls overheidsparticipatie

In de jaren 2018 en 2019 zijn de incidentele kosten voor overheidsparticipatie, € 50.000, opgenomen.

Citymarketing

2018 is het laatste jaar waarin een budget van € 100.000 voor citymarketing is opgenomen.

Duo+

In de Begroting 2017 van Duo+ is de voorspelde dip inzichtelijk gemaakt. Deze dip leidt in 2018 nog tot een incidentele bijdrage van € 170.000. Deze bijdrage wordt onttrokken uit de Algemene reserve.

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Investeringsbedrag					Totaal	Afschrijving per jaar
	2018	2019	2020	2021			
Vervangen Fiat Doblo wagen nummer 15 opzichters	-	22	-	-	22	4	
Vervangen Mercedes wagen nummer 29 gebouwendienst	-	-	37	-	37	7	
Herinrichting raadzaal gemeentehuis. Vervangen vloerbedekking, meubilair en techniek	200	-	-	-	200	13	
Herinrichten centrale hal en Burgerzaken gemeentehuis	300	-	-	-	300	12	
Inrichten inspiratieruimten gemeentehuis	30	30	30	-	90	2	
Vervangen luchtbehandeling bestuursvleugel gemeentehuis	-	-	-	150	150	20	

Programma Veiligheid en openbare orde

Portefeuillehouder: E. Boog
Afdelingsmanager: M.R.A. Cornelissen
Afdeling: Ruimtelijke ontwikkeling

Visie / strategisch doel

We streven naar een Diemen waar een ieder zich binnen- en buitenshuis veilig voelt en waarin burens elkaar kunnen aanspreken. Waar de openbare ruimte veilig, heel en schoon is. Waar respect de basisnorm is en waarin de regels gehandhaafd worden.

Visie

De gemeente en haar partners ontwikkelen en voeren veiligheidsbeleid uit met als resultaat een afname van criminaliteit en overlast aan de ene kant en verbetering van het veiligheidsgevoel en de leefbaarheid aan de andere kant. Veiligheid is een kerntaak van de overheid, maar inwoners, instellingen en ondernemers worden ook nadrukkelijk gevraagd te participeren in de verbetering hiervan. De gemeente speelt hierin een stimulerende en faciliterende rol. Deze rol betekent initiëren van de uitvoering van het veiligheidsbeleid, partners stimuleren en aanspreken op hun verantwoordelijkheid, onderlinge samenhang bewaken en sturend optreden waar nodig.

Integrale veiligheid is een samenspel tussen gemeente, politie, veiligheidsregio en landelijke overheid. De gemeente bepaalt de doelstellingen van het lokale veiligheidsbeleid (zelfredzaamheid, participatie en preventie). Deze zijn complementair aan het regionale en landelijke beleid. Naast regionale en landelijke doelstellingen is er lokaal ruimte voor specifieke bestuurswensen die regionaal en landelijk niet geprioriteerd zijn, maar die wel van essentieel belang zijn voor het verbeteren van de lokale veiligheid. Hier ligt het eigen speelveld van de gemeenteraad. De gemeente bepaalt ook wat binnen het veiligheidsdomein, naast de activiteiten van de gemeente, aan inspanningen van de partners wordt verwacht. Zij heeft de regierol in de samenwerking tussen alle bij de lokale veiligheid betrokken partijen.

De gemeente draagt bij aan de totstandkoming van het regionaal veiligheidsplan. Het plan wordt uiteindelijk vastgesteld door het veiligheidsbestuur van de regio Amsterdam-Amstelland nadat de gemeenteraad in staat is gesteld hier een zienswijze op te geven. Het regionaal veiligheidsplan is voor de gemeente een overkoepelende kader, waarin het landelijk beleid vertaald wordt naar prioriteiten van de gemeenten in de regio. Deze worden vervolgens vertaald naar een Jaarprogramma met concrete inspanningen op gemeentelijk niveau.

Op landelijk niveau worden door korpsleiding nationale politie, het openbaar ministerie en de minister van Veiligheid en Justitie afspraken gemaakt over de landelijke prioriteiten.

Doelstellingen in één oogopslag

Kaderstellende beleidsnota's

- Beleid Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur;
- Regionaal crisisplan Veiligheidsregio Amsterdam Amstelland;
- Regionaal risicoprofiel Veiligheidsregio Amsterdam Amstelland;
- Regionaal Dekkingsplan brandweer Veiligheidsregio Amsterdam Amstelland;
- Regionaal Beleidsplan crisisbeheersing Veiligheidsregio Amsterdam Amstelland 2015-2018;
- Preventie- en handavingsplan drank en horeca;
- Evenementenbeleid;
- Regionaal Veiligheidsplan 2015-2018;
- Intergemeentelijk nota's;
- Marktverordening/reglement;
- Meerjarenbeleidsplan Integrale Veiligheid 2015-2018;
- Jaarprogramma integrale veiligheid;
- Notitie parkeren, terrassenbeleid;
- Prostitutie/escortbeleid;
- Verordening winkeltijden;
- Integraal toezichts- en handavingsbeleid 2015-2018.

Nieuwe ontwikkelingen

Veiligheidsmaatregelen

Op het gebied van veiligheid willen we de lat hoger leggen door meer inzet te plegen.

Voorbeelden van deze verhoogde inzet zijn:

- Regionale aanpak radicalisering: hiertoe is tussen het veiligheidshuis en de gemeenten buiten Amsterdam gekozen voor een aanhaking bij de Amsterdamse aanpak. Daartoe wordt een geormerkte formatie voor de AM gemeenten gereserveerd waardoor er zekerheid is over deskundigheid in de gewenste aanpak.
- Aanpak van ondermijnende criminaliteit in Diemen: dit willen we beter vormgeven, door naast de bestaande capaciteit van het eigen personeel, ook incidenteel expertise in te huren.

- Uitbreiding van de toetsingen van vergunningen en bouwprojecten op grond van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob): wij vinden het noodzakelijk om grootschalige en complexe aanvragen (> € 250.000) door een deskundige te laten beoordelen. Deze expertise kan op basis van regionale afspraken geleverd worden via de gemeente Amsterdam.

De totale kosten voor deze aanvullende veiligheidsmaatregelen zijn geraamd op € 30.000. Het voorstel is het programmaonderdeel 'Veiligheid' met ingang van 2018 structureel met dit bedrag te verhogen.

Wat willen we bereiken?

1. Bijdrage aan de verbetering van de veiligheid
Subdoelen
1.1 - Minder criminaliteit
1.2 - Sociale cohesie en veilige leefomgeving
1.3 - Verhoogd gevoel van veiligheid in de eigen leefomgeving

2. Verhoogde zelfredzaamheid
Subdoelen
2.1 - Meer burgers nemen verantwoordelijkheid voor de eigen veiligheid
2.2 - Meer bedrijven nemen verantwoordelijkheid voor de eigen veiligheid

Wat gaan we ervoor doen?

1. Bijdrage aan de verbetering van de veiligheid

Activiteiten
Subdoel 1.1 - Minder criminaliteit
1.1.1 - Verstrekken van goede voorlichting en preventiemaatregelen aan (groepen) inwoners en ondernemers
1.1.2 - In samenwerking met bedrijfsleven inzetten van cameratoezicht en stimuleren particuliere collectieve beveiliging
1.1.3 - Deelnemen aan RPCAA (informatie en voorlichting aan ondernemers)
1.1.4 - Ondersteunen van bedrijfspanelen locatiegericht
1.1.5 - Regievoeren en adviseren binnen KVO-trajecten (Keurmerk Veilig Ondernemen) zowel in winkelgebieden als bedrijfsterrainen
1.1.6 - Tegengaan woninginbraken door middel van regievoering op het project samen veilig en veiligheidsmarkten
1.1.7 - Intensivering bestuurlijke aanpak georganiseerde criminaliteit (deelname aan RIEC; toepassen van de wet Bibob gericht op hennepteelt, motorclubs, prostitutie en mensenhandel, ongewenste bewoning)
Subdoel 1.2 - Sociale cohesie en veilige leefomgeving
1.2.1 - Continuëren van aanpak jeugdoverlast (inclusief top 600 en deelnemen aan veiligheidshuis)
1.2.2 - Continuëren van bemiddeling bij conflicten tussen burens (met name bij koopwoningen)
1.2.3 - Stimuleren van bewonersinitiatieven (project Samen Veilig)
1.2.4 - Inzetten openbare ordemaatregelen door burgemeester (bijv. alcoholverbod en tijdelijk huisverbod)
Subdoel 1.3 - Verhoogd gevoel van veiligheid in de eigen leefomgeving
1.3.1 - Uitvoering geven aan de acties zoals opgenomen in het veiligheidsjaarplan
1.3.2 - Beperken gevolgen crisissituaties of calamiteiten

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
1.1.1 - Aantal verwijzingen Halt per 10.000 jongeren (verplicht)	nvt	nvt	NB	NB
1.1.2 - Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners (verplicht)	nvt	nvt	NB	NB
1.1.3 - Aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners (verplicht)	nvt	nvt	NB	NB
1.1.4 - Aantal diefstallen uit woning per 1.000 inwoners (verplicht)	nvt	nvt	NB	NB
1.1.5 - Aantal vernielingen en beschadigingen openbare ruimte per 1.000 inwoners (verplicht)	nvt	nvt	NB	NB
1.1.6 - % bibobtoetsen over totaal aan aangevraagde vergunningen (drank/horecawet, exploitatievergunning, vergunning sexinrichting)	100%	100%	90%	90%
1.2.1 - Aantal bemiddelingen bij conflicten tussen burens (m.n. koopwoningen)	4	7	6	6
1.2.2 - Aantal openbare ordemaatregelen	10	14	6	6
1.3.1 - Aantal harde kern jongeren per 10.000 inwoners (verplicht)	nvt	nvt	NB	NB
1.3.2 - % aandeel dat zich wel eens onveilig voelt in de buurt (verplicht)	nvt	nvt	NB	NB
1.3.3 - % dat in enige mate overlast heeft van buurtbewoners (verplicht)	nvt	nvt	NB	NB

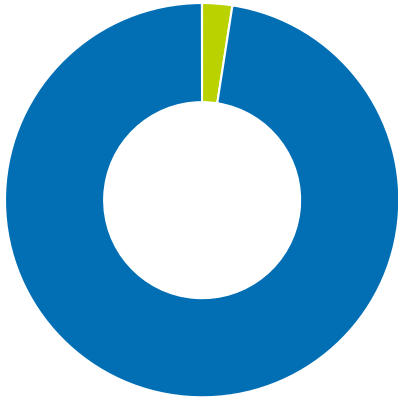
2. Verhoogde zelfredzaamheid

Activiteiten
Subdoel 2.1 - Burgers nemen meer verantwoordelijkheid voor eigen veiligheid
2.1.1 - Integrale veiligheidsvoorlichting aan inwoners en doelgroepgericht (bijvoorbeeld aan ouderen), o.a. via veiligheidsmarkt en gemeentedag
2.1.2 - Bewust maken van inwoners en stimuleren van bewonersinitiatieven (o.a. via groepapps en deelname aan burgernet)
2.1.3 - Werven van vrijwilligers en inzet van vrijwilligers (bewonersparticipatie)
Subdoel 2.2 - Bedrijven en instellingen nemen meer verantwoordelijkheid voor eigen veiligheid
2.2.1 - Stimuleren van initiatieven door bedrijven en instellingen voor de vergroting van eigen veiligheid van bedrijven, personeel en cliënten

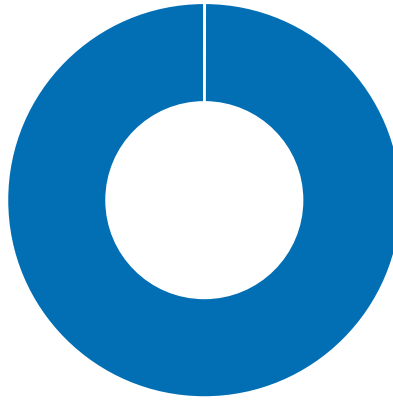
Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
2.1.1 - Aantal geworven en ingezette vrijwilligers die in het kader van het project Samen Veilig politie en/of brandweer ondersteunen	5	8	10	10

Wat mag het kosten?

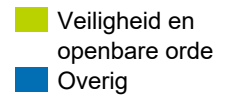
Programma Veiligheid en openbare orde	2018	2019	2020	2021
Structurele lasten	-2.169	-2.168	-2.167	-2.167
Structurele baten	52	52	52	52
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo structureel	-2.117	-2.116	-2.115	-2.115
Incidentele lasten				
Incidentele baten				
Toevoegingen aan reserves				
Onttrekkingen aan reserves				
Saldo incidenteel	-	-	-	-
Saldo van baten en lasten	-2.117	-2.116	-2.115	-2.115

Lasten

Baten

Toelichting wat mag het kosten
Fluctuaties meerjarenperspectief
Geen bijzonderheden.

Programma Bereikbaarheid en mobiliteit

Portefeuillehouder: A.J.M. Scholten
Afdelingsmanager: M.R.A. Cornelissen
Afdeling: Ruimtelijke Ontwikkeling

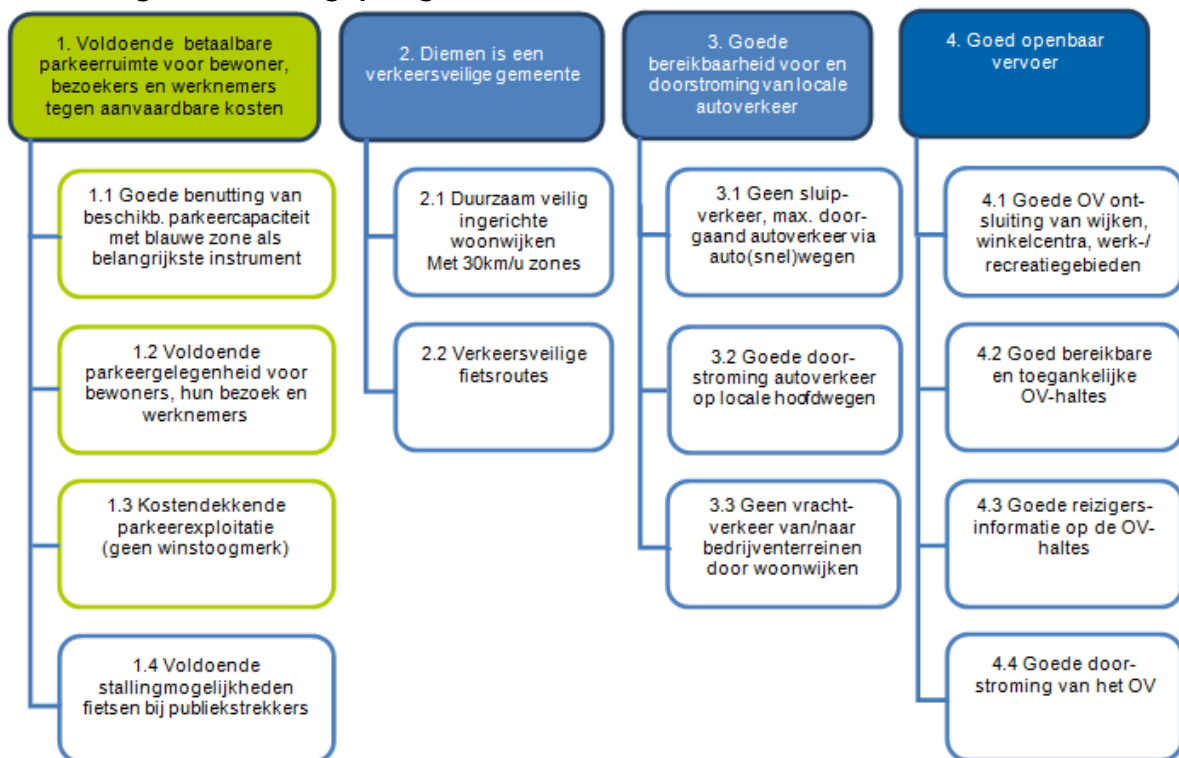
Visie / strategisch doel

In Diemen is voldoende parkeerruimte tegen aanvaardbare kosten voor bewoners, hun bezoekers en werknemers. Diemen is een verkeersveilige gemeente.

De bereikbaarheid van Diemen en de omgeving dient optimaal te zijn, zowel per auto, fiets, te voet als met openbaar vervoer. Verkeer dat niet in Diemen thuis hoort, wordt geweerd.

Diemen is en blijft goed ontsloten via het openbaar vervoer, niet alleen vanwege de bereikbaarheid en de mogelijkheid die dit biedt voor participatie in de samenleving, maar ook vanwege de bijdrage aan een schonere leefomgeving.

Doelstellingen in één oogopslag

Kaderstellende beleidsnota's

Gemeentelijk:

- Beleidsnotitie verblijfsgebieden 1998;
- Notitie Fietsparkeren Diemen 2013;
- Raadsbesluit blauwe zone Diemen-Centrum 2006;
- Parkeerbeleidsplan Diemen 2010-2020;
- Beleidsregels Parkeerfaciliteiten gehandicapten 2012;
- Beleidsnotitie autodelen 2013;
- Parkeerverordeningen Diemen 2016.

Regionaal:

- Strategische Visie Mobiliteit (2016);
- Beleidskader Mobiliteit (in voorbereiding);
- Investeringsagenda's Weg, OV en Fiets;
- Uitvoeringsprogramma 2017/2018;
- Lijnennetvisie 2018.

Nieuwe ontwikkelingen

Parkeerbeleid op en rond de Oost-West as

Ten behoeve van het project Oost-West as is het noodzakelijk in 2018 een aanpassing in het parkeerbeleid te maken. Het verkeerstechnisch ontwerp bevat voor de Muiderstraatweg minder openbare parkeerplaatsen dan voorheen. Om het gebruik van deze parkeerplaatsen door de juiste doelgroepen te waarborgen, is het noodzakelijk om in ieder geval de parkeerplaatsen aan de Muiderstraatweg om te zetten van blauwe zone naar betaald parkeren. Bij de uitwerking van de nieuwe parkeerregulering is het mogelijk dat voor een groter gebied dan enkel de Muiderstraatweg wordt voorgesteld om de blauwe zone om te vormen naar betaald parkeren.

Parkeerexploitatie

De aanpassing in en uitvoering van het parkeerbeleid zorgt voor extra kosten. Volgens de huidige raming is de parkeerexploitatie 2018 nog wel kostendekkend, maar is de verwachting dat de parkeerexploitatie in 2019 niet meer kostendekkend is. Hierdoor zou het noodzakelijk kunnen worden om in 2018 een tariefsverhoging van het straatparkeertarief aan de gemeenteraad voor te stellen.

Wat willen we bereiken?

1. Voldoende parkeerruimte voor bewoners, bezoekers en werknemers tegen aanvaardbare kosten				
Subdoelen				
1.1 - Goede benutting van beschikbare parkeercapaciteit met "blauwe zone" als belangrijkste instrument				
1.2 - Voldoende parkeergelegenheid voor bewoners, hun bezoekers en werknemers				
1.3 - Kostendekkende parkeerexploitatie (geen winst oogmerk)				
1.4 - Voldoende stallingmogelijkheden voor fietsen bij publiekstrekkers				
Indicator maatschappelijk effect	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
1.2 - Parkeerdruk in woonwijken (maximale bezettingsgraad)	Varieert per wijk	Varieert per wijk		
- Werkdagen			90%	90%
- Weekend			90%	90%

2. Diemen is een verkeersveilige gemeente				
Subdoelen				
2.1 - Duurzaam veilig ingerichte woonwijken, met toepassing van 30 km zones				
2.2 - Verkeersveilige fietsroutes				
Indicator maatschappelijk effect	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
2.0 - Tevredenheid verkeersveiligheid in de wijk	NB	NB	7,2	7,2

3. Goede bereikbaarheid voor en doorstroming van lokale autoverkeer				
Subdoelen				
3.1 - Geen sluipverkeer door Diemen, zoveel mogelijk doorgaand autoverkeer via de auto(snel)wegen				
3.2 - Goede doorstroming van het autoverkeer op lokale hoofdwegen				
3.3 - Geen vrachtverkeer van en naar bedrijventerreinen door de woonwijken				

4. Goed openbaar vervoer
Subdoelen
4.1 - Goede OV ontsluiting van woonwijken, winkelcentra, werkgebieden en recreatiegebieden
4.2 - Goed bereikbare en toegankelijke OV-haltes
4.3 - Goede reizigersinformatie op de OV-haltes
4.4 - Goede doorstroming van het openbaar vervoer

Wat gaan we ervoor doen?

1. Voldoende parkeerruimte voor bewoners, bezoekers en werknemers tegen aanvaardbare kosten

Activiteiten
Subdoel 1.1 - Goede benutting van beschikbare parkeercapaciteit met "blauwe zone" als belangrijkste instrument
1.1.1 - Uitbreiden en aanpassen parkeerregulering op basis van resultaten parkeermonitoring en klachten van bewoners en ondernemers en op basis van nieuwe ontwikkelingen (o.a. regelgeving en ICT)
1.1.2 - Parkeermonitoring d.m.v. meting parkeerdruk en ontvangen parkeerklachten
Subdoel 1.2 - Voldoende parkeergelegenheid voor bewoners, hun bezoekers en werknemers
1.2.1 - Waar nodig bijsturen van parkeerregulering (maatwerk)
1.2.2 - Afspraken over parkeervoorzieningen op eigen terrein bij nieuwbouwplannen
1.2.3 - Handhaven parkeerregulering incl. afhandelen parkeerklachten en overtredingen
Subdoel 1.3 - Kostendekkende parkeerexploitatie (geen winstoogmerk)
1.3.1 - Uitbesteden werkzaamheden op basis van beste kosteneffectiviteit
1.3.2 - Actueel houden parkeerexploitatie
1.3.3 - Parkeertarieven baseren op sluitende parkeerexploitatie
Subdoel 1.4 - Voldoende stallingmogelijkheden voor fietsen bij publiekstrekkingen
1.4.1 - Bijplaatsen fietsstallingen indien nodig en mogelijk

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
1.2.1 - % maximale parkeerbezetting (Werkdagen)	74,5%	72,0%	90%	90%
1.2.2 - % maximale parkeerbezetting (Weekend)	74,9%	70,0%	90%	90%

2. Diemen is een verkeersveilige gemeente

Activiteiten
Subdoel 2.1 - Duurzaam veilig ingerichte woonwijken met 30 km zones
2.1.1 - Toepassen duurzaam veilig maatregelen met 30 kilometerzones bij herinrichtingen (Diemen-Noord, Centrum West, Bergwijkpark-Noord, Plantage de Sniep)
2.1.2 - Deelname aan verkeersveiligheid campagnes
Subdoel 2.2 - Verkeersveilige fietsroutes
2.2.1 - Toepassen duurzaam veilig maatregelen ten behoeve van fietsers bij herinrichtingen (o.a. Diemen-Noord, Oost-West as, Bergwijkpark-Noord)
2.2.2 - Verkeersveilige fietsroute opnemen in tunnelbak bij ongelijkvloers maken van spoorwegovergang Ouddiemerlaan
2.2.3 - Verkeersveilige fietsroutes meenemen in BLVC-plannen bij uitvoering van bouwplannen/wegwerkzaamheden

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
Algemeen - % ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig (verplicht)	nvt	nvt	NB	NB
Algemeen - % overige vervoersongevallen met een gewonde fietser (verplicht)	nvt	nvt	NB	NB

3. Een goede bereikbaarheid en doorstroming van het (locaal gebonden) autoverkeer

Activiteiten
Subdoel 3.1 - Geen sluipverkeer door Diemen, zoveel mogelijk doorgaand autoverkeer via de auto(snel)wegen
3.1.1 - Meewerken aan verbeteren doorstroming op auto(snel)wegen (uitvoering planstudie SAA)
3.1.2 - Rijsnelheid op lokale hoofdwegen 50 km/uur (o.a. Oost-West as, Bergwijkpark)
3.1.3 - Afstemmen informatiesystemen (bewegwijzering/navigatie) op hoofdroutes
3.1.4 - Medewerking aan openstelling Overdiemerweg tussen IJburg en Muiden gekoppeld aan omzetten parallelweg van de A1 naar busbaan zonder ontheffinghoudersregeling
Subdoel 3.2 - Goede doorstroming van het autoverkeer op lokale hoofdwegen
3.2.1 - Waarborgen ontsluitingsfunctie d.m.v. advisering bij herinrichtingen (o.a. Oost-West as, Bergwijkpark-Noord)
3.2.2 - Ongelijkvloers maken van spoorwegovergang op Ouddiemerlaan
3.3.3 - Onderzoek naar verkeersstructuur Diemen-Zuid
Subdoel 3.3 - Geen vrachtverkeer van en naar bedrijventerreinen door de woonwijken
3.3.1 - Zorgen voor handhaven van goede rechtstreekse aansluiting van werkgebieden op hoofdwegen
3.3.2 - Begeleiden/beïnvloeden bedrijven bij vestigingsplaatskeuze en routekeuze
3.3.3 - Afremmen vrachtverkeer bij herinrichting van woongebieden; meenemen in onderzoek/planvorming voor Diemen-Zuid

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
Algemeen - Waardering bereikbaarheid bedrijfslocatie voor bevoorrading (verplicht)	nvt	nvt	NB	NB

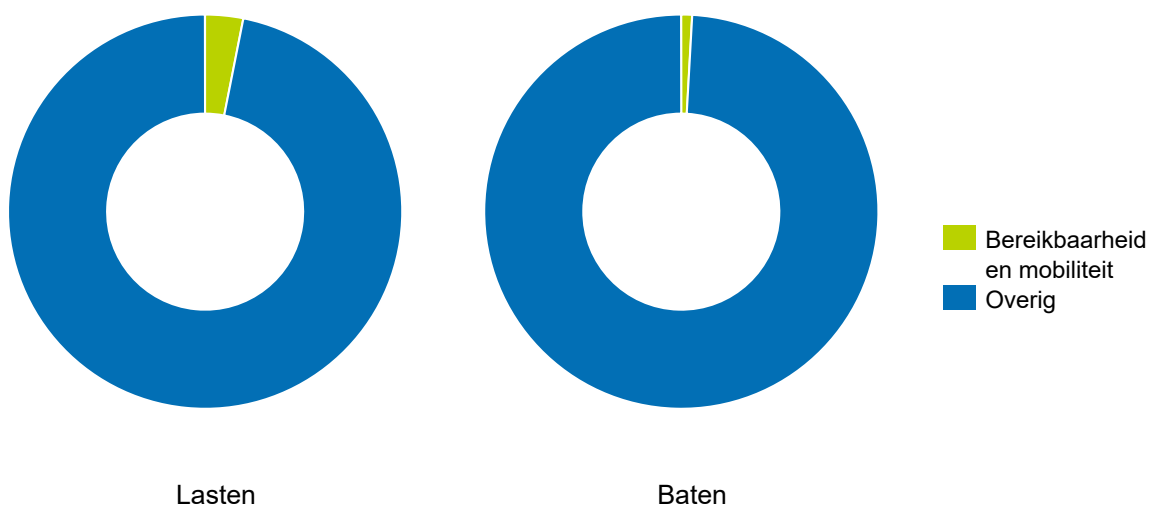
4. Goed openbaar vervoer

Activiteiten
Subdoel 4.1 - Goede openbaar vervoer ontsluiting van woonwijken, winkelcentra, werkgebieden en recreatiegebieden
4.1.1 - Adviseren over concessieverlening door Vervoerregio Amsterdam en vervoerplannen GVB
Subdoel 4.2 - Goed bereikbare en toegankelijke OV-haltes
4.2.1 - Aanpassen resterende haltes in Diemen-Noord bij herinrichting
4.2.2 - Verleggen en aanpassen haltes (Bergwijkpark, Oost-West as)
4.2.3 - Bijhouden nationaal haltebestand
Subdoel 4.3 - Goede reizigersinformatie op de OV-haltes
4.3.2 - controleren reizigersinformatie op haltes
4.3.2 - Knooppuntmanagement bij station Diemen-Zuid
Subdoel 4.4 - Goede doorstroming van het openbaar vervoer
4.4.1 - Verbeteren doorstroming OV bij herinrichtingen (tram 9 op Oost-West as)

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
4.2.1 - Aantal toegankelijk gemaakte haltes	4	3	2	3
4.3.1 - Aantal haltes met DRIS-paneel	10	10	14	21

Wat mag het kosten?

Programma Bereikbaarheid en mobiliteit	2018	2019	2020	2021
Structurele lasten	-1.139	-1.201	-1.234	-1.215
Structurele baten	734	579	865	610
Toevoegingen aan reserves	-49	4	-112	2
Onttrekkingen aan reserves	-	136	-	138
Saldo structureel	-454	-482	-481	-465
Incidentele lasten				
Incidentele baten	90	-	95	-
Toevoegingen aan reserves	-90	-	-95	-
Onttrekkingen aan reserves				
Saldo incidenteel	-	-	-	-
Saldo van baten en lasten	-454	-482	-481	-465

Toelichting wat mag het kosten

Parkeren

De parkeerexploitatie is een kostendekkende exploitatie. Daar verlening van de vergunningen om de twee jaar plaatsvindt heb je in de jaren dat de bedragen zijn ontvangen een overschot. Deze wordt gestort in de reserve parkeergelden. Het jaar later vindt er een onttrekking uit de reserve plaats.

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Investeringsbedrag					Afschrijving per jaar
	2018	2019	2020	2021	Totaal	
VRI Daalwijkdreef (Bergwijkpark)	250	-	-	-	250	25
Spooronderdoorgang Ouddiemerlaan	-	-	-	4.750	4.750	119

Programma Onderwijs en kinderopvang

Portefeuillehouder: J. Klaasse en R.P. Grondel

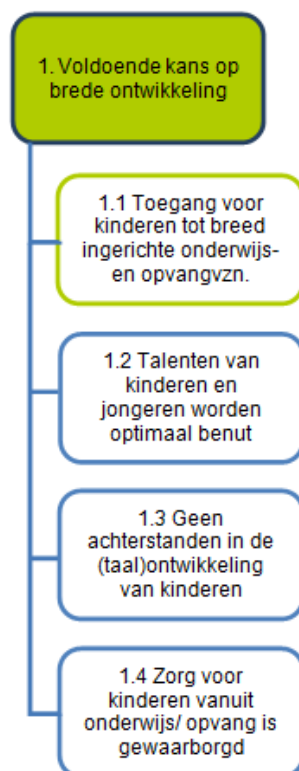
Afdelingsmanager: K. Schelling

Afdeling: Samenleving

Visie / strategisch doel

De gemeente Diemen wil jeugdigen (van 0 tot 23 jaar) gelijke kansen bieden op het gebied van voorschoolse voorzieningen, onderwijs en naschoolse activiteiten. Ieder kind moet zich optimaal kunnen ontwikkelen in een kansrijke, veilige en stimulerende omgeving. Hierbij hebben wij extra oog voor de kinderen in achterstandssituaties en geven hen, indien nodig, extra ondersteuning.

Doelstellingen in één oogopslag

Kaderstellende beleidsnota's

- Veilig, gezond en kansrijk opgroeien in Diemen, nota jeugdbeleid 2017 - 2020 (2017)
- Beleidskader Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2014
- Strategische visie onderwijshuisvesting gemeente Diemen 2017-2037 (2017)
- Notitie "Brede scholen in Diemen"
- Notitie "De toekomst van leerplicht in Diemen"
- Visie op de Jeugdzorg; 'Opvoeden met gezond verstand 2010'
- Veilig en onbezorgd opgroeien in Diemen (april 2012)
- Meerjarenbeleidsplan Wmo (september 2015)

Nieuwe ontwikkelingen

Natuur- en milieueducatie

Aanvullend op het reguliere aanbod natuur- en milieueducatie (NME), waarvoor een budget van € 9.000 beschikbaar is, heeft Staatsbosbeheer de afgelopen twee jaar excursies in het Diemberbos verzorgd voor Diemense basisschoolleerlingen. De ervaringen hiermee zijn positief en dragen bij aan de doelstellingen op het gebied van natuur- en milieueducatie. Om deze excursies, middels het programma Natuurwijs, structureel mogelijk te maken, wordt het NME-budget met € 3.000 verhoogd tot een bedrag van € 12.000.

Het budget voor natuur- en milieueducatie (NME) maakte tot 1 januari 2015 onderdeel uit van de Gemeenschappelijke Regeling voor Milieu Amstelland en de Meerlanden (RMO). Deze GR is per 1 januari 2015 opgeheven. Bij de opheffing van de GR is afgesproken dat het aanbod en de organisatie van NME wordt gecontinueerd door de gemeente Amstelveen en aan de regiogemeenten als dienst wordt aangeboden.

Naar aanleiding van deze afspraak is een dienstverleningsovereenkomst (DVO) opgesteld tussen de gemeente Amstelveen en de gemeente Diemen.

Deze gewijzigde bijdrage was nog niet in het meerjarenperspectief verwerkt. In de kadernota is voorgesteld deze budgetaanpassing structureel te verwerken. De budgetaanpassing is in de begroting 2018 verwerkt.

Wat willen we bereiken?

1. Voldoende kans op brede ontwikkeling
Subdoelen
1.1 - Kinderen hebben toegang tot breed ingerichte voorschoolse-, onderwijs- en naschoolse voorzieningen
1.2 - Talenten van kinderen en jongeren worden optimaal benut
1.3 - Geen achterstanden in de (taal)ontwikkeling van kinderen
1.4 - Zorg voor de kinderen vanuit het onderwijs/opvang is gewaarborgd

Wat gaan we ervoor doen?

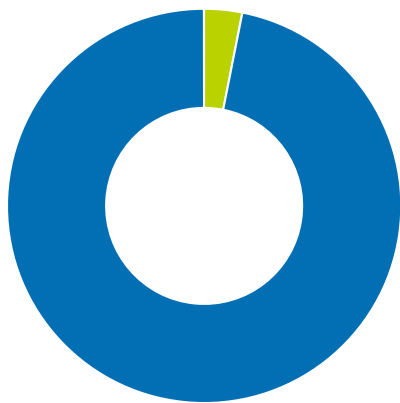
1. Voldoende kans op brede ontwikkeling

Activiteiten
Subdoel 1.1 - Kinderen hebben toegang tot breed ingerichte voorschoolse, onderwijs- en naschoolse voorzieningen
1.1.1 - Geschikt maken van onderwijsgebouwen voor gecombineerd aanbod van onderwijs en opvangvoorzieningen en naschoolse activiteiten (in combinatie met sport, cultuur en wijkactiviteiten)
1.1.2 - Ondersteuning bij het ontwikkelen van (zorg)netwerken en samenwerking tussen de verschillende partners binnen de gemeente
1.1.3 - Financieren van aanvullende (onderwijs)voorzieningen (zwemonderwijs, bewegingsonderwijs, buurtsportcoaches)
1.1.4 - Handhaving van en toezicht op de kwaliteit en veiligheid van de peuterspeelzalen, kinderdagverblijven en de buitenschoolse opvang
Subdoel 1.2 - Talenten van kinderen en jongeren worden optimaal benut
1.2.1 - Verbinden van onderwijs en opvang met het project buurtsportcoaches en met de SWD
Subdoel 1.3 - Geen achterstanden in de (taal)ontwikkeling van kinderen
1.3.1 - Verder versterken van de voor- en vroegschoolse educatie en de doorgaande lijn
1.3.2 - Faciliteren overlegstructuren, afspraken maken met betrokken partners, ondersteunen van betrokken partners
1.3.3 - Subsidiëren voorschoolse VVE-instellingen
1.3.4 - Toeiden doelgroepkinderen naar VVE-instelling
Subdoel 1.4 - De zorg voor de kinderen vanuit het onderwijs/opvang is gewaarborgd
1.4.1 - Signaleren van zorgkinderen en doelgroepkinderen
1.4.2 - Toezicht houden op naleving van de leerplicht en kwalificatieplicht
1.4.3 - Verzorgen van leerlingenvervoer

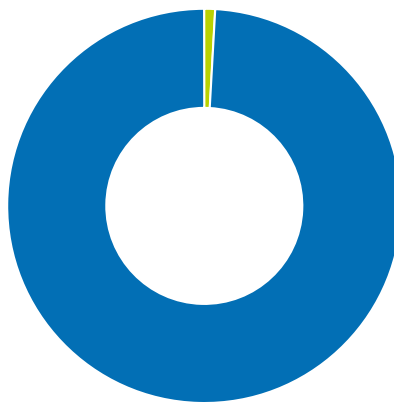
Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
1.3.1 - % van de geïndiceerde smalle doelgroepkinderen dat wordt doorgeleid naar een VVE-instelling ³	90%	95%	95%	95%
1.4.1 - Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen (verplicht)	0,3	NB	0,3	0,3
1.4.2 - Relatief verzuim per 1.000 leerlingen (verplicht)	82	NB	82	82
1.4.3 - % Vroegtijdig schoolverlaters t.o.v. deelnemers aan VO en MBO (verplicht)	ntb ⁴	1,5%	afname	afname

Wat mag het kosten?

Programma Onderwijs en kinderopvang	2018	2019	2020	2021
Structurele lasten	-2.747	-3.037	-3.033	-2.998
Structurele baten	779	779	779	779
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo structureel	-1.968	-2.258	-2.254	-2.219
Incidentele lasten				
Incidentele baten				
Toevoegingen aan reserves				
Onttrekkingen aan reserves				
Saldo incidenteel	-	-	-	-
Saldo van baten en lasten	-1.968	-2.258	-2.254	-2.219

Lasten

Baten

■ Onderwijs en kinderopvang
■ Overig

Toelichting wat mag het kosten

Fluctuaties meerjarenperspectief

De stijging van de lasten in 2019 wordt veroorzaakt door de start van de afschrijving van brede school 'De Kersenboom'.

³ Doorgeleiding betekent het percentage peuters dat een smalle doelgroepindicatie krijgt bij de GGD en daadwerkelijk wordt ingeschreven bij een peuterspeelzaal

⁴ Ieder jaar wordt rond 1 maart het aantal voortijdig schoolverlaters van voorgaand schooljaar gepubliceerd.

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Investeringsbedrag					Afschrijving per jaar
	2018	2019	2020	2021	Totaal	
Brede School in Bergwijkpark	0	0	0	7.482	7.482	150
Gymzaal bij de Brede Hoed in Bergwijkpark	0	0	0	910	910	18
Vervangen CV installatie voormalig Prinses Marijkeschool	45	0	0	0	45	2

Programma Sociaal domein

Portefeuillehouder: R.P. Grondel
Afdelingsmanager: K. Schelling en A. Oonk
Afdeling: Samenleving en Publiekszaken

Visie / strategisch doel

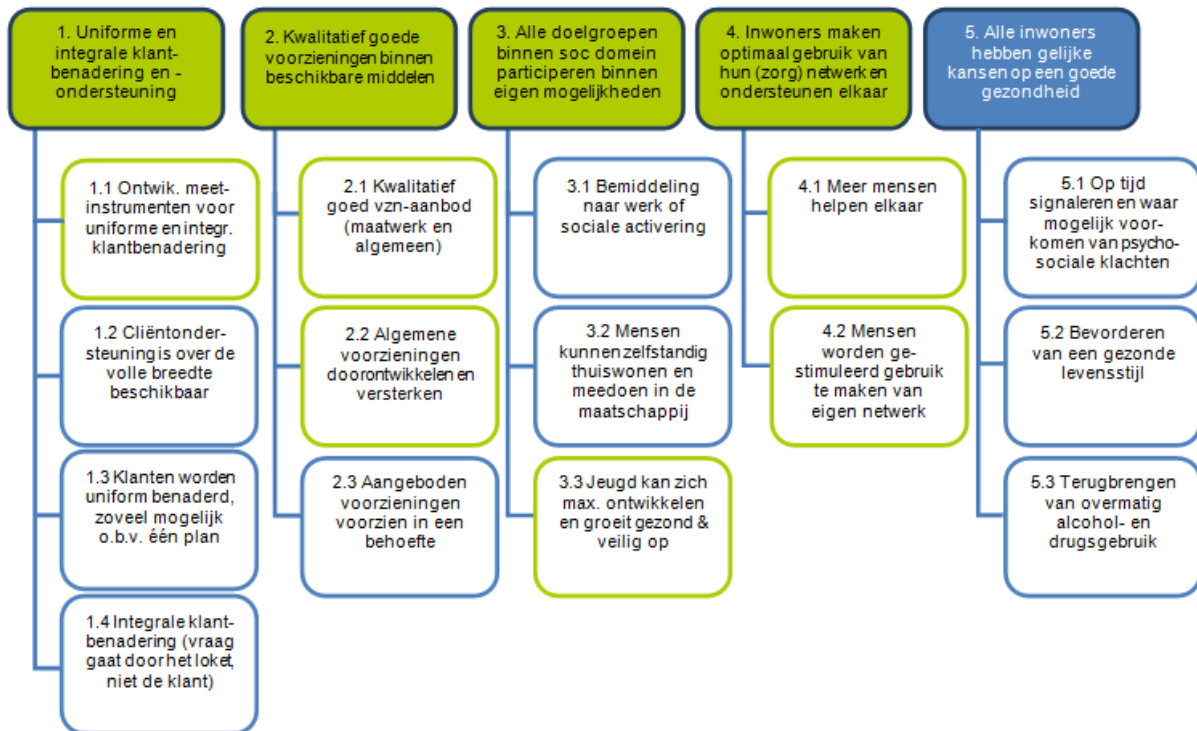
We willen in Diemen, het liefst zo dicht bij de burger als mogelijk, een kwalitatief goed aanbod van informatie, advies en ondersteuning op het terrein van het sociaal domein.

We geven hulp en ondersteuning zo licht als mogelijk en zo zwaar als noodzakelijk en we benaderen een klant en zijn vraag, ongeacht de problematiek, waar mogelijk op eenzelfde manier. Dit laat onverlet dat er maatwerk wordt geleverd als dat nodig is. Deze en andere uitgangspunten van de klantbenadering worden geëvalueerd en indien nodig bijgesteld.

We werken met diverse organisaties en disciplines samen binnen het Brede HOED Netwerk en voor multi-probleem huishoudens hebben we een Brede HOED Team. Oude en nieuwe doelgroepen worden door het beschikbaar stellen van algemene en individuele voorzieningen in staat gesteld om te participeren in de samenleving. De klant wordt daarbij, binnen de eigen mogelijkheden, aangesproken op en ondersteund bij zijn vermogen om eigen zaken voor elkaar te krijgen en te houden.

In dit programma zijn de participatiewet, de Wmo taken uit de AWBZ en de jeugdzorg ondergebracht met daarbij aanpalende beleidsterreinen zoals de Wmo taken, het preventief jeugdbeleid, publieke gezondheid, het vrijwilligerswerk en een aantal welzijnsvoorzieningen.

Doelstellingen in één oogopslag

Kaderstellende beleidsnota's

- Nota vrijwilligersbeleid (2009);
- Notitie Mantelzorgbeleid (2012);
- Notitie positionering SWD (2012);
- Gezondheidsnota 2013-2016;
- Benoemde speerpunten uit de resultaten gezondheidsenquête;
- Sportnota (2015);
- LHBT+ beleid (2016);

- De notitie Leerplicht (2008);
- De nota 'Herijking Jongerenwerk' (2009);
- Verordening Jeugdhulp Diemen 2015 (2014);
- Beleidsregels Jeugdhulp Diemen 2015 versie 3 (2017);
- Veilig, gezond en kansrijk opgroeien in Diemen, nota jeugdbeleid 2017 - 2020 (2017);

- Van Zorg naar participatie (2012);
- Cliëntondersteuning in de nieuwe Wmo (2014);
- Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning gemeente Diemen 2015 (juni 2015);
- Verordening Maatschappelijke Ondersteuning gemeente Diemen 2015 (2014);
- Beleidsplan Wet maatschappelijke ondersteuning 2016-2019 (2015);

- Herstructureringsfaciliteit Wsw (2012);
- Beleidsnota werk en inkomen, 2013-2016 (2013);
- Nota wet maatregelen WWB (2014);
- Nota invoering participatiewet (2014);
- Verordeningen participatiewet (2014);
- Inkomensondersteunend armoedebeleid 2016-2019 (2015);
- Beleidsplan Schuldhulpverlening 2016-2019 (2016);

- Notitie 'Op weg naar de Brede Hoed. Herijking cliëntondersteuning' (2011);
- Notitie 'Visie op de klantbenadering' (2012);
- Notitie het Brede Hoed Team 'de uitwerking van de klantbenadering en dienstverlening' (2013);
- Uitvoeringsplan Het Brede HOED Team Diemen (2013);
- Toegang en toeleiding tot het sociaal domein (2014).

Nieuwe ontwikkelingen

Raming budgetten

Vanaf 2018 worden de budgetten voor het sociaal domein zo realistisch mogelijk geraamd. Basis hiervoor zijn de werkelijke uitgaven over 2015, 2016 en deels 2017. De directe relatie met de door het Rijk beschikbaar gestelde budgetten komt derhalve te vervallen. In de voorgaande jaren bleek een overschot op de gedecentraliseerde gelden voor de uitvoering van het sociaal domein. Het overschot werd voornamelijk veroorzaakt binnen de Wmo-budgetten. Bij de Jeugdzorg en Participatie bleken de budgetten ontoereikend.

Met ingang van 2018 worden dus de realisatiecijfers over voorgaande jaren als grondslag voor de bepaling van de budgetten genomen. Deze grondslag kan op drie manieren worden beïnvloed. Op de eerste plaats zal de autonome ontwikkeling van de vraag op de verschillende onderdelen een financiële vertaling moeten krijgen. Op de tweede plaats zal jaarlijks moeten worden getoetst of door het Rijk voor een specifiek doel in het sociaal

domein beschikbaar gestelde budgetten ook daadwerkelijk ingezet moeten worden. En op de derde plaats zal moeten worden bepaald op welke onderdelen nieuw beleid zal worden gevoerd en op welke wijze dit een budgettaire vertaling krijgt.

Het beroep op het beschikbare budget is afhankelijk van een fluctuerende vraag en de aard van de voorzieningen die lopende het jaar ingezet moeten worden. De gemeente loopt hier een risico. In de risicopragraaf wordt hier nader op ingegaan.

Extra personele capaciteit Sociaal domein

De uitvoering van de nieuwe taken heeft binnen alle hierbij betrokken teams veel inspanning gekost. Er is door de betrokken medewerkers hard gewerkt om er een succes van te maken. Er blijft altijd een focus op die zaken die beter kunnen, maar ontegenzeggelijk kan worden geconcludeerd dat de landing van de nieuwe taken in Diemen geslaagd is. Voor inwoners is een op korte afstand aanwezig loket beschikbaar, de zorg- en dienstverlening voor deels nieuwe cliënten en kwetsbare groepen is gecontinueerd, er is een start gemaakt met de beoogde omvorming van de nieuwe taken en last but not least, de nieuwe taken hebben vooralsnog niet tot budgetoverschrijdingen geleid.

Op onderdelen zijn er bij de uitvoering in het afgelopen jaar knelpunten ontstaan die uitbreiding van de formatie noodzakelijk maken. Tengevolge van uitbreiding van taken en veranderingen in de werkwijze zijn er, om consultants te ontlasten en binnen de wettelijke doorlooptijden te kunnen blijven, taken overgeheveld naar de administratie. Binnen het team Wmo worden bijvoorbeeld naast de reguliere taken nu ook het leerlingenvervoer, de aanvragen om een woningurgentie en de huisvesting van statushouders uitgevoerd. Dit maakt een meer samenhangende aanpak mogelijk, maar doet ook een groter beroep op de aanwezige formatie.

De uitbreiding van de formatie ten behoeve van de coördinatie van de Brede HOED wordt met name ingegeven door de hoeveelheid aanwezige complexe casuïstiek en het gegeven dat de noodzakelijke investering ten behoeve van de lichtere vormen van jeugdzorg in het netwerk hierdoor onder druk komt te staan. In het verlengde hiervan moet ook de investering in het beleid worden beschouwd welke zich met name richt op verdere versterking van lichtere vormen van zorg en preventie.

Sociaal domein	2018	2019	2020	2021
Medewerker Wmo (1,0 fte)	-60	-60	-60	-60
Beleidsmedewerker Jeugd (0,5 fte)	-35	-35	-35	-35
Coördinatie Brede HOED team (0,5 fte)	-35	-35	-35	-35
Administratief Medewerker Sociale Zaken (0,8 fte)	-50	-50	-50	-50
Totaal Sociaal Domein	-180	-180	-180	-180

Ontwikkeling Sociaal Medische Indicatie (SMI)

Bij SMI gaat het om kosten voor de kinderopvang op grond van een sociale en/of medische indicatie als er geen recht is op reguliere kinderopvangtoeslag. Dit is het geval als er sprake is van ernstige psychische, sociale of lichamelijke problemen binnen een gezin, waardoor ouders onvoldoende voor hun kinderen kunnen zorgen en de ontwikkelingskansen van het kind onder druk kan komen te staan. De kosten worden al jaren ten laste gebracht van het P-budget. Binnen dit budget is geen ruimte meer. Voor 2017 leidt dit tot een verwachte overschrijding van minimaal € 65.000. De kosten worden vanaf 2018 gedekt uit de integratie uitkering sociaal domein.

Ontwikkelingen Wet Sociale Werkvoorziening (WSW)-Pantar

De financiering van de WSW is door Rijksbezuinigingen de afgelopen jaren onder druk komen te staan. Pantar heeft daarom de afgelopen jaren fors gesneden in de overhead en de apparaatskosten. Gelijktijdig is geïnvesteerd in het genereren van extra inkomsten. Diemen draagt daaraan bij door het gunnen van werk aan Pantar zoals het schoonmaakwerk (gemeentehuis), groenonderhoud, schoonmaak in de wijken, en re-integratiewerkzaamheden voor de Participatiewet.

Negatief subsidieresultaat

Door de Rijksbezuinigingen op de subsidie voor de loonkosten WSW neemt het tekort op het subsidieresultaat (dit is het verschil tussen de Rijkssubsidie en de werkelijke gemaakte loonkosten voor de WSW), de komende jaren verder toe, ondanks het dalend aantal WSW'ers. Tot en met 2019 loopt de meerjarenbegroting in de pas met het te verwachten negatieve subsidie resultaat. Vanaf 2020 ontstaat op basis van de door Pantar verstrekte raming een toenemend tekort ten opzichte van de huidige begroting.

Subsidieresultaat	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
MJB Diemen	€ 275.000	€ 275.000	€ 275.000	€ 275.000
Opgave Pantar (mrt 2017)	€ 250.000	€ 275.000	€ 300.000	€ 325.000
Totaal	€ 25.000	€ 0	-/- € 25.000	-/- € 50.000

De tekorten van 2020 en 2021 zijn in de meerjarenbegroting verwerkt.

Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) begroting 2018

Binnen de begroting 2018 zit ten opzichte van 2017 een stijging die veroorzaakt wordt door de stijging van het aantal kinderen en door de nominale ontwikkeling. Voor Diemen bedraagt deze stijging circa € 38.000.

Voortzetting Gezond in de Stad (GIDS) gelden

Het stimuleringsprogramma GIDS wordt landelijk voortgezet in de jaren 2018 tot en met 2021. Deze middelen zijn in de afgelopen jaren met name ingezet in de wijken Beukenhorst en de Rode Kruislaan. Bij de verdeling van de middelen wordt de tot nu toe gehanteerde systematiek voortgezet. Voor Diemen komt dit neer op een jaarlijkse bijdrage van € 62.000.

Ontwikkelingen nieuwe inkoopstrategie specialistische jeugdhulp 2018

De vernieuwingen binnen de specialistische jeugdhulp zijn erop gericht om vanaf 2018 resultaatgericht te gaan werken, namelijk op basis van de ondersteuningsbehoefte van het gezin in plaats van op het gespecialiseerde aanbod van instellingen. Vanaf het 2e kwartaal van 2017 zijn aanbieders, lokale teams, de jeugdconsulenten van het team Wmo hard aan de slag gegaan te oefenen met de nieuwe inkoopstrategie specialistische jeugdhulp. In deze nieuwe situatie staat de ondersteuningsbehoefte van het gezin centraal en wordt samenhangende hulp georganiseerd op alle leefdomeinen voor gezinnen die dat nodig hebben. Er is meer handelingsvrijheid voor de professional en er is sprake van een aanzienlijke verlichting van de administratieve last door te werken met vaste tarieven. Daarnaast is er duidelijkheid over de rol en verantwoordelijkheid van professionals (hoofdaannemerschap) en zullen meetbare resultaten leiden tot meer inzicht in de kwaliteit van de jeugdhulp. Goede effectieve jeugdhulp in combinatie met een verantwoorde besteding van het budget.

2018 is het eerste jaar waarin de nieuwe werkwijze wordt uitgevoerd en moet blijken of het budget jeugd toereikend is. In zowel 2015 en 2016 is gebleken dat de middelen niet toereikend zijn voor de bekostiging van alle ingezette jeugdhulp en ambulante ondersteuning

zoals de OK-coaches, het Brede HOED Team. De uitgaven blijven dan ook een financieel risico vormen. De verwachting is dat door de jeugdigen sneller de juiste hulp te bieden op termijn ook een kostenbesparing ontstaat. In 2018 zal nader onderzoek worden gedaan naar het effect van voorzieningen die ik het kader van de beoogde transformatie zijn ingezet.

Compensatie eigen bijdrage Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

In 2015 en 2016 zijn de ontvangsten aan eigen bijdrage Wmo lager dan begroot. In 2015 is er € 30.000 minder ontvangen en in 2016 € 17.000.

Per 2016 is de landelijke ouderentoeslag afgeschaft. Met deze ouderentoeslag was sprake van een extra vrijstelling op het vermogen voor AOW-gerechtigden. Het afschaffen van de ouderentoeslag resulteert zonder aanvullende maatregelen vanaf 2018 voor een deel van de AOW-gerechtigden in hogere eigen bijdragen voor de langdurige zorg en maatschappelijke ondersteuning. Om dit effect niet te laten optreden heeft het kabinet een compenserende maatregel getroffen binnen de systematiek van de eigen bijdragen. Als neveneffect van deze maatregel ontvangen gemeenten voor een deel van de groep AOW-gerechtigden lagere ontvangsten aan eigen bijdragen.

In de Meicirculaire 2017 worden gemeenten hiervoor gecompenseerd. Voor Diemen bedraagt dit € 23.000. Er wordt voorgesteld om de raming van de eigen inkomsten voor eigen bijdrage Wmo te verlagen met € 23.000.

Wmo-vervoer

In 2016 was sprake van een overschrijding op het budget van het Wmo-vervoer. De afgelopen jaren is er een structureel tekort hierop geweest. De verwachting was dat met het nieuwe contract, dat is ingegaan op 1 augustus 2016, een besparing gerealiseerd zou worden. In de praktijk blijkt dit niet het geval. Maandelijks wordt het budget met ongeveer € 5.000 overschreden. Het budget voor het Wmo-vervoer zal structureel verhoogd worden met € 60.000 per jaar met dekking vanuit Wmo vervoersmiddelen. In 2016 was er een budgetoverschot van € 80.000 op Wmo vervoersmiddelen.

Diemen voor Elkaar

In 2015 is door de Stichting Welzijn Diemen een contract aangegaan met NLvoorelkaar, de provider en technische onderhouder van de website Diemenvoorelkaar (DvE). DvE is het platform dat vraag en aanbod via een digitale omgeving bij elkaar te brengt. Dit contract loopt per 2018 af. Contractverlenging wordt wederom aangegaan voor een periode van drie jaar en is begroot op € 10.000 per jaar. De kosten hiervoor komen ten laste van het Wmo budget.

Clientondersteuning

In 2017 wordt gestart met onderzoek naar de rol en behoefte van clientondersteuning in Diemen. De hiermee samenhangende kosten kunnen ten laste komen van het begrote transformatie budget.

Wat willen we bereiken?

1. Uniforme (werkend volgens dezelfde uitgangspunten) en integrale (over de volle breedte met zo min mogelijk aanspreekpunten) klantbenadering en -ondersteuning door de gemeente en haar partners

Subdoelen

1.1 - Meting en verantwoording van de uniforme en integrale klantbenadering

1.2 - Cliëntondersteuning is over de volle breedte van het sociaal domein beschikbaar

1.3 - Alle klanten worden op uniforme wijze benaderd waarbij, zo nodig op basis van het Brede gesprek, per klant of gezin, één plan wordt gemaakt

1.4 - Integrale klantbenadering (vraag gaat door het loket, niet de klant)

Indicator maatschappelijk effect	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
1.0 - Klanttevredenheid over informatie, advies en cliëntondersteuning binnen de Brede HOED	Onderzoek maart 2016	NB ⁵	NB	NB

2. Kwalitatief goede voorzieningen (individuele en algemene voorzieningen) binnen beschikbare middelen

Subdoelen

2.1 - Kwalitatief goed voorzieningenaanbod (maatwerk en algemeen)

2.2 - Algemene voorzieningen doorontwikkelen en versterken

2.3 - De aangeboden voorzieningen voorzien in een behoefte

3. Alle doelgroepen binnen het sociaal domein participeren binnen eigen mogelijkheden

Subdoelen

3.1 - Bemiddeling naar werk of sociale activering

3.2 - Mensen kunnen zelfstandig thuiswonen en meedoen in maatschappij

3.3 - Jeugd kan zich maximaal ontwikkelen en groeit gezond en veilig op

Indicator maatschappelijk effect	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
3.1 - Aantal mensen dat uitstroomt naar werk	NB	74 ⁶	50	60

4. Inwoners uit Diemen maken optimaal gebruik van hun (zorg-)netwerk (in de buurt) en ondersteunen elkaar daarbij

Subdoelen

4.1 - Meer mensen helpen elkaar

4.2 - Mensen worden gestimuleerd gebruik te maken van hun eigen netwerk

5. Alle inwoners uit Diemen hebben gelijke kansen op een goede gezondheid

Subdoelen

5.1 - Het op tijd signaleren en waar mogelijk voorkomen van psychosociale klachten

5.2 - Bevorderen van een gezonde levensstijl

5.3 - Terugbrengen van overmatig alcohol- en drugsgebruik

⁵ Het klantervaringsonderzoek over 2015 zoals uitgevoerd in maart 2017 geeft onvoldoende relevante informatie om de klanttevredenheid voor 2016 (of 2015) aan te geven.

⁶ De uitstroom naar werk is bekend (74), maar of dit duurzaam is kan pas na een half jaar na de uitstroom worden vastgesteld.

Wat gaan we ervoor doen?

1. Uniforme en integrale klantbenadering en –ondersteuning door de gemeente en haar partners

Activiteiten
Subdoel 1.1 - Meting en verantwoording van de uniforme en integrale klantbenadering
1.1.1 - Ontwikkelen van een aantal instrumenten om te kunnen meten en verantwoorden
1.1.2 - Monitoren van gegevens en eventueel bijsturen van de werkwijze
Subdoel 1.2 - Cliëntondersteuning is over de volle breedte van het sociaal domein beschikbaar
1.2.1 - Maken van afspraken met de cliëntondersteuningsorganisaties
1.2.2 - Het aanbod van cliëntondersteuningsfuncties inzichtelijk maken voor professional en burger
Subdoel 1.3 - Alle klanten worden op uniforme wijze benaderd waarbij, zo nodig op basis van het Brede gesprek, per klant of gezin, één plan wordt gemaakt
1.3.1 - Trainen van alle medewerkers in het Brede HOED Netwerk in het voeren van het brede gesprek
1.3.2 - Het ontwikkelen van een uniforme vragenlijst
Subdoel 1.4 - Integrale klantbenadering (er wordt gestreefd naar zo min mogelijk ondersteuners rondom een gezin. Partijen werken samen en zijn op de hoogte van elkaars werk; de vraag gaat door het loket en niet de klant)
1.4.1 - Het verder ontwikkelen en uitdragen van een heldere toeleidingsstructuur in Diemen
1.4.2 - Doorontwikkelen van het Brede HOED Team (multiprobleem-aanpak)
1.4.3 - Gegevensuitwisseling (ook met externen) door middel van ICT-applicatie (iSamenleving) mogelijk maken

2. Kwalitatief goede voorzieningen (individuele voorzieningen en algemene voorzieningen) binnen beschikbare middelen

Activiteiten
Subdoel 2.1 - Kwalitatief goed voorzieningenaanbod (maatwerk en algemeen)
2.1.1 - Selecteren op kwaliteit (naast prijs) bij de inkoop van voorzieningen
2.1.2 - Voldoende aandacht besteden aan contractbeheer gedurende de looptijd van contracten
2.1.3 - Jaarlijks meten van de klanttevredenheid
Subdoel 2.2 - Algemene voorzieningen doorontwikkelen en versterken
2.2.1 - Verbouwen van de locatie van het Huis van de buurt en uitbreiden van het aanbod met diverse activiteiten
2.2.2 - Versterken van de vrijwilligersvacaturebank en uitbreiden met een digitaal vrijwilligerscoördinatiepunt
Subdoel 2.3 - De aangeboden voorzieningen voorzien in een behoefte
2.3.1 - Aanbieders rapporteren over het (niet) gebruik van voorzieningen
2.3.2 - Oppakken van signalen over gemiste voorzieningen voortkomend uit onder andere de brede gesprekken en huisbezoeken

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
2.1.1 - Gemiddelde doorlooptijd van het verstrekken van individuele Wmo-voorzieningen (nieuw)	35	NB	30	25
2.3.1 - Aantal bemiddelingen Diemen voor elkaar	59	31	59	60
2.3.2 - Aantal geslaagde meldingen door Vroeg eropaf (nieuw)	nmb	NB	40	40
2.3.3 - % succesvolle afgeronde minnelijke regelingen en WSNP-trajecten (nieuw)	60%	NB	65%	70%
2.3.4 - % schuldhulpdossiers met schulden boven € 75.000 (nieuw)	13%	NB	10%	10%

3. Alle doelgroepen binnen het sociaal domein participeren binnen eigen mogelijkheden

Activiteiten
Subdoel 3.1 - Bemiddeling naar werk voor mensen die dat kunnen, en anders hulp bij sociale activering
3.1.1 - Middelen voor re-integratie worden ingezet voor mensen die bemiddelbaar zijn richting een betaalde baan, die potentie hebben om uit te stromen o.a. door begeleiding via P-coaches en hulp bij terugkeer naar school
3.1.2 - Vormen van dagbesteding aanbieden aan klanten die niet bemiddelbaar zijn richting een betaalde baan, bijv. via arbeidsmatige dagbesteding, vrijwilligerswerk of een andere vorm van sociale activering
Subdoel 3.2 - Mensen kunnen zelfstandig thuiswonen en meedoen in maatschappij
3.2.1 - Bieden van voldoende maatwerkvoorzieningen zoals hulp bij het huishouden, servicetaxi, woningaanpassingen en hulpmiddelen
3.2.2 - Zorgdragen voor een algemeen voorzieningenaanbod zoals activiteiten in buurthuizen, WonenPlus en de vrijwilligersvacaturebank
Subdoel 3.3 - Jeugd kan zich maximaal ontwikkelen en groeit gezond en veilig op
3.3.1 - Zorgdragen voor een samenhangend pakket aan opvoed- en opgroei ondersteuning
3.3.2 - Bieden van zo licht en laagdrempelig mogelijke basisvoorzieningen

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
3.1.1 - Aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 t/m 64 jaar (verplicht)	930	NB	950	950
3.1.2 - Aantal mensen geplaatst op een beschut werken plek	0	1	3	6
3.1.3 - % netto participatiegraad van mensen tussen 15-67 jaar die een baan hebben (verplicht)	66	NB	65	65
3.1.4 - Aantal personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners (verplicht)	338	NB	330	300
3.1.5 - Aantal personen met een lopend reïntegratietraject per 10.000 inwoners (verplicht)	155	NB	165	165
3.1.6 - Aantal cliënten met maatwerkarrangementen Wmo per 10.000 inwoners (verplicht) ⁷	NB	NB	NB	NB
3.3.1 - % Jongeren 12 t/m 21-jarigen met een delict voor de rechter (verplicht)	2,39 ⁸	NB	2,57	2,57
3.3.2 - % Kinderen in uitkeringsgezinnen (verplicht)	5,19	NB	5,66	5,66
3.3.3 - % Melding kindermishandeling (verplicht)	0,19	NB	0,91	0,91
3.3.4 - % Achterstandsleerlingen 4 t/m 12-jarigen (verplicht)	8,5	NB	8,5	8,5
3.3.5 - % Werkloze jongeren 16 t/m 22-jarigen (verplicht)	0,37	NB	0,35	0,35
3.3.6 - % jongeren t/m 18 jaar met jeugdhulp (verplicht)	8,2	NB	8,5	8,5
3.3.7 - % jongeren t/m 18 jaar met jeugdbescherming (verplicht)	0,7	NB	1,2	1,2
3.3.8 - % jongeren t/m 23 jaar met jeugdreclassering (verplicht)	0,3	NB	0,5	0,5

⁷ Dit betreft een verplichte BBV-indicator, die niet te begroten is. De gegevens zijn nog niet op te halen van de website van KING

⁸ De indicatoren 3.31 t/m 3.38 zijn opgenomen in de basisset van de VNG. De ingevulde percentages zijn overgenomen van 'Waar staat je gemeente'. Niet alle kengetallen zijn echter logisch verklaarbaar. Voor de begroting 2017 is daarom uitgegaan van het landelijk gemiddelde per indicator.

4. Inwoners uit Diemen maken optimaal gebruik van hun (zorg-)netwerk (in de buurt) en ondersteunen elkaar daarbij

Activiteiten				
Subdoel 4.1 - Meer mensen helpen elkaar				
4.1.1 - Ondersteunen van mantelzorgers met de inzet van Markant				
4.1.2 - Verzorgen van een online marktplaats voor het vinden en verbinden, organiseren en delen van hulp				
Subdoel 4.2 - Mensen worden gestimuleerd gebruik te maken van hun eigen netwerk				
4.2.1 - Inzetten van eigen kracht conferenties, een besluitvormingsproces door en met het eigen netwerk, dat uitmondt in een plan				
4.2.2 - Inwoners van Diemen, jong en oud, ondersteunen door middel van vrienden- en kinderkringen				
4.2.3 - Inzetten van mentoraats- en/of vrijwilligersprogramma's zoals school 's cool				
4.2.4 - Ondersteunen van initiatieven waarbij mensen gestimuleerd worden een netwerk op te bouwen				

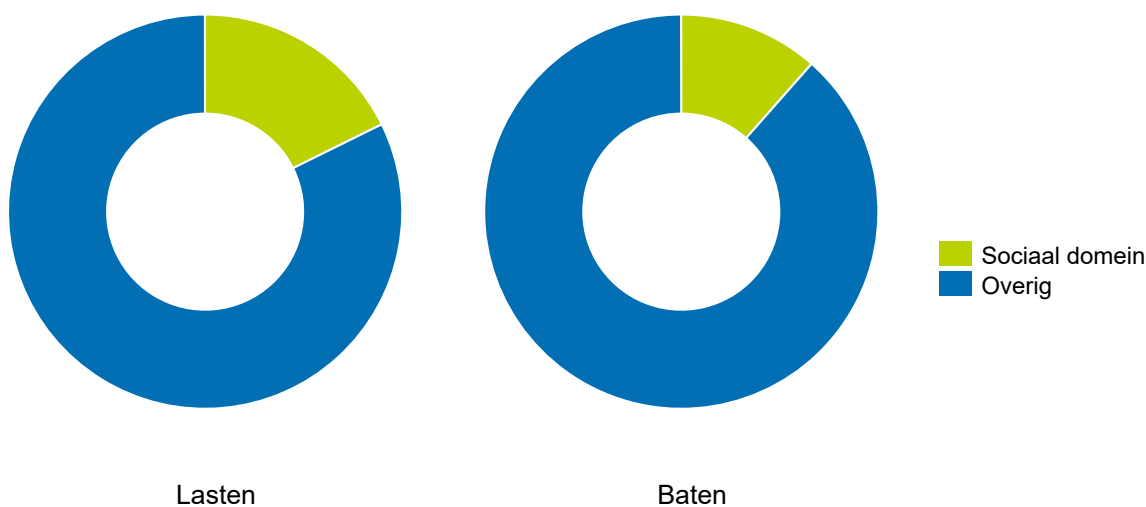
Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
4.2.3 - Aantal deelnemers aan de mentoraats- en vrijwilligersprogramma's	20	31	30	40

5. Alle inwoners uit Diemen hebben gelijke kansen op een goede gezondheid

Activiteiten				
Subdoel 5.1 - Het op tijd signaleren en waar mogelijk voorkomen van psycho-sociale klachten				
5.1.1 - Continueren van preventieve cursussen				
5.1.2 - Inzetten op samenwerking tussen inwoners en het middenveld in het bestrijden van eenzaamheid				
Subdoel 5.2 - Bevorderen van een gezonde levensstijl				
5.2.1 - Stimuleren van deelname aan bewegingsactiviteiten voor inwoners met een lage SES (sociaal economische status) en ouderen				
5.2.2 - Aanbieden van preventieve cursussen				
5.2.3 - Geven van voorlichting op basisscholen aan ouders en kinderen en via het jongerenwerk				
Subdoel 5.3 - Terugbrengen van overmatig alcohol- en drugsgebruik				
5.3.1 - Handhaven leeftijdsgrenzen voor alcoholverkoop				
5.3.2 - Continueren aanpak (vroeg)signalering alcoholmisbruik				
5.3.3 - Preventie drugsmisbruik jongeren				

Wat mag het kosten?

Programma Sociaal domein	2018	2019	2020	2021
Structurele lasten	-15.590	-15.520	-15.370	-15.354
Structurele baten	10.141	9.985	9.948	9.969
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo structureel	-5.449	-5.535	-5.422	-5.385
Incidentele lasten				
Incidentele baten				
Toevoegingen aan reserves				
Onttrekkingen aan reserves				
Saldo incidenteel	-	-	-	-
Saldo van baten en lasten	-5.449	-5.535	-5.422	-5.385

Toelichting wat mag het kosten

Algemeen

De lasten binnen het sociaal domein zijn plusminus € 5 miljoen hoger dan de inkomsten. Oorzaak hiervan zijn de uitgaven die we in het verleden ook al maakten voor de 'oude' Wmo-taken. De inkomsten voor deze taken zijn meegenomen op het hoofdstuk 'Algemene dekkingsmiddelen' als onderdeel van de algemene uitkering.

Begroting sociaal domein 2018

Per 1 januari 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van nieuwe taken in het sociaal domein. Middels de integratieuitkering Sociaal Domein wordt hiervoor een budget toegekend. De begrote uitgaven voor 2018 zijn op dit moment (begin juli 2017) een raming op basis van de nieuwste ervaringscijfers.

Jeugdzorg

Met ingang van 2016 wordt stapsgewijs het nieuwe objectieve verdeelmodel jeugd ingevoerd. Voor 2018 bedraagt het budget € 4.701.000. Dit is ten opzichte van 2017 een verhoging van € 284.000.

Wmo

Binnen de Wmo wordt het lopende beleid voortgezet.

Re-integratie

Het is een bestuurlijke wens wat betreft re-integratie om het voorzieningen niveau gelijk te houden voor 2018 en verder, dit betekent een verhoging van het budget met € 196.000. De gelden voor sociaal medische indicaties (SMI) zijn hier ook inbegrepen.

Fluctuaties meerjarenperspectief

Geen bijzonderheden.

Programma Welzijn, sport en cultuur

Portefeuillehouder: J. Klaasse en R.P. Grondel

Afdelingsmanager: K. Schelling

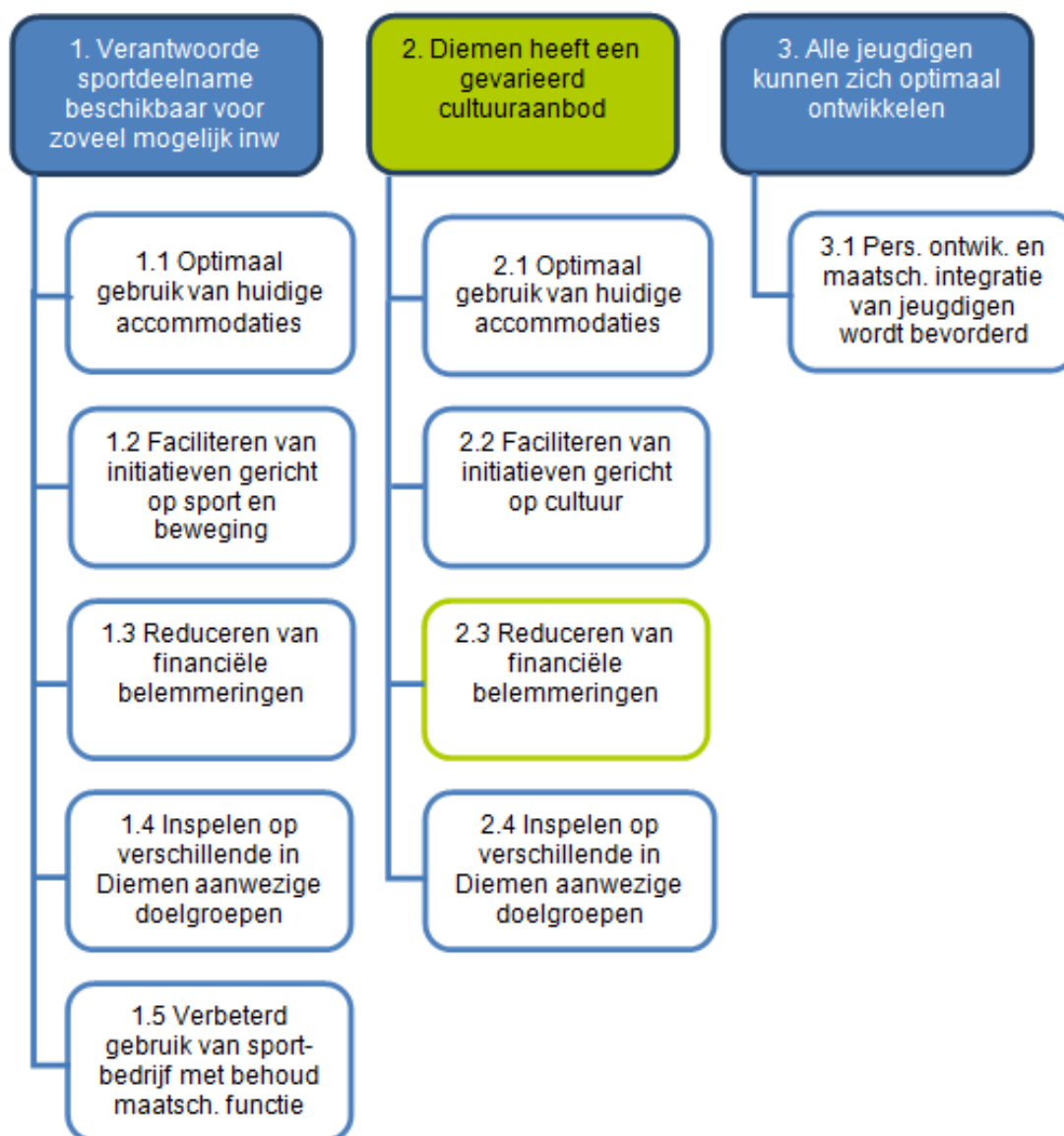
Afdeling: Samenleving

Visie / strategisch doel

Culturele activiteiten, voor jong en oud, zijn een middel voor ontmoeting tussen mensen van verschillende generaties en culturele achtergronden. Diemen streeft naar een cultuuraanbod op maat dat inwoners in staat stelt zich zelf cultureel te ontplooien.

Alle inwoners uit Diemen hebben gelijke kansen op een goede gezondheid. Daarbij is de betekenis van sport voor het welzijn van de burger groot. Het geeft plezier en ontspanning, is goed voor de gezondheid, heeft een positieve invloed op de karaktervorming en ontwikkeling van sociale vaardigheden, het verbindt mensen en draagt bij aan de sociale cohesie. De hoofddoelstelling van het sportbeleid in Diemen is dat zoveel mogelijk inwoners op een verantwoorde manier aan enige vorm van sportbeoefening kunnen deelnemen. Daarnaast is het belangrijk dat jongeren kunnen participeren in de maatschappij en zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Doelstellingen in één oogopslag

Kaderstellende beleidsnota's

- Beleidsnota cultuurhistorie in Diemen (2005);
- Bedrijfsplan Sportcentrum FB Duran 2016;
- Breedtesportimpuls, Notitie ruimtebehoefte Diemense binnensport;
- Nadere regels voor investeringssubsidies voor sportverenigingsaccommodaties;
- Speelruimteplan "spelen in Diemen";
- Sportnota 2016-2020 "Sportieve Kracht van Diemen";
- Verordening 1/3 regeling sportaccommodaties.

Nieuwe ontwikkelingen

Bibliotheek

Tussen de baten en de kosten voor de vestiging Diemen heeft zit structureel een voor de Openbare Bibliotheek Amsterdam (OBA) negatief verschil (in de begroting 2017 een bedrag van € 80.000). Dit verschil is de afgelopen jaren steeds stilzwijgend voor rekening van de gemeente Amsterdam gekomen. Door bezuinigingen bij deze gemeente ligt er bij de OBA nu de taakstelling om het verschil op te lossen.

De oorzaak voor het verschil is primair gelegen in de (verre) historie maar heeft ook te maken met de relatief lage bijdrage per inwoner die de gemeente Diemen beschikbaar stelt voor het bibliotheekwerk. Landelijk is er voor het bibliotheekwerk in gemeenten sprake van een gemiddelde bijdrage per inwoner van € 23,93 (bron: Centraal Bureau voor Statistiek) terwijl er in Diemen sprake is van een bedrag per inwoner van € 10,37.

In een bestuurlijk overleg heeft de OBA aangedrongen op (gefaseerde) dichting van het gat tussen de inkomsten en de uitgaven van haar filiaal Diemen door de gemeente. In de onderhandelingen die vervolgens zijn gevoerd is uiteindelijk afgesproken, dat de gemeente gefaseerd (in drie jaar) zal toegroeien naar een extra bijdrage van in totaal € 50.000 en dat de OBA zelf een bedrag van € 30.000 zal vinden in haar begroting. Tegenover de extra bijdrage van de gemeente zal de OBA extra prestaties zetten als bijvoorbeeld uitbreiding van het aanbod op het gebied van basisvaardigheden taal, rekenen en digitaal en meer boekstartactiviteiten voor het stimuleren van taalontwikkeling bij baby's en peuters.

Voor 2018 is in dit kader een extra bijdrage voor de OBA noodzakelijk van € 17.500. Deze hogere bijdrage kan gedekt worden vanuit de subsidie-stelpost indexering en groei van Diemen.

Wat willen we bereiken?

1. Verantwoorde sportdeelname beschikbaar voor zoveel mogelijk inwoners				
Subdoelen				
1.1 - Optimaal gebruik van huidige accommodaties				
1.2 - Faciliteren van initiatieven gericht op sport en beweging				
1.3 - Reduceren van financiële belemmeringen				
1.4 - Inspelen op verschillende in Diemen aanwezige doelgroepen				
1.5 - Verbeterd gebruik van het sportbedrijf met behoud van de maatschappelijke functie				
Indicator maatschappelijk effect	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
1.5 - Aantal bezoekers Sportcentrum	194.000	200.000	200.000	200.000

2. Diemen heeft een gevarieerd cultuuraanbod				
Subdoelen				
2.1 - Optimaal gebruik van huidige accommodaties				
2.2 - Faciliteren van initiatieven gericht op cultuur				
2.3 - Reduceren van financiële belemmeringen				
2.4 - Inspelen op verschillende in Diemen aanwezige doelgroepen				

3. Alle jeugdigen in Diemen kunnen zich optimaal ontwikkelen				
Subdoelen				
3.1 - De persoonlijke ontwikkeling en de maatschappelijke integratie van jeugdigen tot 23 jaar wordt bevorderd				

Wat gaan we ervoor doen?

1. Verantwoorde sportdeelname beschikbaar voor zoveel mogelijk inwoners

Activiteiten
Subdoel 1.1 - Optimaal gebruik van huidige accommodaties
1.1.1 - Verhuren van sportaccommodaties en opstellen van gebruiksroosters
1.1.2 - Schoonmaken, onderhoud en beheer van de sportaccommodaties
1.1.3 - Faciliteren van online verhuur van accommodaties
Subdoel 1.2 - Faciliteren van initiatieven gericht op sport en beweging
1.2.1 - Subsidie beschikbaar stellen
1.2.2 - Kennis beschikbaar stellen en waar mogelijk ondersteunen van nieuwe initiatieven
Subdoel 1.3 - Reduceren van financiële belemmeringen
1.3.1 - Subsidie beschikbaar stellen
1.3.2 - Gereduceerde tarieven voor Diemense verenigingen
1.3.3 - Bijzondere bijstand voor jongeren uit gezinnen met lage inkomens die financiële belemmeringen ondervinden om te sporten en muziek te maken ⁹
Subdoel 1.4 - Inspelen op verschillende in Diemen aanwezige doelgroepen
1.4.1 - Specifieke doelgroepenbeleid formuleren als onderdeel van de sportnota
Subdoel 1.5 - Verbeterd gebruik van het sportbedrijf met behoud van de maatschappelijke functie
1.5.1 - Optimaliseren van de bedrijfsvoering
1.5.2 - Continue ontwikkelen van het activiteitenaanbod door in te spelen op trends

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
1.1.1 - Aantal uren verhuur	13.350	14.456	14.000	14.000
1.3.1 - % niet sporters (verplicht)	47,7	NB	45	45
1.5.1 - % actieve deelname verenigingsleven afgelopen 12 maanden (verplicht)	50	NB	50	50

2. Diemen heeft een gevarieerd cultuuraanbod

Activiteit
Subdoel 2.1 - Optimaal gebruik van huidige accommodaties
2.1.1 - Onder voorwaarden beschikbaar stellen van accommodaties aan derden ten behoeve van verhuur en exploitatie
2.1.2 - Beschikbaar stellen van middelen om exploitatie mede mogelijk te maken
Subdoel 2.2 - Faciliteren van initiatieven gericht op cultuur
2.2.1 - Subsidie beschikbaar stellen
2.2.2 - Kennis beschikbaar stellen en waar mogelijk ondersteunen van nieuwe initiatieven
Subdoel 2.3 - Reduceren van financiële belemmeringen
2.3.1 - Subsidie beschikbaar stellen
2.3.2 - Gereduceerde tarieven voor Diemense verenigingen/instellingen
2.3.3 - Bijzondere bijstand voor jongeren uit gezinnen met lage inkomens die financiële belemmeringen ondervinden bij sporten en muzikale vorming
Subdoel 2.4 - Inspelen op verschillende in Diemen aanwezige doelgroepen
2.4.1 - Kinderen en jongeren kennis laten maken met het cultuuraanbod in Diemen

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
2.1.1 - Aantal betalende bezoekers van De Omval	9.956	10.284	7.500	7.500

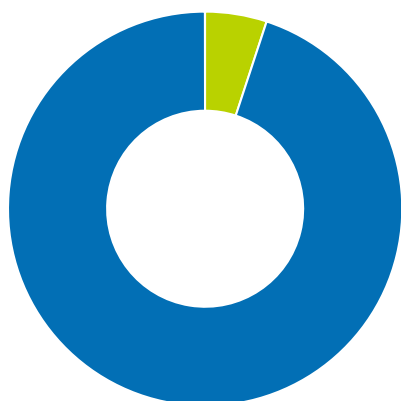
⁹ De prestatie indicator voor dit subdoel is opgenomen in het programma Inkomen en armoedebeleid onder 1.1.1.

3. Alle jeugdigen in Diemen kunnen zich optimaal ontwikkelen

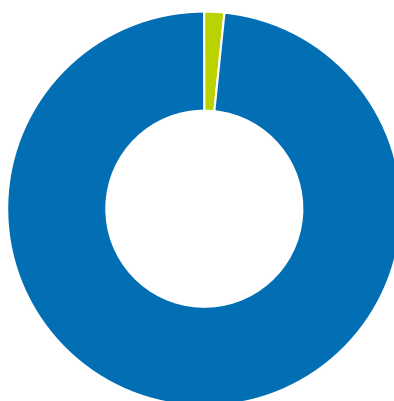
Activiteiten
Subdoel 3.1 - De persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke integratie van jeugdigen tot 23 jaar wordt bevorderd
3.1.1 - Samen met de jongeren onderzoeken waar hun competenties en behoeften liggen
3.1.2 - Binnen het jongerenwerk outreachend werken gericht op het leggen van contacten, het winnen van vertrouwen en het ondersteunen van jongeren
3.1.3 - Organiseren van activiteiten die zelfstandigheid en verantwoordelijkheid van de jeugdigen versterken
3.1.4 - Organiseren van activiteiten met een sociale functie 'door jongeren'

Wat mag het kosten?

Programma Welzijn, sport en cultuur	2018	2019	2020	2021
Structurele lasten	-4.453	-4.447	-4.583	-4.723
Structurele baten	1.440	1.440	1.440	1.440
Toevoegingen aan reserves				
Onttrekkingen aan reserves				
Saldo structureel	-3.013	-3.007	-3.143	-3.283
Incidentele lasten				
Incidentele baten				
Toevoegingen aan reserves				
Onttrekkingen aan reserves				
Saldo incidenteel	-	-	-	-
Saldo van baten en lasten	-3.013	-3.007	-3.143	-3.283

Lasten

Baten

■ Welzijn, sport en cultuur
■ Overig

Toelichting wat mag het kosten

Fluctuaties meerjarenperspectief

Geen bijzonderheden.

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Investeringsbedrag					
	2018	2019	2020	2021	Totaal	Afschrijving per jaar
Johan Cruijff Court	180	-	-	-	180	18
Vervangen diverse technische installaties sportcentrum Duran	365	-	-	-	365	18
Vervangen lichtstraten en dakbedekking grijze blok de Omval	-	110	-	-	110	4
Plaatsen zonnepanelen grijze blok de Omval	-	25	-	-	25	1
Plaatsen zonnepanelen De Schakel	-	70	-	-	70	4
Plaatsen zonnepanelen 't Kruidvat	-	55	-	-	55	3
Sportvloer Sporthal isoleren	-	70	-	-	70	3
Aanleg kunstgras combinatieveld voetbal-honkbal grasmat	-	644	-	-	644	64
Aanleg kunstgras combinatieveld voetbal-honkbal verlichting	-	97	-	-	97	6
Aanleg kunstgras combinatieveld voetbal-honkbal fundlagen	-	227	-	-	227	11
Vervanging toplaag kunstgras tennisbanen velden 1 tot en met 3	-	65	-	-	65	7
Vervangen en verduurzamen ventilatie 't Kruidvat	-	-	35	-	35	2
Vervangen wand en vloer squash- en schietbaan sportcentrum Duran	-	-	65	-	65	3
Realisatie nieuwe sporthal	-	-	3.500	-	3.500	70
Vervangen en verduurzamen ventilatie 't Noorderlicht	-	-	-	120	120	6
Vervangen noodverlichting in LED sportcentrum Duran	-	-	-	30	30	2

Programma Inkomen en armoedebeleid

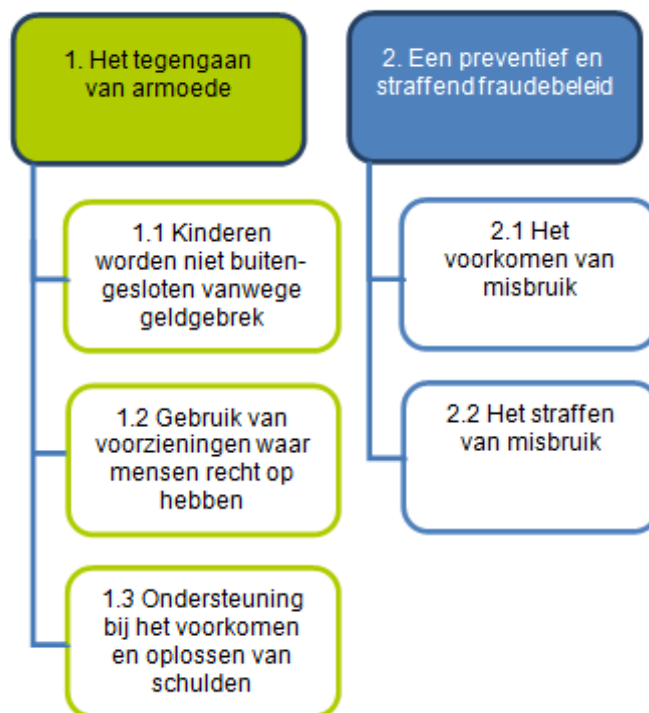
Portefeuillehouder: R.P. Grondel
Afdelingsmanager: A. Oonk
Afdeling: Publiekszaken

Visie / strategisch doel

We willen dat onze burgers zowel financieel als sociaal, naar vermogen, meedoen in Diemen. Iedereen die er recht op heeft krijgt een uitkering zolang het nodig is. Economische zelfredzaamheid en participatie is daarbij het streven. Voor mensen die uit een uitkeringssituatie komen, moet werken ook echt gaan lonen. Misbruik van regelingen wordt bestraft. Aanvullende inkomensondersteuning is gericht op het bieden van een perspectief. Preventie van misbruik van uitkeringen door goede voorlichting over de consequenties van misbruik (om grotere problemen te voorkomen) en daadwerkelijke sanctionering /afstemming bij misbruik heeft een hoge prioriteit.

Dit programma heeft een sterke relatie met het programma Sociaal Domein. De participatiewet, één van de drie decentralisaties in het sociaal domein is daarin ondergebracht. Beide programma's hebben tot doel burgers in staat te stellen te participeren in de samenleving.

Doelstellingen in één oogopslag

Kaderstellende beleidsnota's

- Nota inkomensondersteunend armoedebeleid 2016-2019;
- Beleidsplan Schuldhulpverlening 2016-2019;
- Beleidsplan Participatiewet;
- Beleidsregels en uitvoeringsvoorschriften terugvordering en verhaal;
- Beleidsregels bijzondere bijstand;
- Nota herijking minimabeleid 2007;

- Nota invoering Wet participatiebudget;
- Nota Werk en Inkomen 2013-2016;
- Overzicht re-integratie instrumenten;
- Raadsnota Wet participatiebudget;
- Samenwerkingsovereenkomst WSP groot Amsterdam;
- Startnotitie integrale dienstverlening;
- Verificatie beleid;
- LHBT+ beleid.

Nieuwe ontwikkelingen

Extra rijksmiddelen armoedebestrijding

In de Decembercirculaire 2016 zijn vanaf 2017 extra Rijksmiddelen toegekend aan de gemeente ("Klijnsma middelen") om een impuls te geven aan maatschappelijke participatie voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen. Het betreft structureel geld (€140.000). Daarnaast is een extra bedrag toegekend voor armoedebestrijding onder ouderen. Dit betreft incidenteel geld voor 2017 (€ 4.000) en 2018 (€ 5.000). Het toegekende Rijksbudget voor 2017 is inmiddels geclaimd in de 1e kwartaalbrief 2017. Het geld is niet geoormerkt, al zijn wel bestuurlijke afspraken gemaakt dat het college de besteding lokaal moet verantwoorden aan de raad. Het armoedebeleid is begin 2016 geïntensiveerd. Onder andere door het verhogen van diverse vergoedingen uit de bijzondere bijstand, de extra communicatie op basis van de East-metodiek (Easy, Attractive, Social and Timely) en nieuwe initiatieven zoals de gratis dierenarts voor huishoudens met een laag inkomen en het jeugdsportfonds. Binnen het bestaande armoedebeleid loopt Diemen dus al voorop op de landelijke doelstellingen. Het extra geld kan worden ingezet om het bestaande en nieuwe beleid structureel te financieren. Onderstaand volgt een toelichting op deze 5 voorstellen:

1. Verhoging budget bijzondere bijstand

Vanwege de geïntensiveerde communicatie over het armoedebeleid neemt het beroep op de diverse regelingen toe. Daarnaast is er nog steeds sprake van een verhoogde instroom statushouders. Dit legt een extra beslag op de bijzondere bijstand. Om de begroting vanaf 2018 in de pas te laten lopen met de structurele uitgaven wordt dit budget structureel verhoogd met € 20.000.

2. Pilot Jeugdsport- en cultuurfonds

Op 13 december 2016 is het collegevoorstel Pilot Jeugdsport- en cultuurfonds vastgesteld. Kinderen uit gezinnen met lage inkomens kunnen vanaf 2017 via intermediairs op een laagdrempelige manier toegang krijgen tot sportieve en culturele activiteiten. De kosten voor de pilot worden in 2017 gedekt uit budget armoedebeleid en de extra Klijnsma middelen voor de bestrijding van armoede onder kinderen (decembercirculaire 2016). Het aanvullende benodigde budget voor 2018 en verder bedraagt € 10.000 per jaar.

3. Diemense Dierenhulp aan Minima

Op 10 januari 2017 is het collegevoorstel Diemense Dierenhulp aan Minima vastgesteld. Met dit besluit is uitvoering gegeven aan de door de raad aangenomen SP-motie "Gratis dierenarts voor minima". Voor deze regeling is in 2018 een maximaal budget noodzakelijk van € 10.000. Medio 2018 wordt de regeling geëvalueerd. Voor het mogelijk voortzetten van de regeling na 2018 is een structureel aanvullend budget noodzakelijk van € 10.000 per jaar.

4. Vroeg erop af

Het invoeren van Vroeg erop af is een belangrijk speerpunt uit het beleidsplan schuldhulp 2016-2019. Het Vroeg erop af-project kost (exclusief de bijdrage van de corporaties) maximaal € 30.000 per jaar en wordt vanaf 2017 gedekt uit de "Klijnsma middelen".

5. *Formatie tekort Sociale zaken*

De afgelopen jaren is team Sociale Zaken van afdeling Publiekszaken door onder andere bovenstaande ontwikkelingen geconfronteerd met extra werkzaamheden. Daarbij kan gedacht worden aan de administratie rondom de jeugdzorg, extra statushouders en regelingen op het gebied van Armoedebeleid (Chronisch Zieken regeling, uitbreiding collectieve zorgverzekering, Stadspas, Gratis Openbaar vervoer ouderen). Deze extra werkzaamheden zijn de afgelopen jaren deels gedekt, maar de praktijk laat zien dat er een structureel formatietekort is. Het gaat om een bedrag van € 70.000.

Ontvangst extra middelen	2018
Decentralisatie-uitkering Armoedebestrijding kinderen	€ 140.000
Totaal	€ 140.000
Claim op extra middelen	
1. Verhoging budget bijzondere bijstand	€ 20.000
2. Jeugdsport- en cultuurfonds	€ 10.000
3. Diemense Dierenhulp aan Minima	€ 10.000
4. Vroeg erop af	€ 30.000
5. Formatie tekort Sociale Zaken	€ 70.000
Totaal	€ 140.000

Voortzetting gratis openbaar vervoer voor Aow-gerechtigden (Algemene Ouderdomswet) met een laag inkomen

Begin 2017 is de regeling gratis openbaar vervoer voor ouderen met een laag inkomen geëvalueerd. Gezien de positieve ervaringen is besloten de proef vanaf 1 juli 2017 voor onbepaalde tijd om te zetten in vast beleid. Aan dit besluit zijn geen financiële consequenties verbonden aangezien de raad het benodigde budget voor deze regeling al beschikbaar heeft gesteld in de meerjarenbegroting.

Beeindiging Collectieve Zorg verzekering Minima (CZM) ingaande 2018

De CZM is per 2018 eenzijdig opgezegd door Zilveren Kruis (ZK). Het besluit is door ZK genomen uit financiële overwegingen. Voor Diemen betekent dit dat de 550 polishouders voor 2018 noodgedwongen voor de keuze staan per 2018 over te stappen naar de CZM van Univé (de 2e CZM van Diemen), maar ook bij Univé verwachten wij hetzelfde risico vanaf 2019 als bij Zilveren Kruis. Klanten kunnen ook kiezen voor een individuele polis bij ZK of een andere zorgverzekeraar. Als klanten kiezen voor een individuele zorgpolis dan verliezen zij op grond van het huidige beleid de voordelen van de CZM inclusief de categoriale bijzondere bijstand (€ 300 per polishouder). Het college gaat binnen de huidige wetgeving op zoek naar een tijdelijke oplossing voor 2018 om de huidige doelgroep te compenseren. Nadere besluitvorming over de tijdelijke financiële compensatie vindt plaats in het najaar van 2017. Er zijn geen financiële consequenties voor de inzet van de categoriale bijzondere bijstand in 2018. De eenmalige kosten van circa € 65.000 voor de overbrugging van de zorgpremie van 270 polishouder met een bijstandsuitkering (premie moet van achteraf naar vooraf) worden eind 2017 door de gemeente uitbetaald. Hierover wordt de raad in de derde kwartaalbrief 2017 geïnformeerd.

Wat willen we bereiken?

1. Het tegengaan van armoede	
Subdoelen	
1.1	- Kinderen worden niet buitengesloten van deelname aan maatschappelijke activiteiten vanwege geldgebrek
1.2	- Burgers weten welke financiële regelingen de gemeente heeft en maken hier gebruik van
1.3	- Ondersteuning bij het voorkomen en oplossen van schulden
1.4	- We garanderen iedereen die het nodig heeft tijdig een bestaansminimum

2. Minder misbruik van inkomensvoorzieningen door minder fraude	
Subdoelen	
2.1	- Het voorkomen van misbruik van bijstandsuitkeringen
2.2	- Het straffen van misbruik van bijstandsuitkeringen

Wat gaan we ervoor doen?

1. Het tegengaan van armoede

Activiteiten	
Subdoel 1.1 - Kinderen worden niet buitengesloten van deelname aan maatschappelijke activiteiten vanwege geldgebrek	
1.1.1	- Stimuleren van het gebruik van de participatieregeling door actieve voorlichting via o.a. het maatschappelijk middenveld, participatiecoaches en de website
Subdoel 1.2 - Burgers weten welke financiële regelingen de gemeente heeft en maken hier gebruik van	
1.2.1	- Stimuleren van het gebruik van de minima regelingen door actieve voorlichting via o.a. het maatschappelijk middenveld, participatiecoaches en de website
Subdoel 1.3 - Voorkomen en oplossen van schulden	
1.3.1	- Organiseren van workshops 'ondersteuning thuisadministratie' ter preventie van schulden
1.3.2	- Inzetten van budgetbeheer
Subdoel 1.4 - Wij garanderen iedereen die er recht op heeft tijdig een bestaansminimum	
1.4.1	- Uitkeringsgerechtigde ontvangt zijn uitkering of voorschot binnen vier weken na zijn aanvraag

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
1.1.1 - % van de huishoudens met kinderen in de bijstand maakt gebruik van de participatieregeling ¹⁰	49%	64%	80%	80%
1.2.1 - % van de huishoudens in de bijstand maakt gebruik van voorzieningen bijzondere bijstand ¹¹	64%	67%	70%	70%
1.4.1 - Maximale doorlooptijd van de aanvraag levensonderhoud in dagen	30	27	28	28

2. Een preventief en straffend fraudebeleid

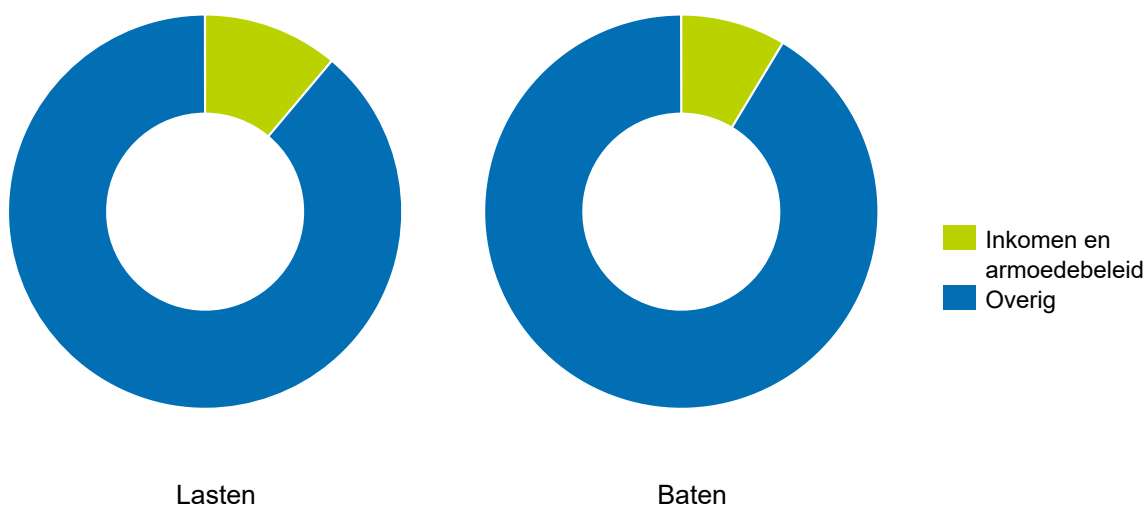
Activiteiten	
Subdoel 2.1 - Het voorkomen van misbruik	
2.1.1	- Voorlichting bij de intake door middel van het uitreiken van een handboek met rechten en plichten
2.1.2	- Geven van voorlichtingsbijeenkomsten voor uitkeringsgerechtigden over de rechten en plichten
Subdoel 2.2 - Het straffen van misbruik	
2.2.1	- Controleren op de rechtmatigheid van de uitkering d.m.v. o.a. een huisbezoek
2.2.3	- Opleggen van boetes wanneer fraude wordt geconstateerd

¹⁰ In verband met de overstap op een nieuw systeem in 2018 is het nog niet duidelijk in hoeverre deze indicator nog gemeten kan worden.

¹¹ In verband met de overstap op een nieuw systeem in 2018 is het nog niet duidelijk in hoeverre deze indicator nog gemeten kan worden.

Wat mag het kosten?

Programma Inkomen en armoedebeleid	2018	2019	2020	2021
Structurele lasten	-9.790	-9.789	-9.788	-9.788
Structurele baten	7.600	7.600	7.600	7.600
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo structureel	-2.190	-2.189	-2.188	-2.188
Incidentele lasten	-15	-5		
Incidentele baten				
Toevoegingen aan reserves				
Onttrekkingen aan reserves				
Saldo incidenteel	-15	-5	-	-
Saldo van baten en lasten	-2.205	-2.194	-2.188	-2.188

Toelichting wat mag het kosten

Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)

Het voorlopig budget voor de bijstandsuitkeringen is substantieel verlaagd voor 2017 en is vastgesteld op € 7.035.000. Deze daling heeft te maken met het verder aanpassen van het nieuwe verdeelmodel. Ook in 2018 zal dit verdeelmodel waarschijnlijk weer worden verfijnd. De verwachting is echter dat het budget voor 2018 niet veel zal afwijken ten opzichte van het budget over 2017. Dit betekent een verlaging van het budget over 2018 van € 1.577.000. Echter de uitgaven voor de bijstandsuitkeringen worden ook in 2018 bijgesteld naar het niveau van het nieuwe budget, waardoor de aanpassing een budgettair neutraal karakter heeft.

Bijzondere bijstand

Op basis van realisatiecijfers van 2016 (en deels 2017) wordt voorgesteld het budget voor bijzondere bijstand te verhogen met € 71.000. Door geïntensiveerde communicatie neemt het beroep op de diverse regelingen verder toe. Daarnaast is sprake van een verhoogde instroom van statushouders. Dit is ook in eerdere begrotingen en kwartaalbrieven over 2017 gemeld.

Fluctuaties meerjarenperspectief

Geen bijzonderheden.

Programma Leefomgeving en milieu

Portefeuillehouder: J. Klaasse (openbare ruimte), E. Boog (handhaving) en R.P. Grondel (milieu)

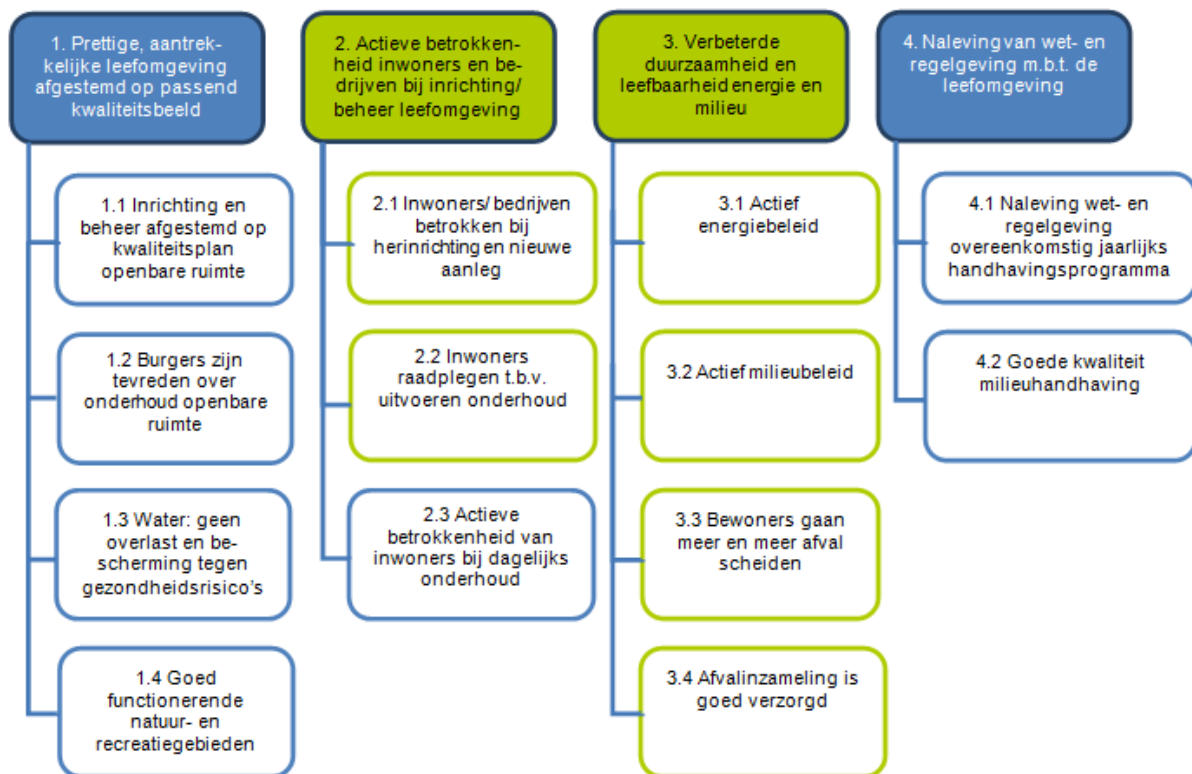
Afdelingsmanagers: R. Burgmeijer en M.R.A. Cornelissen

Afdeling: Ruimtelijk Beheer en Ruimtelijke Ontwikkeling

Visie / strategisch doel

Diemen werkt integraal aan een prettige leefomgeving, waarbij sterk wordt ingezet op betrokkenheid van bewoners bij onderhoud, inrichting en beheer van de openbare ruimte. We dragen zorg voor een schoon, technisch goed onderhouden en ingerichte sociale veilige openbare ruimte. Diemen wordt in regionaal verband energieneutraal in het jaar 2040. Diemen handhaaft de regelgeving waar de leefomgeving dat vergt.

Doelstellingen in één oogopslag

Kaderstellende beleidsnota's

- Actieplan energiebeleid 2013-2017 (als achtergrondinformatie van de Milieunotitie);
- Actieplan luchtkwaliteit 2013-2017 (als achtergrondinformatie van de Milieunotitie);
- Actieplan omgevingslawaaï 2018-2022 ;
- Beheers- en onderhoudsplan kunstwerken (2010);
- Beleidslijn externe veiligheid regio Amstelland & Meerlanden;
- Beleidsnota hogere grenswaarde geluid bij herontwikkeling en nieuwbouw;
- Beleidsnotitie wet maatschappelijke ondersteuning;
- Beleidsnota Openbare verlichting (2014);
- Beleidsnota "Windmolens in Diemen";
- Beleidsplan Beheer Wegen (2013);
- Beleidsnota dierenwelzijn (2016);
- Bestuursakkoord Water (2011);
- Collectebeleid (mei 2007);

- Gedragscode Flora en Faunawet gemeente Amsterdam/gemeente Diemen (herziening 1e kwartaal 2018 in kader van de nieuwe wet natuurbescherming);
- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (2014-2018);
- Gemeentelijk Waterplan 2010-2028 (2010);
- Groenplan Diemen 2011-2016 (update in 2017 1e kwartaal 2018 gereed);
- Integraal toezichts- en handhavingsbeleid 2015-2018;
- Preventie- en handhavingsplan horeca;
- Kwaliteitsplan Openbare ruimte (2013);
- Milieunotitie 2016-2019;
- Nationaal Bestuursakkoord Water;
- Natuurbeleidsplan Diemen (november 2009);
- Notitie duurzaam inkopen (actualiseren 2017);
- Notitie opladen elektrische auto's in Diemen ;
- Ontwikkelingsvisie Groengebied Amstelland en uitvoeringsprogramma (2009);
- Overeenkomsten jaarplan GGD-gemeente Diemen 2009;
- Preventief jeugdbeleid 'Veilig en onbezorgd opgroeien in Diemen' 2012-2015 (2012);
- Programma groot onderhoud openbare ruimte 2017-2022 ;
- Recreatievoertuigen op de openbare weg (november 2006);
- Speelruimteplan 2012-2017 (update in 2017, 1e kwartaal 2018 gereed);
- Sportbeleid;
- Terrassenbeleid (2012);
- Uitvoeringsbesluit op basis van de afvalstoffenverordening;
- Verordening afvalstoffenheffing;
- Verordening lijkbezorgingsrechten;
- Verordening rioolheffing.

Nieuwe ontwikkelingen

Duurzaamheid

Conform bestaand beleid, vastgelegd in de vernieuwde milieunotitie 2016-2019, met daarin opgenomen een vertaling van het landelijke milieubeleid naar de Diemense situatie en eigen gemeentelijk milieubeleid, realiseert de gemeente o.a. voorbeeldmaatregelen voor het benutten van duurzame energie.

In het coalitieakkoord Gemeente Diemen 2014-2018 staan onder meer als uitgangspunten op het gebied van leefomgeving en duurzaamheid: een actief energiebeleid, energiebesparing en duurzame energie opwekken. Het betreft hier de uitvoering van het gemeentelijk energiebeleid (energiezorg voor de gemeentelijke gebouwen en openbare verlichting).

Door als gemeente zelf het goede voorbeeld te geven en daarover te communiceren, kunnen anderen worden gestimuleerd om ook over te gaan tot energiebesparing en het opwekken van duurzame energie. De gemeente heeft al belangrijke stappen gezet, maar er valt nog veel te verduurzamen, zowel door gedragsverandering als door het treffen van fysieke maatregelen. Ook de komende jaren zijn onze werkzaamheden (en investeringen) gericht op het voortzetten en verbeteren energiezorg in gemeentelijke gebouwen (het regelmatig monitoren van het energieverbruik en het treffen van besparingsmaatregelen met een korte en middellange terugverdientermin), energiebesparing in gemeentelijke gebouwen, energiebesparing in de openbare verlichting (door oude lampen te vervangen door LED-lampen), energiebesparing in verkeersregelininstallaties (VRI's), pompen en gemalen, duurzaam (eigen gemeentelijk) wagenpark en inkoop groene stroom en groen gas.

In onderstaand overzicht zijn alle duurzaamheidsinvesteringen uit de Kadernota 2018 overgenomen. Grofweg is inzichtelijk gemaakt wat de extra kosten zijn qua investering. Vervolgens zijn de extra kapitaallasten afgezet tegen de verwachte lagere energiekosten.

Duurzaamheidsinvesteringen	Totaal budget investering vervangen + duurzaamheid	Budget investering voor duurzaamheid	Extra kapitaal lasten	Verwachte besparing	Saldo extra kapitaallasten -/- verwachte besparing
Installeren gasabsorptiepompen gebouw A gemeentewerf	45	45	3	-5	-2
Vervangen luchtbehandeling bestuursvleugel gemeentehuis	150	40	3	-	3
Vervangen CV installatie voormalig Prinses Marijkeschool	45	10	1	-	1
Plaatsen zonnepanelen grijze blok de Omval	25	25	2	-2	-
Plaatsen zonnepanelen De Schakel	70	70	5	-3	2
Plaatsen zonnepanelen 't Kruidvat	55	55	4	-2	2
Sportvloer Sporthal isoleren	70	25	2	-1	1
Vervangen en verduurzamen ventilatie 't Kruidvat	35	15	1	-	1
Vervangen en verduurzamen ventilatie 't Noorderlicht	120	60	4	-2	2
Vervangen noodverlichting in LED sportcentrum Duran	30	15	-	-	-
Totaal investeringsbudget	645	360	25	-15	10

Wij stellen voor € 360.000 te investeren in duurzame oplossingen, per saldo levert dit € 10.000 extra structurele jaarlasten op.

Klimaatadaptatie

De opwarming van het klimaat heeft inmiddels (in Nederland) merkbare gevolgen; buien worden steeds intenser en er treden langere droge perioden op. De manier waarop wij gewend waren ons land en de steden in te richten, sluit niet meer aan bij de gevolgen van de huidige klimaatswijziging.

Het omgaan met de gevolgen van de klimaatswijziging moet vooral gezocht worden in een aangepaste inrichting van de (openbare) buitenruimte; *Klimaatadaptatie*. Dit is bij uitstek een taak van, onder andere, de gemeente.

Financiële gevolgen kunnen beperkt blijven door slim te koppelen met geplande en toekomstige projecten. Zo wordt klimaatadaptatie onderdeel van de reguliere processen in plaats van een op zichzelf staand fenomeen. Dit is veruit het meest doelmatig.

Het toepassen van de juiste klimaatbestendige maatregelen per project is een kwestie van maatwerk. Vooralsnog kunnen aanpassingen aan verharding en riolering (voor de opvang, berging en verwerking van intense neerslag) tijdens buurtreconstructies nagenoeg budgetneutraal uitgevoerd worden.

Hittestress tijdens lange, droge perioden kan het best bestreden worden met de verkoelende eigenschappen van groenvoorzieningen. Als er ruimte voor meer bomen en/of beplanting in een buurt is en dit kan landschappelijk ingepast worden, heeft dit wel een verhoging van het budget voor groen tot gevolg (zowel van investeringen als exploitatie). De totale investering voor een toekomstige buurtreconstructie kan daardoor met 3 à 4% stijgen.

De gemeente heeft zich aangesloten bij Operatie Steenbreek om kennis over vergroening van zowel openbare ruimte als particuliere tuinen te verkrijgen en te delen.

Afvalinzameling

In 2018 wordt verder gewerkt aan het bereiken van de Rijksdoelstellingen van 100 kg huishoudelijk restafval per inwoner in 2020. De verwachting wordt uitgesproken dat in 2018 per inwoner de hoeveelheid restafval in Diemen is gedaald tot 215 kg. Dit wordt onder andere bereikt door extra aandacht te besteden aan de verbetering van scheiding van de afvalstromen GFT (groente-, fruit- en tuinafval), papier en kunststofverpakkingsafval. Van het huidige areaal ondergrondse containers voor restafval wordt er een aantal "omgebouwd" voor kunststofverpakkingsafval. Op deze manier wordt het gescheiden aanbieden van afvalstoffen gefaciliteerd.

Opgemerkt wordt dat de ingezamelde hoeveelheid GFT-afval in 2016 is gestegen naar totaal ca. 240 ton. De veranderingen die zijn ingezet in de tweede helft van 2016 hebben al tot zichtbaar resultaat geleid.

Nadrukkelijk wordt nu opgemerkt dat de eerder genoemde Rijksdoelstellingen niet gerealiseerd worden zonder grootschalige hervormingen in het systeem van afvalinzameling.

Daarnaast is er sprake van bevolkingsgroei, het aanbod van afvalstoffen neemt hierdoor toe. De extra kosten die hiervan het gevolg zijn, worden opgebracht door de extra inkomsten van de afvalstoffenheffing. Verder wordt op onderdelen gezocht naar verbetering van het schoonhouden van de openbare ruimte. Afspraken met Meerlanden hierover worden deels herzien.

Ontwikkelingen inspraak

Inspraak voor projecten van herinrichtingen heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld van een passieve inspraak, waar bewoners zich uitspreken over plannen van de gemeente, naar het gezamenlijk ontwikkelen van de herinrichtingsplannen. Hierdoor herkennen de bewoners zich meer in wat hij of zij belangrijk vindt in de wijk. Er is daarmee ook een meer actieve inbreng.

Ook wordt ingesprongen op vragen van bewoners over inrichting en beheer, vaak ontstaat er een participatietraject waarin bewoners betrokken worden in het beheer van de openbare ruimte. De resultaten hiervan zijn (deels)zelfbeheer van speelplaatsen, openbaar groen, aanpassingen van beheer door de gemeente en meedenken over inrichten en beheer hondenuitlaatgebieden.

Wat willen we bereiken?

1. Prettige en aantrekkelijke leefomgeving afgestemd op een daarbij passend kwaliteitsbeeld
Subdoelen
1.1 - Inrichting en beheer zijn afgestemd op de gestelde ambities uit het kwaliteitsplan openbare ruimte
1.2 - Burgers zijn tevreden over het onderhoud van de openbare ruimte
1.3 - Burgers en bedrijven ondervinden geen overlast van water en worden beschermd tegen gezondheidsrisico's a.g.v. afvalwater
1.4 - Sterke recreatieve functie van het Diemberbos

2. Actieve betrokkenheid inwoners en bedrijven bij de inrichting en het beheer van de leefomgeving
Subdoelen
2.1 - Inwoners en bedrijven zijn betrokken bij herinrichting en nieuwe aanleg
2.2 - Inwoners raadplegen t.b.v. het uitvoeren van (dagelijks) onderhoud
2.3 - Actieve betrokkenheid van inwoners bij dagelijks onderhoud

3. Verbeterde duurzaamheid en leefbaarheid op het gebied van energie en milieu
Subdoelen
3.1 - Actief energiebeleid
3.2 - Actief milieubeleid
3.3 - Bewoners gaan meer en meer afval scheiden
3.4 - Afvalinzameling is goed verzorgd

4. Naleving van wet- en regelgeving m.b.t. leefomgeving
Subdoelen
4.1 - Naleving van wet- en regelgeving overeenkomstig jaarlijks handavingsprogramma
4.2 - Goede kwaliteit milieuhandhaving

Wat gaan we ervoor doen?

1. Prettige en aantrekkelijke leefomgeving afgestemd op een daarbij passend kwaliteitsbeeld

Activiteiten
Subdoel 1.1 - Inrichting en beheer zijn afgestemd op de gestelde ambities uit het kwaliteitsplan openbare ruimte
1.1.1 - Bijdragen aan meer differentiatie in beheer, gebruik en inrichting door het toepassen handboek openbare ruimte
1.1.2 - Uitvoering beheer conform programma groot onderhoud openbare ruimte
1.1.3 - Aanleggen van ontmoetingsplekken (aanbrengen steigers, hondenspeelplaats, speelvoorzieningen, parkzitjes, ligweiden enz.)
Subdoel 1.2 - Burgers zijn tevreden over het onderhoud van de openbare ruimte
1.2.1 - Uitvoeren van activiteiten zoals genoemd in het plan van aanpak zwerfafval
1.2.2 - Uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden conform onderhoudsprogramma wegen, openbare verlichting, water, groen, speelterreinen en kunstwerken
Subdoel 1.3 - Burgers en bedrijven ondervinden geen overlast van water en worden beschermd tegen gezondheidsrisico's a.g.v. afvalwater
1.3.1 - Uitvoeren van het stedelijk waterbeheer door te voldoen aan de zorgplicht afvalwater, hemelwater en grondwater
1.3.2 - Uitvoeren van het Gemeentelijk Riolerings Plan
1.3.3 - Vervangen en vernieuwen oevers met aandacht voor natuurvriendelijke oevers
1.3.4 - Uitwerken en implementeren van klimaatadaptieve maatregelen openbare buitenruimte n.a.v. onderzoeksresultaten 2014 t/m 2016
Subdoel 1.4 - Sterke recreatieve functie Diemberbos
1.4.1 - Samen met Groengebied Amstelland en Staatsbosbeheer actief inzetten op het versterken en uitbreiden van recreatieve mogelijkheden in het Diemberbos, zoals het faciliteren van evenementen en een horecavoorziening bij de entree van het bos alsmede inzetten op waterspeelgelegenheid

2. Actieve betrokkenheid inwoners en bedrijven bij de inrichting en het beheer van de leefomgeving

Activiteiten
Subdoel 2.1 - Inwoners en bedrijven zijn betrokken bij herinrichting en nieuwe aanleg
2.1.1 - Overleg met belanghebbenden op basis van uitgangspunten en schetsontwerpen en voorlopig ontwerp voor herinrichtingsprojecten
2.1.2 - Houden van voorlichtingsbijeenkomsten en inspraakmogelijkheden (soms als workshop) bij herinrichtingsprojecten
Subdoel 2.2 - Inwoners raadplegen ten behoeve van het uitvoeren van (dagelijks) onderhoud
2.2.1 - Burgers actief uitnodigen bij uitvoering van projecten en specifiek wijzen op participatiemogelijkheden
2.2.2 - Verbeteren van het huidig meldingssysteem (KCC)
2.2.3 - Houden van buurtactieweken met (bij 6 buurten per jaar) raadpleging van de inwoners
Subdoel 2.3 - Actieve betrokkenheid van inwoners bij dagelijks onderhoud
2.3.1 - Inwoners stimuleren tot en ondersteunen bij participatieprojecten via voorlichting en via de wijkcoördinator

3. Verbeterde duurzaamheid en leefbaarheid op het gebied van energie en milieu

Activiteiten
Subdoel 3.1 - Actief energiebeleid
3.1.1 - Uitvoeren van de Milieunotitie 2016-2019 en het actieplan energiebeleid 2013-217 waaronder: - Uitwerken ambities energieneutrale en circulaire gebiedsontwikkeling in een visie en doelen, een heldere vraag aan marktpartijen en een beoordelingsmethodiek. - Uitvoering geven aan het in februari 2017 ondertekende Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen 2016-2020 door het opstellen en uitvoeren van een actieplan. - Energie besparen in gemeentelijke gebouwen en in openbare verlichting. Extra inspanning om de doelstelling van het aandeel duurzame energie te halen. - Eigen elektrisch vervoer en uitbreiden van het aantal oplaadpunten voor het publiek. - Stimuleren van energiemaatregelen bij woningen (huur en koop) door de verdere ontwikkeling van het project Innovatieve aanpak Nul op de Meter in combinatie met het stimuleren van het treffen van enkelvoudige maatregelen. - Opwekken van duurzame energie met zonnepanelen en windmolens. Vormen van een community van bewoners die een collectief zonneproject gaan realiseren. - Streven naar samenwerking met bedrijfsleven om te komen tot energiebesparende maatregelen bij bedrijven en duurzaam bedrijfsterreinen.
Subdoel 3.2 - Actief milieubeleid
3.2.1 - Najaar 2017 wordt met en voor de Diemense gemeenschap een werkatelier Samen Sneller Duurzaam georganiseerd met als doel het opstellen van een versnellingsagenda duurzaamheid die vanaf 2018 kan worden uitgevoerd. 3.2.2 - Uitvoeren van de Milieunotitie 2016-2019, het actieplan omgevingslawaai gemeentelijke wegen 2018-2022 en het actieplan luchtkwaliteit 2013-2017
Subdoel 3.3 - Bewoners gaan meer en meer afval scheiden
3.3.1 - Uitvoeren aanpassing(en) van bestaand systeem van afvalinzameling
3.3.2 - Versterken van communicatie en voorlichting
Subdoel 3.4 - Afvalinzameling is goed verzorgd
3.4.1 - Toezien op uitvoering overeenkomst afvalinzameling
3.4.2 - Meldingen verzamelen en met Meerlanden zorgen voor structurele oplossingen

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
3.1.1 - % hernieuwbare elektriciteit (verplicht) ¹²	NB	NB	NB	NB
3.4.1 - Omvang huishoudelijke restafval in kg per inwoner per jaar (verplicht) Om te voldoen aan het landelijke VANG-programma (Van Afval Naar Grondstof) zal toegewerkt moeten worden naar 100 kg per inwoner per jaar in 2020. De maatregelen die in 2016 genomen zijn, volgens het raadsbesluit d.d.18 februari 2016, leiden tot max. 5% extra afvalscheiding. In 2016 zijn de maatregelen volgens dit raadsbesluit gerealiseerd, komende jaren gaan we het effect hiervan monitoren.	247	228	235	215

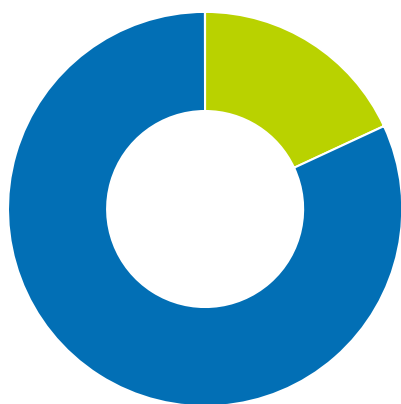
¹² Dit betreft een verplichte BBV-indicator, die niet te begroten is. De gegevens zijn nog niet op te halen van de website van KING.

4. Naleving van wet- en regelgeving met betrekking tot de leefomgeving

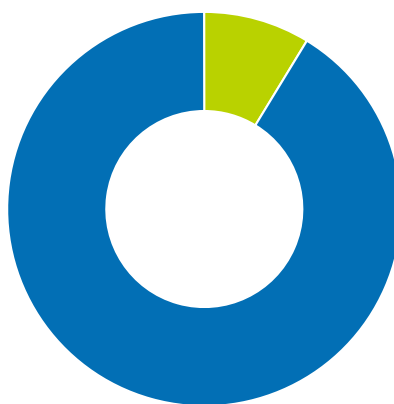
Activiteiten
Subdoel 4.1 - Naleving van wet- en regelgeving overeenkomstig jaarlijks handhavingsprogramma
4.1.1 - Jaarlijks wordt een handhavingsprogramma vastgesteld waarbij een duidelijke relatie wordt gelegd tussen beleidsdoelstellingen en de daarop gerichte handhaving
4.1.2 - Heldere communicatie over handhavingsbeleid en het jaarlijkse handhavingsprogramma
4.1.3 - Handhavers zichtbaar en vaak op straat door beperking administratieve binnen-taken
Subdoel 4.2 - Goede kwaliteit milieuhandhaving
4.2.1 - Integraal toezicht door gemeente en Omgevingsdienst op inrichtingen op het gebied van milieuwetgeving, energiegebruik en drank- en horecaregelgeving
4.2.2 - Regionale samenwerking toezichts- en handhavingstaken onderbrengen in de VTH samenwerking in regionaal verband

Wat mag het kosten?

Programma Leefomgeving en milieu	2018	2019	2020	2021
Structurele lasten	-15.944	-16.228	-16.682	-17.165
Structurele baten	7.676	7.606	7.804	7.939
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	10	10	10	10
Saldo structureel	-8.258	-8.612	-8.868	-9.216
Incidentele lasten				
Incidentele baten				
Toevoegingen aan reserves				
Onttrekkingen aan reserves				
Saldo incidenteel	-	-	-	-
Saldo van baten en lasten	-8.258	-8.612	-8.868	-9.216

Lasten

Baten

Leefomgeving en milieu
Overig

Toelichting wat mag het kosten

Fluctuaties meerjarenperspectief

De stijging van de lasten wordt veroorzaakt door hogere kapitaalslasten als gevolg van investeringen in wegen en riolering.

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Investeringsbedrag					Totaal Afschrijving per jaar
	2018	2019	2020	2021		
Planmatige vervanging buitenruimte gemeentewerf en recycleplein	47	-	-	54	101	10
Activeren nieuw bestratingsmateriaal	200	200	200	200	800	53
Vervangen Iveco wagen nummer 12 bestrating	75	-	-	-	75	15
Vervangen civieltechnische kunstwerken	31	254	73	-	358	9
Vervangen beschoeiing waterpartijen 2018	137	-	-	-	137	9
Straatmeubilair/openbare verlichting/brandkranen vanuit grondbedrijf	-	341	225	-	566	57
Verharding vanuit grondbedrijf	-	996	1.436	-	2.432	162
Vervangen Iveco wagen nummer 21 straatreiniging	-	58	-	-	58	12
Kunstwerken vanuit grondbedrijf	-	139	24	-	163	4
Vervangen Iveco wagen nummer 19 plantsoenen	-	78	-	-	78	16
Groen/water vanuit grondbedrijf	-	311	124	-	435	17
PVC riol Flats Tobias Asserlaan	-	65	-	-	65	4
PVC riol Oranjeplantsoen	-	203	-	-	203	14
PVC riol Scheepskwartier	-	1.222	-	-	1.222	81
Riool vanuit grondbedrijf	-	563	358	-	921	61
Vervangen Iveco wagen nummer 13 gemalen	-	78	-	-	78	16
Vervanging voertuigen team Wijkbeheer, voertuig nummer 23	-	-	82	-	82	16
Pickup straatveegauto nummer 20	-	-	76	-	76	15
Vervanging voertuigen team Wijkbeheer veegmachine nummer 30	-	-	180	-	180	36
Vervangen Fiat Doblo wagen nummer 28 speelplaatsen	-	-	25	-	25	5
Vervangen PVC riol Vlindertuin	-	-	1.451	-	1.451	97
Installeren gasabsorptiepompen gebouw A gemeentewerf	-	-	45	-	45	2
Vervangen gevelkozijnen en garagedeuren gebouw B/C en D gemeentewerf	-	-	375	-	375	15
Vervangen shovel wagen nummer 26 werf	-	-	72	-	72	14
Vervangen hefruck Toyota nummer 34 werf	-	-	22	-	22	4
Vervanging voertuigen team Wijkbeheer, onkruidborstelmaschine	-	-	-	97	97	19
Vervanging voertuigen team Wijkbeheer, voertuig 18	-	-	-	39	39	8
Vervanging voertuigen team Wijkbeheer veegmachine nummer 31	-	-	-	128	128	26
Vervanging voertuigen team Wijkbeheer, voertuig 32	-	-	-	43	43	9
Vervangen onderheid riol hoofdassen	-	-	-	3.358	3.358	56

Programma Ruimtelijke ontwikkeling

Portefeuillehouder: A.J.M. Scholten en J. Klaasse
Afdelingsmanager: M.R.A. Cornelissen
Afdeling: Ruimtelijke ontwikkeling

Visie / strategisch doel

In de structuurvisie voor Diemen is als centrale ambitie geformuleerd: in 2040 is Diemen een duurzaam stedelijk dorp op het grensvlak van Amsterdam en de Diemerscheeg waar het goed wonen, werken en recreëren is. Het accent ligt daarbij op het versterken van het bestaand stedelijk gebied (her- en doorontwikkeling van bestaande locaties).

Op het gebied van wonen is de doelstelling: het aanbieden van een divers en toekomstig bestendig woningaanbod, voor de huidige inwoners en ook voor starters die zich in Diemen willen vestigen.

De gemeente Diemen wil een aantrekkelijk ondernemingsklimaat bieden voor gevestigde en startende ondernemers. Voor zowel grotere als kleinere bedrijven. Het winkelbestand dient kwalitatief goed en gevarieerd te zijn.

Diemen streeft naar zo kort mogelijke en kwalitatief goede vergunningprocedures. Ten behoeve van de dienstverlening kunnen zoveel mogelijk producten en diensten digitaal worden aangevraagd en verkregen.

Doelstellingen in één oogopslag

Kaderstellende beleidsnota's

- Structuurvisie Diemen (2011);
- Beleidsnota Cultuurhistorie Diemen (2005);
- Beleidsnotitie ondergronds bouwen (2003);
- Beleidsregels plaatsing GSM/UMTS masten (2009);
- Detailhandelsvisie Diemen 2014;
- Nota straathandel;
- Natuurbeleidsplan Diemen (2009);

- Nota Grondbeleid (2011);
- Nota Reclame in de openbare ruimte 2011;
- Meerjarenperspectief Grondzaken ;
- Regels voor verkoop openbaar groen (2006);
- Welstandsnota;
- Bouwbeleidsplan;
- Woonvisie 2013-2017.

Nieuwe ontwikkelingen

Nieuwe projecten

Het collegeprogramma en de groei van Diemen zorgen voor de vraag naar veel nieuwe projecten. Met daarbij een gunstige ontwikkeling op de woningmarkt komt een en ander nog meer in een versnelling. Onderstaand een overzicht van de projecten die nu spelen. Deze toename van het aantal projecten vergt ook veel van bestuur en organisatie. Om dergelijke projecten in gang te zetten is tijdelijk extra capaciteit nodig. De benodigde formatieve inzet vindt u terug in de 'Paragraaf Bedrijfsvoering'. Op dit programma beperken we ons tot een kort inzicht in de projecten en het resultaat van de projecten.

De projecten 'Visievorming Diemen-Zuid' en 'Spoorzicht' zijn hieronder uitgebreider toegelicht. Andere lopende projecten komen uitgebreider aan de orde in paragraaf Grootschalige projecten.

Nieuwe projecten	Resultaat
Plantage De Sniep	Nieuwe woonwijk incl. voorzieningen en realisatie buitenruimte
Holland Park	Nieuwe woonwijk incl. voorzieningen en realisatie buitenruimte
Bergwijkpark Zuid	Visie mogelijke herontwikkeling tot gemengd stedelijk gebied
Stichting Arq	Het beschikbaar zijn (incl. grondverkoop en planologische procedure) van een nieuwe bebouwingslocatie voor stichting Arq
Verplaatsing BP	Het beschikbaar zijn (incl. grondverkoop en planologische procedure) van een nieuwe bebouwingslocatie voor BP en het daadwerkelijk verplaatsen van de bestaande BP
Station Diemen Zuid	Visie en concreet uitvoeringsplan voor het (laten) aanpassen van de directe omgeving en voorplein van station Diemen-Zuid (excl. realisatie)
Spooronderdoorgang	Uitvoeringsplan en realisatie spooronderdoorgang
Buitenlust	Bouwplan (incl. planologische procedure) voor het (laten) realiseren van sociale woningbouw
Spoorzicht	Visie en planvorming voor nader te bepalen realisatie.
Hockeyvelden	Uitvoeringsplan en realisatie hockeyvelden
Middelbare school	Uitvoeringsplan (incl. evt planologische procedure) voor het (laten) realiseren van een middelbare school
Basisschool	Uitvoeringsplan en realisatie basisschool
Visie Diemen Zuid	Visie en gefaseerde planvorming voor reconstructie/herontwikkeling delen Diemen-Zuid
Oost-West as	Gefaseerde uitvoeringsplannen en uitvoering reconstructie Oost-West as
Duranbad	Visie (renovatie of nieuwbouw) en planvorming ten behoeve van uitvoering
Extra sporthal	Uitvoeringsplan en realisatie extra sporthal
Voetbal- honkbalveld	Uitvoeringsplan en realisatie combinatie voetbal- en honkbalveld
Overige projecten (Arent Krijtstraat, Postkantoor, NUON locatie/depot, Rietschuur, Saan locatie, Verlaging Gooiseweg, Voormalige pastorie)	Toetsing en faciliteren (incl. planologische procedures) bouwplannen door derden.

Visievorming Diemen-Zuid

Voor 2018 staat de visievorming Diemen-Zuid op de rol. Het onderzoek naar de gewenste verkeersstructuur (dit jaar) en de besluitvorming over al dan niet openstellen van de busbaan, zijn hiervoor belangrijke ingrediënten. Het plan van aanpak voor deze visievorming is opgesteld en met de raad gedeeld. De wens van de raad om hierbij nadrukkelijk ook de wijk Biesbosch te betrekken, zal uiteraard worden meegenomen.

Bij de visievorming Diemen-Zuid speelt ook ideevorming over het aanpassen van de directe omgeving (met name het voorplein) van het station Diemen-Zuid een belangrijke rol.

Spoorzicht

De voorbereidingen om te komen tot de spooronderdoorgang bij station Diemen (centrum) geven ook aanleiding om tot een visie te komen voor de herontwikkeling van de locatie Spoorzicht. Er zijn allerlei ideeën, variërend van realisatie van sociale woningbouw tot de aanleg van hockeyvelden. Belangrijk is dat eerst duidelijkheid komt over een aantal randvoorwaarden om tot herontwikkeling te komen. Het gaat daarbij om het kunnen realiseren van een goede wegontsluiting van het gebied (mede omdat de Ouddiemerlaan ter plaatse in de toekomst voor een groot deel verlaagd zal zijn). Maar het gaat ook om inzicht te hebben in de diverse (milieu)contouren die beperkingen met zich mee brengen. Daarover zal in 2017 meer duidelijkheid komen, waardoor vervolgens in 2018 concreet aan de slag kan worden gegaan met de beoogde visie.

Sociale woningbouw

Naast de te realiseren sociale woningbouw in Plantage de Sniep en Holland Park, zal nader onderzoek worden gedaan naar meerdere geschikte locaties hiervoor. Spoorzicht is al eerder genoemd. Er wordt onderzoek gedaan naar een mogelijke locatie nabij Buitenlust. Nog in 2017 zal het college aangeven op welke wijze de eerder door het college uitgesproken ambitie voor de bouw van 500 sociale huurwoningen kan worden uitgebreid naar 1.000 en op welke wijze hieraan de komende jaren invulling kan worden gegeven.

Omgevingswet

De Omgevingswet zal, volgens de huidige planning, in 2020 of later in werking treden. De implementatie van deze wet zal gezamenlijk door de drie Duo+ gemeenten worden voorbereid. Daarbij zal onderscheid worden gemaakt in voorbereiding op de wetstechnische aanpassing (vooral scholing) en, vooral, in een andere, meer integrale manier benaderen van de omgevingsvraagstukken. In 2018 zal duidelijk moeten zijn wat de specifieke rol van de gemeenteraad, het college en de ambtelijke organisatie hierin moet zijn.

Om dit proces te begeleiden is in 2017 een gezamenlijke procesmanager aangetrokken. Voor 2018 is hiervoor reeds budget beschikbaar gesteld (in de Programmabegroting 2017). Naast een gezamenlijke procesmanager is ook in iedere gemeente afzonderlijk een projectleider aan de slag met de voorbereiding van de gemeentespecifieke beleidsontwikkeling op dit punt. Daarbij kan worden gedacht aan het ombouwen van de huidige structuurvisie Diemen tot een actuele Omgevingsvisie voor Diemen. Daarbij speelt de gemeenteraad uiteraard een belangrijke rol.

Wat willen we bereiken?

1. Een versterkt stedelijk gebied waar het prettig wonen, werken en recreëren is
Subdoelen
1.1 - Accent op herontwikkeling en doorontwikkeling van bestaande wijken/locaties
1.2 - Ruimte nodig voor nieuwe ontwikkelingen waarbij Structuurvisie uitgangspunt is
1.3 - Goede verbindingen tussen wijken

2. Divers en toekomstbestendig woonaanbod voor starters en bestaande inwoners				
Subdoelen				
2.1 - Handhaven aantal betaalbare woningen voor de lagere inkomensgroepen				
2.2 - Goede huisvestingsmogelijkheden voor starters, zowel huur als koop				
2.3 - Levensloopbestendig woningaanbod				
Indicator maatschappelijk effect	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
2.1 - Omvang voorraad sociale huurwoningen, in beheer van woningcorporaties ¹³	2.509	2.666	2.681 ¹⁴	2.681

3. Aantrekkelijk ondernemingsklimaat				
Subdoelen				
3.1 - Aantrekkelijke werklocaties				
3.2 - Diverse en toekomstbestendige detailhandelstructuur				
3.3 - Goede kwaliteit dienstverlening aan gevestigde en startende bedrijven				
Indicator maatschappelijk effect	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
3.3 - Oordeel van ondernemers over kwaliteit gemeentelijke dienstverlening	6,3 dienstverlening (7,1 algemeen beeld gemeente)	NB	NB	NB

4. Vergunningaanvragen worden snel, juist en digitaal afgehandeld				
Subdoelen				
4.1 - Wabo-vergunningen binnen wettelijke termijnen (flitsvergunning)				
4.2 - Voldoen aan de kwaliteitscriteria 2.1 Wet VTH				
4.3 - Volledig digitale vergunningverlening				
Indicator maatschappelijk effect	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
4.1 - % van de Wabo vergunningsaanvragen dat binnen 6 weken wordt afgehandeld (wettelijke termijn is 8 weken)	50%	75%	60%	75%
4.3 - % van alle Wabo-aanvragen dat digitaal wordt ingediend (inclusief APV en drank & horeca)	wabo 90% apv/horica nog niet digitaal	wabo 90% APV 70%	90%wabo 60% D&H en APV	90% Wabo 70% APV/ D&H

¹³ Door het zogeheten passend toewijzen door corporaties met ingang van 2016 is de omschrijving van de 'kernvoorraad' niet meer relevant en is onder indicator 2.1 gekozen voor de omschrijving 'voorraad sociale huurwoningen, in beheer van woningcorporaties'. Deze omschrijving betreft alle woonruimte van corporaties die wordt aangeboden met een huur onder de liberaliseringsgrens, exclusief woonruimte die wordt aangeboden als studentenhuisvesting.

¹⁴ Mede door verkoop en liberalisering in de afgelopen jaren is de voorraad sociale huurwoningen in bezit van de corporaties geen statisch getal geweest. Lange tijd is echter verzuimd om dit aantal periodiek te actualiseren. Het aantal van 2.681 sociale huurwoningen (excl. studentenhuisvesting) is het resultaat van de door de corporaties aangeleverde aantallen per 1 juli 2016. Op basis van de huidige prestatieafspraken zou dit aantal het komende jaar in redelijke mate stabiel moeten blijven.

Wat gaan we ervoor doen?

1. Versterkt bestaand stedelijk gebied waar het prettig wonen, werken en recreëren is

Activiteiten
Subdoel 1.1 - Accent op herontwikkeling en doorontwikkeling van bestaande wijken/locaties
1.1.1 - In samenspraak met bewoners voorstellen ontwikkelen voor verbeteren leefbaarheid, sociale veiligheid en bereikbaarheid in/van Diemen Zuid
1.1.2 - Medewerking verlenen aan herontwikkeling vrijgekomen/vrijkomende locaties in Diemen, bijvoorbeeld Arent Krijtstraat 1 en locatie voormalig postkantoor aan Wilhelminaplantsoen
1.1.3 - Herontwikkelen Bergwijkpark-Noord tot aantrekkelijk woongebied inclusief uitbreiding Campus Diemen-Zuid
1.1.4 - Doorzetten woningproductie op Plantage de Sniep en punt Sniep
Subdoel 1.2 - Ruimte nodig voor nieuwe ontwikkelingen conform Structuurvisie
1.2.1 - Flexibel inspringen op nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen/initiatieven, bijvoorbeeld bij Nuon-centrale
Subdoel 1.3 - Goede verbindingen tussen wijken
1.3.1 - Vernieuwen Hartveldseweg/Muiderstraatweg (Oost-West as)
1.3.2 - Versterken Noord-Zuidas, o.a. aanleg spooronderdoorgang bij station Diemen
1.3.3 - Versterken verbindingen tussen Holland Park en Diemen-Zuid/Diemen-Centrum

2. Divers en toekomstbestendig woonaanbod voor starters en bestaande inwoners

Activiteiten
Subdoel 2.1 - Voldoende betaalbare woningen voor de lagere inkomensgroepen
2.1.1 - Vergaand beperken liberalisatie en verkoop van sociale huurwoningen door opstellen en monitoren van prestatieafspraken met corporaties over omvang/behoud van kernvoorraad
2.1.2 - Inzet van gemeentelijke gronden voor de realisatie van sociale woningbouw op Plantage de Sniep en mogelijk bij station Diemen
2.1.3 - Onderzoek naar mogelijkheid van sociale woningbouw in Bergwijkpark-Noord
Subdoel 2.2 - Goede huisvestingsmogelijkheden voor starters, zowel huur als koop
2.2.1 - Het verstrekken van startersleningen
2.2.2 - Starters meenemen als doelgroep in prestatieafspraken met corporaties
Subdoel 2.3 - Levensloopbestendig woningaanbod
2.3.1 - Bij nieuwbouw aandacht geven aan levensloopbestendig bouwen, groepswonen en het zo mogelijk afspreken van elementen van Woonkeur in overleg met corporaties en ouderenbonden

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2014	Werkelijk 2015	Begroot 2016	Begroot 2017
2.2.1 - Aantal verstrekte startersleningen	16	54	20	50
2.2.2 - Aantal nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen (verplicht)	NB	NB	NB	41 (4%)
2.2.3 - % Demografische druk (verplicht) ¹⁵	NB	NB	NB	NB

¹⁵ Dit betreft een verplichte BBV-indicator, die niet te begroten is. De gegevens zijn nog niet op te halen van de website van KING.

3. Aantrekkelijk ondernemingsklimaat

Activiteiten
Subdoel 3.1 - Aantrekkelijke werklocaties
3.1.1 - Continueren van periodieke overleggen op Bergwijkpark, bedrijventerreinen en winkelcentra met ondernemers, ondernemersvereniging en politie om maatregelen af te stemmen om aantrekkelijkheid te behouden/vergroten, voorbereiden visie Bergwijkpark-zuid (versterken kantorengedebied of functiemenging?)
3.1.2 - Diemen als vestigingslocatie voor bedrijven meenemen in Daarom Diemen campagne
Subdoel 3.2 - Diverse en toekomstbestendige detailhandelstructuur
3.2.1 - Meedenken met winkeliersverenigingen en eigenaren/beheerders winkelcentra over functoren winkelcentra en evt. suggesties voor invulling
3.2.2 - Volgen regionale detailhandelsontwikkelingen en beleid
Subdoel 3.3 - Goede kwaliteit van dienstverlening aan gevestigde en startende bedrijven
3.3.1 - Persoonlijke advisering aan in (financiële) moeilijkheden verkerende ondernemers met hulp van 155-Help een bedrijf (IMK)
3.3.2 - Organisatie jaarlijks netwerkevenement voor alle ondernemers (Vaart in Diemen) met Ondernemend Diemen
3.3.3 - Vermoedelijke deelname aan deelregionaal programma ZAAI voor tijdelijke begeleiding van startende ondernemers in de AM gemeenten

Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2014	Werkelijk 2015	Begroot 2016	Begroot 2017
3.1.1 - Aantal vestigingen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 t/m 64 jaar (verplicht) ¹⁶	NB	137	NB	NB
3.1.2 - Waardering vestigingsklimaat gemeente (verplicht)	NB	7,1	NB	7,2
3.1.3 - Waardering ondernemingsklimaat gemeente (verplicht)	NB	6,3	NB	6,5

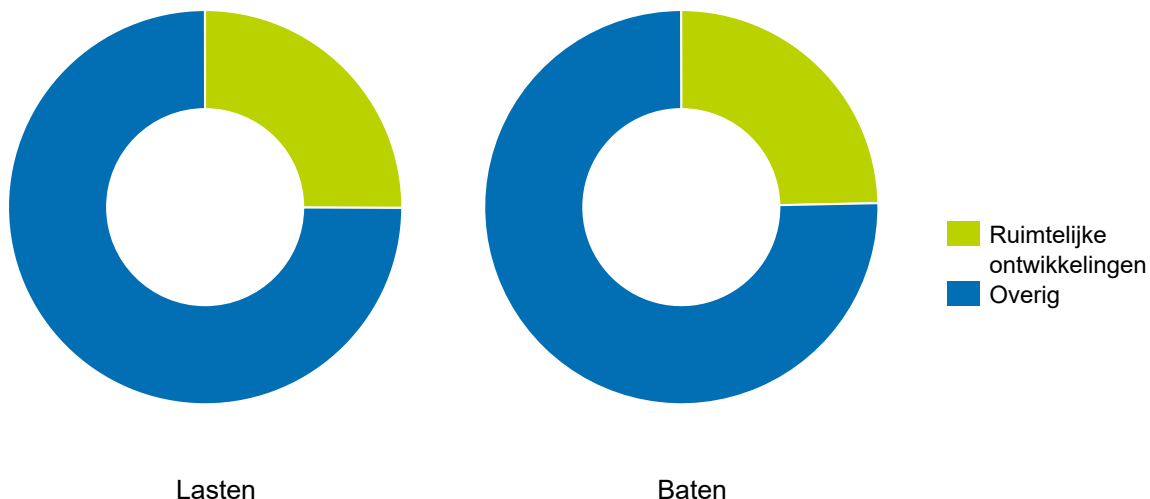
4. Vergunningaanvragen worden snel, juist en digitaal afgehandeld

Activiteiten
Subdoel 4.1 - Ruimschoots binnen wettelijke termijnen (flitsvergunning)
4.1.1 - Er wordt gewerkt conform processen die lean en duidelijk beschreven zijn
Subdoel 4.2 - Voldoen aan de kwaliteitscriteria 2.1 Wet VTH (proces- en massacriteria)
4.2.1 - Uitvoering en afstemming van processen in samenwerking met andere gemeenten
Subdoel 4.3 - Volledig digitale vergunningverlening
4.3.1 - Gerichtte kanaalsturing (website en klantcontacten) richting digitale aanvraag
4.3.2 - Faciliteren van aanvragers die (nog) niet digitaal werken

Wat mag het kosten?

Programma Ruimtelijke ontwikkeling	2018	2019	2020	2021
Structurele lasten	-19.261	-5.965	-6.858	-3.310
Structurele baten	18.699	4.886	5.733	2.186
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	469	468	468
Saldo structureel	-562	-610	-657	-656
Incidentele lasten	-2.835	-1.515	-1.270	-695
Incidentele baten	1.930	695	695	695
Toevoegingen aan reserves				
Onttrekkingen aan reserves	1.125	820	575	-
Saldo incidenteel	220	-	-	-
Saldo van baten en lasten	-342	-610	-657	-656

¹⁶ Dit betreft een verplichte BBV-indicator, die niet te begroten is. De gegevens zijn nog niet op te halen van de website van KING.

Toelichting wat mag het kosten

Bouwleges

Het huidige beleid is dat er € 325.000 van de algemene middelen beschikbaar wordt gesteld voor de afhandeling van omgevingsvergunningen (bouwleges). Reden hiertoe is dat er financiële ruimte moet zijn voor een minimale bezetting voor de uitvoering van de afhandeling van aanvragen omgevingsvergunning in de toekomst. In 2018 hebben we te maken met veel grote bouwprojecten en dus uitgebreide aanvragen voor een omgevingsvergunning. Dergelijke projectaanvragen zullen op enig moment afnemen en dan moeten er afdoende middelen zijn om de regulier aanvragen te blijven afhandelen.

In 2018 zijn de ontvangsten voor incidentele bouwleges door grote bouwprojecten dermate hoog dat het college het verantwoord acht, om in 2018 geen algemene middelen beschikbaar te stellen.

Fluctuaties meerjarenperspectief

Per saldo zijn er geen noemenswaardige verschillen. Wel blijkt dat zowel de lasten als de baten sterk afnemen. Dit is het gevolg van de teruglopende bouwaanvragen en gewijzigde verrekeningen met grondexploitatie Plantage de Sniep (zie Meerjarenperspectief Grondzaken 2016).

Meerjareninvesteringsplan

Omschrijving	Investeringsbedrag					Afschrijving per jaar
	2018	2019	2020	2021	Totaal	
Geluidsscherm Sniep grondexploitatie	797	797	0	0	1.594	64

Algemene dekkingsmiddelen

Portefeuillehouder: A.J.M. Scholten

Afdelingsmanager: K. Schelling

Afdeling: Financiën en Informatiemanagement

Voorschriften BBV

Conform het BBV omvat het overzicht algemene dekkingsmiddelen tenminste:

- Algemene uitkering;
- Ongebonden belastingen;
- Dividend;
- Saldo financieringsfunctie;
- Overige algemene dekkingsmiddelen.

De algemene dekkingsmiddelen nemen we niet in de programma's op, omdat het geen geormerkte financiële middelen zijn. Ze kunnen worden ingezet voor dekking van alle programma's. Hierna geven we een overzicht met de algemene dekkingsmiddelen.

Algemene dekkingsmiddelen	2018	2019	2020	2021
Algemene uitkering	35.495	36.185	37.500	37.895
Ongebonden belastingen	6.627	6.892	7.077	7.122
Dividend	104	104	104	104
Saldo financieringsfunctie	1.122	1.102	1.022	1.026
Onvoorzien	51	51	51	51
Totaal	43.399	44.334	45.754	46.198

Kaderstellende beleidsnota's

- Verordening 212 Gemeentewet 2015;
- Verordening 213 Gemeentewet 2005;
- Verordening 213a Gemeentewet 2012;
- Budgethoudersregeling 2015;
- Meerjarenperspectief Grondzaken 2015;
- Treasurystatuut 2016;
- Financiering Startersleningen Diemen;
- Nota Acitva- en rentebeleid 2016;
- Nota Lokale heffingen 2016;
- Nota Reserves en voorzieningen 2014;
- Nota Sturing op verbonden partijen 2016.

Algemene uitkering

Ontwikkeling Algemene uitkering	2018	2019	2020	2021
Structureel				
Baten MJB 2018-2021	34.120	35.060	35.800	35.630
Mutaties septembercirculaire 2016	165	315	405	530
Mutaties decembercirculaire 2016	115	110	110	110
Mutaties meicirculaire 2017:				
1. Decentralisaties:				
- decentralisatie AWBZ naar WMO (IU)	235	230	250	250
- decentralisatie jeugdzorg (IU)	70	70	100	100
- decentralisatie Participatiewet (IU)	-35	-25	-40	-40
2. Accresontwikkeling	835	900	875	1.045
3. Beëindigen betalingen derden	30	35	40	40
4. WMO (met name huishoudelijke hulp)	75	75	75	80
5. Gezond in de stad	60	60	60	60
6. Woning- en inwonersaantallen en overige maatstaven	-180	-645	-175	90
Totaal mutaties structureel	1.370	1.125	1.700	2.265
Totaal mutaties incidenteel	5	-	-	-
Algemene uitkering op basis van Meicirculaire 2017	35.495	36.185	37.500	37.895
Algemene uitkering zoals opgenomen in Kadernota 2018	35.020	35.815	37.165	37.280
Effect	475	370	335	615

Toelichting op mutaties

Onderstaand de ontwikkelingen als gevolg van de Meicirculaire 2017:

1. Decentralisaties

Vanaf 2018 ontvangt de gemeente voor de drie decentralisaties circa € 164.000 meer. Dit loopt tot 2022 op tot circa € 313.000. De meest opvallende oorzaken voor de stijging van de drie decentralisaties zijn:

- loon- en prijsontwikkeling;
- nieuwe gehanteerde aantallen voor de verdeelmaatstaven, zoals nieuwe gegevens over voogdij/18+;
- groeiroomte 2018;
- extramuralisering 2018.

2. Accresontwikkeling

Het geraamde accres is ten opzichte van de Decemercirculaire 2017 vrijwel over de gehele linie naar boven bijgesteld. Een aanzienlijk deel van deze ontwikkeling wordt veroorzaakt door de hogere inflatie. Die werkt door in een hogere loon- en prijsontwikkeling op de rijksbegroting. Naast deze ontwikkeling is ook de pensioenpremie van invloed op het accres. Het kabinet heeft namelijk besloten om € 342 miljoen extra uit te geven als gevolg van de stijging van de pensioenpremie aan het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP). Verder gaf het rijk meer uit aan studieleningen.

3. Beëindigen betalingen derden

Omdat vanaf 2018 geen sprake meer is van rechtstreekse betalingen aan de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), worden bestaande reserveringen met ingang van dat jaar ongedaan gemaakt. Conform de Meicirculaire 2016 is voor dat doel al € 25 miljoen vrijgevallen. Daar komt in de circulaire nog € 1,15 per inwoner bij. In de Kadernota 2018 zijn deze budgetten reeds bij de autonome ontwikkelingen opgenomen.

4. Wet maatschappelijke ondersteuning (met name huishoudelijke hulp)

De voorgenomen overheveling per 2018 van de integratie-uitkering sociaal domein naar de algemene uitkering is uitgesteld. De overheveling kan op zijn vroegst in 2019 plaatsvinden. Deskundigen op dit gebied denken dat het niet eerder dan 2020 kan plaatsvinden en dat de overheveling helemaal niet door gaat maar dat de integratie-uitkering de vorm van een decentralisatie-uitkering zal aannemen. De macrobudgetten zijn ten opzichte van de Decemercirculaire 2017 gewijzigd. De belangrijkste mutaties zijn:

- de loon- en prijsbijstelling 2017 bedraagt € 190 miljoen (Wmo € 70 miljoen, Jeugd € 70 miljoen, participatie € 50 miljoen. Daarnaast nog € 25 miljoen voor Wmo 2007 (met name huishoudelijke hulp). Alle bedragen werken structureel door;
- uitkering groeirimte 2018. Voor Wmo 2015 ad € 44 miljoen en voor Wmo 2007 € 16 miljoen met ingang van 2018;
- correctie uitname herinstromers Wlz € 30 miljoen met ingang van 2017;
- extramuralisering 2018 € 35 miljoen met ingang van 2018;
- kinderen met somatische aandoeningen, een uitname van € 13 miljoen met ingang van 2018.

5. Gezond in de stad

Het stimuleringsprogramma Gezond in de Stad (GIDS) wordt voortgezet in de jaren 2018 tot en met 2021. Een bedrag van € 5 miljoen was al meerjarig beschikbaar en dat wordt nu verhoogd naar € 19,44 miljoen. De middelen zijn verdeeld over de gemeenten op basis van een selectie van wijken met de laagste statusscore van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) ten opzichte van andere wijken in Nederland, met een minimum van € 20.000 per gemeente.

6. Woning- en inwonersaantallen en overige maatstaven

Het effect betreft voor de mutaties op de prognose van de woningvoorraad in combinatie met de bijbehorende inwoneraantallen. Het effect is naast de aantallen ook sterk beïnvloed door de uitkeringsfactor. Verder is in de berekening rekening gehouden met de studentenwoningen die niet meer als verblijfsobject zijn geoormerkt.

Ongebonden belastingen

In Diemen worden de volgende ongebonden belastingen als algemeen dekkingsmiddel gezien:

Ongebonden belastingen	2018	2019	2020	2021
Onroerende-zaakbelastingen (OZB)				
- woningen (eigenaren)	3.255	3.440	3.625	3.670
- niet-woningen (eigenaren)	1.575	1.575	1.575	1.575
- niet-woningen (gebruikers)	1.220	1.220	1.220	1.220
Precariobelasting	500	500	500	500
Toeristenbelasting	77	157	157	157
Totaal	6.627	6.892	7.077	7.122

Precariobelasting

Al enige jaren melden we in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' een mogelijke afschaffing van de precariobelasting op kabels en leidingen. Over de afschaffing van precario op nutsnetwerken stelt de minister dat het beste is dat te regelen bij een komende grotere hervorming/verruiming van het gemeentelijk belastinggebied. Daarin kunnen de effecten worden opgevangen. Hierop vooruitlopend stuurde de minister in 2016

een wetsvoorstel naar de Tweede Kamer om ervoor te zorgen dat gemeenten vanaf 1 januari 2017 de nu geldende tarieven voor precario op nutsnetwerken niet verder kunnen verhogen, en dat het aantal gemeenten dat deze vorm van precario heft, niet verder stijgt.

Het wetsvoorstel is aangenomen en gaat uit van afschaffing van de precario op kabels en leidingen. De gemeenten hebben nog vijf jaar de mogelijkheid om precariobelasting te heffen. Na vijf jaar is precarioheffing op nutsnetwerken niet meer mogelijk.

In de begroting 2018 is deze afbouw opgenomen. Vanaf 2018 is in het meerjarenperspectief een dotatie opgenomen ten gunste van de algemene reserve. De dotatie van de reserve bedraagt jaarlijks 20% van de opbrengst, zodat we in het meerjarenperspectief geleidelijk wennen aan de lagere opbrengsten. Zie onderstaand schema:

	2018	2019	2020	2021
Geraamde opbrengst precario	500	500	500	500
Geraamde dotatie aan algemene reserve	100	200	300	400

Tot en met 2022 blijven we het huidige tarief hanteren, indexeren is niet meer toegestaan.

Voor een verdere toelichting op de verschillende onderdelen wordt verwezen naar paragraaf Lokale heffingen.

Dividend en rentebaten van leningen

Voor het overzicht van het verloop van de dividenduitkeringen en de rentebaten van leningen in de komende jaren verwijzen we naar paragraaf Financiering.

Saldo financieringsfunctie

Voor het overzicht van het verloop van het saldo van de financieringsfunctie in de komende jaren verwijzen we naar paragraaf Financiering.

Onvoorzien

Het budget voor onvoorzien is gebaseerd op het aantal inwoners. Per saldo houden we in de begroting rekening met € 51.000. Deze stelpost is structureel in de begroting opgenomen en dient ter dekking van onvoorzien uitgaven

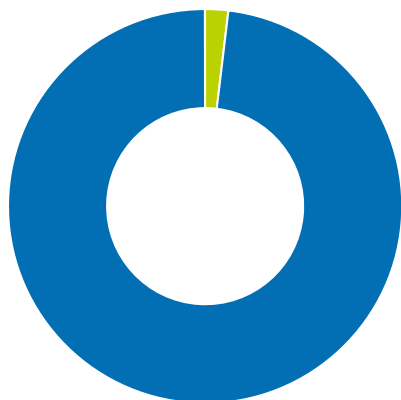
Onvoorzien	2018	2019	2020	2021
Onvoorzien	51	51	51	51
Totaal	51	51	51	51

Indicatoren

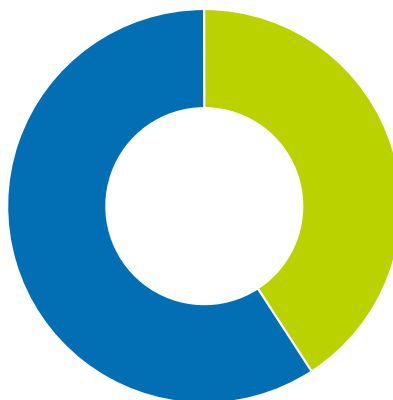
Prestatie-indicatoren	Werkelijk 2015	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
Algemeen - Verhouding tussen het verwachte bruto gemeentelijk product en het gemeten product (verplicht) ¹⁷	NB	NB	NB	NB
Algemeen - Gemiddelde WOZ waarde afgerond in € 1.000 (verplicht)	201	198	200	220
Algemeen - Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (verplicht)	774	757	731	725
Algemeen - Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (verplicht)	826	808	801	795
Algemeen - % functiemenging	56,9	56,8	55	55

Wat mag het kosten?

Algemene dekkingsmiddelen	2018	2019	2020	2021
Structurele lasten	-1.562	-1.481	-1.483	-1.413
Structurele baten	36.000	37.197	38.767	39.847
Toevoegingen aan reserves	-100	-200	-300	-400
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo structureel	34.338	35.516	36.984	38.034
Incidentele lasten				
Incidentele baten				
Toevoegingen aan reserves				
Onttrekkingen aan reserves				
Saldo incidenteel	-	-	-	-
Saldo van baten en lasten	34.338	35.516	36.984	38.034

Lasten

Baten

■ Algemene dekkingsmiddelen
■ Overig

Toelichting wat mag het kosten

Geen bijzonderheden.

Fluctuaties meerjarenperspectief

De stijging van de baten worden veroorzaakt door een stijging van de algemene uitkering en door de stelposten als gevolg van de nota Groei van Diemen (stijging inkomsten toeristenbelasting en onroerend zaakbelasting).

¹⁷ Dit betreffen een verplichte BBV-indicator, die niet te begroten is. De gegevens over 2015 en verder zijn nog niet op te halen van de website van KING.

Paragrafen

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Omschrijving

Sinds 1 januari 2004 verplicht het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) provincies en gemeenten tot het maken van een paragraaf weerstandsvermogen in de programmabegroting en de jaarrekening. Deze paragraaf moet tenminste bevatten:

- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- een inventarisatie van de risico's.

Conform het BBV, artikel 11:2, moeten wij vanaf 1 januari 2016 ook de volgende zes kengetallen verplicht opnemen in paragraaf weerstandsvermogen van de programmabegroting:

1. netto schuldquote;
2. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
3. solvabiliteitsratio;
4. grondexploitatie;
5. structurele exploitatieruimte;
6. belastingcapaciteit.

In het kader van financieel toezicht zijn nog geen landelijke normen beschikbaar. Dit is de aanleiding waarom de toezichthouder vooralsnog geen gebruik maakt van deze normen om te bepalen hoe wij presteren op de betreffende onderdelen. Mocht er alsnog een landelijke normering komen, dan zal de toezichthouder zich daarbij aansluiten.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre de gemeente financiële tegenvallers kan opvangen zonder dat het geformuleerd beleid moet worden gewijzigd. Het geeft inzicht in de robuustheid van de financiële positie van de gemeente. Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de benodigde weerstandscapaciteit (de ingeschatte risico's) en de beschikbare weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden van de gemeente om niet begrote kosten te dekken.

Beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's

Voor een goede bedrijfsvoering moeten we weten welke risico's wij lopen en hoe wij deze risico's kunnen beheersen. Ter bepaling van het benodigde weerstandsvermogen hebben we inzicht in het risicoprofiel nodig. Middels een inventarisatie zijn de risico's verzameld. Belangrijk daarbij was te onderzoeken welke beheersmaatregelen zijn genomen of alsnog genomen moeten worden. Vervolgens zijn de risico's op twee aspecten gewaardeerd, te weten het verwachte risicobedrag en de kans op voordoen. De kans op voordoen wordt later gebruikt bij de bepaling van het benodigde weerstandsvermogen.

Onderstaand de score-indeling van de risicokans.

Score	Risicokans	Gemiddelde risicokans
1. Laag	0% - 20%	10%
2. Matig	20% - 40%	30%
3. Gemiddeld	40% - 60%	50%
4. Hoog	60% - 80%	70%
5. Zeer Hoog	80% - 100%	90%

Bij de score-indeling van laag tot zeer hoog is met een variatiebreedte van 20% gerekend omdat de kans dat een risico zich daadwerkelijk voordoet slechts globaal is aan te geven. Bij de inschatting speelt de budgetverantwoordelijke een grote rol.

Het financiële gevolg van het risico wordt bepaald door de gemiddelde risicokans te vermenigvuldigen met het maximale risicobedrag. Omdat niet alle risico's zich tegelijk voor zullen doen en ook de risicokans niet gelijk is, is het niet noodzakelijk om de vastgestelde risico's voor 100% op te nemen.

Het totaal aan risico's is afgezet tegen het totale weerstandsvermogen. Dit leidt tot de bepaling van een weerstandsratio. Met behulp van de hierna volgende tabel beoordelen we de ratio van de gemeente Diemen. Deze normtabel is ontwikkeld door het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement (NAR).

	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$> 2,0$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$< 0,6$	Ruim onvoldoende

Methode

Om tot de samenstelling van het risicoprofiel voor de begroting te komen hebben we de risico's per afdeling geïnventariseerd. Per risico zijn de volgende aspecten aangegeven:

- omschrijving van het risico;
- de te nemen of reeds genomen beheersmaatregel;
- een inschatting van het risicobedrag;
- de kans op voordoen van het risico.

Resultaten risico analyse

De risico's onderscheiden in structurele en incidentele risico's. Voor structurele risico's moet de dekking gevonden worden in een permanente oplossing in de vorm van een voorziening, verzekering of een afdoende beheersmaatregel. Daarnaast zijn er nog risico's binnen de begroting die niet te kwantificeren zijn. Deze risico's zijn apart inzichtelijk gemaakt.

De risico's beschrijven we kort. Daarbij geven we aan of het een nieuw of een bestaand risico betreft. In de hierna volgende tabel zijn alle geïnventariseerde risico's in beeld gebracht.

Volgnr	Risico-omschrijving	Bedrag risico	Kans op voordoen	Type
Incidentele risico's				
1.	Plantage De Sniep	2.000	Gemiddeld	Bestaand
2.	Bergwijkpark / Holland Park	1.500	Matig	Bestaand
3.	Claim Rijkswaterstaat grond A1	750	Hoog	Bestaand
4.	Duo+ (inhuur, talentmanagement)	750	Hoog	Bestaand
5.	Langdurig ziekteverzuim (alsmede zwangerschapsverlof)	100	Gemiddeld	Bestaand
Subtotaal incidentele risico's		5.100		
Structurele risico's				
6.	Sociaal Domein (transistietrajecten)	485	Gemiddeld	Bestaand
7.	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)	350	Hoog	Bestaand
8.	Duo+ (Harmonisatie)	250	Hoog	Bestaand
9.	Sociale werrkvoorziening (bijdrage Pantar)	200	Hoog	Bestaand
10.	Kosten verbouwen en inrichten Brede HOED	200	Laag	Bestaand
11.	Juridische procedures workflowmanagement	125	Laag	Bestaand
12.	Extra bezetting brandweerkazerne	120	Gemiddeld	Nieuw
13.	Eigen risico WW en BW-uitkeringen	100	Gemiddeld	Bestaand
14.	Toename aantal statushouders	50	Gemiddeld	Bestaand
15.	Leegstand Brede HOED	50	Laag	Bestaand
16.	GR Openbare Gezondheidszorg Amstelland	25	Hoog	Nieuw
Subtotaal Structurele risico's		1.955		
Totaal		7.055		
Niet kwantificeerbare risico's				

Incidentele risico's

Toelichting op de risico's van de gemeente Diemen:

1. Plantage de Sniep

Berekend risicobedrag € 2.000.000

Nadere omschrijving risico:

Bij de meest recente actualisatie van de grondexploitatie van Plantage de Sniep (zie daarvoor het MPG bij deze Jaarrekening 2016) is een zo goed als mogelijke inschatting gemaakt van het resultaat en de doorlooptijd van het project. In de geactualiseerde grondexploitatie is tevens ook een kansen- en risicoanalyse toegevoegd. Bij de voorbereiding en realisatie van grootschalige projecten spelen tal van projectspecifieke onzekerheden en nader te onderzoeken of af te spreken onderdelen een rol. De kansen- en risicoanalyse geeft inzicht in deze onzekerheden die mogelijk kunnen optreden. Hierbij is het streven om eventuele risico's met een negatieve financiële impact proberen te voorkomen.

Beheersmaatregelen:

Binnen het vorige MPG (bij Jaarrekening 2015) is volstaan met het in beeld brengen van mogelijke effecten in meer algemene zin. Daar is gekeken naar effecten die op hoofdlijnen kunnen optreden als kosten en/of opbrengsten en renteparameters procentueel wijzigen of vertraging optreedt. Bij het huidige MPG zijn deze effecten meer specifiek gezien en benoemd; op welke onderdelen kunnen deze zich voordoen en hoe kunnen we deze beheersen?

In het MPG is een overzicht en toelichting van alle kansen, risico's en beheersmaatregelen opgenomen, die zich kunnen voordoen in Plantage de Sniep.

De belangrijkste risico's in afnemende grootte zijn:

- Het plaatsen van een geluidsscherm tussen de woningbouw en spoortalud op de Punt Sniep. Het vigerende bestemmingsplan gaat uit van een geluidsscherm en de ontwikkelaar van de woningbouw heeft hier rekening mee gehouden in zijn bouwkosten en uiteindelijke groundbod bij de tender. Alternatieven om de geluidsbelasting te beperken worden onderzocht, waarbij plaatsing van het geluidsscherm door de gemeente aan de orde kan zijn. Gewogen risico € 700.000.
- De ontwikkelaar van een deelplan wil de bouw- en woonrijpmaakkosten binnen de uitgeefbare grond niet dragen, maar legt dit voor de helft bij gemeente neer, aangezien de overeenkomst hierover ruimte voor discussie laat. Gewogen risico € 153.000.
- Minderopbrengsten voor grondverkoop van een nog te ontwikkelen deelplan. Aangezien de grondprijs residueel bepaald gaat worden, en het te verwachten programma (verkaveling en type woningen) nog niet vast ligt, kan het voorkomen dat de beoogde grondverkoopsom niet gehaald gaat worden. Gewogen risico € 129.000.

De belangrijkste kans is:

- De ontwikkelaar van Punt Sniep betaalt aan gemeente een vergoeding voor het hanteren van een lagere parkeernorm dan gesteld in de tender. De ontwikkelaar hoeft in dat geval namelijk geen gebouwd parkeren voor ca. 47 parkeerplekken te maken, dus lagere bouwkosten voor ontwikkelaar, betekent residueel een (hypothetisch) hogere grondsom. Gewogen kans € 353.000.

2. Bergwijkpark

Berekend risicobedrag € 1.500.000

Nadere omschrijving risico:

Het berekend risicobedrag is geschat op € 1,5 miljoen. Het gaat om de gemaakte plankosten en de overige voorbereidingskosten die in het kader van de totale planvoorbereiding Bergwijkpark Noord zijn gemaakt.

Beheersmaatregelen:

Door externe partijen te faciliteren en de verbindende schakel te zijn, stimuleren we het particulier initiatief in de gebiedsontwikkeling. We hebben inmiddels meerdere overeenkomsten gesloten met meerdere projectontwikkelaars die een groot gedeelte van het gebied herontwikkelt (namelijk Diemervijver en Holland Park). Deze overeenkomsten regelen een exploitatiebijdrage, waarin impliciet ook de reeds gemaakte en te maken gemeentelijke voorbereidingskosten en incidentele investeringskosten zijn betrokken. Een deel van de bijdrage is inmiddels in rekening gebracht. In de komende jaren moet het overige deel ontvangen worden. Toekomstige particuliere nog te ontwikkelen locaties zullen op vergelijkbare wijze moeten bijdragen in de gemeentelijke kosten.

Eventuele resterende gemeentelijke kosten komen ten laste van de grondopbrengsten die door de gemeente in dit gebied gerealiseerd moeten worden op de eigen gemeentelijke grondposities. Uiteindelijk is het streven om budgetneutraal te eindigen. Op dit moment is dat ingeschat als haalbaar, maar in de komende jaren zouden zich mogelijk situaties kunnen voordoen die de haalbaarheid verminderen. De inpassingen van (maatschappelijke) voorzieningen en het realiseren van een deels sociaal woningbouwprogramma hebben hierop hun invloed.

3. Afrekening grond A1 met Rijkswaterstaat

Berekend risicobedrag € 750.000

Nadere omschrijving risico:

Op basis van een overeenkomst uit de jaren zeventig moet de gemeente Diemen nog een bedrag terugbetalen aan het Rijk. De gemeente had destijds een voorschotbedrag van het Rijk ontvangen voor de aankoop van gronden voor de aanleg van de A1. Omdat er uiteindelijk minder gronden nodig waren dan vooraf was voorzien, moet een gedeelte van het voorschotbedrag worden terugbetaald. Hiervoor had de gemeente een voorziening getroffen, maar bij de controle van de jaarrekening 2007 hebben we besloten de voorziening naar de algemene reserve over te hevelen. Voorlopig bedraagt het risicobedrag maximaal € 750.000. Het initiatief voor de definitieve afrekening ligt bij Rijkswaterstaat, maar die maakt er geen haast mee. Het kan nog wel enkele jaren duren voordat we hierover overeenstemming bereiken met Rijkswaterstaat

Beheersmaatregelen:

De gemeente Diemen heeft met Rijkswaterstaat afgesproken dat de terugbetaling wordt gekoppeld aan de huidige wegwitbreiding van de A1, A10 en A9. Dit is afgesproken omdat Rijkswaterstaat nog een aantal hectare grond van de gemeente Diemen nodig heeft voor de wegwitbreiding. Deze aankoop wordt verrekend met het terug te betalen voorschot. Het ziet er naar uit dat het terug te betalen bedrag hierdoor lager uitvalt. Pas na afronding van de onderhandelingen over de wegwitbreiding en de bijbehorende grondtransacties kan een definitieve afrekening plaatsvinden.

4. Duo+ (inhuur, talentmanagement)

Berekend risicobedrag € 500.000

Nadere omschrijving risico:

- Inhuur

Een deel van dit risico werd kenbaar gemaakt in de Voortgangsrapportage Duo+ (september 2016). Met name het risico van externe inhuur voor openstaande vacatures, vervanging wegens ziekte en specialistische kennis hebben zich in forse mate voorgedaan. In de voortgangsrapportage en begroting blijven nog steeds risico's benoemd. Het ziekteverzuim loopt enigszins terug maar de inhuur van specialistische kennis blijft een groot risico. Deze inhuur is onder andere nodig voor de uitvoering van het programmaplan 'Slimmer Verbinden'. In de extra bijdrage voortvloeiend uit de voortgangsrapportage en de begroting 2017 is geen rekening gehouden met de mogelijke kosten voor de inhuur van projectbegeleiding of expertise. Uitgangspunt is deze kosten zo beperkt mogelijk te houden door met name de kosten voor projectbegeleiding op te vangen door de inzet van medewerkers van Duo+ en/of de moederorganisaties. Met de ICT-kosten, zoals de aanschaf van hard- en software en het onderhoud, is wel rekening gehouden.

- Talentmanagement

Bij het ontwerp van Duo+ heeft het kader 'mens volgt werk' een belangrijke rol gespeeld. Hierbij is onvoldoende expliciet (formatie, geld, begeleiding/ontwikkeling) rekening gehouden met hetgeen er op managers en medewerkers afkomt bij de plaatsing van medewerkers binnen een nieuwe organisatie: een nieuwe werkgever, een (mogelijk) nieuwe functie met veranderend takenpakket, nieuwe werkwijzen en systemen, nieuwe collega's, nieuwe leidinggevende, een (mogelijk) nieuwe standplaats, het werken voor drie ambtelijke organisaties en gemeentebesturen en hun gemeenten/kernen en het daarmee faciliteren van ook andere bestuurders- en ambtelijke culturen. Kortom, de impact op medewerkers is groot. Daarom zet Duo+ in op een organisatie-breed programma voor talentmanagement, gekoppeld aan het strategisch HRM-beleid. Talentmanagement heeft als doel om iedere manager en medewerker in Duo+ (op termijn) op de juiste plek in de organisatie in de juiste rol te krijgen, passend bij zijn of haar talenten. Uitgangspunt is dat Duo+ de kosten voor het talentmanagement binnen de huidige financiële kaders uitvoert. Een verdere uitwerking van het talentprogramma moet uitwijzen in hoeverre dat mogelijk is.

Beheersmaatregelen:

In de begroting 2017 is de structurele bijdrage verhoogd en zijn in de jaren 2017 en 2018 onttrekkingen uit de algemene reserve opgenomen om incidentele risico's te bekostigen. Daarnaast stuurt het management van Duo+ strak op de invulling van openstaande vacatures.

Door een projectmatige aanpak (zie programmaplan 'Slimmer Verbinden') kan gestuurd worden op prioriteiten en resultaten. Bovendien hebben de verschillende gremia een duidelijke plaats in de besluitvorming en worden de projecten toegewezen aan opdrachtgevers. De projectplannen mogen maximaal een doorlooptijd van drie maanden hebben zodat constant kan worden gemonitord of de resultaten voldoen aan de vraag.

5. Langdurig ziekteverzuim (alsmede zwangerschapsverlof)

Berekend risicobedrag € 100.000

Nadere omschrijving risico:

Door overwacht meer arbeidsverzuim dan de norm van 4%, bestaat de kans dat werkprocessen stagneren en kennis en ervaring tijdelijk niet beschikbaar is. Een oorzaak van hoger arbeidsverzuim is een groot beroep op zwangerschaps- en bevallingsverlof. Het gevolg van hoog arbeidsverzuim is het (tijdelijk) onder druk staan van de kwaliteit en de kwantiteit van de werkzaamheden.

Om de continuïteit van de werkzaamheden te kunnen garanderen wordt door het management vervanging ingehuurd of werken andere medewerkers tijdelijk extra. Hierdoor ontstaan dubbele (loon)kosten.

In de begroting is daarvoor een budget beschikbaar van € 85.325. Bij een arbeidsverzuim binnen de norm is dit budget toereikend.

Beheersmaatregelen:

Door consequente uitvoering door het management van het beleid op het terrein van arbeidsverzuim wordt dit risico zo klein mogelijk gehouden. Door het vooraf treffen van maatregelen, bijv, herverdelen van taken etc. door de coördinatoren, worden de kosten van externe inhuur zoveel mogelijk beperkt.

Structurele risico's

6. Sociaal domein (transitietrajecten)

Berekend risicobedrag € 485.000

Nadere omschrijving risico:

Vanaf januari 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor een drietal nieuwe regelingen in het sociaal domein. Het betreft de nieuwe Jeugdwet, de overheveling van een deel van de AWBZ naar de Wmo en de Participatiewet. De decentralisaties gaan gepaard met forse bezuinigingen.

In de meicirculaire 2015 zijn de budgetten voor 2016 bekend gemaakt. De gemeente Diemen krijgt ruim 9 miljoen voor de uitvoering van de taken binnen het Sociaal Domein. Op de daadwerkelijke uitgaven is echter nog steeds weinig zicht. Het verschil tussen de uitgaven die we doen en het budget dat wij ontvangen voor 2016 is onder andere door het ontbreken van cliëntgegevens, gebrekkige facturering door Wmo partners en door bevoorschotting van de Jeugdzorguitgaven (nog) niet herleidbaar.

De VNG heeft in 2016 onderzoek gedaan naar de financiële effecten van de decentralisatie van het sociaal domein. Dit mede omdat in het nieuws was dat veel gemeenten fors minder geld uitgegeven zouden hebben dan dat zij hebben ontvangen. Inmiddels tonen de uitgevoerde onderzoeken aan dat deze conclusie te voorbarig was.

Dit komt doordat de uitvoering van 'oude' en 'nieuwe' taken binnen het sociaal domein door elkaar heen lopen. Een zuivere analyse maken is dus lastig. 2015 is het eerste jaar dat de taken zijn overgeheveld en daardoor niet representatief. Daarnaast geldt dat nog niet alle transities binnen het sociaal domein zijn afgerond.

Tenslotte moeten alle aanvragen voor voorzieningen binnen het sociaal domein afgehandeld worden. Het kan niet zo zijn dat een aanvraag niet behandeld wordt of een voorziening niet verstrekt wordt omdat er geen budget is. Dit 'open-einde' karakter vormt een risico.

Beheersmaatregelen:

We trachten de risico's te beheersen door:

- in te zetten op lokaal maatwerk;
- zelf uitvoering te geven aan trajecten;
- meer collectieve en algemene voorzieningen aan te bieden in plaats van individuele voorzieningen;
- in te zetten op vroegtijdige signalering zodat preventieve maatregelen genomen kunnen worden.

7. Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)

Berekend risicobedrag € 350.000

Nadere omschrijving risico:

Via de Participatiewet (BUIG) verstrekt de gemeente een uitkering om in het levensonderhoud te voorzien. Het macro budget voor deze uitkering wordt vastgesteld door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en via verdeelstaven jaarlijks in september tijdens het desbetreffende uitvoeringsjaar toegewezen aan gemeenten. Gemeenten die geld overhouden mogen dit houden. Er is geen terugbetaalverplichting. Vanaf 2017 is een nieuw verdeelmodel van kracht. Dit betekent voor Diemen fors minder geld en daardoor een verhoging van de kans dat dit risico zich voor gaat doen. Het risico voor de huisvesting van de statushouders die van de uitkering gebruik kunnen maken is hierin niet meegenomen. Zie hiervoor de tekst onder 'Toename aantal statushouders'.

Beheersmaatregelen:

Indien de bijstandslasten over 2018 het beschikbare budget over dat jaar te boven gaan is een beroep op een vangnetregeling mogelijk, waarbij de eerste 5% van de overschrijding ten laste blijven van de gemeente.

Een andere mogelijke beheersmaatregel voor het risico van deze uitkering, is het instellen van een egaliseriereserve.

8. Duo+ (harmonisatie)

Berekend risicobedrag € 250.000

Nadere omschrijving risico:

In de praktijk blijkt volledige harmonisatie niet altijd realiseerbaar of wenselijk. De mate van harmonisatie blijkt een punt van aandacht bij de implementatie van de diverse projecten. De moederorganisaties hebben verschillende organisatiestructuren die allemaal optimaal bediend willen worden. Daarnaast verlangt iedere moederorganisatie hetzelfde kwaliteitsniveau als voorheen en moet er ruimte zijn voor de 'couleur locale'. Voorgaande argumenten kunnen snel leiden tot meerkosten. De meerkosten leiden incidenteel en structureel tot meerkosten. Zeker gezien de aparte positie van Diemen (alleen participierend in Bedrijfsvoering) is harmonisatie niet altijd even eenvoudig.

Beheersmaatregelen:

Het nieuwe Bedrijfsplan geeft de meerwaarde van harmonisatie aan. Bij de uitwerking van de projectplannen van het programma 'Slimmer Verbinden' wordt expliciet duidelijk gemaakt wat de meerkosten zijn van afwijkingen.

9. Sociale werkvoorziening (bijdrage Pantar)

Berekend risicobedrag € 200.000

Nadere omschrijving risico:

Pantar is uitvoerder van de Sociale Werkvoorziening (SW) in Diemen en Amsterdam. Medio 2017 wordt samen met Pantar een nieuwe Dienstverleningsovereenkomst (DVO) voor 2018 en verder uitgewerkt. In de bestaande DVO is de afspraak opgenomen dat Pantar naast het negatieve subsidie resultaat ook een eventueel negatief operationeel resultaat mag doorbelasten aan de gemeente Diemen. Het operationeel resultaat is het verschil tussen de apparaatskosten die de stichting maakt voor de begeleiding en de inkomsten die uit de diverse SW activiteiten worden gegenereerd. Als voorwaarde wordt momenteel gesteld dat door Pantar wordt aangegeven welke beheersmaatregelen worden getroffen om het tekort zoveel mogelijk te beperken. Bij het toerekenen van het tekort wordt rekening gehouden met het volumeverschil tussen Amsterdam en Diemen. Tot en met 2016 heeft Pantar het tekort op het operationeel resultaat niet doorbelast aan Diemen, maar wel aan Amsterdam. Ook voor 2018 neemt Amsterdam het tekort voor haar rekening. Een mogelijke bijdrage aan een

negatief operationeel resultaat in 2018 is daarom niet verwerkt in de meerjarenbegroting. Over het operationeel tekort vanaf 2019 bestaat nog geen duidelijkheid. Dit is nog afhankelijk van een in Amsterdam te nemen koersbesluit (februari 2018) over de toekomst van Pantar en mogelijke wijzigingen in de Rijksfinanciering van de SW

Beheersmaatregelen:

In het kader van de nieuwe DVO zijn we met Pantar in overleg. Onderdeel van het gesprek is de risicoafbakening van onze bijdrage in het exploitatietekort.

10. Kosten verbouwen en inrichten Brede HOED

Berekend risicobedrag € 200.000

Nadere omschrijving risico:

Vanaf begin 2014 huurt de gemeente een deel van de Brede HOED voor de vestiging van onder andere het WMO-loket, het OKC en een aantal zorgpartners. Het af te sluiten huurcontract loopt naar alle waarschijnlijkheid voor tien jaar met telkens een optie tot verlenging met vijf jaar. De kosten voor het turnkey opleveren van het gemeentelijk deel van de Brede HOED, van € 521.000 zijn voor rekening van de gemeente en haar partners. Het betreft zaken die aarde en nagelvast aan het gebouw zitten en waarvoor een afschrijvingstermijn van 15 jaar wordt gehanteerd. Omdat wij geen afspraken hebben gemaakt over compensatie aan de gemeente door de eigenaar van het gebouw als wij korter dan 15 jaar huren, mogen wij dit bedrag volgens het BBV niet activeren en afschrijven. Wel kunnen wij dit bedrag in de boekhouding dusdanig verwerken dat jaarlijks een deel van deze kosten ten laste van de exploitatie komt. In onze begroting houden wij hiervoor, conform levensduur van de aanpassingen, rekening met een periode van 15 jaar. De gemeente loopt een risico dat na jaar 10 de huur niet verlengd wordt en de kosten voor aanpassingen van jaar 11 tot en met 15 in één keer ten laste van de exploitatie moeten komen. Het gaat om een bedrag van ongeveer eenmalig € 195.000 in jaar 10 (dit is 2023). De kans dat de verhuurder binnen de bestemming (van zorg- of zorggerelateerde voorzieningen) een ander doel zal vinden voor de begane grond van het gebouw zijn gering.

Beheersmaatregelen:

Geen

11. Juridische procedures workflowmanagement

Berekend risicobedrag € 125.000

Nadere omschrijving risico:

Berekend risicobedrag € 125.000. Gebrekkige dossiervorming is een risico. Onvolledige dossiers, zonder de juiste stukken kunnen leiden tot foute beslissingen en juridische procedures. Bij de nieuwe wet dwangsom is een goed functionerend workflowmanagement van essentieel belang om binnen de wettelijke termijnen te blijven. Inmiddels hebben we een aantal beheersmaatregelen ontwikkeld. Als beheersmaatregel registreren en behandelen we alle klantprocessen zaakgericht. We registreren alle stukken in het document managementsysteem (

12. Extra bezetting brandweerkazerne

Berekend risicobedrag € 120.000

Nadere omschrijving risico:

In de 'Kadernota 2017' is voor 2018 een budget opgenomen voor extra beroepskrachten voor de bezetting van de brandweer. Uit een beknopte analyse blijkt nog niet de noodzakelijkheid van deze uitbreiding. Wellicht dat deze uitbreiding op termijn wel nodig is, daarom is de mogelijke uitbreiding als risico opgenomen in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' en geschrapt als structurele begrotingspost.

Beheersmaatregelen:

Alleen op basis van een gedegen onderzoek vindt uitbreiding van de bezetting plaats. Belangrijk daarbij is of de normen voor de uitruktijden worden behaald. Ook moet worden uitgezocht in hoeverre de Veiligheidsregio in deze kosten bijdraagt.

13. Eigen risico WerkeloosheidsWet (WW) en Boven Wettelijke (BW) uitkering(en)

Berekend risicobedrag € 100.000

Nadere omschrijving risico:

Dit risico heeft betrekking op niet vooraf geraamde WW en BW uitkeringen door het onvrijwillig beëindigen of niet verlengen van tijdelijke aanstellingen (bij wijze van proef). De gemeente is eigen risicodragers voor dergelijke uitkeringen.

De lasten van lopende en voorzienbare uitkeringen worden jaarlijks door TPO begroot. Soms is het niet voorzienbaar dat een medewerker onvrijwillig uitstroomt. Dan zijn de uitkeringslasten in het lopende rekeningjaar niet begroot. Gemiddeld is het één anderhalf keer per jaar noodzakelijk om een aanstelling van een medewerker onvrijwillig te beëindigen.

Beheersmaatregelen:

Om het risico op niet geraamde WW en BW lasten te verkleinen wordt er door de vacaturehouder een adequate selectieprocedure uitgevoerd, worden door het management structureel en tijdig functionering- en beoordelingsgesprekken gevoerd en wordt door TPO geprobeerd een WW en BW uitkering te voorkomen of te beperken door het inzetten van begeleiding bij het vinden van ander werk.

14. Toename aantal statushouders

Berekend risicobedrag € 50.000

Nadere omschrijving risico:

Door de toename van het aantal statushouders zullen de kosten voor bijstand toenemen. Dit kan zijn de uitkering voor het levensonderhoud van statushouders alsmede de uitkering vanuit de bijzondere bijstand. Vanuit de bijzondere bijstand gaat het hier om inrichtingskosten en overbruggingsuitkeringen.

Het overgrote deel heeft betrekking op uitkeringen, hetgeen ten laste komt van het inkomensdeel van de Participatiewet. De bijzondere bijstand wordt gefinancierd uit het minimabudget.

Aangezien de gemeente achteraf wordt gecompenseerd, moet de gemeente de hogere kosten zelf voorfinancieren. Op basis van het "Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom" waarin een aantal financiële afspraken zijn opgenomen, volgt een tegemoetkoming. Het is niet geheel duidelijk of de tegemoetkoming voldoende zal zijn om de hogere kosten op te vangen.

15. Leegstand Brede HOED

Berekend risicobedrag € 50.000

Nadere omschrijving risico:

Vanaf begin 2014 is de Brede HOED geopend. De gemeente is hoofdhuurder van de begane grond. Daar zijn het OKC en het Wmo-loket gehuisvest. Om de exploitatie rond te krijgen wordt het gebouw daarnaast, door de gemeente, (onder)verhuurd aan diverse zorgpartijen, zoals een aantal thuiszorgorganisaties, maatschappelijke dienstverlening, een ergotherapeut etc. Op dit moment is de bezettingsgraad in de Brede HOED erg goed, maar als partijen om wat voor reden dan ook de huur opzeggen zal de gemeente die leegstand moeten bekostigen.

Beheersmaatregelen:

We volgen regelmatig de bezettingsgraad.

16. GR Openbare Gezondheidszorg Amstelland

Berekend risicobedrag € 25.000

Nadere omschrijving risico:

Na het opstellen van de Begroting 2017 voor de gemeenschappelijke regeling (GR) Openbare Gezondheidszorg Amstelland heeft de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) aangegeven, dat zij een tekort verwachten na afloop van dat betreffende jaar. Het betreft een tekort van € 170.000 voor de Amstelland gemeenten gezamenlijk. Het tekort wordt o.a. veroorzaakt doordat de fluctuatie van het aantal kinderen van 0-4 jaar per abuis niet is meegenomen als autonome ontwikkeling die invloed heeft op wat de gemeenten moeten bijdragen aan de GGD. En doordat er de afgelopen jaren teveel is bezuinigd op management en ondersteuning. Hierdoor is de span of control te groot geworden en is uitbreiding met een teamleider en locatie-assistent hard nodig.

Beheersmaatregelen:

Omdat de begroting 2017 al ter besluitvorming was aangeboden aan de verschillende colleges en raden is besloten voor verrekening achteraf. Daarnaast betreft het een geschat risico en heeft de GGD aangegeven eerst een vol jaar te willen draaien met het nieuwe basispakket voor de jeugdgezondheidszorg. Er wordt een ambtelijke werkgroep samengesteld, die vinger aan de pols houdt en er wordt intensiever samengewerkt tussen gemeenten en GGD zodat er beter en meer gericht afstemming kan plaats vinden over elkaars basisinformatie.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen betreft de middelen en de mogelijkheden waarover de gemeente kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. Ook hierbij is net als bij de risico's onderscheid te maken in incidenteel en structureel weerstandsvermogen.

Incidentele weerstandsvermogen

- Algemene reserve;
- Risicoreserve;
- Reserve gronzaken;
- Begrotingssaldo incidenteel.

Algemene reserve

Voor de berekening van het weerstandsvermogen hebben we de stand van de Algemene Reserve op 1 januari aangepast met de onttrekkingen/dotaties waarvan we weten dat die in 2016 gaan plaatsvinden.

Risicoreserve

De gemeente Diemen heeft een deel van de Algemene Reserve, € 5 miljoen, apart gezet voor het opvangen van incidentele risico's.

Reserve grondzaken

Bij de vaststelling van de Jarrekening 2016 is de 'Reserve grondzaken' gevormd. Uit deze reserve kunnen, in eerste instantie, de risico's uit grondexploitaties verrekend worden.

Begrotingssaldo incidenteel

Ook het incidenteel verwachte begrotingssaldo telt mee bij de bepaling van het incidentele weerstandsvermogen.

Structureel weerstandsvermogen

- Onbenutte belasting capaciteit (OZB, precario);
- Stelpost onvoorzien;
- Begrotingssaldo structureel.

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte die nog mogelijk is voor een tariefsverhoging OZB alvorens men toe kan treden als artikel 12 gemeenten. Men wordt artikel 12 gemeente wanneer een gemeente de eigen financiële huishouding niet meer rond krijgt en een beroep moet doen op extra gelden. Een gemeente wordt als het ware onder curatele gesteld. Op basis van het landelijke gemiddelde OZB-percentages van de WOZ-waarde is het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 van de Financiële verhoudingswet voor het jaar 2017 vastgesteld op 0,1927%.

Onbenutte belastingcapaciteit	WOZ-waarde Begroot 2018	Tarief begroot 2018 Diemen	Tarief Artikel 12	Verschil tarieven	Onbenut
Woningen - eigenaren	3.316.570	0,0972%	0,1952%	0,0980%	3.250
Niet-woningen - eigenaar	545.400	0,2702%	0,1952%	-0,0750%	-410
Niet-woningen - gebruiker	545.400	0,2567%	0,1952%	-0,0615%	-335
Totaal onbenutte belastingcapaciteit					2.505

Stelpost onvoorzien

Het budget voor onvoorzien is gebaseerd op het aantal inwoners. Per saldo houden we in de begroting rekening met € 51.000. Deze stelpost is structureel in de begroting opgenomen en dient ter dekking van onvoorziene uitgaven.

Begrotingssaldo incidenteel

Het structureel verwachte begrotingssaldo telt mee bij de bepaling van het structurele weerstandsvermogen.

Berekening weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen		1 januari 2018
Incidenteel Weerstandsvermogen		
Algemene reserve		10.100
Risicoreserve		5.000
Grondzaken		685
Verwacht begrotingsaldo incidenteel		-190
Totaal Weerstandsvermogen incidenteel		15.595
Weerstandsvermogen Structureel		
Onbenutte belastingscapaciteit		2.505
Stelpost onvoorzien		50
Verwacht begrotingssaldo structureel		210
Totaal Weerstandsvermogen Structureel		2.765
Totaal beschikbare weerstandsvermogen		18.360

Ratio weerstandsvermogen

Bij de ratio weerstandsvermogen worden de geïntariseerde risico's afgezet tegen het aanwezige weerstandsvermogen. In onderstaande tabel de gewogen risico's.

Risicoprofiel begroting 2017				
Volgnr Risico-omschrijving		Bedrag	Kans	Gewogen risico
Incidentele risico's				
1	Plantage De Sniep	2.000	50,0%	1.000
2	Bergwijkpark / Holland Park	1.500	30,0%	450
3	Duo+ (inhuur, talentmanagement)	750	70,0%	525
4	Claim Rijkswaterstaat grond A1	750	70,0%	525
5	Langdurig ziekteverzuim (alsmede zwangerschapsverlof)	100	50,0%	50
Totaal risicoprofiel Incidenteel		5.100		2.550
Structurele risico's				
6.	Sociaal Domein (transistietrajecten)	485	50,0%	245
7.	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)	350	70,0%	245
8.	Duo+ (Harmonisatie)	250	70,0%	175
9.	Sociale werkkvoorziening (bijdrage Pantar)	200	70,0%	140
10.	Kosten verbouwen en inrichten Brede HOED	200	10,0%	20
11.	Juridische procedures workflowmanagement	125	10,0%	15
12.	Extra bezetting brandweerkazerne	120	50,0%	60
13.	Eigen risico WW en BW-uitkeringen	100	50,0%	50
14.	Toename aantal statushouders	50	50,0%	25
15.	Leegstand Brede HOED	50	10,0%	5
16.	GR Openbare Gezondheidszorg Amstelland	25	70,0%	20
Totaal risicoprofiel Structureel		1.955		1.000
Totaal		7.055		3.550

Berekening weerstandsratio

De weerstandsratio wordt berekend voor de incidentele en structurele risico's. Aan de hand van de eerder genoemde waarderingstabel wordt bepaald hoe Diemen er voor staat.

Ratio weerstandsvermogen incidenteel =	Beschikbare weerstandsvermogen	€ 15.595	=	6,1
	Benodigde weerstandscapaciteit	€ 2.550		

Ratio weerstandsvermogen structureel =	Beschikbare weerstandsvermogen	€ 2.765	=	2,8
	Benodigde weerstandscapaciteit	€ 1.000		

Conclusie

De ratio voor het **incidentele weerstandsvermogen** is uitstekend. Dit komt voornamelijk door de toename van de algemene reserve en de afname van het risico bij grondexploitatie Plantage De Sniep.

De ratio voor het **structurele weerstandsvermogen** is verbeterd tot uitstekend. Dit komt voornamelijk door het kleinere risico bij de transitietrajecten van het sociaal domein. Op basis van de rekeningcijfers 2015 is het structurele risico bijgesteld. Nieuw in de berekening is het meenemen van het structurele begrotingsaldo bij de bepaling van de ratio.

Voorheen werd dit saldo onterecht buiten beschouwing gelaten.

Kengetallen

Kengetallen	Norm	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
1. Netto Schuldquote	<100%: groen >130%: rood	69%	77%	82%
2. Netto Schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte	<70%: groen >100%: rood	68%	75%	81%
3. Solvabiliteitsrisico	>50%: groen < 30% rood	17%	14%	17%
4. Grondexploitatie	nvt	18%	16%	101%
5. Structurele exploitatieruimte	>0,6%: groen < 0%:rood	4,1%	0,2%	0,2%
6. Belastingcapaciteit	Landelijk gemiddelde 100%	125%	117%	111%

1+2. Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en geeft een beeld van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. De netto schuld van de gemeente Diemen is vanaf 2016 lager dan de jaarlijkse inkomsten. Dit wordt veroorzaakt door de aflopende grondexploitatie(s).

3. Solvabiliteitsratio

De solvabiliteit geeft een beeld van de mate waarin een gemeente zijn bezittingen financiert met eigen of vreemd vermogen. Voor het vergelijk met andere gemeenten heeft deze maatstaf beperkingen. Het kan zijn dat een gemeente activa huurt, terwijl een andere gemeente activa in eigen bezit heeft. Daardoor verschillen de balansen van gemeenten aanzienlijk, terwijl de risico's van beide instellingen elkaar weinig ontlopen.

4. Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitaties een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten van de gemeente. Het is belangrijk om te kunnen beoordelen of er een reële verwachting is of de grondexploitaties kunnen bijdragen aan de verlaging van de schuld. Staat de grond tegen een te hoge waarde op de balans en moet die worden afgewaardeerd dan leidt dit tot een lager eigen vermogen (en dus ook tot een lagere solvabiliteitsratio).

5. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het van belang te kijken naar de structurele baten en lasten. Dit kengetal geeft aan welke ruimte de gemeente heeft om eigen lasten te dragen. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Diemen heeft voor 2017 een positief percentage van 0,2%.

6. Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in Diemen zich verhoudt ten opzichte het landelijke gemiddelde. De belastingcapaciteit is gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing).

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Riolering

Beleidsplan (verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan)

In 2018 wordt gestart met het opstellen van een nieuw vGRP 2019-2023, als vervanger van het huidige vGRP 2014-2018.

Regulier onderhoud

Jaarlijks wordt een vijfde deel van de riolen met groot materieel gereinigd en wordt een vijfde deel de onderheide betonriolen geïnspecteerd. Aangetroffen schades worden bij voorkeur van binnenuit gerepareerd. In 2018 wordt gereinigd en geïnspecteerd in Verrijn Stuart, Plantage de Sniep, Sportpark en de Stammerdijk. Voor cyclisch onderhoud aan de rioolgemalen is in 2017 een nieuw Operationeel Plan opgesteld.

Projecten/Groot Onderhoud

Er is een sterke relatie tussen renovatie van de riolering en herbestratingwerkzaamheden. De verzakte riolering wordt op het oorspronkelijke niveau teruggebracht, voordat we de ophoging en herbestrating uitvoeren. Daarbij worden verbeteringen aan het rioolstelsel uitgevoerd. Het integraal uitvoeren van deze maatregelen is efficiënter dan apart uitvoeren. De betreffende herbestratingen staan vermeld in het 'Programma groot onderhoud openbare ruimte 2017-2022 (Progor)'. Voor 2018 geplande activiteiten cf. het "Progor 2017- 2022" zijn:

Project	Lengte riolering m ¹	Uitvoering
Vogelweide	8.654	2017/2018
Oost-West as (2e deel)	1.493	2018
Centrum-West	1.813	2017/2018
Opstellen vGRP 2019-2023	betreft: 165.000	2018

Daarnaast wordt in 2018 gestart met de voorbereiding van de (reconstructie)projecten:

Project	Lengte riolering m ¹	Uitvoering
Scheepskwartier	6423	2019
Oost West-as (3e deel)	1.268	2019
Oranjeplantsoen	1069	2019
Flats Tobias Asserlaan	340	2019
Stationsplein Diemen-Zuid	430	2019

Investerings/voorziening

De rioleringsinvesteringen voor de reconstructieprojecten zijn geraamd in het kostendekkingsplan van het vGRP 2014-2018. De kapitaalslasten komen ten laste van de egalisatievoorziening "Rioleringszorg". De hoogte van de rioolheffing is mede hierop afgestemd. De voorziening ontwikkelt zich als voorzien in het vGRP.

Kwaliteit en onderhoudsniveau

De afvoerezekerheid wordt jaarlijks tijdens de ronde van wijkgericht werken verzekerd door met klein materieel de riolen te reinigen en de afvoer te controleren. De werking van de rioolgemalen wordt op afstand automatisch gemonitord en gealarmeerd met telemetrie. De monitoring van grondwaterstanden en neerslag is tevens geautomatiseerd. Tijdens de reconstructieprojecten wordt de capaciteit van de hemelwaterriolering geoptimaliseerd.

De gedragingen van het gemengd systeem in Diemen Centrum bij extreme neerslag zijn recentelijk berekend middels een hydraulisch model. De kwaliteit van de rioolstelsels is goed en neemt (met iedere reconstructie) toe.

(Beleids)Ontwikkelingen

In 2020 vervalt de wettelijke verplichting uit de Wet Milieubeheer tot het hebben van een vGRP. Verwacht wordt dat een dergelijk beleidsplan, ondanks het ontbreken van een verplichting, ook in toekomst aan de basis blijft liggen van een evenwichtig beheer van deze gemeentelijke nutsvoorziening. Deze is immers van groot belang voor de volksgezondheid.

Wegen

Beleids- en Beheerplan

Het 'Beleidsplan Wegen' van 2013 vormt de basis voor het beleidsveld Wegen. In het beleidsplan wordt een planningssystematiek voor de wegen op basis van weginspectie en zettingsprognose gehanteerd.

De kwaliteit van het areaal wegen staat beschreven in het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte uit 2013.

Het groot onderhoud aan de wegen wordt gepland in het Programma Groot Onderhoud Openbare Ruimte 2017-2022. Het Programma Groot Onderhoud Openbare Ruimte omvat een integrale planning voor de uitvoering van groot onderhoud in de openbare ruimte aan wegen, groen, riolering, verlichting, waterlopen en speelterreinen. De planning voor de werkzaamheden aan de wegen is leidend voor de werkplannen van de andere onderdelen.

Het Programma Groot Onderhoud Openbare Ruimte wordt iedere twee jaar geactualiseerd.

Projecten en Groot onderhoud

Op basis van een weginspectie uit 2016 is het Programma Groot Onderhoud Openbare Ruimte 2017-2022 opgesteld. Daarnaast zijn er nog ontwikkelingsprojecten in de gemeente. Dit levert voor 2018 de uitvoering van de volgende geplande (reconstructie)projecten op:

Project	Oppervlakte m²	Uitvoering
Oost-Westas (fase 2)	13.000	2018
Vogelweide	40.500	2017/2018
OMOP asfaltonderhoud	3.000	2018
Parkgebied Biesbosch	1.800	2018
Centrum-West (onderheide wegen)	15.800	2017/2018
Nieuwbouw Plantage de Sniep (gefaseerd)		2018
Nieuwbouw Bergwijkpark (Holland Park, gefaseerd)		2018

De projecten Plantage de Sniep en Bergwijkpark betreffen nieuwbouwlocaties (inbreiding) waar de openbare ruimte opnieuw wordt aangelegd.

Daarnaast wordt in 2018 gestart met de voorbereiding van de volgende (reconstructie)projecten:

Project	Oppervlakte m ²	Uitvoering
Oost-Westas (fase 3)	13.000	2019
Scheepskwartier	56.000	2019
Oranjelaan	8.000	2019
Flats Tobbias Asserlaan	11.500	2019
Nieuwbouw Plantage de Sniep (gefaseerd)		2019
Bergwijkpark (Holland Park, gefaseerd)		2018

Verloop voorziening groot onderhoud verhardingen

Verloop voorziening groot onderhoud verhardingen				
op basis van het programma groot onderhoud openbare ruimte				
Jaar	1-jan	Toevoegingen	Bestedingen	31-dec
2017	3.131	1.492	-1.351	3.272
2018	3.272	1.135	-2.125	2.282
2019	2.282	1.400	-3.182	500
2020	500	1.411	-1.120	791
2021	791	1.414	-1.715	490

Het geplande groot onderhoud aan de wegverhardingen past binnen de meerjarenbegroting van de gemeente en het beschikbare budget.

Regulier onderhoud

Ook in 2018 wordt er kleinschalig onderhoud aan de wegen verricht. Dit wordt gedaan door de eigen dienst en door derden. Hiervoor zijn er intern Dienstverleningsovereenkomsten en Raamovereenkomsten opgesteld. Het onderhoud bestaat met name uit:

- Herbestrating van kleine oppervlakken naar aanleiding van de (veiligheid)inspectie van het wegareaal;
- Oneffenheden in de bestrating door wortelgroei van de bomen;
- Geconstateerde gebreken tijdens het wijkgericht werken;
- Reparaties naar aanleiding van klachten/meldingen van bewoners.

Kwaliteit en onderhoudsniveau

De functionele kwaliteit van de wegen voldoet aan de gestelde kwaliteitseisen van het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte.

(Beleids)Ontwikkelingen

Het beleidsplan Wegen is nog actueel en het Programma Groot Onderhoud is in 2017 geactualiseerd. De volgende actualisatie van het Programma Groot Onderhoud staat gepland voor 2019.

Kunstwerken (viaducten, bruggen en dergelijke)

Beleids- en Beheerplan

Het beheer- en onderhoudsplan Civieltechnische Kunstwerken van 2010 vormt de basis voor het beleidsveld Kunstwerken. In het beheer- en onderhoudsplan is de keuze gemaakt voor functioneel onderhoud (functioneel en veilig).

In 2016 is het uitvoeringsplan 2016-2020 opgesteld. Aan de basis van dit uitvoeringsplan staan de visuele inspecties.

Projecten en Groot Onderhoud

Op basis van het uitvoeringsplan 2016-2020 wordt groot onderhoud verricht aan diverse kunstwerken. Onder groot onderhoud wordt verstaan het vervangen van essentiële brugonderdelen. In 2018 resulteert dat in de volgende werkzaamheden:

- Er worden diverse houten damwanden vervangen;
- Vervangen van enkele dekken en leuning van (houten) bruggen;
- De wrijfgordingen langs de Weespertrekvaart worden vervangen;
- Vervangen/revisie enkele mechanische delen van de Diemerbrug;
- Vervangen van slijtlagen op de brugdekken.

In 2018 loopt er ook een groot vervangingsproject. Voor de twee beweegbare bruggen (Diemer- en Venserbrug) worden de elektrotechnische installaties vervangen. Dit houdt in dat de complete bediening en aansturing van beide bruggen wordt vernieuwd en weer voldoet aan de nieuwste normen en technieken.

Verloop voorziening Kunstwerken

Verloop voorziening kunstwerken				
op basis van het beheer en onderhoudsplan kunstwerken				
Jaar	1-jan	Toevoegingen	Bestedingen	31-dec
2017	327	186	-305	208
2018	208	264	-327	145
2019	145	169	-250	64
2020	64	256	-307	13
2021	13	158	-146	25

Het gepland groot onderhoud en regulier onderhoud aan de civieltechnische kunstwerken wordt bekostigd uit een voorziening en past binnen de meerjaren begroting en beschikbaar budget. De kosten voor het vervangen van een object in het geheel, wordt betaald middels een investering en is terug te vinden in het meerjaren investeringsplan.

Regulier onderhoud

Het reguliere onderhoud bestaat uit het herstellen van kleine gebreken, schades, conservering en reiniging van objecten. Deze maatregelen komen voort uit het uitvoeringsplan 2016-2020.

Kwaliteit en onderhoudsniveau

De kwaliteit van de kunstwerken voldoet aan het gestelde onderhoudsniveau en is functioneel en veilig.

(Beleids)Ontwikkelingen

In 2018 worden nieuwe visuele inspecties gedaan op het areaal civieltechnische kunstwerken. Deze inspecties gaan de basis vormen voor een update van het huidige uitvoeringsplan.

Openbare Verlichting

Beleids- en Beheerplan

Het beleidsplan Openbare Verlichting van 2014 vormt de basis voor het beleidsveld Openbare Verlichting. In het beleidsplan is opgenomen hoe de doelstelling (energiebesparing) uit het energieakkoord 2040 gerealiseerd kan worden voor de openbare verlichting.

Met name toepassen van LED-verlichting en het 'slimmer' (dimmen) maken van verlichting, zorgen voor de benodigde energiebesparing.

De vervanging van openbare verlichting en omvorming naar LED-verlichting is gekoppeld aan het groot onderhoud aan de wegen. De werkzaamheden staan gepland in het Programma Groot Onderhoud Openbare Ruimte 2017-2022.

Projecten en Groot Onderhoud

Binnen de (reconstructie)projecten vanuit het Programma Groot Onderhoud Openbare Ruimte worden werkzaamheden uitgevoerd aan de openbare verlichting. De werkzaamheden zijn geregeld middels een Raamovereenkomst Onderhoud en Beheer Openbare Verlichting en bestaan uit:

- Het ophalen (vanwege de zetting) en verplaatsen van de lichtmasten tijdens reconstructieprojecten;
- Vervangen van lichtmasten en armaturen op basis van leeftijd;
- Omvorming conventionele verlichting naar LED-verlichting.

Daarnaast worden aparte vervangingsprojecten uitgevoerd in het kader van de verduurzaming van de openbare verlichting (toepassen LED-verlichting). Zo wordt in 2018 de Bovenrijkersloot en de Beukenhorst voorzien van LED.

Verloop voorziening Openbare Verlichting

Verloop voorziening groot openbare verlichting				
op basis van het programma groot onderhoud openbare ruimte				
Jaar	1-jan	Toevoegingen	Bestedingen	31-dec
2017	407	225	-555	77
2018	77	312	-321	68
2019	68	317	-339	46
2020	46	322	-279	89
2021	89	198	-217	70

Het groot onderhoud, de verduurzaming van de openbare verlichting en het regulier onderhoud past binnen de meerjarenbegroting van de gemeente en het beschikbare budget.

Regulier onderhoud

Met het regulier onderhoud wordt de functie van de openbare verlichting (bijdragen aan sociale en verkeersveiligheid) geborgd. Het regulier onderhoud aan de openbare verlichting bestaat uit de volgende werkzaamheden en is geregeld middels een Raamovereenkomst Onderhoud en Beheer Openbare Verlichting:

- Periodiek vervangen van de lampen;
- Reparaties/vervanging van lichtmasten of armaturen;
- Verhelpen schaden door aanrijdingen of vandalisme;
- Geconstateerde gebreken tijdens het wijkgericht werken;
- Reparaties naar aanleiding van klachten/meldingen van bewoners.

Kwaliteit en Onderhoudsniveau

De functionele- en beeldkwaliteit van de openbare verlichting voldoet aan de gestelde kwaliteitseisen van het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte.

(Beleids)Ontwikkelingen

De huidige Raamovereenkomst Onderhoud en Beheer Openbare Verlichting wordt in 2018 opnieuw aanbesteed.

Groen

Regulier onderhoud

In het voorjaar 2017 heeft het college besloten het werkvoorzieningsbedrijf Pantar het uitsluitend recht te gunnen voor het onderhoud van openbaar groen. Conform dit besluit heeft Pantar op basis van de vijfjarige overeenkomst 2012-2016 de opdracht gekregen het openbaar groen ook in 2017 te onderhouden. Het voornemen is het onderhoud van openbaar groen ook in 2018 door Pantar te laten uitvoeren. Het ecologisch maaien is in 2015 aanbesteed (lang gras en oevers maaien) voor de periode 2015-2016. Doel van het ecologisch beheer van oevers en lang gras is het verbeteren van de biodiversiteit. Het contract ecologisch maaien biedt de mogelijkheid tot twee jaar verlenging. In 2017 is gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot verlenging. Het voornemen is om ook in 2018 het contract te verlengen.

Kwaliteits en onderhoudsniveau

Op basis van het Groenplan en Kwaliteitsplan Openbare Ruimte worden keuzes gemaakt voor het regulier groenonderhoud verwerkt in het onderhoudsbestek. Het onderhoudsniveau is conform de uitgangspunten van het kwaliteitsplan. Wat inhoudt dat het beheerniveau zodanig is dat instandhouding van het openbaar groen voldoende gewaarborgd is. De kwaliteit van het areaal groenvoorzieningen staat beschreven in het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte uit 2013.

Bij winkelloccaties en het centrumgebied voegen we accenten toe in de vorm van bloembakken en hanging baskets. Door toepassingen van vaste planten brengen we ook fleurige en kleurige accenten aan in beplantingsvakken langs doorgaande routes en in woonwijken.

In alle nieuwe groenontwerpen wordt rekeninggehouden met het opvangen van regenwater in openbaar groen, ontsteden waar mogelijk, hittestress beïnvloeden met groen en bomen, maar ook het aanplanten van toekomstbomen die ondanks bodemdaling toch minimaal 60 tot 100 jaar oud kunnen worden. Hiermee beogen we klimaatadaptieve wijken in te richten.

Dierenwelzijn

Vanaf 2017 is er budget beschikbaar om de ambities in de nota Dierenwelzijn te kunnen uitvoeren. De Dierenambulance Amsterdam krijgt een vaste bijdrage en als tegenprestatie verzorgen zij de afhandeling van dieren in nood in de gemeente. Daarnaast worden kleine activiteiten ondersteunt zoals toezicht bij tijdelijke nesten van oeverzwaluwen, het plaatsen nestkasten, aanwijzingen voeren van dieren en opvang van wilde dieren die gewond zijn of tijdelijk verzorging nodig hebben.

Voorziening en herinrichting plantsoenen

Plantsoenrenovaties voeren we over het algemeen gelijktijdig uit met renovaties van wegen of buurten. De herinrichting van de plantsoenen wordt ook in 2018 integraal uitgevoerd binnen de geplande wijkrenovaties, zoals gepland in het Programma groot onderhoud openbare ruimte 2017-2022 (zie vermeld onder Wegen).

Voorziening Groen

Verloop voorziening groen				
op basis van het programma groot onderhoud openbare ruimte				
Jaar	1-jan	Toevoegingen	Bestedingen	31-dec
2017	1.354	355	-879	830
2018	830	374	-760	444
2019	444	526	-1.028	-58
2020	-58	578	-489	31
2021	31	804	-849	-14

Beheer-/beleidsplannen

De raad heeft in 2011 het 'Groenplan Diemen' vastgesteld, waarin visie, beleid, structuur en beheer van het openbaar groen zijn beschreven, inclusief een uitvoeringsprogramma. In 2017 staat een update van het groenplan gepland, de update wordt in 2018 afgerond. Met de update van het groenplan is ook de beheerparagraaf weer actueel. Vanaf 2013 wordt gewerkt met en in het beschikbare boombeheersysteem, dit beheersysteem wordt in een continu proces geüpdatet en geactualiseerd.

Onderhoud sportvelden

Regulier onderhoud

Zie programma Welzijn, sport en cultuur.

Bespeelbaarheid en onderhoudsniveau

Zie programma Welzijn, sport en cultuur.

Beheerplan

We hebben beheervorschriften opgesteld voor alle onderhoudsaspecten. Deze zijn in 2015 geactualiseerd in het kader van renovatie/herinrichting voetbal- en korfbalvelden.

Onderhoudsramingen

In 2018-2019 is de aanleg van een gecombineerd honkbal-/voetbalveld in hoofdzakelijk kunstgras gepland. Dit betreft de huidige locatie van het honkbalveld.

Speeltoestellen

Beleidsplan

De 'Beleidsnota Buitenspelen: Geef ze de Ruimte' is opgesteld in 2010 en vormt de basis voor het beleidsveld Speelplaatsen. Dit plan beschrijft de staat van speelplekken en de gewenste ingrepen tot 2015 en verder. In 2017 is gestart met de actualisatie van het speelruimteplan, deze wordt naar verwachting in 2018 ter vaststelling voorgelegd aan de raad.

Kwaliteit en onderhoudsniveau

Met het huidige onderhoudsniveau streven we een veilige, schone en functionele speelomgeving na. Door bewoners nadrukkelijk te betrekken bij groot onderhoud en ruimte te geven aan initiatief is de kwaliteit van de speelplaatsen niet alleen terug te vinden in de fysieke component, maar ook de sociale. Denk hierbij aan betrokkenheid, verbinding, eigenaarschap en enthousiasme.

Regulier onderhoud

Speeltoestellen worden uit het exploitatiebudget gerepareerd door eigen personeel en zo nodig derden. Hetzelfde geldt voor de vervanging van kleinere toestellen.

Voorziening en herinrichting

Vervanging van grotere toestellen en herinrichtingen van speelplekken (oftewel groot onderhoud) wordt gefinancierd vanuit de voorziening. Los van de speelplekken in de reconstructiewijken staan in het jaar 2018 op basis van het Programma groot onderhoud openbare ruimte een aantal andere speelplekken op de planning voor herinrichting/vervanging. Dit betreft het trapveld bij de Rode Kruislaan in verband met het communitybuildingtraject en de staat van dit veld, de rondgang bij SV Diemen en de natuurspeelplaats Diemen Zuid, welke is doorgeschoven vanuit 2017. Verder is in de voorziening jaarlijks een bedrag opgenomen om te kunnen inspringen op initiatief van bewoners of vervanging van grote toestellen.

Het geplande groot onderhoud aan de speelvoorzieningen in Diemen past binnen de meerjarenbegroting van de gemeente en het beschikbare budget.

Verloop voorziening speelterreinen op basis van het programma groot onderhoud openbare ruimte				
Jaar	1-jan	Toevoegingen	Bestedingen	31-dec
2017	159	98	-102	155
2018	155	294	-334	115
2019	115	225	-238	102
2020	102	95	-88	109
2021	109	95	-94	110

Investing

In het meerjareninvesteringsplan is voor 2018 een investering opgenomen voor een Cruyff Court in Diemen Zuid. Samen met bewoners zal hiervoor een geschikte locatie en inrichting worden gezocht.

Onderhoud waterpartijen

Onderhoud

Het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht is verantwoordelijk voor het onderhouden van de zogenaamde stedelijke waterpartijen. De onderhoudswerkzaamheden van het waterschap behelzen het op diepte houden van de waterpartijen en het verwijderen van beplantingen die de doorstroming belemmeren. Alle overige onderhoudswerkzaamheden zoals bescherming van oevers, ontvangstplicht van vrijkomende baggerspecie, overdimensionering van waterpartijen, waterbeleving en waterpartijen die niet stedelijk zijn, worden door de gemeente Diemen uitgevoerd of betaald.

Het meerjariginvesteringsplan vernieuwen oevers loopt in 2018 af. In 2018 worden oevers in De Sniep aangelegd. Het vernieuwen en omvormen van oeverbescherming naar ecologische/natuurvriendelijke oevers wordt hiermee in 2018 afgerond. In een tiental jaren zijn de oevers van Diemen veranderd van strakke vaste oevers met weinig natuurwaarde, naar oevers en waterpartijen die deel uitmaken van de groenstructuur met een groene uitstraling, die de biodiversiteit vergroten en de beleving van groen en water verbeteren.

Kwaliteit en onderhoudsniveau

De kwaliteit van het areaal oevers en waterpartijen staat beschreven in het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte uit 2013.

In de voorziening groot onderhoud waterpartijen is geborgd dat het onderhoud van de oevers, duurzaam en zonder toekomstige vernieuwingsinvesteringen, beheerd kunnen worden. Het jaarlijks onderhoud zoals gefaseerd maaien en kleine reparaties worden betaald uit de exploitatiebegroting. Het beheer wordt uitgevoerd volgens het Meerjarenwerkplan oevers waarin zowel beheer als vernieuwing beschreven is.

Het groot onderhoud aan de waterpartijen wordt gepland in het Programma Groot Onderhoud Openbare Ruimte 2017-2022.

Verloop voorziening waterpartijen

Verloop voorziening waterpartijen				
op basis van het programma groot onderhoud openbare ruimte				
Jaar	1-jan	Toevoegingen	Bestedingen	31-dec
2017	224	16	-	240
2018	240	75	-159	156
2019	156	91	-135	112
2020	112	93	-69	136
2021	136	94	-178	52

Gebouwen Diemen

Beleids- en Beheerplan

De beheerplannen voor de gebouwen zijn financieel vertaald en in een meerjaren onderhoudsplanning verwerkt. Voor de komende jaren is een meerjaren onderhoudsplanning 2017-2025 opgesteld. Hierin is een splitsing gemaakt tussen werken vanuit de Voorzieningen en Investerings. Deze werken zijn met ingang van 2018 opnieuw opgesteld.

Kwaliteit

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud. De gebouwen die we voor de langere termijn willen behouden, zijn door het uitvoeren van preventief onderhoud, kwalitatief op orde. Het onderhoudsniveau kunnen we omschrijven als sober en doelmatig, waarin aandacht is voor duurzaamheid.

Beheer en onderhoud

Over het algemeen voert de gemeente zelf het totaalonderhoud uit van de gemeentelijke gebouwen. Diverse gebouwen worden door gebruikers gehuurd. In deze gebouwen wordt het dagelijks beheer en een groot deel van het binnenonderhoud aan derden uitbesteed. Het onderhoud aan de buitenzijde van de gebouwen en een deel van het onderhoud van de W-installaties voeren we zelf uit. Door dit beleid maken we een duidelijk onderscheid in verantwoordelijkheden tussen huurder/gebruiker/beheerder en de gemeente. De betreffende beheerders ontvangen van de gemeente jaarlijks een vergoeding voor de exploitatie van het gebouw.

Groot onderhoud

Naast de 'normale onderhoudswerkzaamheden' (regulier en incidenteel onderhoud, contractwerkzaamheden, schilderwerken en dergelijke) hebben we de volgende werken in 2018 gepland:

Locatie	Soort
Gemeentehuis	herinrichting hal en Burgerzaken begane grond
Gemeentehuis	inrichten inspiratieruimten
Gemeentehuis	vervangen beveiligingselementen
Diverse gebouwen	keuring elektrische installaties
vm. Pr. Marijkeschool	vervangen CV installatie
Sporthal en gymzalen	vervangen diverse sporttoestellen
Gymzaal Schoolstraat	vervangen sanitair en douchegarnituur
Sporthal	vervangen sanitair en douchegarnituur
Sportcentrum Duran	vervangen diverse technische installaties
De Schakel	vervangen splitunits
Gemeentehuis	polijsten natuursteen
Kdv Pino	renovatie diverse houten kozijnen en glas
Rustoord	vervangen verwarming condoleance ruimte

Duurzaamheid

Bij de groot onderhoudswerkzaamheden aan gemeentelijke gebouwen is nadrukkelijk aandacht voor duurzame oplossingen. Veelal kan door een (beperkte) extra investering de gewenste bijdrage aan reductie van energiekosten en CO₂-uitstoot worden geleverd. De komende jaren staan diverse werken in het teken van duurzaamheid, waarbij ook wordt geïnvesteerd in energieopbrengst en -reductie. De renovatie van de houten kozijnen van kdv. Pino en het vervangen van de cv-installatie in vm. Pr. Marijkeschool en Rustoord zorgen voor een energiereductie.

Verloop voorziening onderhoud gebouwen

In verband met het meerjarenperspectief hebben we de voorzieningen voor de gebouwen geactualiseerd.

Verloop voorziening onderhoud gebouwen				
Jaar	1-jan	Toevoegingen	Bestedingen	31-dec
2017	2	320	-320	2
2018	2	320	-320	2
2019	2	320	-320	2
2020	2	320	-320	2
2021	2	320	-320	2

Paragraaf Financiering

Algemeen

Deze paragraaf informeert de raad over het treasurybeleid en het risicobeheer van de financieringsportefeuille. De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. Daarbij moeten de kaders in acht worden genomen die zijn geregeld in de wet Financiering Decentrale Overheden (Fido).

De Wet Fido

Het belangrijkste uitgangspunt van deze wet is het beheersen van de (mogelijk) uit de treasuryfunctie voortvloeiende risico's. Door middel van het stellen van eisen aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm worden de renterisico's van zowel de korte als de lange schuld door de wet begrensd. Ook verplicht de wet gemeenten twee treasury instrumenten te hanteren:

- Het door de raad vaststellen van een treasurystatuut;
- Het in de gemeentebegroting en –rekening opnemen van een financieringsparagraaf.

Treasurystatuut

Het beleidsmatige kader voor het uitvoeren van de treasuryfunctie is vastgelegd in het 'Treasurystatuut Gemeente Diemen 2016'. Het statuut onderscheidt vier algemene doelstellingen:

- Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- Het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente-) resultaten tegen ongewenste financiële risico's;
- Het minimaliseren van de interne en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- Het optimaliseren van de renteresultaten.

Financieringsparagraaf

Interne ontwikkelingen

De treasuryfunctie baseert het treasurybeheer op een liquiditeitenplanning die dezelfde periode omvat als de meerjarenbegroting. Die planning wordt minimaal elk halfjaar in overleg met betrokken budgethouders geactualiseerd. Een juiste liquiditeitenplanning maakt het mogelijk tijdig financieringsbeslissingen te nemen die beantwoorden aan de doelstellingen die we in het treasurystatuut hebben geformuleerd (zie hiervoor). In 2018 blijft de aandacht gericht op het steeds nauwkeuriger in beeld krijgen van de kasstromen met een onzeker renterisico (investeringen en grondexploitaties).

Externe ontwikkelingen

In het Centraal Economisch Plan (CEP) van maart 2017 geeft het CPB aan voor Nederland in 2017 een groei van de economie met 2,1% te verwachten. In 2018 wordt ook een stijging verwacht dat de economie met 1.8%.

Het inflatieniveau in Nederland komt volgens de Juniraming 2017 van het Centraal Planbureau (CPB) in 2018 op 1,4% uit.

De Europese Centrale Bank (ECB) heeft de rente het afgelopen jaar niet veranderd. Deze staat sinds 16 maart 2016 op 0,25%. Dit zal er voor zorgen dat voor 2018 de rente laag zal blijven. Al wordt er wel verwacht dat de langlopende rente een kleine stijging zal laten zien. Door de lage rente van de ECB kunnen wij op dit moment (medio 2017) nog voor

extreem lage percentages op de geld- en kapitaalmarkt terecht. Bij voortduren van deze omstandigheden verwachten wij in 2017 voor kortlopende leningen een rentepercentage van 0,0% of lager en voor langlopende leningen (10 jaars rente fixe) van 1,2%.

Treasurybeheer

Bij het treasurybeheer onderscheiden we de volgende deelfuncties:

- Risicobeheer (renterisico's en kredietrisico's);
- Kasbeheer;
- Gemeentefinanciering.

Risicobeheer

Risicobeheersing vormt één van de pijlers van de wet Fido. In beginsel kunnen de risico's die verbonden zijn aan de uitvoering van de treasuryfunctie worden onderscheiden in renterisico's, kredietrisico's, koersrisico's en valutarisico's. Voor onze gemeente zijn de twee laatstgenoemde risico's niet van toepassing, want onze gemeente heeft geen vrij verhandelbare aandelen en dergelijke en leningen worden uitsluitend verstrekt, aangegaan of gegarandeerd in euro's.

Renterisico's

Renterisico kortlopende schuld

Het financieren van de gemeentelijke huishouding door middel van kortlopende geldleningen en de kredietfaciliteit bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is gebonden aan de norm die de kasgeldlimiet van de Wet Fido stelt: 8,5% van het begrotingstotaal per 1 januari van het begrotingsjaar. Voor het begrotingsjaar 2018 geldt naar verwachting voor onze gemeente de volgende kasgeldlimiet:

Kasgeldlimiet	
Begrotingstotaal	88.162
Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	8,50%
Kasgeldlimiet	7.494

De gemeente verwacht dat de kasgeldlimiet in 2018 niet wordt overschreden.

Renterisico langlopende schuld

Met de renterisiconorm is in de wet Fido een norm gesteld voor het renterisico op langlopende opgenomen leningen. Op onderstaande Modelstaat B moet de gemeente aan de Provincie rapporteren over het renterisico gedurende een periode van vier jaren. De herfinanciering van jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen van lopende geldleningen mogen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Het renterisico wordt getoetst aan het bedrag van de renterisiconorm.

De volgende tabel geeft de renterisiconorm weer die voor 2018 en de jaren daarna in acht genomen moet worden.

Modelstaat B	Variabelen renterisiconorm	Jaar			
		2018	2019	2020	2021
-1	Renteherzieningen	-	-	-	-
-2	Aflossingen	10.000	6.000	4.000	4.000
-3	Renterisico (1+2)	10.000	6.000	4.000	4.000
-4	Renterisiconorm	17.632	17.632	17.632	17.632
(5a) = (4>3)	Ruimte onder renterisiconorm	7.632	11.632	13.632	13.632
(5b) = 3>4)	Overschrijding renterisiconorm	-	-	-	-
Berekening Renterisiconorm					
(4a)	Begrotingstotaal 2018	88.162	88.162	88.162	88.162
(4b)	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
(4) = (4a x 4b/100)	Renterisiconorm	17.632	17.632	17.632	17.632

Uit de tabel blijkt dat we de renterisiconorm in 2018 niet zullen overschrijden.

Kredietrisico's

Kredietrisico's kunnen zich op twee manieren manifesteren:

- Het risico verbonden aan door de gemeente verstrekte leningen en uitgezette beleggingen (deposito's);
- Het risico verbonden aan door de gemeente verstrekte directe en indirecte borgstellingen.

De Wet Schatkistbankieren beperkt de beschikkingsbevoegdheid over de eigen middelen van de gemeente Diemen. Tevens maakt het fondsvorming voor specifieke doeleinden onmogelijk. Verder dient de gemeente Diemen dagelijks overtollige liquide middelen naar de schatkist af te romen, evenals eventuele tekorten uit te zuiveren. Hierdoor zijn er geen risico's op deposito's voor de gemeente Diemen. Bij door de gemeente verstrekte langlopende leningen is tot nu toe geen enkele geldnemer in gebreke gebleven bij zijn betalingsverplichting. Er zijn geen aanwijzingen dat daarin in de komende jaren verandering optreedt.

Bij door de gemeente Diemen verstrekte gemeentegaranties in de vorm van directe borgstelling is tot nu geen enkele geldnemer in gebreke gebleven. Er zijn geen aanwijzingen dat dit in de komende jaren anders zal zijn. Bij de stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) en de stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) bekleedt de gemeente een achtervangpositie. Hierdoor staat de gemeente indirect borg voor de langlopende leningen die onder directe borging van het WSW aan woningcorporaties zijn verstrekt en voor de hypothecaire geldleningen (met Nationale Hypotheek Garantie) die onder directe borging van het WEW aan particulieren zijn verstrekt. Beide stichtingen hebben laten weten dat zij voor de jaren 2018-2021 geen aanspraak verwachten op de achtervangfunctie.

Kasbeheer

In het kader van het kasbeheer zien wij erop toe dat ook in 2018 de liquiditeitspositie voldoende garandeert dat de gemeente tijdig aan kortlopende verplichtingen (korter dan 1 jaar) kan voldoen. Zo nodig zal hierbij gebruik gemaakt worden van de kredietfaciliteit van € 5 miljoen die de gemeente bij de BNG heeft of gebruik gemaakt worden van kasgeldleningen. Hierbij vindt ook afweging van de kosten plaats.

De Gemeentefinanciering

Voor de financiering van de diverse investeringen trekt de gemeente langlopende leningen (langer dan 1 jaar) aan. Per 1 januari 2018 heeft de portefeuille langlopende leningen een omvang van € 71 miljoen. Het is sterk afhankelijk van de inkomsten uit het project Plantage de Sniep of er in de komende jaren extra financiering nodig is.

Tussen 2018 en eind 2021 vervalt er € 30 miljoen aan langlopende leningen. Streven is slechts 50% van de leningen te herfinancieren. Dit is vooral afhankelijk van investeringen in het voorzieningenniveau (school, sportaccommodaties, infrastructurele werken).

Dividend en rentebaten van leningen

Het volgende overzicht geeft de mutaties weer in het verloop van de dividenuitkeringen en rentebaten die we de komende jaren verwachten te ontvangen.

Dividend en rentebaten van leningen	2017	2018	2019	2020	2021
Dividend	104	104	104	104	104
Langlopende leningen (u/g)	200	96	96	95	94
Kortlopende leningen (u/g)	-	-	-	-	-
Totaal	304	200	200	199	198

Voor 2018 en daarna houden wij rekening met een dividenuitkering van € 104.000. Ten opzichte van de meerjarenbegroting 2017-2020 is dat gelijk. Naar verwachting zal dit de komende jaren aanhouden.

De rentebaten van hypothecaire leningen aan ambtenaren vormen het merendeel van de rente over uitstaande langlopende leningen (u/g). Sinds 2009 mogen geen hypothecaire leningen meer worden verstrekt. Door aflossingen op de hypotheek neemt de rentebaat uit deze bron hierdoor de komende jaren langzaam af.

De te ontvangen rente van kortlopende uitstaande leningen (u/g) blijft nihil. Voor 2018 en daarna is de verwachting dat de financieringspositie niet toereikend is om inkomsten hieruit te genereren.

Saldo financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie bestaat uit het saldo van:

- De werkelijk betaalde rente over aangetrokken leningen en opgenomen middelen in rekening courant ('rood-stand');
- De werkelijk ontvangen rente over verstrekte leningen en credit-saldi in rekening courant.

Het volgende overzicht geeft het verloop weer van het geraamde saldo van de financieringsfunctie voor de meerjarenbegroting tot en met 2021.

Saldo financieringsfunctie	2017	2018	2019	2020	2021
Betaalde rente langlopende leningen o/g	-1.272	-1.148	-1.068	-1.071	-1.001
Betaalde rente kortlopende leningen o/g	-50	-50	-50	-50	-50
Ontvangen rente langlopende leningen (u/g)	200	96	96	95	94
Ontvangen rente kortlopende leningen (u/g)	-	-	-	-	-
Totaal	-1.122	-1.102	-1.022	-1.026	-957

Door niet de hele opgenomen langlopend geldlening te herfinancieringen van opgenomen langlopende leningen ontstaat er een rentevoordeel.

Totaal ontstaat een rentevoordeel van € 20.000 ten opzichte van 2017.

Rentes

Activa	Begroting	Pasiva	Begroting
Integraal gefinancierd	96.473	Eigen vermogen	18.862
Project gefinancierd	-	Voorzieningen	9.420
Onderhanden werk	8.001	Schulden bij banken	73.600
Vorderingen	5.000	Overlopende passiva	8.500
Liquide middelen	-		
Overlopende activa	907		
Totaal	110.381	Totaal	110.382

Post	2018	2018
Externe rentelasten totaal		-1.198
Extern rentepercentage totaal	2%	
Externe rentelasten projectfinanciering		-
Externe rente excl. projectfinanciering	nvt	
Rente eigen vermogen		-
Rente voorzieningen		-
Rentepercentage grondexploitaties	2%	
Rente grondexploitaties		232
Rentepercentage voorzieningen op basis van contante waarde	nvt	
Rente voorzieningen contante waarde		-
Bespaarde rente		-

Rentetoerekening		
Externe rentelasten over de korte en lange financiering		-1.198
Externe rentebaten		96
Saldo rentelasten en rentebaten		-1.102
Rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	232	
Rente projectfinanciering die aan het betreffende taakveld wordt toegerekend	-	
Saldo doorberekende rente		232
Aan de taakvelden toegerekende rente		-870
Rente over eigen vermogen		-
Rente over voorzieningen		-
Totaal geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente		-870
De aan de taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		1.842
Rente resultaat op het taakveld Treasury		972

Indien bij de jaarrekening blijkt dat het renteresultaat op het taakveld Treasury groter is dan 25% van de werkelijke rentelasten, dan is de gemeente verplicht dit volgens het BBV te corrigeren.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Koers op Initiatief

Als werkgever van zo'n 200 medewerkers realiseren we ons dat de wereld om ons heen verandert. Die is steeds meer op een andere manier georganiseerd. Sommigen spreken zelfs van een verandering van tijdperk. Niet alleen de rol van de gemeente verandert, wat in deze visie centraal staat, maar ook de manier waarop instanties als de gemeente georganiseerd zijn. Er is de brede ontwikkeling van *centraal, topdown en systeemdenken*, naar *decentraal, bottom up en eigen initiatief*.

Voor organisatie en medewerkers van Diemen vraag dit meer en meer om een andere manier van werken. Daarom was het vanaf 2016 tijd voor vervolgstappen in onze organisatievernieuwing. *Initiatief* staat in deze vernieuwing voorop. Zowel van medewerkers (intern) als van inwoners, bedrijven en instellingen (extern). Initiatief geven we in de organisatie en als gemeente de ruimte. En maken we mede mogelijk. Bijvoorbeeld door *verbinding* te maken en *ontmoeting* te stimuleren. We noemen onze vernieuwing: onze Koers op Initiatief. Het is de gezamenlijke vervolgkoers, na de eerdere Koers op Kwaliteit.

Koers op Initiatief heeft zich in de eerste twee jaren gericht (2016-2017) op het actief stimuleren van een werkcultuur waarin medewerkers (nog) meer initiatief nemen en vanuit (nog) meer ontmoeting en verbinding met inwoners, bedrijven en instellingen hun werk doen. Gezamenlijk wordt een beweging in gang gezet.

Dat doen we door het perspectief van de inwoner of klant nog nadrukkelijker voorop te stellen in ons werk. Door onze betrokkenheid en bevoegenheid nog net iets beter in te zetten, door nieuwe manieren van werken toe te passen. Door nog meer in open contact te staan met de inwoner of klant. En door onderling ervaringen uit te wisselen. Dagelijks op de werkvloer, in acht zogenaamde intekenprojecten van Koers op Initiatief en binnen een aantal programmabrede activiteiten. Met Koers op Initiatief geven organisatie en medewerkers invulling aan de beweging die in deze visie centraal staat.

De logische vervolgstap binnen Koers op Initiatief is om de gewenste competenties over de gehele organisatie te gaan uitstrekken, om de beweging van (nog) meer initiatief, ontmoeting en verbinding te verbreden van koplopers tot (in zekere mate) alle medewerkers. In 2017 is hiermee een start gemaakt, bijvoorbeeld in de vorm van een gezamenlijke "Koers op Initiatief Week", als ook een gericht trainingaanbod. Dit krijgt in 2018 vervolg. Eind 2017 - begin 2018 worden hiervoor ambtelijk de plannen gesmeed, als ook afgestemd op de politiek-bestuurlijke ambities in de nieuwe coalitieperiode.

Samenwerking Duo+

De uitvoering van de bedrijfsvoeringstaken wordt voor Diemen door de Duo+ organisatie uitgevoerd. Net als 2017 is in 2018 de uitvoering van deze taken erop gericht om de organisatie van Duo+ in relatie tot die van de gemeente steeds beter neer te zetten. Hiertoe worden tal van gerichte activiteiten ondernomen.

Dienstverleningsovereenkomst (DVO)

Het afgelopen jaar is er voor de taakgebieden Communicatie en Financiën gewerkt aan een pilot DVO. Deze hebben mede aan de basis gelegen voor de per 2018 over de volle breedte te gebruiken DVO's tussen Duo+ en de deelnemende gemeenten. Doel van het werken met een dienstverleningsovereenkomst is dat dit bijdraagt aan transparantie in de rollen, taken en verantwoordelijkheden die aan Duo+ zijn overgedragen en de hiermee gemoede kosten.

Slimmer Verbinden (SV)

Het programma Slimmer Verbinden is in het leven geroepen om voor Duo+ en de deelnemende gemeenten de basis op orde te brengen wat betreft de harmonisatie van de processen en de modernisering van de ICT. Het programma kent een meerjarige aanpak die doorloopt in 2018 e.v. Na de eerste slag waarbij de nadruk lag op het afronden van de basisvoorzieningen van ICT en de aanbesteding van diverse grote softwarepakketten die in gebruik zijn in de primaire dienstverlening (Sociaal Domein, Burgerzaken, Beheer openbare ruimte etc.), ligt in 2018 de nadruk op het harmoniseren en uitfaseren van de kleinere softwarepakketten. Ten aanzien van de in de grote bedrijfsapplicaties ingerichte processen, waarbij de harmonisatie centraal stond, komt de aandacht in 2018 te liggen op optimalisatie en het borgen van deze processen. Ook blijft in 2018 en verder de aandacht bij het continu doorontwikkelen van de digitale vaardigheden van de medewerkers en verdere ontwikkeling van monitoring en sturing en informatieveiligheid.

Concreet wordt in 2018 op het gebied van de bedrijfsvoering het volgende opgepakt:

Financiën

Financiële pakket Key2Finance

Vanaf 1 januari 2018 gebruiken alle deelnemende gemeenten binnen Duo+ hetzelfde financiële pakket, te weten Key2Finance. Dan zullen de processen in samenhang met dit pakket verder worden geharmoniseerd. Op deze wijze kan een belangrijke stap gezet worden met betrekking tot het verminderen van de kwetsbaarheid en de hiermee samenhangende kosten.

Kwaliteit van de administratie

Het verbeteren van de kwaliteit van de administratie binnen Duo+ is ook in 2018 een belangrijk speerpunt. Het ondersteunen van de budgethouders en het per kwartaal afsluiten van de financiële administratie vragen daarbij in het bijzonder aandacht.

Digitaliseren processen

In 2018 wordt voor alle bij Duo+ aangesloten organisaties gewerkt met één programma bij het opstellen van de planning & control documenten. Dat maakt een zo efficiënt mogelijk verloop van het proces mogelijk. Daarnaast wordt -het optimaliseren van het digitale factureringsproces een belangrijke verbeterpunt. Dit zorgt voor zowel een versnelling in de afhandeling van de facturen als in een beter inzicht in de budgetten.

Fiscaliteit

In 2018 zal een eerste stap gemaakt worden met het inrichten van een Tax Control Framework (TCF). Hiermee komt er meer grip op de belangrijke fiscale geldstromen qua beheer en interne controle. Het beheer en de controle worden hiermee in lijn gebracht en Diemen kan hiermee efficiënt en effectief bijsturen, aangifte(n) indienen en verantwoording afleggen. Het TCF van de gemeente sluit daarmee volledig aan bij Horizontaal Toezicht en de Controleaanpak Belastingdienst.

Juridische Zaken

Samen met Duo+ wordt het inkoop- en aanbestedingsproces in 2018 volgens plan ingericht. Juridische advisering rondom inkoop en aanbesteding vormt een specifiek aandachtspunt. Tevens wordt met behulp van het invoeren van een contractenbank, het contractbeheer en management verder verbeterd.

In 2018 wordt intensiever gecontroleerd of de wettelijke bepalingen over aanbesteden en inzet van flexibele arbeidskrachten volledig worden nagekomen. Het gebruiken van daaraan ondersteunende applicaties en het op orde hebben van de contractenadministratie is daardoor in 2018 extra opportuun.

P&O

Basis op orde

Naast het borgen van de dienstverlening die voortvloeit uit de dienstverleningsovereenkomsten, wordt in 2018 hard gewerkt aan het realiseren van een toekomstbestendige HRM-poot die in staat is om "de klanten" proactief te ondersteunen. Om te bepalen hoe deze doorontwikkeling er uit komt te zien en tot welke uiteindelijke veranderingen dit concreet leidt, wordt een plan van aanpak opgesteld. De gewenste aanpak wordt besproken met de deelnemende gemeenten.

Mobiliteit en talentmanagement

In 2018 en verder staat in het teken van mobiliteit en dus talent management. Aan de ene kant ligt er voor de Duo+ organisatie een bezuinigingstaakstelling welke onder andere wordt gerealiseerd door synergie en efficiency van werkprocessen. De consequentie hiervan is dat het werk met minder inzet van medewerkers wordt gedaan. Dat vraagt ook mobiliteit van en door medewerkers. Hier zal de komende jaren breed op worden ingezet met behulp van talent management.

Goed werkgeverschap

Ook de komende jaren gaat Diemen zich profileren als goede en interessante werkgever. Hiervoor is inmiddels veel ondersteunend materiaal ontwikkeld. Structureel is ruimte gecreëerd om vier trainees binnen de organisatie werkzaam te laten zijn. Het gezamenlijk optrekken van deze trainees met andere potentials binnen de organisatie geeft een positieve impuls. Diemen laat daarmee zien serieus werk te maken van het investeren in de toekomst van de organisatie (zie ook nieuwe ontwikkelingen).

Communicatie

Basis op orde

Ook binnen het team Communicatie van Duo+ wordt in 2018 opnieuw veel energie en tijd gestoken in de basis op orde krijgen. Die basis is en blijft een goede informatievoorziening op dienstverlening, projecten en veranderingen. Doordringen tot de kern, essentie en eenvoud, verbinden als tweede natuur, waarbij goed wordt geluisterd naar de klantwens c.q. hulpvraag; Samen grenzen verleggen, de klant vetrekken en co-creatie bevorderen.

Informatisering en automatisering (I en A)

Het jaar 2018 staat in het teken van zoveel mogelijk harmoniseren/ ontdebelen van informatiesystemen. Dit zorgt voor een stabiele en moderne werkomgeving volgens de landelijk voorgeschreven architectuur.

Parallel hieraan vindt het ontmantelen van de huidige datacenters, waaronder Diemen, plaats. Focus ligt op het verplaatsen, uitfasen (bijvoorbeeld door harmonisatie) of door een SaaS-oplossing vervangen van de huidige informatiesystemen.

In 2018 worden de eerste stappen gezet richting "datagedreven" werken en het optimaal benutten van de landelijke zogeheten Gemeenschappelijke Digitale Infrastructuur (GDI), mede in het kader van de toekomstige Omgevingswet en Smart City initiatieven.

Groei van Diemen en gevolgen voor de formatie

In de raadsvergadering van 30 juni 2016 is kennis genomen van de Nota Integrale visie op de groei van Diemen 2017-2025.

Diemen kent de komende jaren een stormachtige groei en in relatief korte tijd neemt het aantal inwoners ten opzichte van nu met bijna een derde toe. Hoewel het op dit moment nog lastig is om de exacte gevolgen voor de ambtelijke organisatie te beschrijven, staat onmiskenbaar vast dat de werkzaamheden toenemen en de omvang van de organisatie hierop zo adequaat mogelijk dient te zijn aangepast. Globaal genomen wordt uitbreiding met ongeveer 10% van de formatie op termijn voorzien. Vanzelfsprekend wordt elke uiteindelijke formatieclaim zorgvuldig onderbouwd en beoordeeld.

De groeiopgave biedt voor de medewerkers in de organisatie ook voldoende perspectieven. Er is geen gemeente in Nederland van de schaal van Diemen die naast de reeds bestaande (grootstedelijke) dynamiek een vergelijkbaar groeipad ingaat. Kortom, uitdagingen te over.

Naast de groei zijn er meer formatie-uitbreidingen opgenomen in deze begroting die nodig zijn om de huidige kwaliteit van dienstverlening te kunnen voortzetten en te kunnen anticiperen op de groei en nieuwe ontwikkelingen. De dekkingsbronnen van deze formatie-uitbreidingen zijn divers. Onderstaand een overzicht van de verwerkte formatie-uitbreidingen en de bijbehorende dekkingsbron.

Formatie-uitbreidingen	Dekking vanuit	2018	2019	2020	2021
Directie en advies					
Trainees (4,0 fte)		-160	-80	-80	-80
Afdeling Samenleving					
Medewerker Wmo (1,0 fte)	Decentralisaties	-60	-60	-60	-60
Beleidsmedewerker Jeugd (0,5 fte)	Decentralisaties	-35	-35	-35	-35
Coördinatie Brede HOED team (0,5 fte)	Decentralisaties	-35	-35	-35	-35
Medewerker Leerplicht (0,4 fte)	Stelpost Groei	-20	-20	-20	-20
Afdeling Publiekszaken					
Administratief Medewerker Sociale Zaken (0,8 fte)	Decentralisaties	-50	-50	-50	-50
Administratief Medewerker Sociale Zaken (1,2 fte)	Armoedebeleid	-70	-70	-70	-70
Medewerker Burgerzaken (1,0 fte)	Stelpost Groei	-50	-50	-50	-50
Medewerker Klant Contact Centrum (1,0 fte)	Stelpost Groei	-50	-50	-50	-50
Afdeling Ruimtelijk Beheer					
Medewerker Bewonerscontacten (1,0 fte)	Stelpost Groei	-70	-70	-70	-70
Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling					
Beleidsmedewerker Economische Zaken / Wonen (0,4 fte)	Stelpost Groei	-35	-35	-35	-35
Beleidsmedewerker Juridische Zaken (0,5 fte)	Stelpost Groei	-35	-35	-35	-35
Beleidsmedewerker Verkeer (0,5 fte)	Stelpost Groei	-35	-35	-35	-35
AM-secretaris Wonen (0,6 fte)	Bijdrage regio	-50	-50	-	-
AM-secretaris Verkeer en Vervoer (0,1 fte)	Bijdrage regio	-10	-10	-	-
Administratief Medewerker Parkeren (0,4 fte)	Parkeer-opbrengsten	-40	-40	-40	-40
Totaal formatie-uitbreidingen		-805	-725	-665	-665

Zowel de stelpost 'Groei van Diemen' als het verwachte voordeel bij het realistisch begroten van de budgetten binnen het sociaal domein (decentralisaties) zijn in 2018 niet volledig toereikend om alle voorstellen tot formatie-uitbreiding in 2018 te dekken. Daarentegen is het niet de verwachting dat alle functies per 1 januari 2018 ingevuld zijn. Ervan uitgaande dat

de vacatures gemiddeld vanaf het tweede kwartaal ingevuld gaan worden is in de begroting 2018 het budget met € 200.000 verlaagd waarmee in 2018 geen extra claim gelegd wordt op de algemene middelen.

Trainees

Gezien de ontwikkeling van ons personeelsbeleid (die vergrijst), is het van belang om tijdig jonge mensen de organisatie in te laten stromen. Naast dit strategische belang, geldt dat we in onze Diemense organisatie op verschillende vakgebieden aanlopen tegen onvoldoende 'handjes' voor uiteenlopende, tijdelijke klussen. Hiervoor kan een kleine groep jonge ambtenaren soelaas bieden. In den lande voeren al tal van overheidsorganisaties traineeprogramma's, om in de interne vraag naar jong talent te kunnen voorzien.

Om die redenen zijn we april 2017 gestart met een tweejarig traineeprogramma voor vier trainees. De groep is gekoppeld aan vier jonge talenten die al (tijdelijk) in dienst zijn en van hetzelfde opleidingsaanbod gebruikmaken. Het programma wordt betaald uit incidentele middelen en is bedoeld om ervaring op te doen met deze vorm van het binnenhalen van jong talent. Medio 2018 voert het college een evaluatie uit. Op basis daarvan bepalen we het (structurele) vervolg op dit programma. Indien dan wordt besloten om in de huidige vorm door te gaan, dan is vanaf 2019 structureel voor 4 trainees á € 40.000, € 160.000 per jaar nodig.

In deze begroting is de helft van dit bedrag, € 80.000, opgenomen als nieuw beleid. Overige middelen dienen te worden gevonden in vacaturegelden, de stelpost groei danwel in een andere vormgeving (bv niet ieder jaar) van het programma.

Incidentele formatiebehoefte voor projecten

De ambitie van het college blijft hoog en leidt tot de start van veel nieuwe projecten. Daarnaast brengt de groei van Diemen nieuwe vraagstukken met zich mee op het gebied van voorzieningen. Onderstaand een overzicht van de nieuwe projecten en de bestuurlijke oorsprong.

Projecten op basis van coalitieakkoord:

- Realisatie Plantage de Sniep;
- Realisatie Holland Park (herontwikkeling Bergwijkpark Noord);
- Realisatie Spooronderdoorgang;
- Realisatie Oost west as.

Projectvoornemens op basis van coalitieakkoord:

- Realisatie Hockeyvelden;
- Realisatie Middelbare school;
- Verbindingen Diemen Zuid.

Projectvoornemens als gevolg van groei:

- Herhuisvesting Stichting ARQ;
- Herontwikkeling Bergwijkpark Zuid;
- Verplaatsing BP;
- Herontwikkeling Station Diemen Zuid;
- Ontwikkeling Buitenlust;
- Ontwikkeling Spoorzicht;
- Realisatie extra sporthal.

Overige projectvoornemens:

- Herontwikkeling Duranbad.

De uitwerking van deze projecten kan niet binnen de huidige formatie worden vorm gegeven. Ter voorbereiding van deze projecten is extra capaciteit nodig. In onderstaand overzicht zijn per project de benodigde budgetten aangegeven. Op het programma 'Ruimtelijke Ontwikkeling' wordt de capaciteitsbehoefte verder gespecificeerd en de projecten toegelicht. In sommige gevallen kunnen de kosten op een later moment ingebracht worden bij een (nog vast te stellen) grondexploitatie of nog toe te kennen investeringsbudget. Dit vindt via aparte besluitvorming plaats.

Nieuwe projecten				
Extra formatiebehoefte nieuwe projecten (in euro's x 1.000)	2018	2019	2020	2021
Plantage De Sniep #	-	-	-	-
Holland Park #	-	-	-	-
Bergwijkpark Zuid	45	-	-	-
Stichting Arq #	160	45	60	-
Verplaatsing BP	-	-	-	-
Station Diemen Zuid	65	120	80	-
Spooronderdoorgang *	-	-	-	-
Buitenlust #	170	85	45	-
Spoorzicht #	300	330	155	-
Hockeyvelden *	-	-	-	-
Middelbare school *	55	-	-	-
Basisschool *	55	-	-	-
Visie Diemen Zuid *	140	240	235	-
Oost-West as *	-	-	-	-
Duranbad *	-	-	-	-
Extra sporthal *	-	-	-	-
Overige projecten (Arent Krijtstraat, Postkantoor, NUON locatie/depot, Rietschuur, Saan locatie, Verlaging Gooiseweg, Voormalige pastorie)	135	-	-	-
Incidentele formatiebehoefte projecten	1.125	820	575	-
# ten laste van (nog te openen) grondexploitatie				
* ten laste van (nog beschikbaar te stellen) krediet				

Overhead

Bij de vernieuwing van de BBV is de transparantie van de bedrijfsvoeringskosten een belangrijk punt. Het is verplicht voorgeschreven dat de gemeenten inzichtelijk maken wat de overheadkosten zijn. De BBV schrijft voor welke kosten tot de overhead gerekend moeten worden. Onderstaande een overzicht van de overheadkosten in de begroting 2018.

Soort kosten	Specificatie	2018	2019	2020	2021
Bedrijfsvoering algemeen					
Bijdrage gemeenschappelijke regeling	- Duo+	4.945	4.775	4.775	4.775
Bijdrage gemeenschappelijke regeling	- Inkoopbureau Stichting Rijk	115	115	115	115
Salariskosten	- Afdelingsmanagers	440	440	440	440
Salariskosten	- Bestuursadvisering - en ondersteuning	375	375	375	375
Salariskosten	- Ondernemingsraad	60	60	60	60
Salariskosten - Groei van Diemen		35	35	35	35
Overige kosten		65	105	155	255
Bedrijfsvoering financiën					
Bankkosten en invordering		20	20	20	20
Bedrijfsvoering juridische zaken					
Advieskosten		5	5	5	5
Verzekeringen		100	100	100	100
Bedrijfsvoering P&O					
Advertentie en reclamekosten		50	50	50	50
Opleidingen en cursussen		190	190	190	190
Overige kosten		70	70	70	70
Reis- en verblijfkosten		265	265	265	265
Bedrijfsvoering ICT					
Rente en afschrijving		10	10	10	10
Aanschaf hardware (groei)		25	25	25	25
Bedrijfsvoering Facilitair					
Interne doorbelasting		265	225	225	225
Materialen		35	35	35	35
Voedingsmiddelen		45	45	45	45
Kantoorartikelen en benodigdheden		45	45	45	45
Abonnementen		50	50	50	50
Portikosten		50	50	50	50
Overige kosten		25	25	25	25
Bedrijfsvoering Tractie					
Rente en afschrijving		35	35	40	35
Materialen		65	65	65	65
Verzekeringen		35	35	35	35
Brandstof		50	50	50	50
Bedrijfsvoering Huisvesting					
Gemeentehuis		1.065	1.115	1.110	1.110
Gemeentewerf		215	220	215	255
Doorbelasting naar kostendeekkende exploitaties					
Doorbelasting overhead naar kostendeekkende tarieven en grondexploitatie		-1.060	-1.060	-1.060	-1.060
Totaal overhead		7.690	7.575	7.620	7.755

De overheadkosten blijven de komende jaren nagenoeg gelijk.

Als sturingsinstrument zetten we de totale overheadkosten als verhoudingspercentage af tegen de totale salariskosten van de vakafdelingen. Zie hieronder de salariskosten per vakafdeling.

Vakafdeling	Specificatie	2018	2019	2020	2021
Publiekszaken	Salariskosten	2.740	2.740	2.740	2.740
Ruimtelijk Beheer	Salariskosten	2.965	2.965	2.965	2.965
Ruimtelijke Ontwikkeling	Salariskosten	2.635	2.635	2.575	2.575
Samenleving	Salariskosten	1.520	1.560	1.560	1.560
Nota 'Groei van Diemen'	Salariskosten	-	180	380	680
Totaal salariskosten vakafdelingen		9.860	10.080	10.220	10.520

Inzicht in de verhouding tussen de salariskosten en de overhead maakt sturing mogelijk. Dit kan een hulpmiddel zijn bij de invulling van bijvoorbeeld bezuinigingen, maar ook voor de toerekening van overhead naar tarieven en de grondexploitatie.

	2018	2019	2020	2021
Overhead uitgedrukt in percentage van salariskosten vakafdelingen	78%	75%	75%	74%

Deze voorgeschreven wijze van presenteren leidt tot een overheadpercentage van circa 75%. Voor de toerekening van overhead naar de producten, waaronder de tarieven en grondexploitaties rekenen we 60% overhead toe. De basis voor de toerekening zijn de salariskosten (uren) die voor het desbetreffende product (beleidstaak) worden gemaakt.

Door het percentage aan te passen kan sturing gegeven worden aan de lokale lastendruk, maar het heeft bovendien effect op het begrotingssaldo. Er is een maximum ingesteld voor het toe te rekenen overheadpercentage. Het percentage mag namelijk niet hoger zijn dan het door het BBV-verplicht berekende percentage (in casu dus 75%). Voor een bestendige gedragslijn is er gekozen 60% overhead te blijven doorrekenen. Dit ligt in lijn met de toerekening van overhead zoals de afgelopen jaren plaatsvond (vóór deze BBV-aanpassing).

Indicatoren

Indicatie van het behaalde resultaat door te kijken naar	Nul meting	Real. 2015	2016	2017	2018	2019	2020
Arbeidsverzuim	4%	5,3%	4%	4%	4%	4%	4%
Personeelsverloop	7%	5%	10%	11%	11%	11%	11%
Aantal vacatures	15	9	19	22	22	22	22
Realisatie HRM gesprekken	95%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Doorlooptijd te betalen facturen	30	NB	30	30	30	30	30
Aantal fte formatie per 1.000 inwoners (verplicht)	7,012	NB	NB	7,012	6,805	6,333	6,037
Aantal fte bezetting per 1.000 inwoners (verplicht)	6,726	NB	NB	6,726	6,527	6,074	5,791

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Onze gemeente vervult op een aantal manieren de haar in wet en regelgeving opgedragen taken. Veel van die taken pakt Diemen zelf op. Ook voeren we publieke taken tezamen met derde partijen uit. Dat doen we zowel met andere overheden als met particuliere ondernemingen.

Deze paragraaf gaat in op een bijzondere vorm van samenwerking namelijk met partijen waarmee de gemeente een bestuurlijke relatie onderhoudt en waarin zij tevens een financieel belang heeft: de verbonden partijen.

Van een bestuurlijke relatie is sprake wanneer zeggenschap kan worden uitgeoefend door vertegenwoordiging in het bestuur van de verbonden partij en/of door stemrecht in die partij.

Van financieel belang is sprake wanneer de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die niet verhaalbaar zijn in geval van faillissement van de verbonden partij en/of wanneer financiële problemen bij de verbonden partij kunnen worden verhaald op de gemeente.

Partijen waaraan alleen een financieel risico kleeft nemen we op in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Partijen waarmee alleen een bestuurlijk belang is gediend, maken onderdeel uit van één van de programma's.

Deelname aan een verbonden partij is een manier, een instrument, om een gemeentelijk doel te bereiken. Dat betekent in het duale stelsel dat de beslissing tot deelname aan een verbonden partij en ook de aansturing daarvan primair de taak is van het college. De raad heeft daarbij een kaderstellende en controlerende taak. Kernvragen voor de raad zijn bijvoorbeeld of de doelstellingen van de verbonden partijen nog steeds corresponderen met die van de gemeente en of de doelstellingen van de gemeente via de verbonden partijen zijn gerealiseerd. Het budgettaire beslag en het hiermee gepaard gaande financiële risico dat de gemeente met verbonden partijen loopt en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen is hierbij van belang.

Conform artikel 15 van het BBV dient deze paragraaf tenminste te bevatten:

- De visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting;
- De beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen.

Visie en Beleid

Onze gemeente neemt deel in verbonden partijen vanuit een wettelijke opdracht, vanuit het streven naar schaalvergroting en/of ter ondersteuning van beleidsdoelstellingen zoals we deze in de begrotingsprogramma's hebben vastgelegd.

Verbonden partijen voeren in de regel beleid uit dat de gemeente in principe ook zelf kan doen. De gemeente mandateert als het ware de verbonden partij. De gemeente blijft eindverantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's.

De samenwerking met andere overheden en particuliere ondernemingen is erop gericht de belangen van de inwoners van onze gemeente zo goed mogelijk te dienen. Dat kan bijvoorbeeld doordat als gevolg van schaalvergroting meer kwaliteit geboden kan worden en/of de kosten voor de gemeente (en daarmee voor de burger) lager kunnen uitvallen.

De verbonden partijen

De gemeente kent twee soorten verbonden partijen, namelijk deelnemingen en gemeenschappelijke regelingen.

Deelnemingen

Een deelneming in de zin van artikel 379, boek 2 BW, is een participatie in een kapitaalvennootschap (NV, BV, CV of VoF).

Op grond van de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido) mogen gemeenten slechts met het oog op het publieke belang aandelen bezitten in privaatrechtelijke partijen. Deze aandelen worden gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs (of duurzaam lagere waarde).

Wanneer de gemeente van inzicht verandert ten aanzien van de wijze waarop het publieke belang het best gediend is, kan dat tot verkoop van de aandelen leiden. Op dat moment is de intrinsieke waarde of marktwaarde van belang. Die waarde nemen we dan in de toelichting op de balans op.

De gemeente is in het bezit van aandelen van een tweetal vennootschappen:

1.1 Bank Nederlandse Gemeenten N.V. (BNG)			
Vestigingsplaats:	Den Haag		
Soort verbonden partij:	Privaatrechtelijk		
Bestuurlijk belang:	Via het stemrecht in de aandeelhoudersvergadering heeft Diemen zeggenschap in de BNG.		
Mate van sturing:	Reguliere sturing		
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
oordat de bank op grond van haar AAA (Moody's en Standard & Poor's) en AA+ (Fitch)-rating tegen zeer scherpe prijzen toegang heeft tot financieringsmiddelen en dat voordeel doorgeeft aan haar klanten draagt de BNG bij aan het zo laag mogelijk houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.			
Relatie met het programma:	Algemene dekkingsmiddelen		
Ontwikkelingen 2018:			
Momenteel is de begroting 2018 (en daarmee de verwachtingen voor dat jaar) van de BNG nog niet beschikbaar. Naar verwachting komt de begroting uiterlijk in augustus 2017 ter beschikking.			
Financiële gegevens			
Bron financiële gegevens:	BNG Bank jaarcijfers 2016		
Aantal aandelen	8.775		
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 3.739.000	€ 145.348.000	
31 december	€ 3.753.000	€ 149.514.000	€ 369.000

1.2 Meerlanden N.V.			
Vestigingsplaats:	Rijsenhout		
Soort verbonden partij:	Privaatrechtelijk		
Bestuurlijk belang:	Via het stemrecht in de aandeelhoudersvergadering en via een (met Aalsmeer gedeelde) zetel in de Raad van Commissarissen van de Meerlanden heeft Diemen zeggenschap in De Meerlanden.		
Mate van sturing:	Reguliere sturing		
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
Meerlanden pakt haar rol als grondstoffenregisseur in de keten voor de gehele regio en vervult een voortrekkersrol om te komen tot een circulaire samenleving. Een samenleving zonder afval, maar waar grondstoffen na hergebruik en recycling als nieuwe producten worden terug gebracht in de kringloop. Een samenleving waar de openbare ruimte ook leverancier is van grondstoffen en bijdraagt aan een gezonde leefomgeving waar bewoners met plezier wonen, werken en recreëren. Een samenleving waar mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kansen krijgen. Samenwerken is daarbij van cruciaal belang. Samenwerken met gemeenten, samenwerken in de keten, samenwerken met regionale soms landelijke partijen, samenwerken met kennisinstellingen zoals Wageningen en Delft.			
Relatie met het programma:	Leefomgeving en milieu		

1.2 Meerlanden N.V.			
Ontwikkelingen 2018:			
In gezamenlijkheid met de aandeelhoudende gemeenten is een strategische koers opgesteld (Samen sneller circulair 2016-2020) met 6 strategische doelen. Inmiddels is er een uitvoeringsprogramma voor de komende jaren opgezet die invulling geeft aan de strategische doelen.			
Financiële gegevens			
Bron financiële gegevens:		Begroting 2018	
Aantal aandelen		20.427 gewone aandelen en één prioriteitsaandeel	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 0	€ 0	€ 0
31 december	€ 0	€ 0	€ 0

Gemeenschappelijke regelingen

Ingevolge artikel 13 van de Wet op de gemeenschappelijke regelingen zijn de gemeenteraden bevoegd om voor de gemeenschappelijke regelingen die door de raden zijn ingesteld de leden voor het algemeen bestuur aan te wijzen. De samenstelling van de afvaardiging in de Algemene Besturen varieert per gemeenschappelijke regeling. Dit kunnen zowel portefeuillehouders als raadsleden zijn. Het is gebruikelijk dat de portefeuillehouders de raadsleden regelmatig informeren over zaken die de gemeenschappelijke regelingen betreffen. De gemeente is deelnemer in de volgende gemeenschappelijke regelingen:

Bijdrage aan Gemeenschappelijke regelingen	2017	2018
2.01 Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland	1.181	1.202
2.02 Metropoolregio Amsterdam (voorheen Stadsregio)	39	-
2.03 Groengebied Amstelland	133	131
2.04 Sociale recherche Gooi- en Vechtstreek	63	45
2.05 Stichting RIJK	105	115
2.06 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	173	180
2.07 Amstelland-Meerlandenoverleg	20	20
2.08 Ombudsman Metropoolregio Amsterdam	8	8
2.09 Gemeentebelastingen Amstelland	440	491
2.10 Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland OGZ	864	903
2.11 Duo+	4.802	4.945
2.12 Metropoolregio Amsterdam	-	39
Totaal gemeenschappelijke regelingen	7.828	8.040

2.01 Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland			
Vestigingsplaats:	Amsterdam		
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk		
Bestuurlijk belang:	Burgemeester in het Algemeen Bestuur		
Mate van sturing:	Uitgebreide sturing + punt h.		
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
<p>De Veiligheidsregio is belast met de volgende taken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het voorbereiden van de coördinatie bij de bestrijding van crises, rampen en zware ongevallen; • De zorg voor het voorkomen, beperken en bestrijden van brand; • Het beperken van brandgevaar; • Het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en de zorg voor het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand; • De opvang en zorg voor gewonden; • De collectieve opvang van slachtoffers direct na de ramp in opvangcentra en het verlenen van psychosociale hulp; • De bescherming van de volksgezondheid bij ongevallen en rampen met gevaar voor mens en milieu, om zo (extra) gewonden of verergering van letsel te voorkomen; • Het voorzien in de Centrale Post Ambulancevervoer en de Gemeenschappelijke Meldkamer. 			
Relatie met het programma:	Veiligheid en openbare orde		
Ontwikkelingen 2018:			
<p>Preventie en preparatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het verstevigen van de informatiepositie van de veiligheidsregie; • De preparatie op een terroristische aanslag; • Maatwerk risicocommunicatie op basis van burgerbehoefte; • Het inslijpen van de up-to-date crisisorganisatie. <p>Crisis- en incidentbestrijding:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Incidenten worden, op basis van een gedeeld beeld, efficiënt beheerst en bestreden; • Crisisteams kunnen creatief schakelen en contacten leggen met vitale partners die een bijdrage aan de oplossingen van de betreffende crisis kunnen leveren; • Crisiscommunicatie is er opgericht om als overheid in samenwerking met de crisispartners altijd met één mond te spreken. <p>Kwaliteitszorg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De lijn van 2017 doorzetten en blijven leren van crises en incidenten om volgende crises beter te kunnen beheersen en bestrijden. <p>De Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Versterken van de rol in de witte keten; • Professionaliseren/door ontwikkelen van het piketfunctiehuis; • Naast het afhandelen van de adviesaanvragen voor evenementen en participatie in de Regietafel ook verder ontwikkelen van de deskundigheid betreffende advisering op geneeskundige aspecten. <p>Brandweezorg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitzetten van de beleidsvisie "beleid moet je doen"; • Uitvoeren van de nog niet gerealiseerde onderdelen uit de "transitieovereenkomst"; • Ontwikkelen van "risicogestuurd werken"; • Vergroten zelfredzaamheid en de vaardigheden van repressieve medewerkers. <p>Alamering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De harmonisatie naar landelijk uniforme meldkamerprocedures en systemen. 			
Financiële gegevens			
Bron financiële gegevens:	Begroting 2018		
Bijdrage 2017:	€ 1.181		
Bijdrage 2018:	€ 1.202		
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 16.225	€ 18.543	
31 december	€ 10.182	€ 10.603	€ 0

2.02 Vervoerregio Amsterdam			
Vestigingsplaats:	Amsterdam		
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk		
Bestuurlijk belang:	De heer De Haan (gemeenteraadslid) en de heer Scholten (wethouder) in Regioraad. De heer Scholten is tevens voor diezelfde periode lid van het Dagelijks Bestuur.		
Mate van sturing:	Uitgebreide sturing		
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
De Vervoerregio Amsterdam behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van verkeer en vervoer (inclusief openbaar vervoer en infrastructuur).			
Relatie met het programma:	Bereikbaarheid en mobiliteit		
Ontwikkelingen 2018:			
Mobiliteit: <ul style="list-style-type: none"> • Efficiënt gebruik maken van bestaande infrastructuur op het totale verkeersnetwerk; • Ontwikkelen van het Metropoolregio Amsterdam (MRA) programma Smart Mobility 2018-2021 samen met de partners uit de MRA; • Werken we aan een betere bereikbaarheid, leefomgeving en verkeersveiligheid rond het vrachtverkeer in de regio ; • Het bereiken van 'minder verkeersslachtoffers'. Openbaar vervoer: <ul style="list-style-type: none"> • Verbinden van economische bestemmingsgebieden binnen en buiten de regio; • Verhogen van het fietsgebruik, al dan niet in combinatie met het OV; • Samenhang tussen de netwerken voetganger, fiets, auto en OV; • Werken aan duurzame mobiliteit, door efficiënter gebruik van energie en grondstoffen en vermindering van de CO2-uitstoot. Infrastructuur: <ul style="list-style-type: none"> • Betrouwbare en acceptabele reistijden op het regionale wegennet; • Een kwalitatief hoogwaardig Openbaar Vervoernetwerk met betrouwbare en acceptabele reistijden ; • Vlotte doorstroming van het goederenvervoer over de weg, stimuleren van goederenvervoer over water en spoor, ruimte voor bevoorradingsverkeer. 			
Financiële gegevens			
Bron financiële gegevens:	Begroting 2018		
Bijdrage 2017:	€ 0		
Bijdrage 2018:	€ 0		
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 0	€ 0	
31 december	€ 0	€ 0	€ 0

2.03 Groengebied Amstelland	
Vestigingsplaats:	Amstelveen
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk
Bestuurlijk belang:	Wethouder R.P. Grondel vertegenwoordigt onze gemeente in het Algemeen Bestuur (AB) van het Groengebied.
Mate van sturing:	Reguliere sturing
Het openbaar belang wat behartigd wordt:	
De doelstelling van het Groengebied Amstelland kan worden samengevat als: het duurzaam in stand houden van natuur en openluchtrecreatiegebieden in het landelijk gebied tussen Amstelveen en het Amsterdam-Rijnkanaal met een omvang en kwaliteit die voldoet aan de wensen van de inwoners van de omliggende gemeenten en de wijdere regio.	
Relatie met het programma:	Leefomgeving en milieu

2.03 Groengebied Amstelland

Ontwikkelingen 2018:

Programma accenten 2018:

- Faciliteren (nieuwe) evenementen;
- Uitvoeren veiligheidsbeleid aan de hand van het handhavingplan;
- Realiseren middellangetermijn projecten 'Opwaarderen Gaasperplasgebied'. Focus op afronden aanleg hoofdroute Gaasperplas en opwaarderen entrees;
- Uitvoeren meerjarenprogramma Beheerversobering;
- Onderzoeken nieuwe mogelijkheden van inkomstenwerving;
- Cocreatieproces verduurzaming Ouderkerkerplas en concrete initiatieven begeleiden.

Financiële gegevens

Bron financiële gegevens:	Begroting 2018		
Bijdrage 2017:	€ 133		
Bijdrage 2018:	€ 131		
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 2.423	€ 0	€ 0
31 december	€ 2.433	€ 0	€ 0

2.04 Sociale recherche Gooi- en Vechtstreek

Vestigingsplaats:	Bussum
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk
Bestuurlijk belang:	Geen
Mate van sturing:	Reguliere sturing

Het openbaar belang wat behartigd wordt:

Het samenwerkingsverband tussen elf gemeenten is belast met de opsporing van fraude op het gebied van de bijstandswetgeving.

Relatie met het programma:	Inkomen en armoedebeleid
----------------------------	--------------------------

Ontwikkelingen 2018:

Er zijn in 2018 geen grote veranderingen te verwachten.

Financiële gegevens

Bron financiële gegevens:	Begroting 2018		
Bijdrage 2017:	€ 63		
Bijdrage 2018:	€ 45		
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 0	€ 0	€ 0
31 december	€ 0	€ 0	€ 0

2.05 Stichting RIJK

Vestigingsplaats:	Heemstede
Soort verbonden partij:	Privaatrechtelijk
Bestuurlijk belang:	De gemeentesecretaris van Diemen maakt als secretaris deel uit van het Dagelijks Bestuur.
Mate van sturing:	Reguliere sturing

Het openbaar belang wat behartigd wordt:

In de statuten is de doelstelling als volgt beschreven: 'Het creëren van voordelen op zowel financieel, kwalitatief als procesmatig gebied voor zelfstandige gemeenten, onder andere door het faciliteren van een regionaal inkoopbureau en voorts al hetgeen met één en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords'.

Relatie met het programma:	Bestuur en dienstverlening
----------------------------	----------------------------

Ontwikkelingen 2018:

Aan de inkoopfunctie van Diemen zal steeds meer via de Duo+ samenwerking invulling worden gegeven.

Financiële gegevens

Bron financiële gegevens:	Begroting 2018		
Bijdrage 2017:	€ 105		

2.05 Stichting RIJK			
Bijdrage 2018:		€ 115	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 386	€ 0	
31 december	€ 380	€ 0	€ 0

2.06 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied			
Vestigingsplaats:		Zaandam	
Soort verbonden partij:		Publiekrechtelijk	
Bestuurlijk belang:		Diemen heeft, samen met andere A-M gemeenten, één vertegenwoordiger in het Dagelijks Bestuur. Wethouder Grondel vertegenwoordigt Diemen in het Algemeen Bestuur.	
Mate van sturing:		Uitgebreide sturing	
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
Op Rijksniveau is bepaald dat de vergunningverlening, toezicht en handhaving aangaande bedrijven met een bepaald milieurisico een kwaliteitsimpuls diende te krijgen door verplichte samenwerking bij uitvoering van deze taak.			
Relatie met het programma:		Ruimtelijke ontwikkeling	
Ontwikkelingen 2018:			
De ODNZKG is druk bezig om de bedrijfsvoering te verbeteren door doorontwikkeling van de ingevoerde systematiek van Prestatiegericht financieren en het Uniforme uitvoeringsniveau. De raad is daarover reeds uitgebreid geïnformeerd in het kader van de jaarstukken 2016 en begroting 2018.			
Financiële gegevens			
Bron financiële gegevens:		Begroting 2018	
Bijdrage 2017:		€ 173	
Bijdrage 2018:		€ 180	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 3.125	18.522	
31 december	€ 3.125	17.013	€ 0

2.07 Amstelland-Meerlanden Overleg			
Vestigingsplaats:		Haarlemmermeer	
Soort verbonden partij:		Publiekrechtelijk	
Bestuurlijk belang:		Diemen wordt in de regiegroep (Dagelijks Bestuur) vertegenwoordigd door burgemeester Boog. Daarnaast vindt tweemaal per jaar een plenair overleg plaats, waaraan alle collegeleden deelnemen. Tevens zijn er domeinoverleggen voor de wethouders en een secretarissenoverleg.	
Mate van sturing:		Reguliere sturing	
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
De AM-partners zetten de meerwaarde en kracht van het Amstelland-Meerlanden Overleg in voor een krachtig ontwikkelende regio en onze belangen daarbij. Zij blijven zich profileren als hét platform voor de zuidflank van de Metropoolregio Amsterdam (MRA). Het is voor de toekomst van de MRA en voor een krachtig bestuur nodig, dat een balans bestaat tussen Amsterdam en de vier flanken van de metropoolregio. Ook ziet Diemen hen als brug naar de burens, zoals de Duin- en Bollenstreek en de ontwikkelende Gooi- en Vechtstreek. Zij benutten het platform om onze gezamenlijke belangen te behartigen in de MRA en de vervoersregio.			
Relatie met het programma:		Bestuur en dienstverlening	
Ontwikkelingen 2018:			
Bij de doorontwikkeling van de Metropoolregio Amsterdam (MRA) is een belangrijke rol weggelegd voor de deelregio's. Voor Diemen is dit Amstelland-Meerlanden. In 2017 is aan de werkwijze van de deelregio AM nader vorm gegeven. Dit krijgt in 2018 vervolg.			
Financiële gegevens			
Bron financiële gegevens:		Begroting 2018	
Bijdrage 2017:		€ 20	
Bijdrage 2018:		€ 20	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 0	€ 0	

2.07 Amstelland-Meerlanden Overleg			
31 december	€ 0	€ 0	€ 0

2.08 Ombudsman Metropoolregio Amsterdam			
Vestigingsplaats:	Amsterdam		
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk		
Bestuurlijk belang:	Op basis van de gemeenschappelijke regeling (GR) is aan de Raad van de gemeente Amsterdam mandaat verleend om jaarlijks de begroting van de ombudsman voor het volgende kalenderjaar vast te stellen.		
Mate van sturing:	Reguliere sturing		
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
Als gemeente willen wij de dienstverlening zo goed mogelijk afstemmen op de wensen van onze burgers. Eventuele klachten van burgers over de manier waarop een medewerker of bestuurder hem/haar te woord heeft gestaan of over de wijze van dienstverlening, nemen wij serieus. Op grond van de klachtenregeling kunnen burgers een officiële klacht over een gedraging van de gemeente indienen. Daarnaast fungeert de Ombudsman als externe klachtinstantie voor de gemeente Diemen. Burgers kunnen daar terecht als ze ontevreden zijn over de wijze waarop hun klacht is afgehandeld.			
Relatie met het programma:	Bestuur en dienstverlening		
Ontwikkelingen 2018:			
Er zijn in 2018 geen majeure ontwikkelingen te verwachten.			
Financiële gegevens			
Bron financiële gegevens:	Begroting 2018		
Bijdrage 2017:	€ 8		
Bijdrage 2018:	€ 8		
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 0	€ 0	€ 0
31 december	€ 0	€ 0	€ 0

2.09 Gemeentebelastingen Amstelland			
Vestigingsplaats:	Amstelveen		
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk		
Bestuurlijk belang:	Geen		
Mate van sturing:	Reguliere sturing		
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
Door de krachten van een aantal gemeenten te bundelen in het samenwerkingsverband ontstaat een belastingorganisatie met meer kennis, kunde en personeelsformatie om het hoofd te bieden aan de ingewikkelde belastingwetten en -regels. Het uitgangspunt bij de samenwerking is dat elke gemeenteraad zelf het eigen belastingbeleid en de plaatselijke belastingtarieven blijft bepalen. Het samenwerkingsverband verzorgt de uitvoering hiervan.			
Relatie met het programma:	Leefomgeving en milieu & Algemene dekkingsmiddelen		
Ontwikkelingen 2018:			
In 2017 heeft er een forse stijging van het aantal Waardering Onroerendezaakbelasting (WOZ)-bezwaarschriften plaatsgevonden. De verwachting is dat deze stijging zich in 2018 doorzet. Tevens verandert vanaf 2022 de grondslag van de waardering van kubieke meters naar vierkante meters. Dit vergt om een omzetting van de waardering van 100.000 woningen. Daarnaast is het verder optimaliseren van de bedrijfsvoering een continu-proces.			
Financiële gegevens			
Bron financiële gegevens:	Begroting 2018		
Bijdrage 2017:	€ 440		
Bijdrage 2018:	€ 491		
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 0	€ 0	€ 0
31 december	€ 0	€ 0	€ 0

2.10 Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland	
Vestigingsplaats:	Amstelveen
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk

2.10 Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland			
Bestuurlijk belang:		Wethouder Grondel vertegenwoordigt Diemen in het Algemeen Bestuur	
Mate van sturing:		Uitgebreide sturing	
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
Op grond van de Wet publieke gezondheid is het verplicht dat alle gemeenten binnen een veiligheidsregio gezamenlijk een regionale GGD in stand moeten houden op dat schaalniveau. Om aan die verplichting te voldoen maakt de GR OGZ Amstelland op haar beurt weer deel uit van de GR GGD Amsterdam Amstelland. De GR Amsterdam Amstelland is het samenwerkingsverband dat de regionale GGD in stand houdt.			
Relatie met het programma:		Sociaal domein	
Ontwikkelingen 2018:			
De GGD richt zich in 2018 voornamelijk op de uitvoering van de taken die zijn vastgelegd in het basistakenpakket. In 2016 is het basistakenpakket in werking getreden voor de jeugdgezondheidszorg. In 2018 wordt gewerkt aan een productenboek het basistakenpakket voor de overige taken. Naast de feitelijke en inhoudelijke beschrijving wordt ook, meer dan voorheen, aandacht besteed aan de wijze van samenwerking en werkwijzen met als doel tot afspraken te komen die aansluiten bij de lokale situaties van de regiogemeenten.			
Financiële gegevens			
Bron financiële gegevens:		Begroting 2018	
Bijdrage 2017:		€ 864	
Bijdrage 2018:		€ 903	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 707	€ 544	
31 december	€ 717	€ 579	€ 0

2.11 Duo+			
Vestigingsplaats:		Ouderkerk aan de Amstel	
Soort verbonden partij:		Publiekrechtelijk	
Bestuurlijk belang:		Burgemeester Boog zit in het Algemeen Bestuur	
Mate van sturing:		Intensieve sturing	
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
De GR Duo+ voert derhalve per 1 januari 2016 de bedrijfsvoering uit voor de drie deelnemers en tevens de uitvoeringstaken rondom buurt en burger voor twee van de deelnemers (Uithoorn en Ouder-Amstel).			
Relatie met het programma:		Bestuur en dienstverlening	
Ontwikkelingen 2018:			
Binnen bedrijfsvoering zijn er vijf speerpunten opgesteld waarmee Duo+ zich gaat bezighouden, te weten: <ul style="list-style-type: none"> • Harmoniseren financiële administratie; • Doorontwikkelen websites; • Administratie van ingeleende externe arbeidscapaciteit op orde; • De ambitie van de servicedesk is om in 2018 10% meer calls binnen 5 minuten op te kunnen lossen binnen FrontOffice; • Doorontwikkeling monitoring en sturing. 			
Financiële gegevens			
Bron financiële gegevens:		Begroting 2018	
Bijdrage 2017:		€ 4.802	
Bijdrage 2018:		€ 4.945	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 0	€ 0	€ 0
31 december	€ 0	€ 0	€ 0

2.12 Metropoolregio Amsterdam (MRA)	
Vestigingsplaats:	Amsterdam
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk (convenant)
Bestuurlijk belang:	Getrapte vertegenwoordiging via Amstelland-Meerlandenoverleg
Mate van sturing:	Reguliere sturing

2.12 Metropoolregio Amsterdam (MRA)			
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
De MRA telt drie platforms: Ruimte, Economie, Mobiliteit. Onder het platform Ruimte vallen de portefeuillehoudersoverleggen Wonen, Duurzaamheid en Landschap.			
Relatie met het programma:		Bestuur en dienstverlening	
Ontwikkelingen 2018:			
<p>In 2017 is het MRA Convenant tot stand gekomen tussen de colleges/dagelijks besturen van de provincies Noord-Holland en Flevoland, 33 gemeenten en de Vervoerregio Amsterdamwordt. Voor 2018 is het voor het eerst een werkplan en bijbehorende begroting opgesteld, en vastgesteld in de Regiegroep van de MRA. Dit proces bestaat jaarlijks uit twee delen: in de Regiegroepbijeenkomst van april wordt de verantwoording over het voorgaande jaar vastgesteld, en wordt een globale begroting voor het volgende jaar vastgesteld. Dit zodat gemeenten en provincies in hun eigen kadernota's rekening kunnen houden met de gevraagde MRA bijdragen. In de Regiegroepbijeenkomst in oktober wordt het werkplan met daarbij een gedetailleerde begroting voor het volgende jaar vastgesteld, zodat gemeenten en provincies hiermee rekening kunnen houden bij hun eigen begrotingsbehandeling. Het werkplan en de begroting zijn opgebouwd uit een totaal overzicht, de begrotingen van de Platforms Economie, Ruimte en Mobiliteit en de begroting van het MRA Bureau.</p> <p>Het jaar 2018 wordt voor de MRA-samenwerking direct een bijzonder jaar. Naast het traject van de actualisatie van de MRA Agenda zijn er in bijna alle gemeenten raadsverkiezingen. Er komen veel nieuwe raadsleden en colleges. Vanaf het voorjaar van 2018 worden de nieuwe raden en hun bestuurders actief betrokken bij de MRA. Samen met de andere activiteiten in het MRA Werkplan 2018 wordt op deze wijze verder gewerkt aan een breed draagvlak voor het bestuurdersnetwerk van de Metropoolregio Amsterdam.</p>			
Financiële gegevens			
Bron financiële gegevens:		Begroting 2018	
Bijdrage 2017:		€ 0	
Bijdrage 2018:		€ 39	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 0	€ 0	
31 december	€ 0	€ 0	€ 0

Paragraaf Grondbeleid

Algemeen beleid

In december 2011 is de Nota Grondbeleid 2011-2016 door de gemeenteraad van de gemeente Diemen vastgesteld. Hiermee heeft de gemeente Diemen haar grondbeleid voor de komende jaren uiteengezet. Uit de Nota Grondbeleid volgt bovendien dat de gemeente Diemen in het vervolg haar grondprijzen vastlegt in een Nota Grondprijzen. De Nota Grondprijzen wordt tenminste één keer per twee jaar geactualiseerd en door het college van B&W vastgesteld. De eerstvolgende actualisatie voorzien we in 2018.

Daarnaast stelt de nota Grondbeleid dat de gemeente Diemen elk jaar bij de jaarrekening het Meerjarenperspectief Grondzaken (MPG) aanbiedt aan de gemeenteraad. Hierin wordt de verantwoording afgelegd en inzicht gegeven in alle activiteiten m.b.t. het beheren en exploiteren van gronden; o.a. over grondexploitaties en 'gronden niet in exploitatie'.

Tot slot is vastgesteld dat de gemeente Diemen in het vervolg de voorkeur geeft aan passief grondbeleid. De ervaring van de afgelopen jaren met Bergwijkpark Noord (Holland Park) is dat ook grote herontwikkelingen mogelijk zijn, zonder dat de gemeente via actieve grondverwerving hiervoor de aanjager hoeft te zijn. Via bestemmingsplan en anterieure overeenkomsten heeft de gemeente toch voldoende sturingsmiddelen. We voorzien dat we in 2018 hiervoor ook een beleidsnota Kostenverhaal ter besluitvorming aanbieden, teneinde de hoofdlijnen voor de financiële afspraken ingeval passief grondbeleid aan de orde is, vast te leggen.

Daarnaast blijft de gemeente haar eigen grondposities die reeds sinds lange tijd in bezit zijn, de komende jaren ontwikkelen.

Grondexploitaties

Plantage de Sniep en de Verrijn Stuartweg 3-5 zijn momenteel de enige grondexploitaties in de gemeente Diemen.

Projectinhoud

De projectinhoud van Plantage de Sniep wordt beschreven in Paragraaf 8 Grootschalige Projecten.

Financieel

De grondexploitaties voor Plantage de Sniep en Verrijn Stuartweg 3-5 zijn via het Meerjarenperspectief Grondzaken in 2017 geactualiseerd ten behoeve van de Jaarrekening 2016. Een overzicht van de financiële stand van zaken wordt in het MPG gegeven

Berekeningsmethodiek

Grondexploitaties worden doorgerekend met de Dynamische Eindwaarde Methodiek. Dat wil zeggen dat bij het berekenen van het resultaat alle kosten en opbrengsten inclusief inflatie en rente tot de einddatum van het project worden meegenomen. In de gemeente Diemen wordt gerapporteerd op basis van het resultaat bij afsluiting van het project (de eindwaarde).

Voor deze berekening worden de volgende parameters gehanteerd:

- Kostenstijging/inflatiecorrectie investeringen: 1,5% per jaar;
- Opbrengstenstijging/inflatiecorrectie opbrengsten: 0,0% per jaar;
- Rentepercentage investeringen en opbrengsten: 2,0% per jaar (conform BBV-regelgeving).

Gronden niet in exploitatie

In het MPG bij de Jaarrekening 2015 was in de grondbalans een aantal gronden opgenomen als Niet in Exploitatie Genomen Gronden (NIEGG), de zogenaamde strategische gronden. Op basis van de nieuwe BBV-regelgeving is de categorie NIEGG per 1 januari 2016 komen te vervallen en worden deze gronden vanaf dat moment verantwoord als aparte subcategorie strategische gronden onder de Materiële Vaste Activa (MVA).

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar het MPG.

Paragraaf Lokale heffingen

Algemeen

De paragraaf lokale heffingen bevat alle onderwerpen die volgens artikel 10 van het BBV in deze paragraaf aan de orde moeten komen, te weten:

- De inkomsten;
- Het beleid ten aanzien van lokale heffingen;
- Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen;
- Een aanduiding van de lokale lastendruk;
- Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Ontwikkelingen

Verruiming lokale belastingen

Gemeenten moeten en mogen meer bepalen. Maar dan moeten zij ook de afweging taken/middelen kunnen maken. 'Bepalen betekent betalen, ook dat is lokale democratie!' Dat is de conclusie van de commissie Financiële ruimte voor gemeenten.

Op verzoek van de VNG boog deze commissie onder leiding van Alexander Rinnooy Kan zich over een nieuwe vormgeving van de gemeentelijke financiën. Een vormgeving die de (verruimde) verantwoordelijkheid van gemeenten weerspiegelt.

De commissie heeft onderzocht in hoeverre het lokale belastinggebied een bijdrage kan leveren aan de oplossing van problemen die door de trends worden veroorzaakt. Hierbij heeft de commissie een aantal aanbevelingen gedaan voor het gemeentelijke belastinggebied. Hierbij worden genoemd:

- De invoering van een ingezetenenbelasting (een vast bedrag per inwoner);
- De verbreding van de OZB (onder meer herinvoering gebruikersdeel woningen);
- De vereenvoudiging van de overige lokale belastingen (samenvoeging/afschaffing van enkele belastingen).

Momenteel zijn dit alleen nog adviezen. Of alle aanbevelingen in wetgeving worden omgezet, dan wel wanneer, is nog niet duidelijk op dit moment en zijn waarschijnlijk onderdeel van het nieuwe regeerakkoord. De aanbevelingen geven wel aan dat er de komende jaren veranderingen op komst zijn voor wat betreft het financieel domein en de lokale belastingwetgeving.

De geraamde opbrengsten

Op hoofdlijnen hebben we de volgende belastingen en retributies voor 2018 tot en met 2021 geraamd:

Opbrengsten Bedragen x € 1.000	Rekening 2016	2017	2018	2019	2020	2021
Onroerende zaakbelastingen						
- woningen (eigenaren)	2.898	2.970	3.255	3.440	3.625	3.670
- niet-woningen (eigenaren)	1.544	1.550	1.575	1.575	1.575	1.575
- niet-woningen (gebruikers)	1.210	1.200	1.220	1.220	1.220	1.220
Precariobelasting	492	625	500	500	500	500
Toeristenbelasting	38	36	77	157	157	157
Parkeerbelasting	556	374	658	403	784	434
Afvalstoffenheffing	3.769	3.675	3.650	3.650	3.650	3.650
Rioolheffing	2.831	2.819	2.824	2.829	2.834	2.834
Marktgeden	43	56	56	56	56	56
Burgerzaken	629	630	630	630	630	630
Bouwleges	2.414	1.928	1.707	797	797	797
Overige leges	75	46	47	47	47	45
Totaal	16.499	15.909	16.199	15.304	15.875	15.568

Het beleid ten aanzien van lokale heffingen

Alleen belastingen mogen bestemd worden voor zaken die de gemeente zelf bepaalt. Belastingen in Diemen zijn de OZB, de precario-, honden-, reclame-, parkeer- en toeristenbelasting. De onroerende zaak belasting (OZB) is het belangrijkste gemeentelijke belastinginstrument.

Rechten (voorheen bekend onder de term retributies) mogen alleen ten goede komen aan de kosten die er voor gemaakt worden. Dit zijn de zogenaamde geormerkte heffingen. De geormerkte heffingen die in Diemen geheven worden zijn de afvalstoffenheffing en rioolheffing.

Daarnaast geldt dat de andere belastingen maximaal 100% kostendekkend mogen zijn, zoals de leges uit (waaronder de omgevingsvergunning), de marktgeldverordening en parkeergelden.

In 2016 is de 'Nota Lokale Heffingen 2016' vastgesteld. In deze nota is aangegeven hoe sturing van de raad mogelijk is. Belangrijke vragen bij de sturing van de lokale lastendruk zijn:

1. Welke belastingen wil en kan een gemeente opleggen?
2. Wat is de grondslag van de belasting?
3. Welke kosten worden naar een tarief doorgerekend?

Ontwikkeling WOZ-waarden

De WOZ-waarden worden ieder jaar opnieuw vastgesteld. De peildatum ligt één jaar voor het belastingjaar. De Waarderingskamer houdt toezicht op de tijdige en correcte uitvoering van de Wet WOZ en geeft zijn goedkeuring alvorens de vastgestelde waarden mogen worden beschikt. Deze WOZ-beschikking wordt afgedrukt op het gecombineerde aanslagbiljet gemeentelijke heffingen. Op deze aanslag staan ook de aanslagen afvalstoffenheffing, rioolheffing en (voor zover van toepassing) de hondenbelasting afgedrukt. Deze werkzaamheden zijn vanaf 2013 uitbesteed aan Gemeentebelastingen Amstelland.

De prognose voor 2018 is gebaseerd op een analyse van de waardeontwikkeling tot augustus 2017. Deze voorlopige prognose laat zien dat de waarde van de woningen stijgt met gemiddeld 10% en dat de waarde van de niet-woningen stijgt met 1%. Deze cijfers worden in het najaar van 2017 nog aangepast. Conform bestendig beleid zal de actuele beschikbare waardeontwikkeling worden verwerkt bij de vaststelling van de belastingverordeningen. De belastingverordeningen worden in december vastgesteld en bevatten alle belastingtarieven voor het jaar 2018.

WOZ-waarde (belastingcapaciteit) Bedragen x € 1.000	Begroting 2017	Begroting 2018
Woningen	2.912.790	3.316.570
Niet-woningen	540.000	545.400
Totaal WOZ waarde (eigenaren)	3.452.790	3.861.970

In bovenstaande tabel is bij de WOZ-waarde voor 2018 rekening gehouden met de areaaluitbreiding die in 2017 heeft plaatsgevonden.

Onroerend zaakbelasting

Er zijn drie soorten onroerend zaakbelasting (OZB) die geheven worden:

1. OZB voor eigenaren van woningen;
2. OZB voor eigenaren van niet-woningen;
3. OZB voor gebruikers van niet-woningen.

Het is wettelijk niet mogelijk om verschillende tarieven te hanteren bij woningen voor bijvoorbeeld vrijstaande huizen en appartementen of koop- en huurhuizen. Ook is het niet toegestaan om bij de categorie niet-woningen onderscheid te maken in tarieven voor bijvoorbeeld courante objecten (winkels, kantoren, en dergelijke) en incurante objecten (scholen, sportcomplexen en dergelijke).

Het OZB-tarief is een percentage van de waarde van het onroerend goed, het object. Bij de bepaling van het OZB-tarief stuurt de gemeente op resultaat, met andere woorden op de totale belastinginkomsten. Voor het bepalen van het belastingtarief zijn er twee belangrijke variabelen, namelijk: de geraamde opbrengst en de waarde van al het onroerend goed in de gemeente.

Verder wordt bij de berekening van het tarief rekening gehouden met verminderingen vanwege bijvoorbeeld: leegstand bij niet-woningen, bezwaar- en beroep, vrijstellingen, kwijtschelding etcetera.

OZB-tarieven als percentage van de WOZ-waarde	2017	2018
Woningen - eigenaar	0,1052%	0,0972%
Niet-woningen - eigenaar	0,2686%	0,2702%
Niet-woningen - gebruiker	0,2552%	0,2567%

Bij de berekening van deze indicatieve OZB-tarieven is rekening gehouden met:

- een verhoging van 1,6% van de totale opbrengst;
- een waardestijging van 10% bij de woningen;
- een waardestijging van 1% bij de niet-woningen;
- en de areaaluitbreiding zoals opgenomen in de nota over de groei van Diemen.

Precariobelasting

De gemeente heft precariobelasting voor het hebben van voorwerpen op, onder of boven de voor de publieke dienst bestemde gemeentegrond. Ver uit het grootste deel van deze belastingopbrengst wordt ontvangen van nutsbedrijven voor de leidingen die in gemeentegrond liggen. Voorts ontvangen we opbrengsten als gevolg van verleende vergunningen.

Al enige jaren melden wij in deze paragraaf een mogelijke afschaffing van de precariobelasting op kabels en leidingen. Over de afschaffing van precario op nutsnetwerken stelt de minister dat het beste is dat te regelen bij een komende grotere hervorming/verruiming van het gemeentelijk belastinggebied. Daarin kunnen de effecten worden opgevangen. Hierop vooruitlopend stuurde de minister in 2016 een wetsvoorstel naar de Tweede Kamer om ervoor te zorgen dat gemeenten vanaf 1 januari 2017 de nu geldende tarieven voor precario op nutsnetwerken niet verder kunnen verhogen, en dat het aantal gemeenten dat deze vorm van precario heft, niet verder stijgt.

Het wetsvoorstel is aangenomen en gaat uit van afschaffing van de precario op kabels en leidingen. De gemeenten hebben nog vijf jaar de mogelijkheid om precariobelasting te heffen. Na vijf jaar is precarioheffing op nutsnetwerken niet meer mogelijk.

In de begroting 2018 is deze afbouw opgenomen. Vanaf 2018 is in het meerjarenperspectief een dotatie opgenomen ten gunste van de algemene reserve. De dotatie van de reserve bedraagt jaarlijks 20% van de opbrengst, zodat we in het meerjarenperspectief geleidelijk wennen aan de lagere opbrengsten. Zie onderstaand schema:

	2018	2019	2020	2021
Geraamde opbrengst precario	500	500	500	500
Geraamde dotatie aan algemene reserve	100	200	300	400

Tot en met 2022 blijven we het huidige tarief hanteren, indexeren is niet meer toegestaan.

Toeristenbelasting

De gedachte achter de toeristenbelasting is dat een gemeente kosten maakt voor voorzieningen die ook door niet-inwoners worden gebruikt, maar waarvoor geen vergoeding uit het Gemeentefonds wordt verkregen. Hoewel de naam anders doet vermoeden, kan dus ook niet-toeristisch verblijf belast worden. De opbrengst van de toeristenbelasting vloeit naar de algemene middelen van de gemeente. De toeristenbelasting wordt geheven op personen die niet staan ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand (GBA). De toeristenbelasting wordt veelal verhaald op die instanties die gelegenheid bieden tot verblijf met overnachting, zoals hoteliers, pensionhouders, Bed & Breakfast accommodaties en dergelijke. De verblijfbieder kan de toeristenbelasting doorberekenen aan degene die bij deze instanties overnachten. Vanaf 2013 worden ook vier Bed & Breakfast bedrijven in de heffing betrokken. De opbrengst van deze belastingplichtigen is echter gering.

In de 'Nota integrale visie op de groei van Diemen 2017-2025' staat vermeld dat er twee nieuwe hotels worden geopend in Diemen. Beide hotels liggen in of in de nabijheid van Holland Park /Bergwijkpark. De capaciteit van het in 2017 op te leveren hotel is 170 bedden. In 2018 staat een tweede hotel (300 bedden) gepland. Het is in onderzoek of dit een hotel gaat worden of een 'short-stay' appartementencomplex. Financieel gezien levert deze keuze geen risico's op. Wanneer het geen hotel wordt dan ontvangen we geen toeristenbelasting

maar wordt dit gecompenseerd door meer inkomsten in de algemene uitkering (hoger woningaantal). Een combinatie van een hotel en 'short-stay' appartementencomplex behoort ook tot de mogelijkheden.

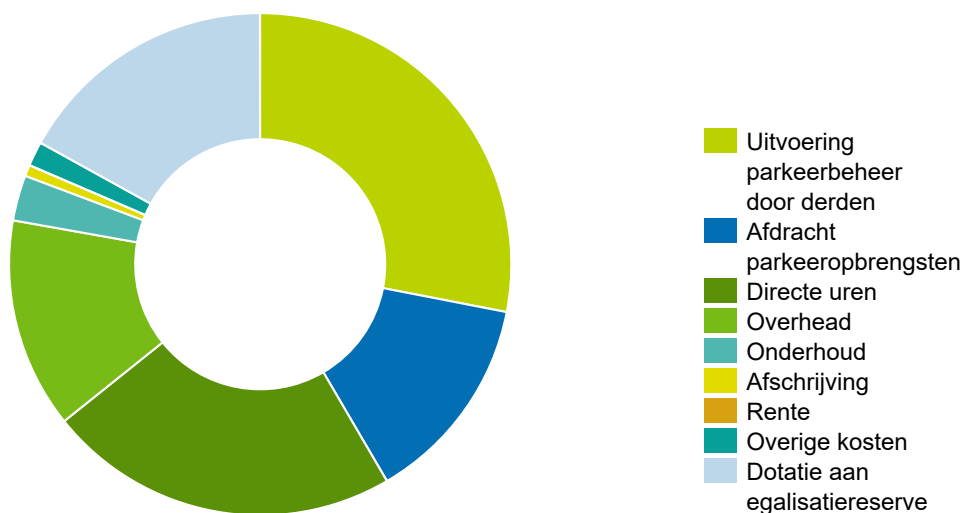
Qua extra opbrengsten toeristenbelasting is de onderstaande berekeningswijze gebruikt:

- aantal bedden X 360 (= aantal dagen van het jaar) X 80% (=gemiddelde bezettingsgraad) X € 1,00 (= tarief toersitenbelasting per persoon per nacht).

Parkeerbelasting

Bij het vaststellen van de parkeernota is uitgegaan van een dekkende parkeerexploitatie. De geheven tarieven worden gebruikt ter dekking van de kosten en handhaving die gemaakt worden voor het product parkeren.

Soort kosten	2018	Soort opbrengsten	2018
Uitvoering parkeerbeheer door derden	-230	Parkeervergunningen en naheffingsaanslagen	558
Afdracht parkeeropbrengsten	-111	Belparkeren	75
Directe uren	-186	Parkeerautomaten	25
Overhead	-111	Bijdrage uitvoering parkeerbeheer	112
Onderhoud	-24	Verkoop niet duurzame goederen	50
Afschrijving	-6		
Rente	-		
Overige kosten	-13		
Dotatie aan egalisatiereserve	-139		
Totaal toegerekende kosten	-820	Totaal opbrengsten	820
Saldo			-

Opbouw tarief parkeren

Rechten

Onder een recht (of voorheen een retributie) wordt verstaan: een gedwongen betaling aan de (lokale) overheid ter zake van een concrete, door de (lokale) overheid als zodanig, *individueel* bewezen dienst. Op dit punt verschilt zij van een belasting, waar geen

rechtstreekse concrete tegenprestatie tegenover staat. Wanneer er twijfel is of het om een belasting dan wel om een retributie gaat, kiest de rechtspraak meestal voor de kwalificatie als belasting, omdat dit meer rechten verleent aan de burger.

In Diemen worden de volgende rechten geheven:

- Afvalstoffenheffing;
- Rioolheffing;
- Leges;
- Marktgeden;
- Lijkbezorgingsrechten.

Bij de ramingen voor de heffingen met een directe tegenprestatie streven we zoveel mogelijk kostendekkendheid na. Uitzondering hierbij is de markt waarbij ook naar tarieven in de omliggende gemeenten wordt gekeken om ons zo niet “uit de markt” te prijzen. Bij de diverse leges spelen naast het streven naar kostendekkendheid ook andere factoren een rol. Zo heeft de wetgever een aantal tarieven vastgesteld, bijvoorbeeld voor de Verklaring omtrent gedrag, reisdocumenten en rijbewijzen (rijksdeel). Ook de tarieven voortvloeiende uit de Wet op de Kansspelen worden landelijk bepaald. Daarnaast houden we bij het vaststellen van de tarieven ook rekening met de regionaal of landelijk gangbare tarieven. Per afzonderlijke recht geven we een korte toelichting. Bij alle rechten, met uitzondering van afval- en rioolheffing, passen we een inflatiecorrectie van 1,6% toe.

Afvalstoffenheffing

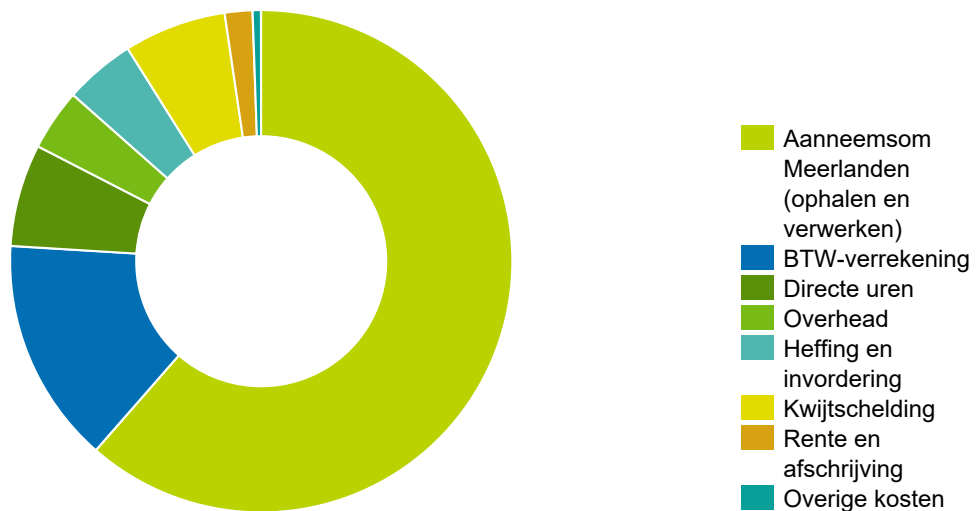
Afvalstoffenheffing wordt in rekening gebracht voor het ophalen en verwerken van huishoudelijk afval. Uitgangspunt voor de tariefsbepaling is 100% kostendekkendheid. Bij de afvalstoffenheffing wordt een tariefsdifferentiatie toegepast. Dat wil zeggen dat onderscheid wordt gemaakt in een tarief voor een éénpersoons- en een tarief voor een meerpersoonshuishoudens. De verhouding tussen één- en meerpersoonshuishoudens is de afgelopen jaren 40% éénpersoons- en 60% meerpersoonshuishoudens.

De geraamde kosten vormen de basis voor de berekening van de gewenste opbrengst voor 2018. Uitgangspunt is 100% kostendekkendheid. Bij deze berekening houden wij rekening met de areaaluitbreiding die in 2017 heeft plaatsgevonden en met de kwijtscheldingsaanvragen.

De studentenwoningen aan de Dalsteindreef en de studentenflats aan de Rode Kruislaan en Bergwijkdreef (containerwoningen) hebben we hierbij niet meegenomen. De eigenaar van deze complexen zorgt zelf voor de verwijdering van de afvalstoffen.

Onderstaande tabel en grafiek geven u inzicht in de kosten die meegenomen worden bij de bepaling van het tarief.

Soort kosten	2018	Soort opbrengsten	2018
Anneemsom Meerlanden (ophalen en verwerken)	-2.327	Afvalstoffenheffing	3.636
BTW-verrekening	-550	Overige bijdrage	76
Directe uren	-250		
Overhead	-150		
Heffing en invordering	-172		
Kwijtschelding	-250		
Rente en afschrijving	-67		
Overige kosten	-21	Onttrekking voorziening	75
Totaal toegerekende kosten	-3.787	Totaal opbrengsten	3.787
Bijdrage uit algemene middelen			-

Opbouw tarief afvalstoffenheffing

Voor de afvalstoffenheffing is vorig jaar besloten een tariefsverlaging toe te passen. Deze verlaging dekken we onder andere door een jaarlijkse onttrekking van € 75.000 uit de egalisatievoorziening afval. Deze onttrekking is in 2018 doorgezet. Daarnaast is door een extra verlaging het verschil in het tarief tussen éénpersoons- en meerpersoonshuishoudens vergroot tot € 75 (was € 51).

In 2018 ontstaat door de groei van Diemen een schaalvoordeel bij het product afval. De meeropbrengsten als gevolg van de goei stijgen harder dan de kosten voor het ophalen en verwerken van het afval. Daarom stelt het college voor de afvaltarieven 2018 voor éénpersoons- als meerpersoonshuishoudens met € 10,00 te verlagen.

Rioolheffing

Onder de naam rioolheffing wordt een recht geheven voor het lozen van afvalwater op de gemeentelijke riolering, het afvoeren van hemelwater, de rioleringszorg en het grondwaterbeheer. Als er minder dan 500 m³ huishoudelijk (afval)water per jaar op de riolering wordt geloosd, is er sprake van een rioolrecht kleinverbruik. Als er meer dan 500 m³ geloosd wordt, is er sprake van rioolheffing grootverbruik.

De gemeentelijke rioolheffing grootverbruik is gebaseerd op het door Waternet geschatte waterverbruik of de opname van de meterstanden. De tarieven rioolbelasting zijn als gevolg van de hoge stand 'Egalisatievoorziening riolen', de laatste jaren gelijk gebleven. Ook in 2018 is het voorstel de tarieven niet te verhogen.

In 2018 volgt een geactualiseerd 'Verbreed gemeentelijk rioleringsplan (Vgrp)' waarbij indicatief de tarieven rioolbelasting voor de komende jaren inzichtelijk wordt gemaakt. Uit dat plan blijkt in welke mate het nodig is om in de tarieven rekening te houden met de kosten van toekomstige investeringen en het saldoverloop van de bijbehorende voorzieningen. Als gevolg van het BBV (Besluit Begroten en Verantwoorden voor gemeenten en provincies) moet inzichtelijk gemaakt worden welk deel van de voorziening het gevolg is voor (toekomstig) onderhoud en welk deel voor egalisatie.

Het uitgangspunt blijft een 100% kostendekkend tarief.

Soort kosten	2018	Soort opbrengsten	2018
Afschrijving	-1.181	Rioolheffing	2.647
Rente	-740	Rioolheffing - bedrijven	177
Onderhoud riolering	-421		
BTW-verrekening	-335		
Directe uren	-384		
Overhead	-230		
Heffing en invordering	-74		
Overige kosten	-84	Onttrekking uit onderhoudsvoorziening	625
Totaal toegerekende kosten	-3.449	Totaal opbrengsten	3.449
Bijdrage uit algemene middelen			-

Opbouw tarief rioolbelasting

Marktgeden

We brengen marktgeld in rekening voor het innemen van een standplaats op de weekmarkt. De losse standplaatsen rekent de marktmeester af en de vaste standplaatshouders krijgen per half jaar een aanslag marktgeld.

Lijkbezorgingsrechten

Lijkbezorgingsrechten is een brede term voor grafrechten, begraafrechten en crematoriumrechten. Deze rechten worden in rekening gebracht voor het verlenen of verlengen van een uitsluitend recht op een graf, het verstrooien van as, het bijzetten van een urn en het huren van de aula/koffiekamer.

Diemen is eigenaar van begraafplaats Rustoord en zorgt voor de exploitatie van de begraafplaats. De administratie en het begraaf technisch beheer is ondergebracht bij De Nieuwe Ooster.

Soort kosten	2018	Soort opbrengsten	2018
Overige diensten derden	-63	Vergoeding onderhoud	74
Onderhoud	-46	Pachten	17
Rente	-10	Huuropbrengsten	10
Afschrijving	-8	Legesopbrengsten	2
Directe uren	-11	Overige bijdrage	
Overhead	-7		
Overige kosten	-8		
Totaal toegerekende kosten	-153	Totaal opbrengsten	103
Bijdrage uit algemene middelen			-50

Opbouw tarief begraven

Leges

In 2015 is de legesverordening door een extern gespecialiseerd advies bureau integraal beoordeeld. Naast tekstuele adviezen is met name de zogenaamde kostenonderbouwing beoordeeld. Voor de leges mogen de geraamde opbrengsten namelijk niet hoger zijn dan de geraamde kosten. Moeilijkheid hierbij is onder meer het vaststellen welke kosten wel en niet mogen worden toegerekend en het transparant maken op welke wijze de kosten zijn toegerekend. De adviezen zijn verwerkt in de legesverordening.

Aanduiding van de lokale lastendruk

In de onderstaande overzichten hebben we weergegeven wat de woonlasten zullen zijn voor de verschillende groepen van inwoners van de gemeente Diemen. Voor 2018 blijven de woonlasten nagenoeg gelijk aan 2017.

Voor alle tarieven 2018 geldt dat dit *voorlopige* tarieven zijn. Bij de vaststelling van de belastingverordeningen 2018 in december 2017, bieden we de definitieve tarieven ter vaststelling aan de raad aan.

Rekenvoorbeelden ontwikkeling woonlasten voor huishoudens

Wijziging WOZ-waarde	Gemiddelde WOZ-waarde woning 2017	Geprognosticeerde Stijging/daling WOZ-waarde 2018	Geschatte WOZ-waarde woning 2018
Gemiddelde WOZ-waarde woning	200.000	10%	€ 220.000
Gemiddelde WOZ-waarde niet-woning	800.000	1%	€ 808.000

Overzicht gemeentelijke lasten voor een gezin met twee kinderen en een eigen woning c.q. appartement met een gemiddelde WOZ-waarde van € 220.000.

Gezinnen met 2 kinderen (eigen woning)	2017	2018	Verschil	Percentage
OZB	€ 210,40	€ 213,85	€ 3,45	1,6%
Afvalstoffenheffing	€ 370,00	€ 360,00	€ -10,00	-2,7%
Rioolrechten (<500 m ³)	€ 206,00	€ 206,00	€ 0,00	0%
Totaal	€ 786,40	€ 779,85	€ -6,55	-0,8%

Overzicht gemeentelijke lasten voor een alleenstaande met een eigen woning c.q. appartement met een gemiddelde WOZ-waarde van € 225.000.

Alleenstaande (eigen woning)	2017	2018	Verschil	Percentage
OZB	€ 210,40	€ 213,85	€ 3,45	1,6%
Afvalstoffenheffing	€ 300,00	€ 290,00	€ -10,00	-3,3%
Rioolrechten (<500 m ³)	€ 206,00	€ 206,00	€ 0,00	0,0%
Totaal	€ 716,40	€ 709,85	€ -6,55	-0,9%

Overzicht gemeentelijke lasten voor een gezin in een huurwoning (tarief):

Gezin in een huurwoning	2017	2018	Verschil	Percentage
Afvalstoffenheffing	€ 370,00	€ 360,00	€ -10,00	-2,7%
Totaal	€ 370,00	€ 360,00	€ -10,00	

Overzicht gemeentelijke lasten voor een alleenstaande in een huurwoning (tarief):

Alleenstaande in een huurwoning	2017	2018	Verschil	Percentage
Afvalstoffenheffing	€ 300,00	€ 290,00	€ -10,00	-3,3%
Totaal	€ 300,00	€ 290,00	€ -10,00	

Rekenvoorbeeld ontwikkeling woonlasten voor ondernemers

Overzicht gemeentelijke lasten voor een onderneming en een eigen winkel-/kantoorpand, ter waarde van € 800.000.

Winkel, kantoorgebouw in eigendom en gebruik	2017	2018	Vershil	Percentage
OZB (eigendom)	€ 2.148,80	€ 2.183,20	€ 34,40	1,6%
OZB (gebruik)	€ 2.041,60	€ 2.074,15	€ 32,55	1,6%
Rioolrechten (<500 m ³)	€ 206,00	€ 206,00	€ 0,00	0,0%
Totaal	€ 4.396,40	€ 4.463,35	€ 66,95	1,5%

De plaats van Diemen op de ranglijst van het Coelo

Het Coelo (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden) onderzoekt jaarlijks de woonlasten voor huishoudens in alle gemeenten en houdt deze gegevens bij in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten vallen de onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffen- en de rioolheffing.

In het overzicht worden de tarieven voor de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de onroerende zaakbelastingen op basis van een woning met een gemiddelde WOZ-waarde opgesteld en vergeleken met de andere gemeenten. Gemeenten met de laagste woonlasten staan bovenaan en de duurste gemeenten staan onderaan de lijst. Er is hierbij onderscheid te maken in huiseigenaren en huurders.

Eigenaren

Gemeente	Eén persoons- huishoudens	Meerpersoons- huishoudens	Rangnummer
Amsterdam	€ 508	€ 586	17
Amstelveen	€ 649	€ 694	110
Weesp	€ 648	€ 728	159
Hilversum	€ 621	€ 731	166
Ouder-Amstel	€ 703	€ 733	171
Uithoorn	€ 772	€ 772	244
Diemen	€ 731	€ 801	292
Laren	€ 908	€ 1.059	394

Diemen staat met de woonlasten voor woningeigenaren in 2017 op plaats 292. In 2016 was dit op plaats 303.

Huurders

Gemeente	Eén persoons- huishoudens	Meerpersoons- huishoudens	Rangnummer
Ouder-Amstel	€ 158	€ 188	11
Uithoorn	€ 244	€ 244	61
Amstelveen	€ 207	€ 251	70
Amsterdam	€ 235	€ 313	130
Diemen	€ 300	€ 370	195
Laren	€ 269	€ 419	248
Hilversum	€ 374	€ 484	318
Weesp	€ 420	€ 500	336

Diemen staat met de woonlasten voor huurders in 2017 op plaats 195. In 2016 was dit de 251ste plaats.

Kwijtschelding

Als de inkomsten van een belastingschuldige zo laag zijn dat het niet mogelijk is (ook niet na het treffen van een betalingsregeling) de aanslag te betalen, is het onder strikte voorwaarden mogelijk kwijtschelding te verlenen. Kwijtschelding kan worden aangevraagd voor de afvalstoffenheffing.

Kwijtscheldingen Bedragen x € 1.000	2018	2019	2020	2021
Afvalstoffenheffing	250	250	250	250
Totaal	250	250	250	250

Het wettelijk kader voor het verlenen van kwijtschelding is te vinden in de artikelen 255 en 255a van de Gemeentewet, artikel 26 van de Invorderingswet en de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990. De beleidsvrijheid van de gemeenten is bij het verlenen van kwijtschelding beperkt. De raming voor 2018 is gebaseerd op de tot nu toe bekende werkelijke cijfers 2017.

Paragraaf Grootschalige projecten

Inleiding

In deze paragraaf zijn eenmalige grootschalige projecten opgenomen die (grote) gevolgen (kunnen) hebben voor de financiële huishouding van de gemeente. Dat betreft in ieder geval het ruimtelijk projecten met een eigen grondexploitatie (Plantage de Sniep) en het project dat op basis van exploitatieovereenkomsten wordt uitgevoerd (Bergwijkpark-Holland Park). Het gaat in deze paragraaf ook om eenmalige grootschalige investeringen die tot gevolg hebben dat de resterende financiële beleidsruimte wordt ingeperkt. In deze paragraaf komen aan de orde:

- Plantage de Sniep;
- Bergwijkpark Noord.

Plantage de Sniep

Doel

Plantage de Sniep is een nieuwbouwwijk in wording met een kleine 1.000 woningen, een brede school, vrije kavels en enkele commerciële functies. De wijk wordt gerealiseerd op een oud bedrijventerrein, waarbij de gemeente de gronden heeft verworven en een omvangrijke bodemsanering heeft uitgevoerd.

Projectfase

Deels: uitvoeringsfase (in totaal circa 300 woningen opgeleverd en nieuwe woningen in verkoop en aanbouw)

Deels: herontwikkeling veroorzaakt door vertraging in de ontwikkeling en gronduitgifte

Het projectgebied is uitgebreid met de nieuwe locatie voor de Brede School De Kersenboom op het huidige parkeerterrein van de sportvelden. Dit gedeelte wordt opnieuw ingericht met de nieuwe school en voldoende parkeerplaatsen. Hiervoor is een apart project opgezet.

Acties 2018

Het programma op Plantage de Sniep is aangepast aan de gewijzigde situatie op de nieuwbouwwaard. Grote aantallen appartementen zijn geschrapt en vervangen door eengezinswoningen die in kleinere deelplannen op de markt zijn gebracht. Dit heeft zijn vruchten afgeworpen; de woningen aan de zuidkant zijn inmiddels allemaal opleverd en de openbare ruimte worden verder afgemaakt inclusief de 4 bruggen.

De focus ligt nu op de noordkant van Plantage de Sniep. De voortgang van de ontwikkeling van Plantage de Sniep vindt plaats op basis van de nadere afspraken die met de ontwikkelingscombinatie zijn gemaakt in het kader van het mediationtraject. De deelplannen waar met de ontwikkelingcombinatie afspraken over zijn gemaakt zullen in 2018 in aanbouw zijn. Hetzelfde geldt voor de Punt Sniep.

Voor de vrijkomende schoollocatie worden nadere afspraken gemaakt en na verhuizing van de school De Kersenboom naar de nieuwe locatie medio 2018 kunnen de voorbereidende werkzaamheden worden gestart. Voor de deelplannen M&T wordt gewerkt aan de herontwikkeling.

Bergwijkpark Noord

Doel

Een bestaand kantoreengebied, met forse leegstand wordt omgevormd tot een gemengd woonwerkgebied met voorzieningen. Ondertussen is Diemen van een 'topdrie' gemeente wat leegstand betreft, afgedaald naar een 'bodemdrie' gemeente: de leegstand is opgelost.

Onderdeel van dit project betreft de toekomst van station Diemen-Zuid en de herinrichting van het voorplein aldaar.

Projectfase

Het project bevindt zich deels in de uitvoeringsfase (fase 1, 2 en 3) en deels in de ontwikkelingsfase (6).

De studentencampus met diverse commerciële functies in de plint is gerealiseerd. In 2017 is gewerkt aan een plan voor de uitbreiding van de Campus met ca. 780 wooneenheden. Vlak voor de zomervakantie 2017 is de sloop van de bestaande parkeergarage uitgevoerd. De start van de bouw is voorzien in het vierde kwartaal van 2017 en de verwachting is dat de uitbreiding in 2019 is gerealiseerd. Hiermee wordt de capaciteit op de Campus verdubbeld.

In 2017 zijn de eerste woningen in Holland Park opgeleverd. De bouw zal verder doorlopen. En in het eerste kwartaal van 2018 zal gestart worden met de realisatie van de laatste bouwblokken van de ontwikkelaar.

Het Inrichtingsplan voor de Openbare Ruimte voor Holland Park is gefaseerd in uitvoering genomen.

In 2017 is gestart met het opstellen van een Stedenbouwkundig Programma van Eisen voor het parkdeel in het gebied. Dit is volledig in eigendom van de gemeente. Hiervoor heeft het college en raad besloten ook een Brede school te realiseren.

De nieuwe bewoners bieden kansen voor voorzieningen in Diemen, maar vragen ook om (verkeers)maatregelen in de wijk en de omgeving. In het kader van Citymarketing wordt hier aandacht aan besteed, maar ook heel praktisch is in 2017 een prettige looproute naar bestaande voorzieningen gerealiseerd.

Acties 2018

Het strategisch stedenbouwkundig masterplan en de gebiedsvisie zijn afgerond en dienen als basis voor verdere ontwikkelingen voor de omvorming van dit kantoorgebied naar een gemengd stedelijk gebied.

De komende jaren zal deze bouw in fase 1, 2 en 3 gestaag doorgaan. Begin 2018 wordt gestart met de realisatie van de laatste blokken. Ook zal bijbehorende openbare ruimte verder aangelegd worden.

Voor het plandeel (fase 7) waar de Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg) is gevestigd zal in 2018 een programma worden opgesteld omdat eind 2019 voor deze strook een nieuw bestemmingsplan met exploitatieplan vastgesteld moet zijn of dat er anterieure overeenkomsten zijn gesloten. Als wij niets doen, dan vervalt de Wvg.

De uitbreiding van de Campus Diemen Zuid zal verder gerealiseerd worden.

De gemeente zal verder inzetten op de (minnelijke) verwerving van het BP station in het park en verplaatsing naar een nieuwe locatie nabij het GVB. De planologische procedure voor de nieuwe locatie is inmiddels opgestart. Ook de onteigeningsprocedure als achtervang voor de verplaatsing loopt inmiddels.

Met stichting Arq wordt verder onderhandeld over een nieuwe locatie waardoor de bestaande locatie mogelijk vrijkomt voor herontwikkeling. Een ontwerp voor de nieuwbouw zal verder uitgewerkt worden. Op de huidige locatie is de Wet voorkeursrecht gemeente gevestigd. Voor de nieuwe locatie zal naar verwachting in 2018 een koopovereenkomst worden gesloten.

Voor de ontwikkeling van de gemeentelijke eigendommen (fase 6) zal in 2018 een stedenbouwkundig plan worden uitgewerkt inclusief een ontwerp voor de buitenruimte. Hier zal ook de Brede school een plek moeten krijgen. Na vaststelling van het stedenbouwkundig plan en een ontwerp voor de buitenruimte, kan gestart worden met het selecteren van één of meerdere marktpartijen en zal een start worden gemaakt met de planologische procedure.

Financiële begroting

Programmabegroting

Meerjarenoverzicht per programma

Programma	Rekening 2016	2017	2018	2019	2020	2021
Baten en lasten						
Bestuur en Dienstverlening	-10.972	-10.568	-10.592	-10.557	-10.791	-11.447
Veiligheid en Openbare Orde	-1.784	-1.948	-2.117	-2.116	-2.115	-2.115
Bereikbaarheid en mobiliteit	-259	-474	-315	-622	-274	-605
Onderwijs en Kinderopvang	-1.739	-1.953	-1.968	-2.258	-2.254	-2.219
Sociaal Domein	-4.499	-5.132	-5.449	-5.535	-5.422	-5.385
Sport, Welzijn en Cultuur	-3.125	-2.903	-3.013	-3.007	-3.143	-3.283
Inkomen en armoedebeleid	-281	-2.354	-2.205	-2.194	-2.188	-2.188
Leefomgeving en milieu	-7.214	-7.899	-8.268	-8.622	-8.878	-9.226
Ruimtelijke Ontwikkelingen	1.468	-141	-1.467	-1.899	-1.700	-1.124
Algemene Dekkingsmiddelen	33.389	32.532	34.438	35.716	37.284	38.434
Saldo van baten en lasten	4.984	-840	-956	-1.094	519	842
Mutaties reserve						
Bestuur en Dienstverlening	1.639	439	80	-90	-90	-90
Veiligheid en Openbare Orde	-	-	-	-	-	-
Bereikbaarheid en mobiliteit	-86	110	-139	140	-207	140
Onderwijs en Kinderopvang	-50	-	-	-	-	-
Sociaal Domein	34	-	-	-	-	-
Sport, Welzijn en Cultuur	130	-	-	-	-	-
Inkomen en armoedebeleid	-	-	-	-	-	-
Leefomgeving en milieu	33	-	10	10	10	10
Ruimtelijke Ontwikkelingen	-240	-	1.125	1.289	1.043	468
Algemene Dekkingsmiddelen	-	-	-100	-200	-300	-400
Mutaties reserve	1.460	549	976	1.149	456	128
Geraamd resultaat	6.444	-291	20	55	975	970

Toelichting op de programmabegroting

Programma Bestuur en dienstverlening

Prog 0 Bestuur en dienstverlening	Rekening 2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lasten	-12.918	-12.225	-12.308	-12.273	-12.507	-13.163
Baten	1.946	1.657	1.716	1.716	1.716	1.716
Saldo van baten en lasten	-10.972	-10.568	-10.592	-10.557	-10.791	-11.447
Dotatie	-90	-90	-90	-90	-90	-90
Onttrekking	1.729	529	170	-	-	-
Mutaties reserve	1.639	439	80	-90	-90	-90
Geraamd resultaat	-9.333	-10.129	-10.512	-10.647	-10.881	-11.537

Lasten

Ten opzichte van de begroting 2017 is in 2018 circa € 85.000 meer op het programma Bestuur en dienstverlening begroot. De oorzaken hiervan zijn:

- de geraamde personeelslasten zijn in 2018 € 110.000 lager dan in 2017, oorzaak hiervan is dat in 2017 de extra lasten als gevolg van de nieuwe CAO staan 'geparkeerd' op dit programma. Herverdeling van dit budget vindt in 2017 plaats in de 4de kwartaalbrief.
- in 2017 heeft de verdeling van het opleidingsbudget naar de vakafdelingen al plaatsgevonden, voor 2018 moet de herverdeling nog plaatsvinden. Ten opzichte van 2017 leidt dit per saldo tot een hoger budget in 2018 van circa € 115.000;
- Ten opzichte van 2017 is de bijdrage aan Duo+ in 2018 circa € 100.000 meer. Dit effect is het gevolg van de loon- en prijsindexering. Met name de nieuw vastgestelde CAO leidt tot een hogere bijdrage.
- Diverse niet nader gespecificeerde budgetten leiden ten opzichte van 2017 in 2018 tot een verschil van circa € 20.000.

Baten

Ten opzichte van de begroting 2017 zijn de inkomsten in 2018 circa € 60.000 hoger. Door een toename van het aantal doorberekende uren naar grondexploitaties is ook de doorbelasting van overheadskosten in 2018 circa € 60.000 hoger dan in 2017.

Dotaties

In de dotatie aan de Reservewachtgelden blijft € 90.000.

Onttrekkingen

Ten opzichte van de begroting 2017 is de onttrekking in 2018 circa € 360.000 lager. Dit is het gevolg van de verrekening van de incidentele bijdrage aan Duo+. De incidentele bijdrage is in 2018 € 115.000 lager.

Daarnaast is in 2017 een extra onttrekking van € 245.000 uit de Reserve wachtgelden gedaan.

Programma Veiligheid en openbare orde

Prog 1 Veiligheid en openbare orde	Rekening 2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lasten	-1.967	-2.001	-2.169	-2.168	-2.167	-2.167
Baten	183	53	52	52	52	52
Saldo van baten en lasten	-1.784	-1.948	-2.117	-2.116	-2.115	-2.115
Dotatie	-	-	-	-	-	-
Onttrekking	-	-	-	-	-	-
Mutaties reserve	-	-	-	-	-	-
Geraamd resultaat	-1.784	-1.948	-2.117	-2.116	-2.115	-2.115

Lasten

Ten opzichte van de begroting 2017 hebben wij in 2018 circa € 168.000 meer op het programma Veiligheid en openbare orde begroot. Dit effect heeft met de hierna volgende ontwikkelingen te maken:

- De bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling van de brandweer is € 32.000 hoger begroot;
- De interne urendoorberekening is naar de producten Algemene Plaatselijke Verordening (APV) en Handhaving € 136.000 hoger door onder andere formatieuitbreiding in 2018.

Baten

Geen noemenswaardig verschil ten opzichte van 2017.

Programma Bereikbaarheid en mobiliteit

Prog 2 Bereikbaarheid en mobiliteit	Rekening 2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lasten	-1.093	-998	-1.139	-1.201	-1.234	-1.215
Baten	834	524	824	579	960	610
Saldo van baten en lasten	-259	-474	-315	-622	-274	-605
Dotatie	-110	-	-139	4	-207	2
Onttrekking	24	110	-	136	-	138
Mutaties reserve	-86	110	-139	140	-207	140
Geraamd resultaat	-345	-364	-454	-482	-481	-465

Lasten

Ten opzichte van de begroting 2017 hebben wij in 2018 circa € 140.000 meer op het programma Bereikbaarheid en mobiliteit begroot. Dit effect heeft met de hierna volgende ontwikkelingen te maken:

- Doorbelasting van de interne uren is met € 115.000 toegenomen door formatieuitbreiding in 2018;
- Overige diensten door derden zijn toegenomen met € 15.000;
- De afschrijvingskosten waren € 10.000 hoger.

Baten

Ten opzichte van de begroting 2017 hebben wij in 2018 de inkomsten op het programma Bereikbaarheid en mobiliteit circa € 300.000 hoger geraamd. Dit effect heeft met de hierna volgende ontwikkelingen te maken:

- In de even jaren zijn de ontvangsten van de tweejarige vergunningen voor parkeren. Dat levert dit jaar een voordeel op bij de baten van € 285.000 ten opzichte van 2017;
- De overige omzet van parkeren is met € 15.000 gestegen.

Dotaties en onttrekkingen

Door de tweejaarlijkse cyclus van de afgifte van vergunningen vindt jaarlijks een dotatie danwel onttrekking met de Reserve Parkeren plaats.

Programma Onderwijs en kinderopvang

Prog 3 Onderwijs en kinderopvang	Rekening 2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lasten	-2.482	-2.730	-2.747	-3.037	-3.033	-2.998
Baten	743	777	779	779	779	779
Saldo van baten en lasten	-1.739	-1.953	-1.968	-2.258	-2.254	-2.219
Dotatie	-50	-	-	-	-	-
Onttrekking	-	-	-	-	-	-
Mutaties reserve	-50	-	-	-	-	-
Geraamd resultaat	-1.789	-1.953	-1.968	-2.258	-2.254	-2.219

Lasten

Ten opzichte van de begroting 2017 hebben wij in 2018 circa € 17.000 meer op het programma Onderwijs en kinderopvang begroot. Dit effect heeft te maken met:

- Hogere lasten circa € 17.000 op het produkt onderwijs achterstandenbeleid.

Baten

Geen noemenswaardig verschil ten opzichte van 2017.

Programma Sociaal domein

Prog 4 Sociaal domein	Rekening 2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lasten	-14.681	-14.954	-15.590	-15.520	-15.370	-15.354
Baten	10.182	9.822	10.141	9.985	9.948	9.969
Saldo van baten en lasten	-4.499	-5.132	-5.449	-5.535	-5.422	-5.385
Dotatie	-	-	-	-	-	-
Onttrekking	34	-	-	-	-	-
Mutaties reserve	34	-	-	-	-	-
Geraamd resultaat	-4.465	-5.132	-5.449	-5.535	-5.422	-5.385

Lasten

Ten opzichte van de begroting 2017 hebben wij in 2018 € 636.000 meer op het programma Sociaal Domein begroot.

- Vanaf 2018 worden de budgetten voor het sociaal domein zo realistisch mogelijk geraamd. Als gevolg hiervan zijn de lasten verhoogd met circa € 487.000;
- De verhoging van de bijdrage aan de gemeentelijke gezondheidsdienst (GGD) ten opzichte van de begroting 2017 is circa € 38.000;
- Om het voorzieningenniveau van re-integratie gelijk te houden, verhogen we het budget met circa € 111.000.

Baten

Ten opzichte van de begroting 2017 is voor 2018 € 319.000 meer op het programma Sociaal Domein begroot.

- Dit effect is het gevolg van een hogere uitkering van circa € 319.000 op het gebied van de drie decentralisaties, AWBZ, Jeugd en participatie.

Programma Welzijn, sport en cultuur

Prog 5 Sport, welzijn en cultuur	Rekening 2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lasten	-4.576	-4.336	-4.453	-4.447	-4.583	-4.723
Baten	1.451	1.433	1.440	1.440	1.440	1.440
Saldo van baten en lasten	-3.125	-2.903	-3.013	-3.007	-3.143	-3.283
Dotatie	-	-	-	-	-	-
Onttrekking	130	-	-	-	-	-
Mutaties reserve	130	-	-	-	-	-
Geraamd resultaat	-2.995	-2.903	-3.013	-3.007	-3.143	-3.283

Lasten

Ten opzichte van de begroting 2017 hebben wij in 2018 € 117.000 meer op het programma Sport Welzijn en Cultuur begroot. Dit heeft met de hierna volgende ontwikkelingen te maken:

- Hogere subsidies aan Stchting Welzijn Diemen, Vluchtelingenwerk en de Bibliotheek.
Zie in dit kader ook de toelichting op pagina 58. De realisatie in 2016 is aanzienlijk hoger dan de begroting 2017 waardoor een bijstelling van deze posten in de begroting 2018 noodzakelijk is.

Baten

Geen noemenswaardig verschil ten opzichte van 2017.

Programma Inkomen en armoedebeleid

Prog 6 Inkomen en armoedebeleid	Rekening 2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lasten	-9.730	-9.944	-9.805	-9.794	-9.788	-9.788
Baten	9.449	7.590	7.600	7.600	7.600	7.600
Saldo van baten en lasten	-281	-2.354	-2.205	-2.194	-2.188	-2.188
Dotatie	-	-	-	-	-	-
Onttrekking	-	-	-	-	-	-
Mutaties reserve	-	-	-	-	-	-
Geraamd resultaat	-281	-2.354	-2.205	-2.194	-2.188	-2.188

Lasten

Ten opzichte van de begroting 2017 hebben wij in 2018 per saldo € 139.000 minder op het programma Inkomen en armoedebeleid begroot. Dit effect heeft met de hierna volgende ontwikkelingen te maken:

- In 2017 is een incidenteel bedrag gedoteerd van € 65.000 voor de contractbeëindiging Collectieve Zorgverzekering voor Minima (CZM);
- Daarnaast werd het project "Vroeg eropaf" ad. € 30.000 tot 2017 gedekt uit het budget van het Sociaal Domein.
- Ook is sprake van een lagere bijdrage aan de Sociale Recherche Gooi- en Vechtstreek voor een bedrag van € 18.000;

Baten

Geen noemenswaardig verschil ten opzichte van 2017.

Programma Leefomgeving en milieu

Prog 7 Leefomgeving en milieu	Rekening 2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lasten	-14.509	-15.445	-15.944	-16.228	-16.682	-17.165
Baten	7.295	7.546	7.676	7.606	7.804	7.939
Saldo van baten en lasten	-7.214	-7.899	-8.268	-8.622	-8.878	-9.226
Dotatie	-9	-	-	-	-	-
Onttrekking	42	-	10	10	10	10
Mutaties reserve	33	-	10	10	10	10
Geraamd resultaat	-7.181	-7.899	-8.258	-8.612	-8.868	-9.216

Lasten

Ten opzichte van de begroting 2017 hebben wij in 2018 circa € 499.000 meer op het programma Leefomgeving en Milieu begroot. Dit effect heeft met de hierna volgende ontwikkelingen te maken:

- De afschrijvingslasten zijn € 215.000 hoger begroot. Dit komt met name door de investeringen in 2017 in verhardingen, straatmeubilair en bestratingsmateriaal.
- De rente is € 30.000 hoger begroot. Dit komt door nieuwe investeringen in 2017
- De bijdrage aan de Gemeenschappelijke regelingen is € 40.000 hoger begroot.
- De interne urendoorbelasting € 210.000 hoger. Dit komt o.a. door formatieuitbreiding in 2018.
- De overige verschillen bedragen €4.000 hoger.

Baten

Ten opzichte van de begroting 2017 hebben wij in 2018 circa € 130.000 meer op het programma Leefomgeving en Milieu begroot. Dit heeft met de hierna volgende ontwikkelingen te maken:

- Voor de dekking van de kosten van rioolzorg is een hogere onttrekking uit de voorziening rioolzorg van € 140.000 begroot;
- De overige verschillen zijn € 10.000 lager.

Onttrekkingen

Jaarlijks wordt € 10.000 uit de Reserve omgevingslawaai onttrokken voor advieskosten.

Programma Ruimtelijke ontwikkeling

Prog 8 Ruimtelijke ontwikkeling	Rekening 2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lasten	-28.768	-19.581	-22.096	-7.480	-8.128	-4.005
Baten	30.236	19.440	20.629	5.581	6.428	2.881
Saldo van baten en lasten	1.468	-141	-1.467	-1.899	-1.700	-1.124
Dotatie	-240	-	-	-	-	-
Onttrekking	-	-	1.125	1.289	1.043	468
Mutaties reserve	-240	-	1.125	1.289	1.043	468
Geraamd resultaat	1.228	-141	-342	-610	-657	-656

Lasten

Ten opzichte van de begroting 2017 hebben wij in 2018 circa € 2.515.000 meer op het programma Ruimtelijke Ontwikkeling begroot. Dit effect heeft met de hierna volgende ontwikkelingen te maken:

- Door de actualisatie van de grondexploitaties is er een stijging van € 1.410.000. Een groot gedeelte komt doordat de kosten van aankoop duurzame gronden hoger zijn begroot dan in 2017. Lasten en baten van de grondexploitatie worden ten laste van het balanssaldo geboekt. Zie ook de batenkant;
- Voor de verplaatsing van het BP station is er in 2018 een bijdrage in de kosten begroot van € 105.000
- In 2018 is er aan inhuur van personeel en advieskosten voor bouwvergunningen € 150.000 minder begroot.
- Door de nieuwe toekomstige projecten is extra inhuur personeel begroot voor € 1.125.000
- Diverse overige verschillen € 25.000 nadelig.

Baten

Ten opzichte van de begroting 2017 hebben wij in 2018 circa € 1.189.000 meer op het programma Ruimtelijke Ontwikkeling begroot. Dit effect heeft met de hierna volgende ontwikkelingen te maken:

- Door de actualisatie van de grondexploitaties is er een stijging van € 1.410.000. Een gedeelte komt door afnemende opbrengsten van de verkopen gronden. Zie ook de lastenkant;
- In 2018 zijn de begrote opbrengsten voor de leges € 221.000 lager dan in 2017.

Onttrekkingen

De opgenomen onttrekking van € 1.125.000 in 2018 is het gevolg van de incidentele capaciteitsuitbreiding voor nieuwe projecten. De onttrekking is ten laste van de Algemene reserve.

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lasten	-2.027	-1.917	-1.562	-1.481	-1.483	-1.413
Baten	35.416	34.449	35.999	37.196	38.767	39.847
Saldo van baten en lasten	33.389	32.532	34.437	35.715	37.284	38.434
Dotatie	-	-	-100	-200	-300	-400
Onttrekking	-	-	-	-	-	-
Mutaties reserve	-	-	-100	-200	-300	-400
Geraamd resultaat	33.389	32.532	34.337	35.515	36.984	38.034

Lasten

Ten opzichte van de begroting 2017 hebben wij in 2018 circa € 355.000 minder op Algemene Dekkingsmiddelen begroot. Dit effect heeft met de volgende ontwikkelingen te maken:

- de doorbelasting van gewijzigde personeelskosten: in de budgetten 2017 zijn de effecten van diverse begrotingsmutatie nog niet over alle programma's verdeeld. Dit gebeurt in de 4de kwartaalbrief 2017. Door deze werkwijze ontstaat er een verschil met 2018 waar alle budgetwijzigingen wel al aan alle programma's zijn toegewezen. Per saldo levert dit een verschil van € 255.000 op;
- door de herfinanciering van langlopende leningen zijn de rentelasten ten opzichte van 2017 in 2018 circa €125.000 lager;
- naast bovengenoemde voordelen is er ook een nadeel van € 25.000. Oorzaken daarvan zijn de inzet van de stelpost onvoorzien en de bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling Gemeentebelastingen Amstelland.

Baten

Ten opzichte van de begroting 2017 hebben wij in 2018 circa € 1.550.000 meer aan inkomsten op Algemene Dekkingsmiddelen begroot. Oorzaken hiervan zijn:

- het overgrote deel wordt door de aanpassing van de budgetten voor de algemene uitkering veroorzaakt, we ontvangen in 2018 circa € 1.360.000 meer dan in 2017;
- daarnaast verwachten we als gevolg van de groei van Diemen meer belastinginkomsten. Ten opzichte van 2017 in 2018 ontvangen we circa € 335.000 meer;
- in 2018 ramen we circa € 180.000 minder aan rentebaten dan in 2017. Oorzaak hiervan is de aanpassing van het rentepercentage voor investeringen op het gebied van riolering, dit percentage is verlaagd van 3,5% naar 2,0%.
- De gewijzigde doorbelastingen van btw naar de tarieven afvalstoffenheffing en rioolbelasting leveren in 2018 ten opzichte van 2017 circa € 35.000 op. de hogere doorbelasting is het gevolg van nieuwe investeringen op het gebied van riolering en de nieuw geraamde aanneemsom voor NV De Meerlanden.

Dotaties

Ten opzichte van 2017 wordt in 2018 in het kader van precariobelasting €100.000 gedoteerd aan de Algemene reserve.

Overige financiële tabellen

Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves	2018	2019	2020	2021
Bestuur en dienstverlening	-90	-90	-90	-90
Bereikbaarheid en mobiliteit	-49	4	-112	2
Algemene dekkingsmiddelen	-100	-200	-300	-400
Totaal structurele toevoegingen	-239	-286	-502	-488
Bereikbaarheid en mobiliteit	-	136	-	138
Leefomgeving en milieu	10	10	10	10
Ruimtelijke ontwikkelingen	-	469	468	468
Totaal structurele onttrekkingen	10	615	478	616
Totaal	-229	329	-24	128

Toevoegingen

- Programma Bestuur en dienstverlening
Reserve wachtgelden
De huidige bestuurders kunnen na hun zittingstermijn onder bepaalde voorwaarden in aanmerking komen voor een uitkering. Om aan deze mogelijke verplichtingen te kunnen voldoen, doteren wij jaarlijks circa € 90.000 aan de reserve wachtgelden.
- Programma Bereikbaarheid en mobiliteit
De vergunningen voor parkeren die worden verstrekt zijn tweejarig. De ontvangsten zijn door de uitbreiding van het gebied hoger. Om de inkomsten te egaliseren over de twee jaren wordt in het jaar van ontvangst de incidentele meeropbrengst gestort in de 'Egalisatiereserve Parkeren'.
- Algemene dekkingsmiddelen
Vanaf 2018 wordt jaarlijks €100.000 in de Algemene reserve gestort als gevolg van de geleidelijke gewenning aan de afschaffing van de precariobelasting over vijf jaar.

Onttrekkingen

- Programma Bereikbaarheid en mobiliteit
De vergunningen voor parkeren die worden verstrekt zijn tweejarig. De ontvangsten zijn door de uitbreiding van het gebied hoger. Om de inkomsten te egaliseren over de twee jaren wordt in het jaar dat er geen ontvangsten zijn een onttrekking uit de Egalisatiereserve parkeren begroot.
- Programma Leefomgeving en milieu
Jaarlijks wordt € 10.000 uit de Reserve omgevingslawaaï onttrokken voor advieskosten.
- Programma Ruimtelijke Ontwikkeling
Vanaf 2019 lopen de legesopbrengsten voor omgevingsvergunningen fors terug. Vanaf 2019 is een structurele onttrekking vanuit de 'Egalisatiereserve omgevingsvergunningen' begroot.

Stelposten

Nog te realiseren taakstellende bezuinigingen					
Programma	Omschrijving	2018	2019	2020	2021
Geen					

Er zijn geen taakstellende (bezuinigings-)stelposten in de programmabegroting 2018-2021 opgenomen. Als gevolg van de groei van Diemen zijn er wel stelposten opgenomen (budgetten gereserveerd) om de autonome kosten van de groei te kunnen bekostigen zoals:

- extra personeel,
- bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen,
- subsidie aan maatschappelijke instellingen,
- en het van de beheer openbare ruimte.

De onderbouwing van deze stelposten is terug te vinden in de 'Nota integrale visie op de groei van Diemen 2017-2015'.

Onderstaand een overzicht van de opgenomen stelposten.

Nota 'Groei van Diemen'	2018	2019	2020	2021
Uitbreiding personeel	-	20	220	520
Bedrijfsvoering	-	50	100	200
Bijdrage verbonden partijen	-	75	225	450
Toename subsidiebudget	30	75	105	140
Toename onderhoudsbudgetten	60	85	100	110
Nota 'Groei van Diemen'	90	305	750	1.420

Overzicht nieuw beleid

Nieuw Beleid					
Bestuur en dienstverlening	Impuls overheidsparticipatie	-50	-50	-	-
Veiligheid en openbare orde	Veiligheidsmaatregelen	-30	-30	-30	-30
Onderwijs en kinderopvang	Natuur- en milieueducatie	-10	-10	-10	-10
Inkomen en armoedebeleid	Extra budget bijzondere bijstand	-20	-20	-20	-20
	Pilot Jeugdsport- en cultuurfonds	-10	-10	-10	-10
	Diemense dierenhulp aan minima	-10	-10	-10	-10
	Vroeg erop af	-30	-30	-30	-30
Bedrijfsvoering	Schoonmaakwerkzaamheden	-30	-30	-30	-30
Saldo		-190	-190	-140	-140

Incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten (inclusief incidentele dotaties en onttrekkingen)	2018	2019	2020	2021
Incidentele lasten				
Bestuur en dienstverlening	-565	-255	-90	-90
Bereikbaarheid en mobiliteit	-90	-	-95	-
Inkomen en armoedebeleid	-15	-5	-	-
Ruimtelijke ontwikkelingen	-2.835	-1.515	-1.270	-695
Totaal incidentele lasten	-3.505	-1.775	-1.455	-785
Incidentele baten				
Bestuur en dienstverlening	170	-	-	-
Bereikbaarheid en mobiliteit	90	-	95	-
Ruimtelijke ontwikkelingen	3.055	1.515	1.270	695
Totaal incidentele baten	3.315	1.515	1.365	695
Totaal	-190	-260	-90	-90

Incidentele lasten (inclusief incidentele mutaties reserves)

Programma Bestuur en dienstverlening

Incidentele lasten	2018	2019	2020	2021
Ex-wethouders	-95	-55	-15	-15
Uitkeringen aan voormalig personeel	-150	-150	-75	-75
Impuls overheidsparticipatie	-50	-50	0	0
Citymarketing	-100	0	0	0
Duo+ (zie ook incidentele mutaties reserves)	-170	0	0	0
Totaal	-565	-255	-90	-90

Programma Bereikbaarheid en mobiliteit

Incidentele lasten	2018	2019	2020	2021
Dotatie aan Reserve parkeergelden (zie ook meeropbrengsten baten)	-90	0	-95	0
Totaal	-90	0	-95	0

Programma Inkomen en armoedebeleid

Incidentele lasten	2018	2019	2020	2021
Uitvoeringskosten WWB	-15	-5	0	0
Totaal	-15	-5	0	0

Programma Ruimtelijke ontwikkelingen

Incidentele lasten	2018	2019	2020	2021
Bouwleges	-1.605	-695	-695	-695
Investering Bergwijkpark	-105	0	0	0
Inhuur personeel voor incidentele projecten (ten laste van reserve)	-1.125	-820	-575	0
Totaal	-2.835	-1.515	-1.270	-695

Incidentele baten (inclusief incidentele mutaties reserves)*Programma Bestuur en dienstverlening*

Incidentele baten	2018	2019	2020	2021
Onttrekking Algemene reserve i.v.m. Duo+	170	0	0	0
Totaal	170	0	0	0

Programma Bereikbaarheid en mobiliteit

Incidentele lasten	2018	2019	2020	2021
Hogere opbrengsten parkeergelden (zie ook dotatie aan reserve)	90	0	95	0
Totaal	90	0	95	0

Programma Ruimtelijke ontwikkelingen

Incidentele baten	2017	2018	2019	2020
Leges omgevingsvergunningen	1.930	695	695	695
Onttrekking Reserve omgevingsvergunningen	1.125	820	575	0
Totaal	3.055	1.515	1.270	695

Reserves en voorzieningen

Reserves	2017			2018			2019			2020			2021		
	31 dec	Dot	Ontrr	31 dec	Dot	Ontrr	31 dec	Dot	Ontrr	31 dec	Dot	Ontrr	31 dec		
Algemene reserve	10.101	100	-1.295	8.906	200	-820	8.286	300	-575	8.011	400	-	8.411		
Risicoreserve	5.000	-	-	5.000	-	-	5.000	-	-	5.000	-	-	5.000		
Bouwleges	1.809	-	-	1.809	-	-469	1.340	-	-468	872	-	-468	404		
Startersleningen	1.055	-	-	1.055	-	-	1.055	-	-	1.055	-	-	1.055		
Actualisatie bestemmingsplannen	40	-	-	40	-	-	40	-	-	40	-	-	40		
Aankoop percelen Oeverlanden	182	-	-	182	-	-	182	-	-	182	-	-	182		
Cultuurhistorie	20	-	-	20	-	-	20	-	-	20	-	-	20		
Omgevingslawaaai	153	-	-10	143	-	-10	133	-	-10	123	-	-10	113		
Stimulering van Locale Klimaatactiviteiten	61	-	-	61	-	-	61	-	-	61	-	-	61		
Parkeergelden	-	139	-	139	-	-139	-	207	-	207	-	-140	67		
Begraafplaats	9	-	-	9	-	-	9	-	-	9	-	-	9		
Grondzaken	685	-	-	685	-	-	685	-	-	685	-	-	685		
Wachtgelden	222	90	-	312	90	-	402	90	-	492	90	-	582		
Doorgeschoven posten	481	-	-	481	-	-	481	-	-	481	-	-	481		
Totaal	19.818	329	-1.305	18.842	290	-1.438	17.694	597	-1.053	17.238	490	-618	17.110		

Voorzieningen	2017			2018			2019			2020			2021		
	31 dec	Dot	Ontrr	31 dec	Dot	Ontrr	31 dec	Dot	Ontrr	31 dec	Dot	Ontrr	31 dec		
Groot onderhoud verhardingen	3.272	1.135	-2.125	2.282	1.400	-3.182	500	1.411	-1.120	791	1.414	-1.715	490		
Openbare verlichting	77	312	-321	68	317	-339	46	322	-279	89	198	-217	70		
Waterpartijen	240	75	-159	156	91	-135	112	93	-69	136	94	-178	52		
Groen	830	374	-760	444	526	-1.028	-58	578	-489	31	804	-849	-14		
Speelterrinen	155	294	-334	115	225	-238	102	95	-88	109	95	-94	110		
Kunstwerken	208	264	-327	145	169	-250	64	256	-307	13	158	-146	25		
Dub. Debiteuren belastingen	591	70		661	70		731	70		801	70		871		
Dub. Debiteuren Werk en Inkomen	1.298			1.298			1.298			1.298			1.298		
Afvalstoffenheffing	348		-75	273		-75	198		-75	123		-75	48		
Rioleringszorg	2.343		-625	1.718		-550	1.168		-743	425		-880	-455		
Onderhoud gebouwen	2	320	-320	2	320	-320	2	320	-320	2	320	-320	2		
Pensioenen wethouders	1.621	150		1.771	150		1.921	150		2.071	150		2.221		
Wachtgelden	487			487			487			487			486		
Totaal	11.472	2.994	-5.046	9.420	3.268	-6.117	6.571	3.295	-3.490	6.376	3.303	-4.474	5.204		

Meerjareninvesteringsplan

Meerjareninvesteringsplan 2018

Omschrijving	Invest. Bedrag	Afschr. Termijn	Afschrijvingslasten			
			2018	2019	2020	2021
Herinrichting raadzaal gemeentehuis. Vervangen vloerbedekking, meubilair en techniek	200	15	-	13	13	13
Herinrichten centrale hal en Burgerzaken gemeentehuis	300	25	-	12	12	12
Inrichten inspiratieruimten gemeentehuis	30	15	-	2	2	2
Vervangen CV installatie voormalig Prinses Marijkeschool	45	20	-	2	2	2
Vervangen diverse technische installaties sportcentrum Duran	365	20	-	18	18	18
Planmatige vervanging buitenruimte gemeentewerf en recycleplein	47	10	-	5	5	5
VRI Daalwijdreef (Bergwijkpark)	250	10	-	25	25	25
Johan Cruijff Court	180	10	-	18	18	18
Activeren nieuw bestratingsmateriaal	200	15	-	13	13	13
Vervangen Iveco wagen nummer 12 bestrating	75	5	-	15	15	15
Vervangen civieltechnische kunstwerken	31	40	-	1	1	1
Vervangen beschoeiing waterpartijen 2018	137	15	-	9	9	9
Geluidsscherm Sniep grondexploitatie	797	25	-	32	32	32

Meerjareninvesteringsplan 2019

Omschrijving	Invest. bedrag	Afschr. Termijn	Afschrijvingslasten			
			2018	2019	2020	2021
Inrichten inspiratieruimten gemeentehuis	30	15	-	-	2	2
Vervangen lichtstraten en dakbedekking grijze blok de Omval	110	25	-	-	4	4
Plaatsen zonnepanelen grijze blok de Omval	25	20	-	-	1	1
Plaatsen zonnepanelen De Schakel	70	20	-	-	4	4
Plaatsen zonnepanelen 't Kruidvat	55	20	-	-	3	3
Sportvloer Sporthal isoleren	70	25	-	-	3	3
Vervangen Fiat Doblo wagen nummer 15 opzichters	22	5	-	-	4	4
Aanleg kunstgras combinatieveld voetbal-honkbal grasmat	644	10	-	-	64	64
Aanleg kunstgras combinatieveld voetbal-honkbal verlichting	97	15	-	-	6	6
Aanleg kunstgras combinatieveld voetbal-honkbal fundlagen	227	20	-	-	11	11
Vervanging toplaag kunstgras tennisbanen velden 1 tot en met 3	65	10	-	-	7	7
Straatmeubilair/openbare verlichting/brandkranen vanuit grondbedrijf	341	10	-	-	34	34
Activeren nieuw bestratingsmateriaal 2019	200	15	-	-	13	13
Verharding vanuit grondbedrijf	996	15	-	-	66	66
Vervangen Iveco wagen nummer 21 straatreiniging	58	5	-	-	12	12
Vervangen civieltechnische kunstwerken	254	40	-	-	6	6
Kunstwerken vanuit grondbedrijf	139	40	-	-	3	3
Vervangen Iveco wagen nummer 19 plantsoenen	78	5	-	-	16	16
Groen/water vanuit grondbedrijf	311	25	-	-	12	12
PVC riool Flats Tobias Asserlaan	65	15	-	-	4	4
PVC riool Oranjeplantsoen	203	15	-	-	14	14
PVC riool Scheepskwartier	1.222	15	-	-	81	81
Riool vanuit grondbedrijf	563	15	-	-	38	38
Vervangen Iveco wagen nummer 13 gemalen	78	5	-	-	16	16
Geluidsscherm Sniep grondexploitatie	797	25	-	-	32	32

Meerjareninvesteringsplan 2020

Omschrijving	Invest. bedrag	Afschr. Termijn	Afschrijvingslasten			
			2018	2019	2020	2021
Inrichten inspiratieruimten gemeentehuis	30	15	-	-	-	2
Installeren gasabsorptiepompen gebouw A gemeentewerf	45	20	-	-	-	2
Vervangen gevelkozijnen en garagedeuren gebouw B/C en D gemeentewerf	375	25	-	-	-	15
Vervangen en verduurzamen ventilatie 't Kruidvat	35	20	-	-	-	2
Vervangen wand en vloer squash- en schietbaan sportcentrum Duran	65	25	-	-	-	3
Vervangen Mercedes wagen nummer 29 gebouwendienst	37	5	-	-	-	7
Vervangen shovel wagen nummer 26 werf	72	5	-	-	-	14
Vervangen heftruck Toyota nummer 34 werf	22	5	-	-	-	4
Realisatie nieuwe sporthal	3.500	50	-	-	-	70
Straatmeubilair/openbare verlichting/brandkranen vanuit grondbedrijf	225	10	-	-	-	22
Activeren nieuw bestratingsmateriaal 2020	200	15	-	-	-	13
Verharding vanuit grondbedrijf	1.436	15	-	-	-	96
Vervanging voertuigen team Wijkbeheer, voertuig nummer 23	82	5	-	-	-	16
Pickup straatveegauto nummer 20	76	5	-	-	-	15
Vervanging voertuigen team Wijkbeheer veegmachine nummer 30	180	5	-	-	-	36
Kunstwerken vanuit grondbedrijf	24	40	-	-	-	1
Vervangen civieltechnische kunstwerken	73	40	-	-	-	2
Groen/water vanuit grondbedrijf	124	25	-	-	-	5
Vervangen Fiat Doblo wagen nummer 28 speelplaatsen	25	5	-	-	-	5
Vervangen PVC riool Vlindertuin	1.451	15	-	-	-	97
Riool vanuit grondbedrijf	358	15	-	-	-	24

Meerjareninvesteringsplan 2021

Omschrijving	Invest. bedrag	Afschr. Termijn	Afschrijvingslasten			
			2018	2019	2020	2021
Vervangen luchtbehandeling bestuursvleugel gemeentehuis	150	20	-	-	-	-
Vervangen en verduurzamen ventilatie 't Noorderlicht	120	20	-	-	-	-
Vervangen noodverlichting in LED sportcentrum Duran	30	20	-	-	-	-
Planmatige vervanging buitenruimte gemeentewerf en recycleplein	54	10	-	-	-	-
Spooronderdoorgang Ouddielerlaan	4.750	40	-	-	-	-
Brede School in Bergwijkpark	7.482	50	-	-	-	-
Gymzaal bij de Brede Hoed in Bergwijkpark	910	50	-	-	-	-
Activeren nieuw bestratingsmateriaal	200	15	-	-	-	-
Vervanging voertuigen team Wijkbeheer, onkruidborstelmachine	97	5	-	-	-	-
Vervanging voertuigen team Wijkbeheer, voertuig 18	39	5	-	-	-	-
Vervanging voertuigen team Wijkbeheer veegmachine nummer 31	128	5	-	-	-	-
Vervanging voertuigen team Wijkbeheer, voertuig 32	43	5	-	-	-	-
Vervangen onderheid riool hoofdassen	3.358	60	-	-	-	-

Balans

Activa

Activa (per 31-12)	2018	2019	2020	2021
Onderzoek en ontwikkeling	-	-	-	-
Immateriele vaste activa	-	-	-	-
Materiele vaste activa economisch nut	50.822	49.336	51.871	58.719
Materiele vaste activa economisch nut riolering	21.107	22.290	22.949	25.049
Materiele vaste activa maatschappelijk nut	15.956	19.851	20.652	24.891
Bouwgronden niet in exploitatie	-	-	-	-
Materiele vaste activa	87.885	91.477	95.472	108.659
Kapitaalverstrekkingen	1.588	1.588	1.588	1.588
Overige langlopende leningen	7.000	6.500	6.000	5.500
Financiële vaste activa	8.588	8.088	7.588	7.088
Totaal vaste activa	96.473	99.565	103.060	115.747
Onderhanden werken	8.001	6.259	1.432	-
Voorraden	8.001	6.259	1.432	-
Overige vorderingen	2.500	2.500	2.500	2.500
Verstreckte kasgeldleningen				
Vorderingen openbare lichamen	2.500	2.500	2.500	2.500
Vorderingen	5.000	5.000	5.000	5.000
Banksaldi	-	-	-	-
Schatkistbankieren				
Kassasaldi				
Liquide middelen	-	-	-	-
Overlopende activa	907	995	993	636
Overlopende activa	907	995	993	636
Totaal vlottende activa	13.908	12.254	7.425	5.636
Totaal activa	110.381	111.819	110.485	121.383

Conform de Wet Hof moet de gemeente schatkistbankieren. Het is echter toegestaan een relatief klein bedrag aan overtollige middelen buiten de schatkist aan te houden. De hoogte van het drempelbedrag is voor de gemeente Diemen gelijk aan 0,75% van de jaarlijkse begrotingsomvang. Voor Diemen is dit drempelbedrag circa € 600.000.

Passiva

Passiva (per 31-12)	2018	2019	2020	2021
Algemene reserves	-13.906	-13.286	-13.011	-8.411
Bestemmingsreserves	-4.936	-4.408	-4.227	-8.699
Resultaat	-20	-55	-975	-970
Eigen vermogen	-18.862	-17.749	-18.213	-18.080
Voorzieningen	-9.420	-6.571	-6.373	-5.204
Voorzieningen	-9.420	-6.571	-6.373	-5.204
Afkoopsommen erfpachtsgrond	-1.600	-1.600	-1.600	-1.600
Onderhandse leningen	-62.000	-60.000	-59.000	-69.000
Waarborgsommen	-	-	-	-
Langlopende schulden	-63.600	-61.600	-60.600	-70.600
Totaal vaste passiva	-91.882	-85.920	-85.186	-93.884
Kasgeldleningen	-	-5.500	-6.800	-7.000
Overige kortlopende schulden	-7.000	-7.000	-7.000	-7.000
Schuld publiekrechtelijke lichamen	-3.000	-3.500	-3.500	-3.500
Kortlopende schulden	-10.000	-16.000	-17.300	-17.500
Overlopende passiva	-8.500	-9.900	-8.000	-10.000
Overlopende passiva	-8.500	-9.900	-8.000	-10.000
Totaal vlottende passiva	-18.500	-25.900	-25.300	-27.500
Totaal passiva	-110.381	-111.819	-110.485	-121.383

EMU-saldo

EMU-saldo	2018	2019	2020	2021
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-956	-1.094	519	842
Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	4.239	4.452	4.902	5.395
Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	2.994	2.948	2.975	2.983
Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	2.657	6.720	8.435	17.361
Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht	-	-	-	-
Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	-	-	-	-
Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	7.720	1.680	566	1.240
Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie is verantwoord	10.450	2.352	4.313	92
Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	4.346	5.492	2.672	3.519
Lasten ivm transacties met derden, die niet via het exploitatiesaldo lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	-	-	-	-
EMU-saldo	2.004	-5.234	1.036	-12.808

Het EMU-saldo voor 2018 is circa € 2 miljoen positief. Dit saldo wordt voor een aanzienlijk deel veroorzaakt door de inkomsten die wij verwachten voor Plantage de Sniep. Volgens een voorzichtige prognose mag het EMU-saldo maximaal € 3.3 miljoen negatief zijn (3,8% van € 88 miljoen).

Baten per taakveld

Taakveld	Omschrijving	2018	2019	2020	2021
0.1	Bestuur	1.070	1.070	1.070	1.070
0.2	Burgerzaken	646	646	646	646
0.5	Treasury	2.274	2.360	2.364	2.325
0.61	OZB woningen	3.255	3.440	3.625	3.670
0.62	OZB niet-woningen	3.092	3.092	3.092	3.092
0.63	Parkeerbelasting	658	403	784	434
0.64	Belastingen Overig	590	590	590	590
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	35.496	36.186	37.500	38.570
0.8	Overige baten en lasten	2.190	2.320	1.968	1.556
1.2	Openbare orde en Veiligheid	52	52	52	52
2.1	Verkeer en vervoer	216	216	216	216
2.2	Parkeren	164	174	174	174
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	3	3	3	3
3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	56	56	56	56
3.4	Economische promotie	78	158	158	158
4.2	Onderwijshuisvesting	-	-	-	-
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	577	577	577	577
5.2	Sportaccomodaties	952	952	952	952
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4	4	4	4
6.1	Samen kracht en burgerparticipatie	408	408	408	408
6.2	Wijkteams	281	281	281	281
6.3	Inkomensregelingen	7.600	7.600	7.600	7.600
6.4	Begeleide participatie	31	31	31	31
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	397	397	397	397
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	44	44	44	44
7.2	Riolering	3.559	3.489	3.687	3.824
7.3	Afval	3.787	3.787	3.787	3.785
7.4	Milieubeheer	9	9	9	9
7.5	Begraafplaatsen	103	103	103	103
8.1	Ruimtelijke Ordening	21	21	21	21
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	18.840	4.702	5.549	2.002
8.3	Wonen en bouwen	1.709	799	799	799
Totaal		88.162	73.970	76.547	73.449

Saldo meerjarenbegroting	2018	2019	2020	2021
Saldo	-	-	-	-

Lasten per taakveld

Taakveld	Omschrijving	2018	2019	2020	2021
0.1	Bestuur	-3.599	-3.667	-3.853	-4.375
0.2	Burgerzaken	-1.019	-1.031	-1.034	-1.033
0.4	Ondersteuning organisatie (overhead)	-7.690	-7.575	-7.620	-7.755
0.5	Treasury	-1.198	-1.118	-1.121	-1.051
0.61	OZB woningen	-147	-147	-147	-147
0.62	OZB niet-woningen	-168	-168	-168	-168
0.8	Overige baten en lasten	-398	-389	-1.619	-1.505
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	-1.354	-1.353	-1.353	-1.353
1.2	Openbare orde en Veiligheid	-818	-818	-817	-817
2.1	Verkeer en vervoer	-5.218	-5.562	-5.831	-5.956
2.2	Parkeren	-693	-727	-761	-758
2.4	Economische Havens en waterwegen	-476	-503	-514	-511
2.5	Openbaar vervoer	-25	-25	-25	-25
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-155	-155	-155	-155
3.4	Economische promotie	-131	-131	-131	-131
4.1	Openbaar basisonderwijs	-26	-26	-26	-26
4.2	Onderwijshuisvesting	-1.179	-1.444	-1.422	-1.380
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-1.997	-2.022	-2.040	-2.047
5.1	Sportbeleid en activering	-27	-27	-27	-27
5.2	Sportaccommodaties	-1.983	-1.959	-2.064	-2.186
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-319	-319	-319	-319
5.4	Musea	-13	-13	-13	-13
5.6	Media	-311	-311	-311	-311
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-2.474	-2.546	-2.521	-2.731
6.1	Samen kracht en burgerparticipatie	-1.523	-1.541	-1.574	-1.593
6.2	Wijkteams	-1.641	-1.641	-1.640	-1.639
6.3	Inkomensregelingen	-9.493	-9.482	-9.476	-9.476
6.4	Begeleide participatie	-4.993	-4.924	-4.798	-4.778
6.5	Arbeidsparticipatie-instrumenten gericht op toeleiding naar werk	-55	-55	-55	-55
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-411	-410	-410	-410
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-3.509	-3.509	-3.484	-3.488
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-1.686	-1.686	-1.686	-1.686
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-2.511	-2.511	-2.511	-2.511
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-520	-520	-520	-520
7.1	Volksgezondheid	-517	-517	-517	-517
7.2	Riolering	-3.559	-3.489	-3.687	-3.824
7.3	Afval	-3.500	-3.500	-3.500	-3.498
7.4	Milieubeheer	-732	-671	-671	-671
7.5	Begraafplaatsen	-153	-153	-153	-153
8.1	Ruimtelijke Ordening	-1.322	-1.017	-772	-197
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-18.815	-4.620	-5.514	-1.966
8.3	Wonen en bouwen	-1.805	-1.689	-1.688	-1.688
Totaal		-88.162	-73.970	-76.547	-73.449

Bijlage kerngegevens

Politieke structuur

Samenstelling gemeenteraad
(algemeen bestuur)

PvdA

Dhr. N.C. Portegijs (fractievoorzitter)
Mw. F.A.L. Polsbroek
Dhr. J van Loenen
Dhr. R. Verheuvél

VVD

Mw. B.H.M. Wielage (fractievoorzitter)
Dhr. J.A. Jägers
Dhr. F.J. Mulder

D66

Dhr. K. de Haan (fractievoorzitter)
Dhr. H.J. Berkhout
Mw. J.A. Pietersen

Leefbaar Diemen

Mw. R. Herder (fractievoorzitter)
Dhr. M.A.B. Rietveld
Dhr. J.G.M. Sicking

GroenLinks

Mw. N. van Engelen (fractievoorzitter)
Mw. G.H. Uiterdijk

Partij van de Ouderen

Dhr. P.A. Prins (fractievoorzitter)
Mw. S. Raveling

Diemen Linksaf

Mw. A.M. Wijnbergen-Liezen (fractievoorzitter)
Dhr. L.R. Smits

CDA

Mw. M.P.H. de Graaf-Nijssen (fractievoorzitter)

SP

Dhr. W.H. van Vugt (fractievoorzitter)

Samenstelling college van Burgemeester en Wethouders
(dagelijks bestuur)

Dhr. E. Boog, burgemeester

Portefeuille:

- Openbare orde en veiligheid
- APV en Drank & Horeca
- Brandweer
- Toezicht & handhaving fysiek domein
- Communicatie
- Juridische Zaken
- Personeel en organisatie
- Dienstverlening en ICT
- Regionale zaken
- Coördinatie Wijkgericht werken
- Wijkportefeuillehouder Diemen Centrum

Dhr. A.J.M. Scholten (PvdA), 1* locoburgemeester

Portefeuille:

- Ruimtelijk ontwikkeling
- Grondzaken
- Wonen
- Verkeer & vervoer
- Wabo-vergunningen en welstandsbeleid
- Financiën
- 1e projectwethouder Plantage de Sniep, Oost Westas en Berwijkpark
- Wijkwethouder Diemen Zuid
- 1e projectwethouder Oost-westAs

Drs. J. Klaasse (D66), 2* locoburgemeester

Portefeuille:

- Citymarketing
- Kunst en Cultuur
- Evenementen
- Sport
- Ontwikkelingssamenwerking
- Onderwijs
- Antidiscriminatiebeleid
- Gebouwenbeheer
- Economische zaken
- Inrichting en beheer openbare ruimte
- Wijkwethouder Diemen Noord
- 2e projectwethouder Plantage de Sniep en Oost-West As

Dhr. R.P. Grondel (Groen Links), 4* locoburgemeester

Portefeuille:

- Welzijn en zorg
- Jeugdzorg
- Wet maatschappelijke ondersteuning
- Voor- en Vroegschoolse Educatie
- Vluchtelingen werk
- Milieubeleid
- Ecologie, natuur en recreatie
- Coördinatie water
- 2e projectwethouder Bergwijkpark
- Wijkwethouder Buitengebied
- Sociale zaken
- Hoorcommissie Wonen

Bijlage structuur

Sociale structuur	2017	2018	2019	2020	2021
0 - 20 jaar	5.734	5.734	5.734	5.734	5.734
20 - 64 jaar	20.113	21.103	22.477	24.744	26.422
75 - 85 jaar	1.294	1.294	1.294	1.294	1.294
Totaal	27.141	28.131	29.505	31.772	33.450

Fysieke structuur	2017	2018	2019	2020	2021
Oppervlakte gemeente (ha)	1.404	1.404	1.404	1.404	1.404
waarvan:					
-water	269,6	269,6	269,6	269,6	269,6
-oppervlakte groen	142,1	142,1	142,1	142,1	142,1
-oppervlakte wegen	113,1	113,1	113,1	113,1	113,1
-overige	879,2	879,2	879,2	879,2	879,2
-aantal woonruimten*	13.292	13.357	14.233	15.994	17.106
-aantal bedrijfsvestigingen*	2.521	2.521	2.521	2.521	2.521

Verdeling oppervlakte

Financiële structuur	Begroting 2017	Bedrag per inwoner 2017	Begroting 2018	Bedrag per inwoner 2018
Gewone uitgaven (excl. grondexpl.)	-73.392	-2,7	-76.140	-2,71
Opbrengst belastingen/retributies	17.489	0,64	16.199	0,58
Algemene uitkering	32.863	1,21	35.495	1,26
Boekwaarde vaste activa	82.374	3,04	96.473	3,43
Eigen vermogen en voorzieningen	21.021	0,77	28.262	1,00
Vaste schuld	-67.702	-2,49	-63.600	-2,26

Bijlage subsidies

Beleidstaak	Instelling	Begroting 2018
PR13 Crisisbeheer en brandweezorg		
PR13 Crisisbeheer en brandweezorg	St. Welzijn Diemen	17
PR36 Gemeentelijk onderwijs achterstandenbeleid		
PR36 Gemeentelijk onderwijs achterstandenbeleid	St. Welzijn Diemen	276
PR37 Overige diensten onderwijs		
PR37 Overige diensten onderwijs	Nieuwe Kring	16
PR37 Overige diensten onderwijs	Spirit	35
PR37 Overige diensten onderwijs	St. Openbaar Onderwijs Primair	39
PR37 Overige diensten onderwijs	St. RK Scholen	10
PR39 Peuterspeelzalen		
PR39 Peuterspeelzalen	St. Welzijn Diemen	124
PR41 Wmo individuele voorzieningen		
PR41 Wmo individuele voorzieningen	Cordaan	10
PR41 Wmo individuele voorzieningen	St. Alarmering Thuiszorg Amsterdam	27
PR42 Wmo collectieve voorzieningen		
PR42 Wmo collectieve voorzieningen	Blijf Groep	98
PR42 Wmo collectieve voorzieningen	DMRA - Discriminatie Meldpunt (A'dam)	13
PR42 Wmo collectieve voorzieningen	MaDi	338
PR42 Wmo collectieve voorzieningen	Markant	32
PR42 Wmo collectieve voorzieningen	Regenboog Groep	12
PR42 Wmo collectieve voorzieningen	St. Welzijn Diemen	55
PR46 Jeugd algemene voorzieningen		
PR46 Jeugd algemene voorzieningen	EHBO vereniging Diemen	1
PR46 Jeugd algemene voorzieningen	Nieuwe Kring	10
PR46 Jeugd algemene voorzieningen	OKIDO	8
PR46 Jeugd algemene voorzieningen	Spirit	21
PR46 Jeugd algemene voorzieningen	St. Openbaar Onderwijs Primair	22
PR46 Jeugd algemene voorzieningen	St. RK Scholen	6
PR48 Participatiebudget		
PR48 Participatiebudget	St. Vluchtelingenwerk Amstel tot Zaan	27
PR51 Welzijn		
PR51 Welzijn	Alzheimer Nederland	1
PR51 Welzijn	ANBO soc.cult. act voor ouderen	5
PR51 Welzijn	Cordaan	2
PR51 Welzijn	Meer bewegen voor ouderen	6
PR51 Welzijn	PCOB	4
PR51 Welzijn	Scouting Diemen	6
PR51 Welzijn	St. Arameërs Nederland (SAN)	4
PR51 Welzijn	St. Assalaan	4
PR51 Welzijn	St. Vluchtelingenwerk Amstel tot Zaan	27
PR51 Welzijn	St. Welzijn Diemen	525
PR51 Welzijn	St. Zonnebloem	1
PR53 Accomodaties		
PR53 Accomodaties	Algemene Schakel Vereniging	13
PR53 Accomodaties	Beheersstichting de Omval	149
PR53 Accomodaties	Scouting Diemen	16

Beleidsstaak	Instelling	Begroting 2018
PR57 Kunst, vrije tijd en cultuur		
PR57 Kunst, vrije tijd en cultuur	Algemene Schakel Vereniging	4
PR57 Kunst, vrije tijd en cultuur	Arch.werkgem. Nederland afd. A'dam	4
PR57 Kunst, vrije tijd en cultuur	Carpe Diem	3
PR57 Kunst, vrije tijd en cultuur	Diemer Harmonie	6
PR57 Kunst, vrije tijd en cultuur	Diemer Orkestje	1
PR57 Kunst, vrije tijd en cultuur	EDOG	20
PR57 Kunst, vrije tijd en cultuur	I.V.N.	\
PR57 Kunst, vrije tijd en cultuur	Kinderboerderij	5
PR57 Kunst, vrije tijd en cultuur	Kunstzin Diemen	3
PR57 Kunst, vrije tijd en cultuur	Speel-o-theek	1
PR57 Kunst, vrije tijd en cultuur	St Kunst en Cultuur Noord-Holland	2
PR57 Kunst, vrije tijd en cultuur	St. Diemer Festijn	62
PR57 Kunst, vrije tijd en cultuur	St. Diemer Omroep	16
PR57 Kunst, vrije tijd en cultuur	St. Loswalfestival	16
PR57 Kunst, vrije tijd en cultuur	St. Muziekcollectief Ouder Amstel	1
PR57 Kunst, vrije tijd en cultuur	St. muziekschool Diemen	57
PR57 Kunst, vrije tijd en cultuur	St. Openbare Bibliotheek Amsterdam	305
PR57 Kunst, vrije tijd en cultuur	St. theater de Omval	165
PR57 Kunst, vrije tijd en cultuur	St. vrienden van de Hoop	3
PR57 Kunst, vrije tijd en cultuur	Vr. Theatergroep Diemen	2
PR57 Kunst, vrije tijd en cultuur	Vrouwenkoor Ancora	1
PR57 Kunst, vrije tijd en cultuur	Vrouwenkoor Voice Female	3
PR63 Inkomen		
PR63 Inkomen	St. Voedselbank Steunpunt Diemen	7
Totaal		2.647

Raadsbesluit

Moties en amendementen

